

KOMENTOVANÉ ZÁKONY
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY
VYDÁVÁ „ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS“.



SV. XXXIII.

O TRESTNÍM SOUDNICTVÍ NAD MLÁDEŽÍ.



1932.

Tiskem a nákladem „Československého Kompassu“, tiskařské
a vydavatelské akc. spol., Praha-Smíchov.

O TRESTNÍM SOUDNICTVÍ

NAD MLÁDEŽÍ.

Zákon ze dne 11. března 1931 č. 48 Sb. z. a n.
s důvodovými zprávami, prováděcími naří-
zeními a souvisejícími zákony.

Sestavili a poznámkami opatřili

Dr. AUGUST MIŘIČKA,

profesor Karlovy university,

a

Dr. OTTO SCHOLZ,

vrchní odborový rada ministerstva spravedlnosti.

PRAHA 1932.

Nákladem „Československého Kompassu“, tiskařské
a vydavatelské akc. spol.

Předmluva.

S upřímnou radostí vítali zajisté všichni ti, kdo jakýmkoli způsobem jsou účastni v trestním soudnictví nad mladistvými provinilci nebo mají zájem na jejich osudu, že konečně — post tot discrimina rerum — se podařilo tento důležitý výsledek státního konání spravedlnosti podle příkladu četných jiných kulturních států postavit na pevný, na moderních zásadách vybudovaný podklad. Stalo se tak zákonem o trestním soudnictví nad mládeží z 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., jenž nabyv účinnosti 1. října 1931 nahradil zastaralé normy platného trestního práva, hmotného i procesního, uvedenou oblast dosud ovládající.

Provedení tohoto zákona, uložené ministrům spravedlnosti, sociální péče a vnitra v dohodě s ostatními zúčastněnými ministry, vyžádalo si řadu vládních nařízení a ministerských výnosů, bez nichž by zákon sám, na ně na různých místech odkazující, a tudíž i jeho knižní vydání byly pouhými torsy. Proto bylo třeba s knižním vydáním zákona vyčkat až do publikace těchto prováděcích nařízení a výnosů, jež byla dovršena teprve těchto dnů.

Byvše přímo zúčastněni na sepsání vládní osnovy k uvedenému zákonu a částečně i na projednávání jejím v Národním shromáždění, pokládali jsme za účelné pro uvedení zákona v život čtené své poznatky při tom získané a odvozené z toho úsudky a závěry o smyslu a dosahu jednotlivých jeho ustanovení vložiti ve formě komentáře. Při tom nám bylo možno přihlídnouti také k pochybnostem a k dotazům, které z různých úředních míst byly v té příčině předneseny, čímž toto vydání získá zajisté na upotřebitelnosti pro praxi, zejména když všude bylo přihlíženo také k právu platnému na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

Obsah.

	Str.
Předmluva	V.
Seznam zkratk	VII.
Z úvodu k důvodové zprávě vládního návrhu zákona o trestním soudnictví nad mládeží a seznamu materiálů	1

ČÁST PRVNÍ.

Zákon ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., o trest- ním soudnictví nad mládeží	7
Hlava první. O trestání mládeže	7
§ 1. Nedospělí	7
§ 2. Mladiství	11
§ 3. Trestné činy mladistvých	19
§ 4. Výrok zprošťující	20
§ 5. Výrok odsuzující	21
§ 6. Upuštění od potrestání	24
§ 7. Podmíněné odsouzení	28
§ 8. Trest zavření	35
§ 9. Trest peněžitý	40
§ 10. Vedlejší tresty a následky odsouzení	43
§ 11. Ochranný dozor	45
§ 12. Ochranná výchova	46
§ 13, § 14. Výkon trestu zavření	49, 51
§ 15. Představený a zaměstnanci polepšovny	56
§ 16, § 17. Dozor na výkon trestu	57, 59
§ 18. Tresty kárné	61
§ 19. Podmíněné propuštění	64
§ 20. Výkon trestu zavření na osobách starších než osm- náct let	67
§ 21. Vězňové úchylní	72
§ 22. Péče o propuštěné	75
§ 23, § 24. Dodatné rozhodování o ochran. opatřeních	76, 77
§ 25. Jak sluší posuzovati vinníka po dokonaném osm- náctém roce za čin dříve spáchaný	80
§ 26. Promlčení trestního stíhání	85
§ 27. Promlčení výkonu trestu	85

Připojené zevrubné výňatky z odůvodnění vládní osnovy a ze zprávy ústavně-právního výboru poslanecké sněmovny poslouží dobře k osvětlení zákonodárných motivů a budou rhodnou oporou pro výklad, jehož se ustanovením zákona zde dostává. Podotknouti sluší, že části těchto výňatků označené hranatými závorkami [—] jsou vsuvky přičiněné od autorů tohoto komentáře.

V části druhé otištěná prováděcí nařízení a výnosy, jakož i souvisící ustanovení jiných zákonů, materiálně k nim, a podrobný věcný rejstřík učiní toto vydání, jak doufáme, vítanou pomůckou zejména pro všechny ty, kdo budou mít přímo či nepřímou účast na provádění tohoto zákona, ať jako osoby úřední, ať jako soudcové laičtí či jako dobrovolní pracovníci v péči o mládež provinilou.

V sestavení abecedního rejstříku ochotně se uvázal pan odb. rada min. sprav. Dr. K. Jadrníček.

V Praze, v prosinci 1931.

Vydavatelé.

Seznam zkratk.

j. n.	=	jurisdikční norma z 1. srpna 1895, č. 110 ř. z. platná v zemi České a Mor. Sl.,
prov. nař.	=	vládní nařízení z 11. prosince 1931, č. 195 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon o trestním soudnictví nad mládeží (část druhá č. I.),
sb. min. sprav.	=	sběrka trestních rozhodnutí nejvyššího soudu (příloha Věstníku ministerstva spravedlnosti),
tr. por.	=	zák. čl. XXXIII/1896 (trestný poriadok) t. j. trestní řád platný na Slov. a v P. R.,
tr. ř.	=	trestní řád z 23. května 1873, č. 119 ř. z., platný v zemi České a Mor. Sl.,
tr. zák.	=	trestní zákon z 27. května 1852 č. 117 ř. z., platný v zemi České a Mor. Sl.,
uh. přest. zák.	=	zák. čl. XL/1879, t. j. zákon o přestupcích platný na Slov. a v P. R.
uh. tr. zák.	=	zák. čl. V/1878, t. j. trestní zákon platný na Slov. a v P. R.,
ÚP.	=	zpráva ústavně právního výboru poslanecké sněmovny,
VN.	=	odůvodnění vládního návrhu zákona o trestním soudnictví nad mládeží,
voj. tr. ř.	=	vojenský trestní řád z 5. července 1912, č. 131 ř. z. a zák. čl. XXXIII/1912,
voj. tr. zák.	=	vojenský trestní zákon z 15. ledna 1855, č. 19 Sb. z.,
v. tr. zavř.	=	výnos min. sprav. z 11. září 1931, č. 41.209 o výkonu trestu zavření (část druhá č. V.),
zák. ochr. rep.	=	zákon na ochranu republiky z 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n.,
zák. podm. ods.	=	zákon o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění ze 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n.,
zák. soud. mlád.	=	zákon o trestním soudnictví nad mládeží z 11. března 1931 č. 48 Sb. z. a n.,
zák. zahl. ods.	=	zákon o zahlazení odsouzení ze 14. června 1928, č. 111 Sb. z. a n.,
§ bez dalšího označení	=	paragraf zák. soud. mlád.

	Str.
Hlava druhá. O trestním řízení proti mladistvým	88
§ 28. Obecné ustanovení	88
§ 29. Příslušnost	90
§ 30, § 31. Senát mládeže, soudce mládeže a žalobce mládeže	94, 96
§ 32. Soudce mládeže u okresního soudu	96
§ 33, § 34. Soudcové mládeže a přísedící	97, 98
§ 35. Soustředění soudnictví nad mládeží	100
§ 36. Přenesení pravomoci soudu poručenského	100
§ 37. Podávání zpráv	107
§ 38. Zjištění poměrů mladistvého	110
§ 39. Lékařské ohledání	113
§ 40. Vazba	113
§ 41. Spoluobvinění starší než osmnáct let	116
§ 42. Upuštění od stíhání	121
§ 43. Zjednodušení řízení	123
§ 44. Obhajování	125
§ 45. Spolupůsobení pomocných zařízení pro soudní péči o mládež	128
§ 46. Příprava hlavního přelíčení	131
§ 47. Hlavní přelíčení	132
§ 48. Vyloučení veřejnosti	137
§ 49. Rozhodnutí o ochranných opatřeních	140
§ 50. Právo podávat opravné prostředky	142
§ 51, § 52. Stížnost	145, 147
§ 53. Odvolání	149
Hlava třetí. Ustanovení závěrečná	150
§ 54. Poručenský soud	150
§ 55. Povinné oznámení	157
§ 56. Věcná příslušnost	158
§ 57. Výslechy osob nedospělých a mladistvých	161
§ 58. Pomocná zařízení pro soudní péči o mládež	162
§ 59. Řemeslná výuka v polepšovně a ve výchovně	163
§ 60. Neoprávněné uveřejnění	165
§ 61. Zanedbání péče o mladistvého	167
§ 62. Maření ochranných opatření	176
§ 63, § 64. Zatímné předpisy o výkonu ochranných opatření	177, 180
§ 65. Přechodná ustanovení a) o trestných činech	183
§ 66. b) o dřívějších odsouzeních	185
§ 67. c) o následcích odsouzení	188
§ 68. d) o ochranné výchově	186
§ 69. Osoby podrobené pravomoci vojenských soudů	186
§ 70. Přenesení působnosti	189
§ 71. Zrušení dosavadních zákonů	190
§ 72. Účinnost zákona	190

ČÁST DRUHÁ.

Prováděcí nařízení a předpisy souvislé.

I. Vládní nařízení z 11. prosince 1931 č. 195 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon o trestním soudnictví nad mládeží	191
II. Výnos ministerstva spravedlnosti z 1. července 1931 č. 23.377/31 o umístění soudů mládeže	218
III. Výnos ministerstva spravedlnosti z 10. září 1931 č. 39.812 č. 19 Věst. o rejstřících, záznamech a výkazech v trestních věcech mládeže	222
IV. Výnos ministerstva spravedlnosti z 1. září 1931, č. 37.775, č. 18 Věst., jímž se ustanovuje, ve kterých ústavech a věznicích se vykonávají tresty zavření	246
V. Výnos ministerstva spravedlnosti z 11. září 1931, č. 41.209/31, o výkonu trestu zavření	254
VI. Předpisy o dětech potulných cikánů	290

Uvod

Z úvodu důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona o trestním soudnictví nad mládeží.

Je již obecným míněním celého kulturního světa, že zločinnosti mládeže nestačí čelit trestem, nýbrž že je potřeba zjišťovati a potíratí ono skryté zlo, z něhož trestný čin vytryskl. Toto zlo, zaviněné často hlubšími individuálními i sociálními příčinami, ležícími i mimo osobu pachatelovu, bývá někdy větší, než jak by se dalo souditi z trestného činu, a stává se zhusta pramenem zločinnosti ve věku dospělém. Čeliti tomuto zlu zavčas a to nejen trestem, který je tu často prostředkem neúčinným, nespravedlivým, ba i nebezpečným, nýbrž i opatřeními výchovnými, směřujícími hlavně k mravní záchraně a k polepšení mladistvého, je tu příkazem humanity a rozumné kriminální politiky. Jinak nelze zabrániti tomu, aby ze zanedbané mládeže se doplňovaly řady zločinců z povolání a rostlo tíživé a neproduktivní břímě vězeňství a pauperismu. Větší péče a vyšší náklad věnované státem i společností na polepšení mladistvých provinilců jsou jistě prací a kapitálem, které časem ponesou dobré ovoce.

Řešiti problém zločinnosti mládeže je proto velmi důležitým a naléhavým úkolem i našeho státu. Že stav našeho zákonodárství v tomto oboru již nevyhovuje poznatkům vědy a potřebám účelné kriminální politiky, o tom nemůže býti sporu.

V cizině došlo již téměř všude k dalekosáhlým reformám. Začaly v Anglii a ve Spojených státech severoamerických v druhé polovici minulého století. Ještě před válkou našly tyto nové myšlenky a směry Soudnictví nad mládeží.

živý ohlas v západní Evropě a tak došlo již v roce 1912 k reformám ve Francii a v Belgii. Jinde byla nová úprava připravována. Světovou válkou zpozdil se ovšem vývoj tohoto oboru zákonodárství. Avšak právě světová válka měla za následek takové zanedbání výchovy dorostu a tím i zvýšení kriminality mládeže v době poválečné, že reformní snahy vedly již v celé řadě evropských i zamořských států ke kodifikaci nebo novelisaci trestního práva mládeže (v Dánsku 1922, Švédsku 1924, Španělsku 1918 a 1925, Itálii 1925 a 1926, Německu 1922 a 1923, Francii 1927, Japonsku 1923, Rakousku 1919 a 1928, Nizozemí 1921, Jugoslavii 1922) neb aspoň k úsilovné jejich přípravě. Nelze se tu pouštět do podrobností; stačí odkázat na publikaci »Enquête sur les tribunaux pour enfants«, vydanou v roce 1927 Mezinárodní vězeňskou komisí, jež podává stručný přehled zákonné úpravy této otázky ve 22 různých státech.

Ani u nás nejsou reformní snahy nové. Bylo již dávno uznáno, že dnešní zákon, který jsme převzali od Rakouska, nevyhovuje. Nečiní v podstatě ani rozdíl mezi provinilcem dospělým a mladistvým. Oba jsou mu pouze obviněnými z trestného činu, které za to musí stihnouti odplata. Zákon ani neváže soudce, aby se zevrubněji seznámil s osobou obviněného mladistvého a aby prozkoumaje příčinu poklesku zjistil, kde vězí zlo, a zde aby přiložil ruku k nápravě. Jemu dostačuje, když soudce zjistí čin a podle něho vyměří trest. Následek toho ovšem je, že dosažené výsledky jsou naprosto nepostačitelé.

Tohoto nedostatečného stavu zákonodárství byla si vědoma i rakouská vláda a pokusy o zákonnou úpravu trestního práva mládeže jsou již velmi dávného data. V roce 1907 byla předložena říšské radě první (Kleinova) osnova zákona o trestním právu mládeže. Osnova ta byla několikrát přepracována a znovu předložena; zákonem se však nestala. O její

naléhavosti svědčí nejlépe, že i za světové války, kdy bylo jistě nejméně času na řešení těchto sociálních a trestně právních problémů, rozhodla se vláda předložit ještě v roce 1917 říšské radě osnovu tohoto zákona. Mravní úpadek a ohrožení mládeže dosáhly tehdy za doby válečné již takového stupně, že ti, kdo si správně uvědomovali, že budoucnost státu spočívá v jeho mládeži, právem se lekali této budoucnosti při pomýšlení na to, jaká to vyrostle ze zanedbané mládeže generace. A stoupající kriminalita těch, jichž mládí právě padá do doby válečné, zjevy zločinců ve stáří od dvaceti do třiceti let, nad jejichž činy žasne přítomná doba, potvrzují oprávněnost těchto obav. Než veškeré úsilí rakouské vlády o uzákonění těchto osnov, jak známo, selhalo. Přes to snažila se vláda aspoň řadou nařízení a administrativních opatření v mezích platných zákonů vyhovět aspoň částečně požadavkům, které novodobá kriminální věda klade na úpravu trestního práva mládeže a které byly jinde postupně uskutečňovány. Leč veškeré úsilí, které státní správa vyvinula, aby zjedнала nápravu, namnoze ztroskotalo a musilo ztroskotati na nedostacích zákona samého. Je proto třeba změnití sám zákon, aby mravní choroba mohla býti léčena prostředky, kterých vyžaduje.

Příznivější vývoj lze zaznamenati na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Zákonným čl. XXXVI/1908 byly tu položeny základy ke zvláštnímu hmotnému trestnímu právu mládeže; zák. čl. VII/1913 byla pak dovršena velká reforma na poli soudnictví nad mládeží zřízením soudů mládeže a úpravou řízení před nimi. Na těchto dvou zákonech, jako právních základech péče o mládež mravně vadnou, spočívá pak celá řada ministerských nařízení, jimiž byly do podrobností upraveny jednotlivé otázky tohoto výseku trestního práva. Hlavní z nich jsou: nařízení min. sprav. č. 56.000/1913 o soudech mládeže, č. 27.200/1909 o ochranné výchově, číslo 27.300/

1909 o výkonu trestů na svobodě, č. 27.400/1909 o dozorčích úřadech mládeže, č. 27.600/1909 o statistice polepšovacích ústavů, č. 66.200/1913 o statistice, nařízení min. vnitra č. 212.000/1913 o řízení před úřady správními jako policejními soudy a nařízení min. školství č. 149.500/1913 o potrestání školním. K nim přistoupilo po převratě ještě vládní nařízení ze 14. listopadu 1919, č. 609 Sb. z. a n., o ústavu Komenského v Košicích. Že přes tento příznivější právní stav, naplněný moderním duchem, jeví se skutečné poměry na Slovensku a v Podkarpatské Rusi snad méně příznivými než na ostatním území republiky, toho příčiny sluší hledati jinde.

Celkem lze charakterisovati dnešní právní stav v republice asi takto:

Jako v jiných oborech platí i tu dosud dvojí trestní zákonodárství: v zemi České a Moravskoslezské bývalé právo rakouské, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bývalé právo uherské. Kdežto bývalé rakouské právo má jen velmi málo zákonných ustanovení hmotného i formálního trestního práva mládeže, a nedostatek ten hledělo — ovšem nedostatečným způsobem — nahraditi opatřeními správními, měly Uhry již před válkou do podrobností vybudované hmotné i procesní trestní právo mládeže. Ve světle novějších poznatků jeví se však i toto právo částečně zastaralým a se stanoviska legislativně technického těžkopádným a složitým.

Za tohoto stavu věcí bylo u nás brzo po převratě přikročeno k nové zákonné úpravě trestního práva mládeže ve znamení jeho reformy a sjednocení. Přípravné práce skončily vypracováním osnovy z roku 1922, která se stala sice předmětem jednání mezi ministerstvy, Národnímu shromáždění však předložena nebyla. Při vypracování druhé osnovy, jež byla předložena v roce 1930 poslanecké sněmovně, byla vzata za podklad osnova z roku 1922. Bylo však nutné po-

drobiti ji revisi a přihlídnouti při tom i k novějším zákonům vydaným zatím v Německu a v Rakousku. Tato revise byla provedena za stálé a vydatné součinnosti odborníků a organizací pro péči o mládež, jimž tu třeba za jejich usilovnou spolupráci vzdáti dík.

Shrňme-li vůdčí myšlenky osnovy, objevuje se nám tento obraz:

Jak již bylo řečeno, je trestný čin mladistvé osoby vážným, nikoli však jediným symptomem její mravní zpustlosti nebo mravního ohrožení. Uložení trestu jako odplaty za čin nebylo by ještě učiněno nic ani na záchranu mladistvého provinilce, ani na ochranu společnosti před dorůstajícím zločincem. Je nutné zjistiti příčiny zla a potírati je vhodnými prostředky. Trest, zejména pak trest, který by byl vykonáván stejně jako trest na osobách dorostlých, k dosažení tohoto účelu často nepostačuje, někdy pak se jeví přímo neúčelným, ba i škodlivým. Vůdčí zásadou trestního práva mládeže musí naopak býti: co nejméně trestati, co nejvíce vychovávat i je-li nutné trestati, pak i trestem vychovávat i polepšovati. To však vyžaduje, aby trestné činy spáchané ve věku mladistvím byly posuzovány, hledíc k nedokonanému vývoji mladistvého a k jejich příčinám, mírněji a odchylně od trestných činů osob dospělých, a aby také trestní řízení bylo přizpůsobeno věku mladistvého provinilce. Dále je nutné poskytnouti soudu možnost, aby užil k záchraně mladistvého provinilce prostředku, který se jeví podle okolností a podle osobnosti mladistvého nejúčelnějším k dosažení cíle, tedy poskytnouti mu dostatečný výběr těchto prostředků. Konečně je nutné postarati se o to, aby opatření, jež soud zvolil, byla skutečně vykonána tak, jak toho jejich účel a potřeba mladistvého vyžadují. Splniti tento úkol mohou jen orgány prodechnuté těmito ideami a dosti zkušené i odborně vzdělané, a zase jen potud, pokud jim to dovoluje současný stav veřejné i dobrovolné sociální péče, s níž

musí postupovati stále ruku v ruce. Proto se doporučuje, aby trestního řízení proti mladistvým provinilcům zúčastnili se představitelé sociální péče o mládež, a to nejen jako orgánové pomocní, nýbrž i jako činitelé spolurozhodující a kontrolující za všech fází trestního řízení, i za výkonu trestu a výchovných opatření. Stále je dbáti toho, aby péče o osobu mladistvého provinilce byla podle možnosti soustředěna a nebyla zbytečně tříštěna mezi několik orgánů, zejména soudce trestního a poručenského, a aby spory o příslušnost nebo spoléhání na opatření jiného orgánu nebyly na škodu mladistvému samému, zejména když je nutné neodkladně zakročit k jeho záchraně.

Dodatek.

Úplné materiále zákona o trestním soudnictví nad mládeží obsahují tyto tisky Národního shromáždění:

vládní návrh zákona, č. t. 539 posl. sněm., III. vol. obd., 2. zased.,

zpráva ústavně-právního výboru poslanecké sněmovny, č. t. 823 posl. sněm., III. vol. obd., 3. zased.

usnesení poslanecké sněmovny, č. t. 374 sen., III. vol. obd., 3. zased.

zpráva ústavně-právního výboru senátu, č. t. 398 sen., III. vol. obd., 3. zased.,

těsnopisecké zprávy o 92., 94. a 96. schůzi posl. sněm., a o 82., 84. a 85. schůzi senátu, obojí III. vol. obd., 3. zased.

Část první.

Zákon ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží.

Hlava první.

O trestání mládeže.

Nedospělí.

§ 1. ⁽¹⁾ Osoby, které v době spáchaného činu nedovršily čtrnáctého roku svého věku (nedospělí), nejsou odpovědné podle trestních zákonů.

⁽²⁾ Dopustí-li se nedospělý činu jinak trestného, učiní poručenský soud (§ 54) výchovná nebo léčebná opatření, jichž vidí potřebu. Před rozhodnutím může si vyžádati odborný posudek, zejména s hlediska pedagogického nebo lékařského. Zvláště může soud:

nedospělého pokárati, nikoliv však tělesně, nebo zůstaviti jeho potrestání rodině nebo škole, naříditi, aby nedospělý byl umístěn v jiné rodině neb aby byl dán do léčebného nebo jiného vhodného ústavu,

naříditi ochranný dozor neb ochrannou výchovu (§ 11 a 12), jeví-li se to nezbytným k zamezení hrozícího zpustnutí nebo k nápravě nedospělého.

⁽³⁾ Dopustí-li se nedospělý starší než dvanáct let činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo

doživotní ztráty svobody, nařídí poručenský soud jeho ochrannou výchovu ve výchovně neb umístění v léčebném ústavě.

(⁴) Kromě toho může poručenský soud udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o nedospělého.

(⁵) Jsou-li tu podmínky uvedené pro jednotlivá opatření podle odstavce (²) a (⁴), může poručenský soud naříditi takové opatření také, přesvědčí-li se z jakéhokoliv podnětu, že je toho zapotřebí na prospěch ohroženého nedospělého.

K odst. 1. Rozhodnou pro posouzení trestní odpovědnosti je doba spáchaného činu. Nezáleží na tom, kdy čin vyšel na jevo nebo kdy se stal předmětem tr. řízení. Byl-li čin spáchán opětovnými útoky, z nichž některé se udály před dokonaným 14. rokem věku pachatelova, jiné po tomto roce, nelze činiti pachatele odpovědným za ty, které se udály před dokonaným 14. rokem jeho věku. To platí i o trestných činech trvajících.

Osoby v tomto odstavci uvedené nejsou ovšem odpovědné ani za účastenství (návod, pomahání) v trestném činu spáchaném osobou starší.

O zpětné působnosti tohoto ustanovení na trestné činy spáchané před účinností tohoto zákona viz § 65 a 66.

K odst. 2. Všeobecnou podmínkou nařízení výchovných nebo léčebných opatření podle tohoto odstavce je, že nedospělý se dopustil trestného činu, který by jinak, t. j. kdyby byl spáchán po dokonaném 14. roce, byl trestný. Není však věci poručenského soudu, aby zjišťoval též, zda by tento čin mohl býti nedospělému — kdyby byl spáchán ve věku pozdějším — přičítán. To by bylo jednak v odporu s ustanovením odst. 1, který trestní odpovědnost přímo vylučuje, jednak plyne z podstaty a účelu opatření, kte-

rých poručenský soud může užiti (na př. umístění v léčebném ústavě) a ze srovnání s § 4, odst. 1, že jich lze užiti i tehdy, když by trestný čin nemohl býti nedospělému pro duševní chorobu, slabomyslnost atd. přičítán ani tehdy, kdyby byl spáchán ve věku pozdějším. To má význam zejména pro užiti odst. 3, podle něhož spáchání určitých trestných činů je podmínkou obligatorního nařízení určitého opatření.

O povinnosti oznámit trestné činy nedospělých poručenskému soudu viz § 24 prov. nař. Oznámení, které bylo učiněno u soudu nepřislušného neb u veřejného úřadu, má býti postoupeno příslušnému poručenskému soudu (§ 54); to platí také tehdy, když teprve za trestního řízení se zjistí, že obviněný v době činu nedokonal 14. roku svého věku.

Příslušným naříditi výchovná nebo léčebná opatření je poručenský soud. Z časově omezeného trvání jeho pravomoci a z časového omezení ochranných opatření (§ 11 a 12) plyne, že nemůže naříditi výchovná nebo léčebná opatření, když pachatel zatím dosáhl zletilosti.

O řízení před soudem poručenským a o jeho nákladech platí i v těchto případech ustanovení daná pro řízení ve věcech poručenských a opatrovnických, a pokud by nebylo zvláštních předpisů, ustanovení zákona o základních ustanoveních řízení nesporného z 1. července 1931, č. 100 Sb. z. a n. O vyžádání dat od správy školy viz § 27 prov. nař.

Výpočet výchovných a léčebných opatření není vyčerpávající. Všeobecně jsou přípustná jakákoliv výchovná nebo léčebná opatření, jichž soud vidí potřebu, rozuměj na prospěch ohroženého nedospělého (odst. 5). Náleží sem proto také veškerá opatření, jež soud může naříditi podle ustanovení práva občanského nebo podle ustanovení zákonů zvláštních, na př. zákona a vl. nařízení o ochraně dětí v cizí

péči a dětí nemanželských, zákona o potulných cikánech, zák. čl. VIII/1901 o státních dětských domovech, zák. čl. XXI/1901 o péči o děti starší než sedm let a t. d.

K jednotlivým opatřením budiž uvedeno:

O potrestání v rodině viz § 52 prov. nař., o potrestání ve škole § 28 prov. nař.

Umístění nedospělého v jiné rodině, v léčebném nebo jiném ústavě liší se od ochranného dozoru a od ochranné výchovy tím, že ono možno nařídit i tehdy, když se nejeví nezbytným k zamezení hrozícího zpustnutí nebo k nápravě nedospělého. Vykonati toto nařízení poručenského soudu náleží osobě, která je podle zákona povinna pečovat o výchovu a výživu nedospělého, a to na svůj náklad. Poručenskému soudu náleží toliko dbáti toho, aby jeho nařízení bylo vykonáno, a pokud by jeho výkonu překážela nezpůsobilost povinné osoby hraditi náklad na umístění nedospělého, přičiniti se v mezích možnosti o to, aby tato překážka byla odstraněna. Toto opatření může býti omezeno též na určitou dobu. Ze všeobecné pravomoci poručenského soudu plyne též, že poručenský soud je oprávněn toto opatření kdykoliv změnit nebo zrušiti.

Pokud jde o ochranný dozor a ochrannou výchovu, je citací § 11 a 12 naznačeno, že tato ochranná opatření lze nařizovati jen, jsou-li tu také podmínky uvedené v těchto paragrafech. Tu platí zejména také důvody uvedené v § 11, odst. 2, pro které nemohou býti ochranná opatření nařízena.

O statistice ochranných opatření, nařízených poručenským soudem, viz § 49 až 51 prov. nař.

K odst. 3. Nařízení jednoho z obou opatření uvedených v tomto odstavci je tu obligatorní. Nevyžaduje-li tedy zdravotní stav nedospělého jeho umístění v léčebném ústavě, odkáže jej soud do výchovny k ochranné výchově. Viz o tom pozn. k odst. 2.

K odst. 4. O tom, jakým způsobem se udílí na pomenutí, viz § 55 prov. nař. Poručenský soud může též podle okolností případu navrhnouti potrestání osob, kterým náleží pečovat o nedospělého, pro přestupek zanedbání péče podle § 61 nebo pro přestupek uvedený v 8 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. (viz. pozn. u § 61).

K odst. 5. Zákon mluví tu sice o podmínkách uvedených pro jednotlivá opatření podle odst. 2 a 4, ve skutečnosti stanoví však takovou podmínku toliko v odst. 2, pokud jde o ochranný dozor neb ochrannou výchovu. Podle tohoto ustanovení bude poručenskému soudu postupovati také tehdy, když sice nezjistí, že se nedospělý dopustil trestného činu (odst. 2.), avšak za řízení, které o tom konal, se přesvědčí, že na prospěch ohroženého nedospělého je potřeba nějakého opatření podle odst. 2 nebo 4.

Mladiství.

§ 2. ⁽¹⁾ Osoby, které v době spáchaného činu dovršily čtrnáctý, ale nedokonaly osmnáctého roku svého věku (mladiství), jsou, ačli tento zákon nestanoví odchylek, trestné podle zákonů trestních.

⁽²⁾ Mladistvý není však trestný také, nemohl-li pro značnou zaostalost v době činu rozpoznati jeho bezprávnost nebo řídití své jednání podle správného rozpoznání.

K odst. 1. Užití sluší trestního zákona platného na místě spáchaného činu (čl. I č. 5, čl. II č. 3 zák. č. 1/1920 Sb. z. a n.). Byl-li trestný čin spáchán naším příslušníkem v cizině, sluší užití trestního zákona platného v oblasti, do níž obviněný přísluší domovským právem (rozh. 558 Sb. min. sprav.).

Rozhodnou pro užití odchylek je doba spáchaného činu. Zvláštní ustanovení o tom, jak má býti odchylek užito, když je vinník za čin spáchaný před dokonáním 18. rokem svého věku souzen pozdě.

ji, a jak jich má být užito při souběhu trestných činů spáchaných před dokonáním 18. rokem a po něm, obsahuje § 25.

Odchylná ustanovení o osobách podrobených pravomoci vojenských soudů obsahuje § 69.

K odst. 2. Zvláštní důvod vylučující trestnost podle tohoto odstavce platí bez rozdílu, zda k trestnímu řízení došlo před dokonáním 18. rokem nebo po něm (§ 25). Důvod ten spočívá v nezpůsobilosti řídit své jednání podle správného rozpoznání. Příčinou této nezpůsobilosti musí být zaostalost. Zaostalým je mladistvý, který nedosáhl takového stupně vývoje po stránce intelektuální (schopnost rozpoznávací) nebo po stránce mravní (schopnost určovací), jaké zpravidla dosahují jeho normální vrstevníci. Zaostalost musí být značná. Pouhá, třeba omluvitelná neznalost právních předpisů (viz § 6, odst. 1) neb úchylnost spočívající v tělesných nebo duševních vadách (viz § 21) nestačí k vyloučení trestnosti. Značně zaostalým je tudíž takový mladistvý, který přes svůj věk nedosáhl onoho stupně vývoje intelektuálního nebo mravního, jakého zpravidla dosahuje mládež dovršivší 14. rok svého věku.

Spolehlivému zjištění skutečností nutných k posouzení, zda je tu důvod vylučující trestnost podle odst. 2, slouží ustanovení § 38 a 39. Při tom není vyloučeno, aby soud si vyžádal i posudek jiných znaleců než lékařů, na př. psychologů, pedagogů a pod.

Porušení zákona, pokud jde o tento důvod vylučující trestnost, je důvodem zmatečnosti podle § 281 č. 9 lit. b) a § 344 č. 10 lit. b) tr. ř. a stejně i podle § 385 č. 1 lit. c) tr. por.

V řízení porotním (§ 29, 41) třeba dáti porotě otázku podle § 319 tr. ř. Podle tr. por. rozhodne však soud tuto otázku v rozsudku nedotazuje se poroty (§ 9, odst. 2, nov. o soud. por. zák. čl. XIII/1914).

K hlavě první.

VN. Osnova zákona o trestním soudnictví nad mládeží obsahuje ustanovení trestního práva hmotného i procesního. V poměru k obecnému právu jeví se její ustanovení výjimkami z pravidla. Pokud tedy tato osnova neustanovuje jinak, platí obecné trestní zákony a trestní řády. Tento poměr osnovy k obecnému právu trestnímu je vyjádřen v § 2 odst. 1, pokud jde o právo hmotné, a v § 28 odst. 1, pokud jde o právo procesní.

V odůvodnění § 3 a 8 bude ještě podrobně rozvedeno, jakým způsobem upravuje osnova poměr k obecnému trestnímu hmotnému právu v otázkách zvláštních, plynoucích z toho, že osnova kvalifikuje trestné činy osob mladistvých vesměs jako provinění, nerozlišujíc zločinů, přečinů a přestupků, a že zavádí jednotný trest na svobodě — zavření.

K § 1 a 2.

VN. První hlava osnovy obsahuje ustanovení práva hmotného. Z nich zvláště významnými jsou ustanovení §§ 1 a 2, jednající o trestní odpovědnosti osob nedospělých a mladistvých.

Platné právo upravuje trestní odpovědnost hledíc na věk vinníkův podstatně různě. Podle býv. práva rakouského nejsou děti do 10 let za své činy vůbec trestně odpovědné. Nedospělí t. j. osoby, které se dopustily činu trestného po tom, kdy dovršily desátý, ale nedosáhly ještě 14. roku svého věku, jsou trestně odpovědní toliko za zločiny, které se tu trestají jako přestupky nedospělých. Osoby starší než 14 let jsou trestně odpovědné v plném rozsahu. Při trestání jich přihlíží se arci k jejich věku a trest smrti a doživotní ztráta svobody jsou u nich, dokud jsou mladší než 18 let, vždy vyloučeny. Duševní choroby, poruchy vědomí nebo zaostalost mohou je zprostiti trestní odpovědnosti jen v těch případech, ve kterých jsou zproštěny této odpovědnosti také osoby starší než 18 let.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi nejsou děti do 12. roku vůbec trestně odpovědné. Mladiství, t. j. ti, kteří v době činu překročili 12. rok svého věku, avšak nedokonalí ještě 18. rok, nemohou být činěni odpovědnými — kromě důvodů, pro které nejsou odpovědné ani osoby starší — také tenkrát, když nebyli rozumově a mravně dosti vyvinuti, aby mohli být trestáni. Na věk mladistvý se hledí ovšem také při ukládání trestu, o čemž bude ještě řeč. Také zde jest trest smrti a doživotní ztráty svobody u osob mladších než 18 let vždy vyloučen.

Toto zproštění trestní odpovědnosti na území obého platného práva neznamena ovšem, že by nebylo možné proti provinivším se dětem, nedospělým a mladistvým zakročit jiným způsobem, totiž potrestáním kárným (v rodině, ve škole), nebo

že by byla vyloučena opatření rázu výchovného, ať již je může naříditi soud poručenský či trestní.

Nelze přehlédnouti obtíže, které se kladou v cestu přesnému vytčení věkové hranice trestní odpovědnosti. Není bezpečného podkladu pro rozhodnutí otázky, kdy možno všeobecně pokládati dítě za tak dospělé, aby mohlo býti činěno odpovědným za své jednání. Proto také vidíme značné rozdíly v cizích zákonech a zákonodárných návrzích. Hledíme-li na výsledky vědeckého badání, můžeme konstatovati snahu nesoucí se ke zvýšení věkové hranice trestní odpovědnosti.

Osnova rozhodla se pro věk dokonaného 14. roku, pokládajíc jej za mezník ve vývoji mladistvého. V něm byl mu již dán školní výchovou dostatečný mravní i rozumový základ, takže lze za to míti, že mladistvý již je s to, aby chápal význam svých skutků a aby podle tohoto poznání jednal. Dokonaným 14. rokem vystupují také četní mladiství, zejména z kruhů méně zámožných, z rodinné péče, vstupující do práce (dělníci, služební) nebo do učení.

Ostatně uvedená hranice věková nebude nikterak ztrnulou, jako tomu bylo dosud zejména podle zákona dříve rakouského, neboť na jedné straně připouští osnova proti těm, jimž hrozí nebezpečí zpětnosti nebo mravní zkázy, i před touto věkovou hranicí podobná výchovná opatření jako po jejím překročení (§ 1). Na druhé straně pak má zvláštní postavení mladistvých, pokud jde o otázku přičetnosti, podle osnovy potvrzují děle, a to až do jejich dokonaného 18. roku věku. To je odůvodněno duševním i fyzickým vývojem mladistvých osob. Do věku od čtrnácti do 18 let padá totiž pohlavní dospívání spojené s úplnou přeměnou osobnosti a provázené někdy značnými poruchami psychickými. Mnohé zločiny v tomto věku dají se vysvětlit jediné příčinami fyziologickými. Zároveň s tímto dospíváním se utváří sociální vědomí. Poznání příčinnosti dějů, uvědomování si jejich významu pro společnost, kontrola vlastního jednání a sebekázeň, vytváří jen znenáhla bytost, která si je plně vědoma důsledků svých činů a má sebe tou měrou v moci, aby mohla své jednání podle toho zaříditi. Tento fyzický i psychický vývoj se nedokonává u mládeže jednotně. Lze říci podle zkušenosti, že bývá zpravidla ukončen 16. rokem, ale nejsou vzácné případy, kdy se opoždí. Zákon musí ovšem obsáhnouti i tyto případy.

Proto v novějších zákonech i osnovách (Německo, Rakousko, Dánsko, Švédsko, Nizozemí, Japonsko) se prohlašuje souhlasně období od 14. do 18. roku za věk přičetnosti toliko podmíněné, závislé na stupni vývoje mladistvého. Osnova formuluje v § 2 odst. 2. tuto myšlenku tak, že prohlašuje mladistvého beztrestným, nemohl-li pro značnou zaostalost

lost v době činu rozpoznati jeho bezprávnost nebo říditi své jednání podle správného rozpoznání a lze-li jej proto co do stupně jeho vývoje klásti na roveň toliko osobám nedospělým. Poněvadž pak jest z technických i věcných důvodů nutné vyříditi celou otázku přičetnosti mladistvých jednotnou normou, uvádí osnova vedle zaostalosti — ve shodě s osnovou trestního zákona — i ostatní biologické momenty, vylučující přičetnost také u osob starších než 18 let, totiž duševní chorobu, slabomyslnost a poruchu vědomí. Ostatní důvody vylučující trestnost (obrana, nouze atd.) nejsou tím ovšem dotčeny. Rovněž tak není vyloučena přičitatelnost trestného činu podle obecných ustanovení trestního práva, když porucha vědomí byla zaviněna nebo dokonce úmyslně způsobena, aby v ní byl spáchán určitý trestný čin.

Rozpoznáním bezprávnosti činu rozumí osnova hodnocení činu po stránce sociální. Slovo »bezprávnost« neznamena tolik jako »protizákonnost«. Požaduje se toliko, aby pachatel byl schopen uvědomiti si rozdíl mezi tím, co podle požadavku právního řádu, v němž žije, má a co nemá býti. Avšak právě po této stránce nebyl by výpočet důvodů, pro které pachatel nemůže rozpoznati bezprávnost svého činu, úplným. Právě v dnešním složitém právním řádě vyskytují se často trestné činy, zejména proti řádu hospodářskému, jichž bezprávnost si osoba, třeba i duševně a tělesně normálně vyspělá, nemůže ani uvědomiti. Bylo by nespravedlivým požadovati jejich znalost na osobě v tomto věku, zejména jde-li o cizince. Proto osnova vylučuje trestnost i tehdy, když mladistvý nemohl z jiných zvláštních důvodů rozpoznati bezprávnost svého činu.

Arci způsobilost rozpoznati bezprávnost činu nedostačuje ještě sama o sobě k tomu, aby mladistvý byl pokládán za přičetného; musí přistoupiti také k působilosti určovací, t. j. schopnosti říditi své jednání podle správného rozpoznání. Tato schopnost bývá právě u mladistvých pro mravní zaostalost často jen nedostatečnou měrou vyvinuta.

Vyloučení trestní odpovědnosti osob nedospělých a za určitých podmínek i osob mladistvých, neznamena, že by byla vyloučena trestnost jiných osob, které k činu daly podnět nebo se ho zúčastnily. Naopak jde tu jen o osobní důvody vyloučení trestnosti, které neprosplývají osobám jiným, stejně tak jako tyto osoby — pokud jsou starší než 18 let — nemohou ani jako návodci, účastníci nebo pomocníci domáhati se jiných výhod, které tento zákon poskytuje osobám mladistvým, na př. aby byly posuzovány podle mírnějších trestních sazeb stanovených v §§ 8 a 9 neb aby otázka podmíněného odsouzení byla u nich posuzována podle § 7.

Tím, že osnova určuje věkovou hranici počátku trestní odpovědnosti 14 lety (§ 1) a rozšiřuje okruh důvodů beztrestnosti osob starších než 14, avšak mladších než 18 let (§ 2 odst. 2.), není však řečeno, že nemá být postaráno o takové osoby, u kterých se trestným činem projevila potřeba nějakého výchovného opatření neb u nichž se vůbec z jakéhokoli podnětu zjistila taková potřeba, jen proto, že se stanoviska trestního práva je věc vyřízena nebo že soud neb úřad, který to zjistil, není příslušný, aby takové opatření nařídil. Naopak ustanovení §§ 1 a 2 mají ten význam, že osnova nepovažuje trest za spravedlivou neb účelnou reakci na čin nebo mravní stav provinilce. Za to však umožňuje osnova, stejně jako i platné právo, u všech těchto kategorií osob opatření ochranná, výchovná. Toliko nemá právo nařizovat taková ochranná opatření příslušeteli soudu trestnímu, nýbrž soudu poručenskému.

To je ve shodě s platným právním stavem. Již § 176 až 178 a 216, 217 obč. zák. byly vhodným právním základem pro vývoj péče o mládež mravně vadnou, zanedbanou a ohroženou a bylo by bezúčelné vypočítávat zde veškerá nařízení ministerstva spravedlnosti, která až od roku 1893 až do roku 1917 přízřivobovala tento právní základ soudobému vývoji sociální péče. Podobně bylo tomu i na Slovensku a Podkarpatské Rusi, kde se vedle § 264 zák. čl. XX/1877 a zák. čl. VIII a XXI/1901 touto kategorií osob zabývala zvláště hlava VI z. čl. VII/1913. Po této stránce nepřináší tedy osnova nic zcela nového; vypočítává jen příkladem nejdůležitější ochranná opatření, kterých může poručenský soud užít. Pokárá-li sám nedospělého, nerozumí se tím arci pokárání tělesně. Také při potrestání ve škole lze užít jen kárných trestů, které připouští školní disciplinární řád. Mezi ochrannými opatřeními uvádí osnova umístění v jiné rodině nebo v ústavě na jedné straně a ochrannou výchovu na druhé straně. Rozdíl mezi těmito různými způsoby ochranných opatření spočívá pak v tom, že ochranná výchova je výchovné opatření veřejné, nad jehož výkonem stát trvale bdí orgány k tomu příslušnými, kdežto umístění v jiné rodině nebo v léčebném ústavě soud poručenský nařídí, avšak nejde tu o opatření veřejné. Významný je rozdíl ten zejména, pokud jde o hrazení nákladů těchto opatření.

Rízení před soudem poručenským osnova neupravuje. Platí tu všeobecná ustanovení o řízení nesporném. Toliko v jednom směru doplňuje osnova tyto předpisy tím, že nařizuje, aby soud vyžádal si podle okolností odborný posudek, zejména pedagogický nebo lékařský, dříve než nařídí některé z uvedených ochranných opatření. Rovněž tak neupravuje osnova další podrobnosti, zejména nestará se o potřebné snad hmotné zabezpečení výkonu těchto opatření, ponechávajíc to, aspoň pokud jde

o ochranný dozor a o ochranou výchovu, zákonu o ochranné výchově.

Abyste však vynikl celkový plán osnovy, zasluhuji přece zmínky některá ustanovení další, jež se jeví nutným doplňkem § 1 a 4.

Především je nutné postarati se o to, aby poručenský soud vůbec zvěděl o případech, které vyžadují jeho zákroku. Zvědět o nich může přímo, neboť kdokoli je oprávněn upozorniti poručenský soud na ohrožený nebo zpuslý mravní stav nedospělého nebo mladistvého. Soudům a úřadům se však taková povinnost přímo ukládá. Se strany trestního soudu bude tato povinnost splněna povinnými zprávami o trestním řízení, zejména o jeho výsledku (§ 37); jinak platí pro soudy a správní úřady ustanovení § 55. Bude tudíž možné, aby soud dal podnět k zákroku poručenského soudu i tehdy, když na př. zjistí zanedbaný mravní stav mladistvé osoby v trestním řízení, zavedeném proti dospělému pro mravní nebo tělesné ohrožení mladistvého, při jednání o rozvod a pod.

Osnova pamatuje též na to, že často nebude možné odkládati ochranné opatření až do rozhodnutí poručenského soudu, poněvadž je nutné v zájmu mladistvého zakročit ihned a každé prodlení by mohlo být povážlivým. Bylo by nemístným odkládati v takovém případě ochranné opatření jen z důvodů kompetenčních. Proto umožňuje osnova v § 4, odst. 2, aby i trestní soudce, a to za každého stavu řízení, nařídil zatímná ochranná opatření. O nich je povinen podati zprávu poručenskému soudu (§ 37). Již ze slova »zatímný« je patrné, že takové opatření potrvá jen do konečného rozhodnutí poručenského nebo trestního soudu. Dojde-li k odsouzení, může trestní soud sám podle § 5 naříditi ochranný dozor neb ochrannou výchovu jako opatření konečné. Dojde-li ke zproštění nebo bude-li řízení zastaveno neb od stíhání upuštěno, může učiniti konečné opatření, neučinil-li je již dříve, poručenský soud (srv. § 49, odst. 3.).

Bylo-li takové ochranné opatření nařízeno soudem trestním, řídí se opravné prostředky proti němu podle obecných ustanovení trestního řádu.

UP. V literatuře vznikla otázka, zda-li hranice absolutní neodpovědnosti má být posunuta k dovršenému 12. nebo 14. roku. Jak již uvedeno, právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi rozhodlo se pro 12. rok. Jistě lze právem tvrditi, že podle různých okolností mohou se i u mladistvého, nedosáhnuvšího 14. roku, vyvinouti již takové duševní schopnosti, že není pochybnosti, že chápe, nahlíží a rozpoznává, že svým činem porušuje právní statky lidské společnosti, že páše bezpráví, zlo. Jistě by se tedy pro jednotlivé případy dala hranice absolutní neodpovědnosti snížit na 12 let.

Soudnictví nad mládeží.

Výbor však projevil souhlas s osnovou, stanovící tuto hranici na 14 let, jednak hledě ke známé skutečnosti, že na většinu trestních případů nelze aplikovati poznání právě uvedené, hlavně však proto, že skoro všechny novější zákony o trestání mladistvých provinilců — shodují se s požadavky teorie (na př. s usnesením německého sjezdu právníků z r. 1904) — vycházejí při určení trestní odpovědnosti za trestné činy se stanoviska, že odpovědnost počíná teprve dovršením 14. rokem a výbor považuje za účelné, aby se naše zákonodárství neodchylovalo od obecného proudu zákonodárství evropského, kde toho není nezbytně zapotřebí.

V důvodové zprávě k vládnímu návrhu bylo uvedeno, že osnova nezamýšlí zaváděti tělesné tresty pro nedospělé jako opatření soudní. Aby tento úmysl byl zřejmý vysloven také v zákoně, byla vsunuta do odst. 2. slova »nikoliv však tělesné«.

Vládní návrh připouští umístění nedospělého v jiné rodině nebo jeho odevzdání do léčebného nebo jiného vhodného ústavu pouze v tom případě, kdyby byla zabezpečena možnost provedení takového opatření, zejména náhrada útrat s tím spojených. Ústavně právní výbor se obával, že by úvahy o náhradě útrat mnohdy zatlačovaly ohledy výchovné, k nimž zákon má směřovati, a proto škrtil toto omezení.

Vládní návrh nařizuje obligatorní ochrannou výchovu u nedospělého staršího než 12 let ve výchově, dopustil-li se nedospělý činu, na který zákon stanoví trest smrti nebo doživotní ztrátu svobody. Podle tohoto ustanovení bylo by pak naložiti s nedospělým i tenkrát, kdyby byl duševně chorý a kdyby tedy ochranná výchova ve výchově nezbytně se minula účinkem, ba byla-li by na překážku správě výchovny. Proto výbor doplnil vládní návrh v tom směru, že připouští umístění takového nedospělého v léčebném ústavě, vyžaduje-li toho zdravotní stav nedospělého.

V odborném tisku bylo vytýkáno vládnímu návrhu, že směšuje případy nepřičetnosti s případy zaostalosti a bylo poukazováno k tomu, že není zapotřebí, aby v tomto speciálním zákoně bylo opakováno, co podle všeobecného zákona trestního jest platné.

Rovněž bylo vytýkáno, že vyloučení trestnosti z jiných důvodů, nežli je značná zaostalost mladistvého, by bylo příliš nejasné. Proto výbor ponechal v tomto ustanovení jako důvod vyloučení trestnosti pouze značnou zaostalost, vypustil důvody vylučující všeobecně přičetnost a přenesl »jiné zvláštní důvody«, jimiž vládní návrh myslel hlavně odůvodněnou neznalost právních předpisů, do § 6, jenž zmocňuje soud, aby v případě od souzení mladistvého upustil od potrestání.

Trestné činy mladistvých.

§ 3. ⁽¹⁾ Trestný čin spáchaný ve věku mladistvém nazývá se proviněním.

⁽³⁾ Závisí-li příslušnost soudní neb užiti jiných ustanovení zákonných na rozlišení zločinů, přečinů a přestupků, rozhoduje označení činu v zákonech trestních.

K odst. 1. Z odst. 2 plyne, že názvem provinění bylo nahrazeno toliko označení trestného činu jako zločinu, přečinu nebo přestupku, nikoliv jeho zákonné pojmenování. Nemluvíme proto o provinění mladistvých bez rozdílu, o jakou skutkovou podstatu trestného činu jde, nýbrž o provinění krádeže, zpronevěry, zprznění atd.

K odst. 2. Rozhoduje označení činu v zákonech trestních a nikoliv označení, jakého by se činu dostalo v rozsudku, kdyby byl soud, uživ § 66 nebo 92 uh. tr. zák., uložil jen trest stanovený na přečiny.

K § 3.

VN. Osnova považovala za vhodné již v úvodních dvou paragrafech této látky, §§ 3 a 5, vyzvednouti odchylné ideové pojetí trestního práva mládeže a jeho kriminálně politických účelů. V § 3 činí tak osnova, pokud jde o označení trestných činů mladistvých provinilců, v § 5 pak, pokud jde o prostředky k jejich trestání a nápravě.

V § 3 mění osnova nejprve zákonné označení trestných činů mladistvých provinilců zavádějíc pro ně jednotný název provinění. Příkladem tu bylo ustanovení § 18 zák. čl. XXXVI/1908, podle něhož zločiny osob mladistvých jsou kvalifikovány jako přečiny. Ačkoliv tímto ustanovením je značnou měrou vyhověno požadavku, aby trestné činy mladistvých osob pro jejich věk a nevyvinutý rozum i nedokonalé sebeovládání byly odchylně posuzovány, přece se doporučuje postoupiti na této cestě ještě dále a zavésti pro tyto delikty pojmenování úplně odlišné; neboť jednak význam přečinu v trestním právu dříve rakouském a v trestním právu dříve uherském je rozličný, jednak z nového názvu provinění bude hned patrné, že jde o čin, který z kriminalistického stanoviska třeba posuzovati zcela jinak než

jiné delikty. Tím i tendence osnovy jen více vynikne. Praktické potíže toto ustanovení způsobiti nemůže, neboť všude tam, kde rozlišení druhů trestných činů podle obecného zákona trestního na zločiny, přečiny a přestupky má určitý význam, na příklad pro určení soudní příslušnosti, při promlčení, zahlázení odsouzení, uvalení vazby atd. zůstane i nadále toto rozlišení základem pro užití zákonných ustanovení, která ke kvalifikaci trestného činu poji určité právní následky.

V ý r o k z p r o š ť u j í c í.

§ 4. ⁽¹⁾ Byl-li mladistvý zproštěn a jsou-li tu podmínky některého opatření uvedeného v § 1, odst. ⁽²⁾ a ⁽⁴⁾, může, a je-li tu podmínka uvedená v § 1, odst. ⁽³⁾, má poručenský soud učiniti takové opatření. Totéž platí, bylo-li trestní řízení zastaveno aneb od stíhání upuštěno, anebo přesvědčili se soud z jakéhokoliv podnětu, že je takového opatření zapotřebí na prospěch ohroženého mladistvého.

⁽²⁾ Jeví-li se naléhavá potřeba takového opatření, má je zatímne učiniti sám soud trestní, zejména i soudce konající vyhledávání, a to i tehdy, když pokračuje v trestním řízení proti mladistvému.

K odst. 1. Viz poznámky u § 1.

K odst. 2. Zatímná opatření učiněná trestním soudem potvrzují, nebyla-li na stížnost zrušena již dříve, až do rozhodnutí příslušného poručenského soudu, a kdyby trestní soud sám nařídil při odsouzení ochranný dozor neb ochrannou výchovu, až do pravoplatnosti jeho rozhodnutí. Zvláštní ustanovení o tom, kdy zatímná opatření ve příčině ochranného dozoru neb ochranné výchovy pozbudou platnosti, obsahuje § 49, odst. 3.

O stížnosti na zatímná opatření platí ustanovení trestního řádu (§ 51), s odchylkami uvedenými v § 50.

O povinnosti trestního soudu oznámiti poručenskému soudu výsledek trestního řízení viz §

37 zák. a § 22 prov. nař. O statistice § 50, odst. 2, prov. nař.

K § 4.

VN. Odůvodnění § 4 ve znění vládního návrhu bylo uvedeno při odůvodnění § 1 a 2.

UP. V odst. 2. jest již řeč o soudci vyšetřujícím. O vyšetřujícím soudci mládeže jednaly §§ 30 a 31 vl. návrhu. Ústavně právní výbor odstranil vyšetřujícího soudce z celého řízení trestního proti mladistvým, takže bylo nutno zaměnití již v § 4 vyšetřujícího soudce za soudce konajícího vyhledávání.

V ý r o k o d s u z u j í c í.

§ 5. ⁽¹⁾ Uzná-li soud mladistvého vinným, může:

upustiti od potrestání,
odsouditi ho k trestu podmíněně,
odsouditi ho k trestu nepodmíněně.

⁽²⁾ Ve všech těchto případech může soud naříditi ochranný dozor neb ochrannou výchovu podle ustanovení tohoto zákona (§ 11 a 12).

⁽³⁾ Z uvedených možností zvolí soud v mezích dalších ustanovení tu, kterou uzná nejúčelnější pro mravní vývoj mladistvého. Při tom uváží zejména povahu činu, okolnosti, za kterých byl spáchán, pohnutky, které mladistvého k činu vedly, dále poměry, ve kterých vyrostl a byl vychován, posavadní způsob jeho života, jeho povahu i věk i stupeň jeho rozumové vyspělosti a mravní zkaženosti.

⁽⁴⁾ Kromě toho může soud usnesením uděliti napomenutí osobám, kterým náleží pečovati o mladistvého.

K odst. 1 a 2. Ze srovnání odst. 1 a 2 je patrné, že příslušnost trestního soudu naříditi ochranná opatření (ochranný dozor a ochrannou výchovu) je závislá jediné na uznání mladistvého vinným, nikoliv na výroku o trestu.

O způsobu, jakým soud nařizuje ochranná opa-

tření, a o závislosti ochranných opatření na výroku o vině viz § 49.

Na rozdíl od § 1 a 4 nevyžaduje se k nařízení ochranných opatření v těchto případech, aby se opatření jevílo nezbytným k zamezení hrozícího zpusnutí nebo k nápravě mladistvého. Stačí, jsou-li tu podmínky § 11 nebo 12 a jeví-li se ochranné opatření účelným ve smyslu § 5, odst. 3.

O nařízení ochranné výchovy po dokonaném 18. roce viz § 25, odst. 2.

K odst. 4. O tom, zda proti usnesení, jímž soud uděluje na p o m e n u t í osobám, kterým náleží pečovatí o mladistvého, jsou přípustné opravné prostředky, platí obecná ustanovení trestních řádů (§ 51). O výkonu takového usnesení viz § 55. prov. nař.

O napomenutí má býti zpraven poručený soud (§ 37 zák., § 22 prov. nař.). Poručenému soudu může býti takové usnesení trestního soudu, zejména bylo-li napomenutí uděleno opětovně, důvodem, aby učinil návrh na potrestání pro přestupek zanedbání péče o mladistvého podle § 61 nebo pro přestupek § 8 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. (viz u § 61).

K § 5.

VN. V § 5 leží vlastně těžiště, program osnovy, pokud jde o reformu prostředků, které chce osnova poskytnouti soudci proti trestně odpovědnému mladistvému provinilci či správněji v zájmu jeho.

Osnova musila si tu nejprve vyřešiti některé otázky základní. Především zda trest je vůbec vhodným prostředkem k polepšení mladistvého, účelu, k němuž, jak o tom nemůže býti sporu, sluší u mladistvých především pracovatí, či zda snad podle vzoru některých cizích prací zákonodárných má býti trest u mladistvých provinilců vůbec vyloučen a plně nahrazen opatřeními výchovnými (tak osnova polská), či má-li býti vyloučen aspoň tam, kde podle mínění soudce výchovné opatření se jeví dostatečným (tak § 6 něm. zák.).

Osnova nepřiklonila se po zralé úvaze ke stanovisku těchto cizích zákonodárných prací. Má za to, že téhož praktického výsledku dosáhne vhodnou úpravou ukládání a výkonu trestu a

opatření výchovných vedle sebe, aniž bude potřebí dotknouti se v lidu hluboce zakořeněného ethického citění, vyžadujícího, aby tam, kde vážnost provinění toho vyžaduje, byl trest, když už ne vykonán, aspoň vysloven. Že nebude skutečně trestáno zbytečně, toho zárukou jsou různá ustanovení osnovy. Tak umožňuje § 42, aby bylo upuštěno od trestního řízení, je-li čin nepatrného významu a odsouzení neb i samo konání trestního řízení se nejeví účelným. Dále umožňuje § 6 soudci, aby se omezil pouze na odsouzení mladistvého a upustil od potrestání vůbec a doplnil je podle okolností potrestáním kárným. Konečně § 7 přiznává dalekosáhlé úlevy při užití zákona o podmíněném odsouzení a zabezpečuje, že ke skutečnému výkonu trestu dojde jen v případech, kdy toho bude nezbytně potřebí. Avšak i tehdy, když dojde ke skutečnému výkonu trestu, upravuje osnova výkon ten tak, že nebude se podstatně lišiti od výkonu ochranné výchovy ústavní. Osnova domnívá se proto právem, že účelu, k němuž směřují cizí zákonodárství, dosáhla rovněž, aniž vážně narazila na právní citění lidu.

Z tohoto pojetí osnovy plynou ovšem též další důsledky pro přijetí nebo nepřijetí jiných institucí, známých právu platnému na Slovensku a Podkarpatské Rusi a jiným zákonodárstvím.

Především je to tak zv. p r o p u š t ě n í n a z k o u š k u, známé právu slovenskému a novému zákonu rakouskému. Spočívá v podstatě v tom, že soudce může, nezjišťuje viny, propustiti mladistvého na rok na zkoušku (právo slovenské), nebo že sice zjistí rozsudkem vinu, avšak odloží zatím nejen výkon, nýbrž i vyřčení uloženého trestu na zkušebnou dobu jednoho až pěti let (právo rakouské).

Úprava slovenská má tu výhodu, že soudce může užití tohoto prostředku i bez formálního projednávání věci v hlavním přelíčení, čímž se mladistvý uchrání škodlivého vlivu trestního řízení samého. Naopak je však toto řešení stíženo tou vadou, že dodatečné provádění trestního řízení v případě, kdy se mladistvý neosvědčí, je spojeno s velkými obtížemi, rozhodné skutkové okolnosti dají se zjistiti mnohem nesnadněji a základ trestního řízení stává se vratkým. Kromě toho je tato úprava s to vážně ohroziti nebo přímo poškoditi obviněného samého, poněvadž není vyloučeno, že vina nebude zjišťována ani tehdy, když obviněný má důležitý zájem na tom, aby jeho nevina byla prokázána.

Úprava podle rakouského zákona vyhýbá se sice těmto nedostatkům, avšak vede nutně opět k jiné vadě tím, že vylučuje, aby věc byla vyřízena bez hlavního přelíčení. Propuštění na zkoušku podle práva rakouského liší se od podmíněného odsouzení, jak je navrhuje osnova, jen tím, že při propuštění na zkoušku není mladistvému uložený trest po celou zkušebnou

dobu znám. Příznivý psychologický účinek, který tato okolnost může mít na vychování mladistvého ve zkušební době, poněvadž neví, jaké zlo ho čeká, nesluší podceňovati. Přes to však nelze neuznat, že i tato úprava je spojena s obtížemi rázu procesního při dodatečném ukládání trestu po delší době. Osnova nepovažovala proto za vhodné přijmouti tuto instituci ani v úpravě nového rakouského zákona, majíc za to, že její rozdíly od podmíněného odsouzení nejsou tak značné, aby odůvodňovaly hromadění obou těchto zařízení.

Podle osnovy bude tudíž vždy, když se neupustí od trestního řízení podle § 42 nebo když trestní řízení se nezastaví podle obecných ustanovení trestního řádu, konáno hlavní přelíčení a rozhodnuto o vině mladistvého rozsudkem (trestní příkaz je podle § 46 odst. 1. vyloučen), bez rozdílu, zda dojde potom k uložení trestu, či zda bude od potrestání podle § 6 upuštěno.

Tím by však byla vyřešena teprve jedna část problému, totiž otázka potrestání. Zbývá ještě vyřešiti druhou, neméně důležitou část, totiž otázku polepšení jinými prostředky nežli trestem, prostředky výchovnými, a upravití poměr těchto prostředků k trestu. V odůvodnění § 11 a 12 bude podrobněji o tom řeč, jakým způsobem osnova tento poměr řeší. Zde stačí upozorniti, že osnova připouští, aby opatření výchovná byla trestním soudem nařízena při odsouzení vždy, ať již v otázce trestu bylo rozhodnuto jakkoliv. Tím je zaručeno, že polepšení bude možné dosáhnouti nehlédíc na výsledek vlastního řízení trestního.

Kromě zákonných podmínek, které jednotlivé další paragrafy stanoví pro užití toho či onoho opatření, má býti rozhodným zásadně vždy to, kterou z možností jemu poskytnutých uzná soud pro mravní vývoj mladistvého za nejvhodnější. Osnova považuje za účelné vytknouti příkladmo některé okolnosti, ke kterým má soud zvláště přihlídnouti.

Upuštění od potrestání.

§ 6. ⁽¹⁾ Soud odsuzující mladistvého může upustiti od uložení trestu:

jde-li o čin menšího významu, jehož se mladistvý dopustil z nerozváženosti nebo vlivem jiné osoby nebo sveden byv příležitostmi nebo hospodářskou tísní,

dopustil-li se činu z omluvitelné neznalosti právních předpisů,

měl-li by mu soud uložití toliko nepatrný trest na penězích nebo na svobodě.

⁽²⁾ Upustí-li soud od uložení trestu, může zastaviti potrestání mladistvého rodině nebo škole nebo dáti mu důtku.

⁽³⁾ Výrok uvedený v odstavci ⁽¹⁾ a ⁽²⁾ má účinky prominutí trestu; od propadnutí věci upustí soud jedině, nebrání-li tomu zřetel veřejné nebo důležité zřetele soukromé.

⁽⁴⁾ Takové odsouzení se nezapisuje do rejstříku trestů.

K odst. 1 a 2. Soud omezí se na výrok o vině a vysloví, že upouští od uložení trestu. Výrok o útratách trestního řízení není tím dotčen. O propadnutí věci viz odst. 3.

V případech uvedených v odst. 1. soud může, avšak nemusí upustiti od uložení trestu. I tu bude se soud řídit všeobecnou zásadou vyslovenou v § 5, odst. 3, a upustí od potrestání, jsou-li tu zákonné podmínky takového výroku uvedené v § 6 odst. 1, jen když zároveň uzná, že upuštění od uložení trestu je pro mravní vývoj mladistvého nejúčelnější. Tím docházejí žádoucího omezení poněkud neurčité pojmy »čin menšího významu« a »nepatrný trest«, jichž výklad podle okolností případu je ponechán úvaze soudu.

Jednou z podmínek upuštění od potrestání je, že čin byl spáchán z omluvitelné neznalosti právních předpisů. Tímto ustanovením je prolomena, aspoň pokud jde o otázku trestu, zásada, že neznalost trestního zákona neomlouvá (§ 3 tr. zák. § 81 uh. tr. zák.).

K jednotlivým opatřením podle odst. 2 viz: k potrestání v rodině § 52 prov. nař., k potrestání ve škole § 28 prov. nař., k důtce § 53 prov. nař. Ze souvislosti odst. 1. a 2. plyne, že tato opatření nařídí soud přímo v rozsudku, jímž upouští od potrestání (srov. pozn. u § 53 č. 4.).

O možnosti naříditi i při upuštění od potrestání ochranný dozor neb ochrannou výchovu viz § 5, odst. 2.

Ustanovení odstavce 1 a 2 nelze užiti, když vinník dosáhl v době vynesení rozsudku 19. rok svého věku (§ 25, odst. 4).

Zákon nevylučuje, aby při souběhu trestných činů bylo užito těchto ustanovení na všechny nebo jen na některé sbíhající se trestné činy. V případě souběhu trestných činů spáchaných před dokonaným 18. rokem a po něm platí ustanovení § 25, odst. 5, při čemž třeba arci přihlédnouti i k § 25, odst. 4.

O odvolání proti takovému rozsudku viz § 53, k tomu § 50.

K odst. 3. První věta odst. 3 má význam pro počítání lhůty uvedené v § 2 zák. podm. ods. (promlčení zpětnosti), arci hledíc na § 7 č. 3, jen když jde o podm. odsouzení pro pozdější čin, spáchaný po 18. roce. Podmínka stanovená v druhé větě pro upuštění od propadnutí věcí, je shodná s § 5, odst. 2. zák. o podmíněném odsouzení.

K odst. 4. Taková odsouzení se vedou v patnosti toliko u poručenského soudu (viz § 37 a 38 zák. a § 23 prov. nař.). Trestní list se o nich nevyhotovuje (viz § 48 č. 3 prov. nař.). Omylem provedený zápis do rejstříku trestů se prostě opraví podle § 10 a 22 vl. nař. 198/1922 Sb. z. a n. Zákon o zahlazení odsouzení se na taková odsouzení nevztahuje (viz § 1 zák. o zahl. ods.).

K § 6.

VN. Bylo již řečeno, že trestné činy spáchané ve věku mladistvém zasluhují mírnějšího posouzení již pro nedokonaný rozumový a mravní vývoj mladistvého. To chápe ostatně i veřejné mínění, které mnohé z takových činů považuje spíše za mladické výstřelky než za trestuhodné činy. O tom svědčí konečně i poměrně časté případy, kdy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi soudce mládeže se spokojuje udělením dítky.

Kromě toho musí býti snahou účelné úpravy trestního práva mládeže uchrániti mladistvého provinilce co nejdéle formálního trestního řízení, odsouzení a výkonu trestu. Často zlo, které vinníku hrozí, bude mocnější pobídkou, aby se přišti činu zdržel, než zlo, které již zakusil. Také se stanoviska speciální prevence je třeba uznati, že i sebe dokonalejší úprava výkonu trestu nemůže úplně zameziti možnost škodlivých jeho účinků na mladistvého trestance.

Proto přiznává § 42 soudu právo, aby za souhlasu veřejného žalobce upustil od trestního řízení, když by šlo o čin nepatrného významu a odsouzení neb i samo konání trestního řízení by se nejevilo účelným. Stejně právo bylo přiznati, aspoň pokud jde o uložení trestu, i soudci. Osnova činí tak v § 6. V případech tu uvedených bude tudíž vždy provedeno trestní řízení a rozsudkem zjišťována vina mladistvého. Než rozsudek se tu omezí na výrok o vině, od uložení trestu soud však upustí. Otázka opravných prostředků proti výroku o vině se posuzuje podle obecných ustanovení trestního řádu (viz § 53). Výrok, jímž se od potrestání upouští, má tytéž účinky, jakoby byl trest prominut. Toliko propadnutí věcí se netýká, poněvadž tu jde zpravidla o zájem veřejný. Samozřejmě netýká se tento výrok také rozhodnutí o nárocích soukromoprávních.

Případy, kdy soud může upustiti od potrestání, dělí osnova na dvě skupiny. Především jde o činy menšího významu, jichž se mladistvý dopustil z nerozváženosti nebo vlivem jiné osoby nebo sveden příležitostí, tedy o případy, kdy povaha činu a jeho pohnutka svědčí o neznačném nahodilém vybočení ze správné cesty. Dále jde o případy, kdy hledíc na povahu trestu, který by měl býti uložen, se doporučuje, aby od potrestání bylo raději upuštěno. Osnova má tu na mysli nepatrné tresty na penězích a na svobodě, od nichž se nelze náležitě zpravidla výchovného účinku a které tudíž mohou spíše uškoditi než prospěti.

Přihlízejíc k rozmanitosti případů, které jsou tu možné, dává osnova soudu právo, aby buď úplně upustil od jakéhokoliv potrestání nebo nahradil potrestání soudní nějakým trestem kárným, tedy potrestáním v rodině nebo ve škole, udělením dítky nebo — po vzoru slovenského práva — střežením mladistvého v místnosti soudní po přiměřenou denní dobu a za přiměřeného zaměstnání a dozoru. Opravné prostředky proti výroku, jímž soud od potrestání upustil neb uložil také nějaký kárný trest, upravuje osnova v § 53.

Rozsudek, jímž bylo od potrestání upuštěno, nemá se zapisovati do rejstříku trestů. Nepůsobí proto nijak ztrátu bezúhonnosti. Přes to však je nutné věsti i tyto případy nějakým

způsobem v patrnosti, aby soud mohl užiti účinnějšího prostředku, stane-li se mladistvý zpětný. Tomuto požadavku vyhovuje osnova ustanovením § 37, podle něhož má býti podána o výsledku trestního řízení vždy zpráva poručenskému soudu. Poručenský soud vede pak tyto případy v evidenci a sděli je na požádání soudu mládeže při opětném trestním řízení proti mladistvému (§ 38).

Z § 5 odstavec 2 konečně plyne, že i v případech, kdy bylo upuštěno od potrestání, mohou býti nařízena výchovná opatření, je-li jich třeba, aby vinník byl účinněji podporován ve snaze po nápravě neb aby byl vymaněn ze vlivu osob, které naň zlobně působí.

UP. Proti ustanovení, podle kterého soud mohl na místě trestu dáti odsouzeného mladistvého střežení v příhodné místnosti u soudu mezi 8—20 hod. po 3—12 hodin, byly předneseny četné námitky. Především bylo namítáno, že mladistvý bude vydán podstatnému nebezpečí, bude-li od soudu propuštěn po 20. hodině, zejména bude-li soud poněkud vzdálen od místa pobytu mladistvého. Mimo to bylo poukazováno k tomu, že u soudu nebude ani příhodné místnosti, ve které by mladistvý měl býti střežen, když zákon výslovně vylučuje věznicí; konečně byly vyslovovány pochybnosti, zda-li soud bude mít dosti personálu, aby mohl mladistvého střežiti.

Z těchto důvodů ústavně-právní výbor škrkl toto ustanovení v § 6 a přenesl je ve formě vyhovující uvedeným námitkám do § 9, odst. 4, podle kterého soud může použití tohoto opatření jako výjimečného, ukáže-li se peněžitý trest nedobytným.

[Kromě toho doplnil výbor důvody, ze kterých soud může upustiti od potrestání, dalšími dvěma: že jde o čin menšího významu, jehož se mladistvý dopustil byv sveden h o s p o d á ř s k o u t í s n í (která ovšem nedostoupila stupně vylučujícího trestnost z titulu jednání v nouzi), a dále, že se činu dopustil z o m l u v í t e l n ě n e z n a l o s t i p r á v n í c h p ř e d p í s ů. O tomto důvodu upuštění od potrestání zmiňuje se ÚP. u § 2.

Znění odstavce (°) bylo, pokud jde o propadnutí, přizpůsobeno § 5, odst. 2., zák. o podm. ods., aby mladistvý, od jehož potrestání bylo upuštěno, nebyl postaven po této stránce hůře nežli mladistvý podmíněně odsouzený.]

Podmíněné odsouzení.

§ 7. O podmíněném odsouzení platí ustanovení zákona o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n., s těmito úchyly:

1. Podmíněné odsouzení lze vysloviti, i když byl uložen trest delší než jeden rok, ne však delší než tři roky.

2. Podmíněné odsouzení lze vysloviti usnesením dodatečně, a to i když výkon trestu se již započal, zjistí-li se okolnosti je odůvodňující, které tu nebyly nebo nebyly soudu známy v době, kdy rozhodoval.

3. Předcházející, i opětovné potrestání není na překážku.

4. Nebyla-li zároveň nařízena ochranná výchova, musí býti dán mladistvý pod ochranný dozor; od tohoto opatření lze upustiti, jde-li o čin nepatrného významu a je-li o náležitý dozor jinak postaráno.

5. Je-li přes to, že se mladistvý neosvědčil (§ 6, čís. 2 až 4 zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.), důvodná naděje na jeho polepšení hledíc na výjimečné okolnosti, zejména na to, že o jeho řádnou výchovu je postaráno, může soud vysloviti, že podmíněný odklad výkonu trestu zůstává v platnosti; při tom může prodloužiti lhůtu zkušebnou, ne však více než o dvě léta, a může také naříditi ochranný dozor neb ochrannou výchovu, ačli se tak již nestalo.

Rozhoduje o otázce podmíněného odsouzení má soud dbáti též všeobecné zásady vyslovené v § 5, odst. 3.

K jednotlivým odchylkám od zákona č. 562/1919 Sb. z. a n. bylo by uvést toto:

V č. 1 je obsažena odchylka od § 1 zák. o podm. ods., pokud pro podmíněné odsouzení je rozhodnou délka trestu. Poněvadž dolejší hranice trestní sazby činí podle § 8, odst. 4, i u nejtěžších trestných činů méně než 3 roky, může býti podmíněné odsouzení přiznáno i při odsouzení za činy trestné jinak smrtí nebo doživotní ztrátou svobody.

Podle § 1 a 3 zák. o podm. ods. má se při posuzování přípustnosti podmíněného odsouzení a při stanovení zkušební doby hledět k délce uloženého trestu připočísti k uloženému hlavnímu trestu na svobodě náhradní trest na svobodě uložený pro případ nedobytnosti vedlejšího trestu na penězích. Podle § 9, odst. 3, a § 25, odst. 4. zák. o soudn. nad mládeží nelze však náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu uložit, leč by vinník v době vynesení rozsudku dosáhl již 19. rok svého věku. Je tudíž při stanovení zkušební doby a při posuzování přípustnosti podmíněného odsouzení v takovém případě rozhodnou toliko délka uloženého trestu na svobodě.

Některé zákony (§ 35, 42, 43 zák. na ochr. rep., § 16 zák. o trestání válečné lichvy ve znění zákona č. 80/1924 Sb. z. a n., § 51 zákona o požadování dopravních prostředků pro účely vojenské) vylučují podmíněné odsouzení pro určité trestné činy spáchané osobami staršími než 18 let. Podle účelu této výjimky je i tu rozhodným věk v době spáchaného činu.

V č. 2 připouští zákon dodatečné podmíněné odsouzení, a to i po právní moci rozsudku neb usnesení vydaného podle § 7 o podm. ods. Důvodem takového dodatného podmíněného odsouzení mohou býti buď okolnosti, které tu v době prvního rozhodnutí sice již byly, ale nebyly soudu známy, neb okolnosti, které v době prvního rozhodování tu vůbec nebyly, tedy se udály nebo vznikly teprve po prvním rozhodnutí. O způsobu rozhodování a o oprávněných prostředcích platí i v tomto případě ustanovení § 7 zák. o podm. ods. O evidenci a statistice takových dodatných rozhodnutí viz § 48 č. 4 a 6 prov. nař.

Č. 3 obsahuje odchylku od § 2 zák. podm. ods.

Č. 4 obsahuje odchylku od § 4 zák. podm. ods. Z ní je patrné, že odkladem trestu není odložen výkon ochranného dozoru neb ochranné výchovy.

Nařízení ochranného opatření má býti podle zákona pravidlem. Zákon dovoluje upustiti od ochranného opatření toliko tehdy, jde-li o čin nepatrného významu a je-li zároveň o náležitý dozor postaráno. Ochranné opatření netřeba ovšem nařizovati, vykonávali se nad mladistvým ochranné opatření nařízené jiným soudem nebo dozorcí radou, ačli se soud nerozhodne naříditi ochranné opatření intensivnějšího stupně. Ochranným dozorem rozumí se tu ochranný dozor ve smyslu § 11 (arg. § 5, odst. 2).

V č. 5 připouští zákon, aby soud ponechal podmíněné odsouzení v platnosti i tehdy, když mladistvý se neosvědčil, t. j. když nastaly skutečnosti, pro které může býti podle § 6 č. 2 až 4 zák. o podm. ods. nařízen výkon trestu. Na rozdíl od § 19 č. 6 nečiní se zachování podmíněného odsouzení v platnosti závislým na tom, že vinník v době, kdy se neosvědčil, nedokonal ještě 18. roku svého věku. Dosáhl-li však vinník zatím 21. rok svého věku, nelze již naříditi, ani vykonávati nějaké ochranné opatření podle tohoto zákona (§ 11, odst. 3, § 12, odst. 2, § 25, odst. 2). Nařídí-li soud ochranný dozor po dokonaném 21. roce věku vinníkov, jde o ochranný dozor ve smyslu § 4 a 17 zák. o podm. ods. a vykonává se takový dozor podle předpisů vl. nař. č. 598/1919 Sb. z. a n. To platí i o výkonu ochr. dozoru, nařízeného před dokonaným 21. rokem věku vinníkov, po dosažení tohoto roku. Po dokonaném 18. roce má býti ochranná výchova nařizována jen za podmínky uvedené v § 25, odst. 2. Není-li této podmínky, není účelné ani nařizovati ochrannou výchovu dodatečně podle § 7 č. 5. O evidenci a statistice viz § 48 č. 5 a 6 prov. nař.

Odchylky uvedené v § 7 č. 1—5 platí i tehdy, když k odsouzení vinníka dojde teprve po dokonaném 18. roce jeho věku. Pokud však jde o nařizování ochranných opatření v takovém případě, viz právě

uvedené poznámky k č. 5, které platí i tu (§ 25 odst. 1 a 2).

V případě odsouzení vinníka pro sbíhající se trestné činy spáchané před dokonáním 18. rokem a po něm, platí, pokud jde o užití odchylek § 7, ustanovení § 25, odst. 5. Není-li tu tedy podmínka uvedená v první větě § 25, odst. 5, neplatí odchylky uvedené v § 7, nýbrž toliko obecná ustanovení zákona o podmíněném odsouzení.

Právo podávati opravné prostředky podle zákona o podm. ods., zejména i stížnost podle § 20, je zákonem o tr. soudnictví nad mládeží dotčeno jen potud, pokud je v něm vytýčeno širě (srv. § 50 a § 51, odst. 3).

K § 7:

VN. Podmíněné odsouzení podle zákona čis. 562/1919 Sb. z. a n., pokud lze jeho výsledky sledovati ze statistických dat a zpráv sociálních pracovníků, se u mladistvých provinilců v praxi plně osvědčuje. Užívá se ho zejména u přestupků nedospělých velmi vydatně (84 až 95% všech odsouzených nedospělých bylo odsouzeno podmíněně), takže praxe hleděla tu do jisté míry vyvážit nedostatky platného zákona, podle něhož věková hranice trestní odpovědnosti je u těchto osob stanovena příliš nízko. U mladistvých provinilců ve věku od 14 do 18 let užívá se sice podmíněného odsouzení již řidčeji (u přestupků v 65 až 74%, u zločinů v 50 až 68%) avšak přece ještě častěji nežli u osob dospělých. Přes toto vydatné užívání podmíněného odsouzení nelze tvrditi, že by výsledky byly nepřiznivě. Z podmíněně odsouzených se ve zkušební době neosvědčilo jen asi 9—11% a poměry se stále lepší. Také sociální pracovníci považují jednomyslně instituci podmíněného odsouzení u mladistvých provinilců za pravé dobrodini.

Sledujíc zvláštní kriminálně-politické cíle při trestání mládeže, osnova právem nejen instituci podmíněného odsouzení u mladistvých provinilců zachovává, nýbrž stanoví v jejich prospěch i další úchylky od dosavadního zákona.

Uložení trestu delšího než jeden rok nemá býti, jak je tomu podle § 1 zák. o podm. ods., důvodem vyloučení podmíněného odkladu trestu. U mladistvých, podléhajících snáze svodům okolností, nemusí vždy tžie činu svědčiti o nutnosti skutečného výkonu trestu a také polepšení možno u nich snáze nežli trestem dosíci opatřeními výchovnými. Přes tento poznatek neza-

stírá si osnova, že by se všeobecná přípustnost podmíněného odsouzení i při trestech jakékoliv délky přičila důležitým veřejným zájmům, a omezuje proto přípustnost jeho na tresty ne delší než dva roky.

Další důležitou úchylkou je, že soud může povoliti podmíněné odsouzení i dodatečně, t. j. že může později změnití právoplatný výrok, jímž uložil trest nepodmíněně. Osnova navazuje tu na § 11 n. zákona, neboť praktické zkušenosti ukázaly potřebu takové možnosti. Přihází se dosti často, že trest na mladistvém provinilci nemůže býti pro jeho chorobu nebo z jiných podobných důvodů zatím vykonán, ba že musí býti někdy jeho výkon přerušen. Do dne, kdy je pak možno s výkonem trestu započítati nebo v něm pokračovati, uplyne v takových případech někdy značná doba. Není vyloučeno, že se mladistvý zatím do té míry polepšil, že by výkonem trestu byly ohroženy příznivé výsledky, kterých zatím bylo dosaženo. Jindy se opět stává, že dodatečně vyjdou najevo okolnosti, které, kdyby byly soudu v době rozhodování známy, byly by odůvodnily podmíněný odklad trestu. Proto osnova právem připouští dodatečný podmíněný odklad trestu nebo jeho zbytku. Ustanovení tohoto je tím více potřebí, poněvadž není možno obnoviti trestní řízení z toho důvodu, že podmíněný odklad trestu nebyl povolen. Rozhodnouti přísluší podle obecných ustanovení zákona o podm. ods. vždy soudu první stolice. Podle téhož zákona řídí se také opravné prostředky proti takovému dodatečnému povolení podmíněného odkladu výkonu trestu.

Podle § 2 zák. o podm. ods. vylučuje předcházející potrestání za určitých podmínek přiznání podmíněného odkladu trestu. Jak ze statistických zjištění je patrné, bylo jen 6—14% mladistvých, odsouzených pro zločin a před tím již trestaných, přiznáno dobrodini podmíněného odkladu trestu. Prakticky to znamená neobyčejně značné omezení podmíněného odsouzení v těchto případech. Tato prakse, a pokud její příčinou je ustanovení zákona samého i ono, nejsou však u mladistvých nikterak odůvodněny. Sluší uvážiti, že u mladistvého již potrestaného může nový čin býti zcela nepatrného rázu a tak náhodným vybočením z mezí jinak řádného života, že by přísné užití § 2 zák. o podm. ods. se jevilo nemístnou a neúčelnou tvrdostí. Proto ustanovuje osnova, že předcházející potrestání nemá býti vůbec na překážku přiznání podmíněného odkladu trestu. Tím není ovšem řečeno, že by takové potrestání bylo vůbec bez významu pro rozhodnutí, zda podmíněný odklad trestu má býti povolen. Naopak z § 5 odst. 3 osnovy plyne, že dosavadní způsob života je jedním z velmi důležitých momentů, k nimž při tom třeba přihlížeti.

Soudnictví nad mládeží.

Snaha uchrániti mladistvého provinilce co nejdéle výkonu trestu a nedohledná různost všech možných případů vedla konečně k tomu, že se navrhuje, aby soud mohl ponechat podmíněný odklad trestu v platnosti i tehdy, když se mladistvý neosvědčil a když by tudíž podle § 6 zák. o podm. ods. měl být nařízen výkon trestu. Osnova přiznává tu soudu právo, aby zkušebnou dobu prodloužil a to nejdéle o dva roky, a nařídil podle potřeby některé opatření výchovné, ač-li se tak již nestalo dříve. Této možnosti nevykonati ještě trest a podle okolností prodloužiti zkušebnou dobu užije soud zajisté jen v případech výjimečných, kdy skutečně nevymizela ještě veškerá naděje na polepšení mladistvého i bez výkonu trestu.

Naproti tomu byla dosavadní ustanovení platného zákona zostřena po té stránce, že soud má vždy naříditi výchovné opatření. Neuzná-li totiž soud za nutné naříditi ochrannou výchovu, má dáti odsouzeného aspoň pod ochranný dozor. Je toho proto potřeba, aby mladistvý, jenž svým činem projevil malou mravní sílu, byl na dobré cestě účinně podporován. Výjimka je připuštěna jen ve zcela nezávažných případech, kde o náležitý dozor je již jinak postaráno a kde by tudíž zůstal pouhou formalitou. Výkon těchto ochranných opatření není odložen spolu s výkonem trestu, jak by snad mohlo být mylně usuzováno z § 5 zák. o podm. ods., neboť nejde tu o opatření zabezpečovací, nýbrž o opatření výchovná, jichž výkon se jeví naprosto nutným.

Zavést také podmíněný odklad ochranného dozoru a ochranné výchovy neuznala osnova za vhodné, ježto téhož účelu lze dosáti, jak vyplývá z dalších ustanovení (§ 11, 12 a 24), co největší volnosti v jich dodatečném nařizování, záměrně a zrušování. Toliko v případě § 24 odst. 2 připouští osnova podmíněný odklad ochranné výchovy, o čemž bude na příslušném místě ještě řeč.

UP. Přes to, že byly v odborné literatuře vyslovovány pochybnosti, mají-li být ustanovení zákona o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění zmírněna, zachoval výbor všechny zmírňující účinky, obsažené ve vládním návrhu. Zmírnil dokonce ještě dále tato ustanovení, připustiv podmíněné odsouzení i tenkrát, byl-li uložen trest nepřevyšující tři roky proti dvěma letům obsaženým ve vládním návrhu.

[Kromě této důležité změny provedeny byly menší změny, o nichž se Ú. P. nezmiňuje. Vytknouti bylo by zejména, že výbor jasně vyjádřil, že ani o pětovné předcházející potrestání není na překážku podmíněného odsouzení, a že v č. 5. uvedl výslovně, ovšem jen příkladmo důležitou okolnost, k níž se má přihlížeti při rozhodování o tom, zda má být podmíněný odklad trestu zachován v platnosti, totiž že o řádnou výchovu mladistvého je postaráno.]

Trest zavření.

§ 8. ⁽¹⁾ Na místo trestu smrti nebo trestu na svobodě stanoveného trestními zákony uloží se mladistvému trest zavření bez jakéhokoliv zostření.

⁽²⁾ Závisí-li užití některých zákonných ustanovení na druhu trestu na svobodě, rozhoduje druh trestu, který na čin stanoví zákony trestní.

⁽³⁾ Hořejší a dolejší hranice sazby dočasných trestů na svobodě, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; hořejší hranice snižené sazby však nesmí činiti více než pět let a dolejší ne více než jeden rok.

⁽⁴⁾ Stanoví-li trestní zákony na trestný čin trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, uloží se trest zavření mezi jedním až deseti lety, a byl-li vinník v době trestného činu starší než šestnáct let, mezi dvěma až patnácti lety. Snižování trestu pod uvedené dolejší hranice je nepřipustné.

K odst. 1. Právo přeměnit trest na svobodě v trest peněžitý (§ 261 tr. zák., § 92 uh. tr. zák., § 21 uh. přest. zák., § 93 voj. tr. zák.) není tímto ustanovením vyloučeno, ačli je ovšem taková přeměna u trestu, na jehož místě by bylo trest zavření uložiti, podle zákona přípustná (odst. 2).

Také přeměnit trest peněžitý v trest na svobodě podle § 260 lit. a) tr. zák. a § 95 voj. tr. zák. není vyloučeno. Arci třeba i tu uložiti trest zavření a řídit se, pokud jde o výměru jeho, ustanoveními § 8 a 9 zák. č. 31/1929 Sb. z. a n.

Trest státního vězení nemůže být na místě trestu zavření uložen. Také nemůže být vysloveno, že trest zavření má se vykonati podle předpisů o výkonu trestu státního vězení. (Viz § 1 a 3 zák. o státním vězení č. 123/1931 Sb. z. a n., a odůvodnění vl. návrhu tohoto zákona, č. t. 1061 posl. sněm. III. vol. obd., 4. zased.).

O ukládání trestu zavření po dokonání 18. roce viz § 25, odst. 3, o jeho ukládání osobám podrobeným pravomoci vojenských soudů viz § 69. O upuštění od potrestání z důvodu nepatrného trestu na svobodě jedná § 6.

K odst. 2. Podobně jako v § 3, odst. 2., rozhoduje i tu druh trestu, který stanoví trestní zákon na trestný čin, o němž jde, a nikoliv druh trestu, který by soud uložil uživ § 66 nebo 92 uh. tr. zák.

K odst. 3. a 4. Zákon zde stanoví všeobecným ustanovením, pokud jde o délku trestu, nové trestní sazby, platné i tehdy, když k odsouzení došlo teprve po dokonání 18. roce (viz § 25, odst. 3. a 5.).

Mimořádné právo zmírňovací není zákonem, nehledíc na výjimku stanovenou v § 8, odst. 4, a ve příčině osob podrobených pravomoci voj. soudů v § 69, odst. 2. č. 2, vyloučeno. Při jeho užití třeba si však uvědomiti, že k mladistvému věku přihlíží již zákon sám snížením trestních sazeb.

Základem mimořádného práva zmírňovacího a trestu ukládaného za pokus podle práva platného na Slov. a v Podk. Rusi (§ 66 uher. trest. zákona) jsou ovšem sazby snižené podle § 8, odst. 3, které sluší pokládati za sazby základní. Pokud meze práva zmírňovacího nebo meze při trestání pokusu podle práva dříve uherského závisejí na druhu trestu na svobodě, je otázky z toho plynoucí pro trest zavření řešiti s použitím zásady uvedené v § 8, odst. 2. Stanoví-li tudíž trestní zákon na zločin krádeže trest žaláře od šesti měsíců do pěti let, platí pro takové provinění krádeže sazba trestu zavření od tří měsíců do dvou a půl roku. Poněvadž však zákon na zločin krádeže ustanovuje trest žaláře, nelze ani při užití mimořádného práva zmírňovacího, ani při ukládání trestu za pokus uložití místo trestu zavření trest peněžitý. Stanoví-li trestní zákon na zločin lou-

peže trest káznice od pěti do deseti let, platí pro provinění loupeže sazba trestu zavření od jednoho do pěti let. Poněvadž však zákon stanoví na čin trest káznice, nelze přeměnit trest zavření v trest peněžitý, ani nelze uložit trest zavření kratší než šest měsíců, t. j. kratší než činí nejmenší výměra trestu žaláře, ve který by mohl býti trest káznice změněn.

Vylučuje-li zvláštní zákon vůbec nebo za určitých podmínek užití mimořádného práva zmírňovacího (viz na př. § 28 zák. na ochr. rep., § 8 zák. čl. XXI/1913), platí toto vyloučení i při ukládání trestu za trestné činy spáchané ve věku mladistvém, ačli zákon sám tyto trestné činy nevyjímá (viz § 16 zák. o trestání válečné lichvy ve znění zák. č. 80/1924 Sb. z. a n.). Vylučuje-li neb omezuje-li zákon užití mimořádného práva zmírňovacího hledě na sazbu stanovenou na trestný čin (viz na př. § 10 zák. o padělání peněz a § 28 zák. na ochr. rep.), sluší přípustnost užití mimořádného zmírňovacího práva posuzovati se zřetěním k sazbám sníženým podle § 8, odst. 3, které jsou sazbami základními.

Právo přeměňovací je, hledíc k jednotnému druhu trestu na svobodě a k vyloučení ztrestání trestu na svobodě, praktické jen při přeměně trestu na svobodě v trest peněžitý (viz pozn. k odst. 1.).

Opravné prostředky proti výroku o trestu řídí se obecnými ustanoveními trestních řádů s odchylkou uvedenou v § 50. Pokud jde o přípustnost odvolání, není bez významu snížení trestních sazeb podle odst. 3.

K § 8:

VN. Již platné zákony obsahují důležitá zvláštní ustanovení o trestech na svobodě, které mohou býti ukládány mladistvým provinilcům.

Podle práva dříve rakouského lze uložit nedospělým za přestupky nedospělých toliko trest zavření na odděleném místě

od jednoho dne do šesti měsíců. Mladistvým do 20 let může býti uložen kterýkoliv trest na svobodě, určený též pro osoby starší, tedy těžký žalář, žalář, tuhé vězení a vězení. Toliko doživotní těžký žalář, stejně jako trest smrti je u nich vyloučen. Na místo něho nastupuje trest těžkého žaláře od 10—20 let, kterýmž trest může arci býti za užití § 338 tr. ř. zmírněn až na tři roky.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi mohou býti jako tresty na svobodě mladistvým provinilcům ukládány toliko vězení (také místo trestu smrti, káznice a žaláře), státní vězení a na přestupky uzamčení. Zákonná sazba trestu vězení je pro ně stanovena samostatně. Jeho nejkratší trvání činí 15 dnů. Maximum je různé. Dokonal-li mladistvý v době činu již 15. rok svého věku a zákon ukládá trest dočasné káznice, je to 10 let, ve všech ostatních případech 5 let. Státní vězení může býti uloženo na dobu od jednoho dne do dvou roků. Uzamčení uloží se v zákonné sazbě, nesmí však přesahovati dva měsíce.

Trestní sazby stanovené obecnými trestními zákony jsou dnes pocítovány zvláště u mladistvých jako příliš přísné, nehovíc významu jejich činu. Praxe hleděla zmírniti přílišnou tvrdost platných trestních zákonů pomocí zmírňovacího práva, které se stalo z výjimky pravidlem. To platí nejen o právu dříve rakouském, které až na uvedenou nepatrnou výjimku neznalo odchýlných trestů a trestních sazeb pro mladistvé provinilce, nýbrž i o právu dříve uherském, přes to, že toto právo stanovilo pro mladistvé provinilce jen některé druhy trestů na svobodě a jiné vyloučilo a že zavedlo pro ně zároveň mírnější trestní sazby.

Dosavadní praxe usnadnila tudíž do značné míry úpravu, jak ji navrhuje osnova v § 8.

Podobně jako v § 3 došla myšlenka, že trestné činy osob mladistvých mají býti posuzovány zcela jinak než trestné činy osob dospělých, uznaní již v tom, že tyto činy se mají jednotně nazývati *proviněními*, má se zde opět uplatniti mínění, že trest na svobodě ukládaný mladistvým provinilcům má se úplně lišiti od trestů na svobodě ukládaných osobám dospělým. Tento úplný převrat v nazírání na podstatu, účel, ukládání i výkon trestů na svobodě uložených osobám mladistvým chce osnova naznačiti již jednotným názvem trestu na svobodě, totiž *zavření*.

Trest zavření jako zvláštní druh trestu na svobodě má nastoupiti místo všech druhů trestů na svobodě, ať hlavních, či náhradních, jež stanoví na čin obecné trestní zákony, i místo trestu smrti. Pokud však druh zákonného trestu je podle platných zákonů rozhodným pro užití dalších zákonných ustanovení, má i nadále rozhodovati druh trestu stanovený obec-

ním trestním zákonem, podobně jak to uznává § 3 odst. 2. jako zásadu, pokud jde o rozlišení trestných činů. Po této stránce jde tudíž osnova ještě dále než § 9 něm. zák. a § 11 rak. zák., které nahrazují toliko tresty na zločiny (káznice, těžký žalář a žalář) trestem na přečiny, t. j. vězením, v Rakousku tuhým vězením.

Podle práva dříve rakouského je možné, někdy i nutné zostříti trest přípustným zostřením t. j. postem, tvrdým lůžkem, samovazbou, temnicí. Podle práva uherského není to možné a to ani u osob starších než 18 let. Osnova přiklonila se z důvodů věcných i z důvodů sjednocení obého práva k úpravě práva dříve uherského a vylučuje zostření trestu zavření rozsudkem vůbec, připouštějíc zostření toliko jako trest kárný (§ 18).

Trest zavření má především za účel mladistvého polepšení. Ukládáti delší tresty než je podle zkušenosti potřebí k dosažení tohoto účelu, zejména tresty hovící převážně požadavkům odplaty a odstrašení, přičilo by se hlavnímu účelu trestu zavření a správnému hodnocení činů mladistvých. Kde by nebylo možné dosáhnouti ani intenzivní výchovou za trestu úplného a trvalého polepšení mladistvého provinilce, připouští osnova užití opatření výchovných, t. j. ochranného dozoru a ochranné výchovy, třeba i po trestu (viz § 5, odst. 2, § 12, odst. 2, a § 23). S tohoto stanoviska a přihlížejíc též k přísným trestním sazbám práva zejména rakouského, rozhodla se osnova — následujíc po té stránce příkladu § 9 něm. zák. a § 11 rak. zák., avšak jdouc ještě dále — zmírniti především trestní sazby platného práva, když jde o provinění mladistvých, takže horní i spodní hranice sazeb stanovených obecnými trestními zákony má býti snížena na polovici. Nemá-li trestní sazba žádné dolejší hranice, snižuje se ovšem toliko její hořejší hranice. I takto snižená trestní sazba jeví se však u některých sazeb dočasných trestů, v platném právu dosti častých, zejména u sazeb od pěti do deseti let a od deseti do dvaceti let příliš vysokou. Odporovala by výše uvedenému účelu trestu a také by znamenala značné zpřísnění dosavadního skutečného stavu, neboť tresty přes pět let nebyly mladistvým provinilcům v praxi téměř vůbec ukládány. Proto stanoví osnova zásadně maxima dolejší i hořejší snižené trestní sazby, a to jedním a pěti lety.

Takto snižená trestní sazba jeví se základní zákonnou trestní sazbou, v jejíž mezích má býti zpravidla uložen trest. Užití mimořádného práva zmírnění nebo záměny trestu i při takto snižených trestních sazbách osnova nevylučuje a vyloučení nemohla, to proto, že by došlo k důsledku veřejnosti jistě těžko pochopitelnému, že totiž pro mládež má platiti přísnější ustanovení nežli pro osoby starší, a také proto, že zvláštní povaha případu může nutně vyžadovati zmírnění i pod trestní sazbou.

Pro přípustnost takového zmírnění bude arci rozhodnou zákonná sazba snižená podle § 8, odst. 3. Toliko v určitých případech, a to právě u činů nejtěžších, trestných podle obecného trestního zákona trestem smrti nebo doživotní ztrátou svobody, nevyhovovala by navržená úprava, zvláště pak pětileté maximum trestu na svobodě. Především proto, že může jíti o obecně nebezpečné provinilce, u nichž ani pětileté trvání trestu by nevedlo k polepšení a jež by nebylo možné podrobiti dodatečným opatřením výchovným z té příčiny, že zatím již dosáhli 21. roku svého věku. Ale i u jiných provinilců, které nelze považovati za obecně nebezpečné, může jíti o čin tak zavržení hodný, že by uložení nejvyššího trestu pěti let se jevilo nepřiměřeně mírným, se stanoviska generální prevence nepostačitelým, urážejícím přímo v lidu zakořeněný požadavek spravedlivé odplaty.

Proto osnova stanoví pro tyto případy zvláštní trestní sazby, odstupňované ještě podle věku vinníka, a vylučuje snížení trestu pod dolejší hranici takto nově stanovených trestních sazeb.

Neřeba zapírat, že úprava osnovou navržená nevylučuje ukládání krátkodobých trestů na svobodě, jejichž vady jsou s dostatek známy. Tomu nemohla se osnova vyhnouti, nechtěla-li stanoviti tak vysoké dolejší hranice trestů na svobodě, že by sice umožňovaly výchovné působení za trestu, zároveň však by opravňovaly k výjímce, že mladiství mohou býti trestáni přísněji nežli starší provinilci tresty, které se přiči správnému hodnocení významu činu. Ostatně toto nebezpečí krátkodobých trestů je spíše jen zdánlivé, uváží-li se, že ke skutečnému výkonu krátkodobých trestů na svobodě dojde — při správném užívání §§ 6, 7 a 9 osnovy — jen velmi zřídka. —

UP. [nezmiňuje se vůbec o změnách, které byly jím ve vládním návrhu provedeny. Velmi důležitou změnu provedl však výbor, sniživ v odstavci 4. minimum trestu ze tří na dvě leta, čímž umožnil aby podmíněného odsouzení bylo i v případech tam uvedených užíváno ještě větší měrou, než jak by to bylo možné při změně provedené výborem v § 7 č. 1. Ke změně v odst. 4 došlo hlavně proto že bylo považováno za nutné odstupňovati náležitě trestní sazby v poměru k § 32 zák. č. XXXVI/1908.]

Trest peněžitý.

§ 9. ⁽¹⁾ Hořejší hranice trestu peněžitého, stanovené trestními zákony, se snižují na polovici; dolejší hranice neplatí.

⁽⁴⁾ K zaplacení peněžitého trestu může býti povolena lhůta nejvýše jednoho roku od právní moci rozsudku. Také lze povolit jeho splácení po částkách tak, aby byl zaplacen do téže doby.

⁽³⁾ Uložiti náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti peněžitého trestu nelze.

⁽⁴⁾ Ukáže-li se peněžitý trest nedobytným, nařídí soud usnesením některé z opatření uvedených v § 6, odst. ⁽²⁾, nebo nařídí, aby mladistvý byl střežen a přiměřeně zaměstnán nepřetržitě po dobu tří až šesti hodin mezi devátou a patnáctou hodinou v příhodné místnosti, nikoliv však ve věznici.

K odst. 1. Toto ustanovení týká se hlavních i vedlejších peněžitých trestů. Základem snížení jsou ovšem, pokud jde o sazby peněžitých trestů stanovené zákony vydanými před 28. říjnem 1918, sazby zvýšené na pětinašobek podle § 5 zák. č. 31/1929 Sb. z. a n.

O upuštění od potrestání z důvodu nepatrného trestu na penězích viz § 6.

K odst. 2. Tento odstavec je odchylkou od § 409 tr. ř., jenž stanoví lhůtu 6 měsíců.

Povolovati lhůty k zaplacení a splácení po částkách přísluší orgánu, kterému náleží vykonávati trest. Zvláštní ustanovení o řízení (§ 409 tr. ř.) není dotčeno.

K odst. 3. a 4. Zákon vylučuje ukládání náhradního trestu za nedobytný trest peněžitý. Tím je dotčeno ustanovení § 53 uh. tr. zák., § 266 tr. ř., § 308, odst. 1., č. 5, voj. tr. ř., § 1 min. nař. z 11. února 1855 č. 30 ř. z. a § 8 zák. č. 31/1929 Sb. z. a n. O přeměně peněžitého trestu v trest na svobodě viz pozn. u § 8, odst. 1.

Ukáže-li se peněžitý trest nedobytným, musí soud naříditi některé z opatření uvedených v odst. 4. K jednotlivým těmto opatřením viz pozn. u § 6, odst. 2, a pokud jde o střežení § 31 odst. 1 č. 4 a § 54 prov. nař.

Ustanovení odst. 3 a 4 nelze užít, když vinník v době vynesení rozsudku dosáhl 19. roku (§ 25, odst. 4). V takových případech uloží se tudíž pro případ nedobytnosti peněžitého trestu náhradní trest na svobodě.

Proti usnesení podle odst. 4 je možná stížnost (§ 51, odst. 1 č. 2).

K § 9:

VN. Ukládání peněžitých trestů mladistvým provinilcům se vytýká jednak, že zpravidla peněžitý trest se přesune na rodiče nebo příbuzné a mine se pak svým účelem, jednak že se snadno stává privilegiem zámožných, konečně také, že mladistvý nezná ještě cenu peněz a trest tudíž na něho nepůsobí jako zlo. Skutečně též vidíme že na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bylo ukládání peněžitých trestů mladistvým provinilcům zprvu (§ 17 zák. čl. XXXVI/1908) úplně vyloučeno a později (§ 69 zák. čl. VII/1913) aspoň u přestupků v omezeném rozsahu opět zavedeno, a to v případech, že mladistvý má jmění nebo výdělek a dokonal v době spáchaného činu 15. rok svého věku. Než ve skutečnosti je i tu peněžitý trest ukládán mladistvým velmi zřídka.

Osnova nepokládá však v souhlase s německým i rakouským zákonem veškeré výtky činěné peněžitému trestu u mladistvých provinilců za odůvodněné. Nelze pochopiti, proč by uložení peněžitého trestu nemělo být vhodným trestním prostředkem tehdy, má-li obviněný sám dostatečný majetek nebo příjem, aby mohl peněžitý trest zaplatiti ze svého. Tvrzení, že mladistvý nezná cenu peněz, nelze přiznati všeobecné správnosti. Naopak zaplatí-li trest ze svého, připravuje se tak o požitky, jež by si mohl jinak opatřiti, což, jak známo, je u mladistvého trestem zvláště citelným. Konečně i námitce, že peněžitý trest je privilegiem zámožných, lze čelit jeho vhodnou úpravou. Proto osnova podržela peněžitý trest u mladistvých provinilců, a to tím spíše, že hledíc na ustanovení § 6, odst. 1 a § 7, č. 2 a 5 dojde ke skutečnému výkonu tohoto trestu patrně dosti zřídka; zároveň však — podobně jako u trestů na svobodě — snížila hořejší hranici jeho trestních sazeb na polovici a upustila vůbec od stanovení dolejší hranice jeho sazeb. Námitce pak, že při nedobytnosti stává se peněžitý trest privilegiem zámožných, hledí osnova čeliti tím, že vylučuje ukládání náhradního trestu na svobodě a pro případ nedobytnosti peněžitého trestu soudu ukládá, aby užil nějakého kárného trestu uvedeného v § 6,

odst. 2. Ovšem zůstane takové odsouzení zapsáno v rejstříku trestů. Opravné prostředky upravuje osnova v § 51.

UP. Rovněž o účelnosti peněžitého trestu oproti mladistvým byl spor. Význam tohoto trestu byl pak v kritikách vládního návrhu posuzován zcela diametrálně: jedni měli za to, že peněžitý trest jest privilegiem bohatých, poněvadž peněžitý trest chudému mladistvému nebude ukládán; jiní naproti tomu soudili, že toto ustanovení představuje privilegium chudých, poněvadž osnova vylučovala náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnost trestu peněžitého.

Chtěje čeliti oběma těmito námitkám, doplnil výbor § 9 ustanovením, že k zaplacení peněžitého trestu může být povolena lhůta 1 roku a může být povoleno splácení jeho, takže možno uložiti takový trest i chudému mladistvému; nedobytnost pak peněžitého trestu doplnil výbor ustanovením, jež přenesl z § 6, jak o tom byla již tam řeč.

[Zmíniti bylo by se též o tom, že výbor úmyslně nepřijal původní znění vládního návrhu, podle něhož měl být mladistvý strážěn v příhodné místnosti u soudu, a umožnil tak strážení i v jiné místnosti na př. útulku.]

Vedlejší tresty a následky odsouzení.

§ 10. ⁽¹⁾ Následky odsouzení stanovené trestními nebo jinými zákony nenastávají při odsouzení za čin spáchaný ve věku mladistvém. Rovněž nemožno být vysloveny přípustnost policejního dohledu, přípustnost dodání do nucené pracovní kolonie nebo do donucovací pracovny, ztráta úřadu a újmy na právech občanských. Uveřejnění rozsudku přípustné podle zákonů trestních může být nařízeno jen tehdy, má-li jím být poskytnuto zadostučinění osobě soukromé.

⁽²⁾ Soud může vysloviti vypovězení nebo vyhoštění z celé republiky pouze proti cizinci, je-li přípustné podle zákonů trestních; při tom má soud přihlídnouti též k rodinným poměrům odsouzeného a dbáti toho, aby tímto opatřením nebyl mladistvý vydán nebezpečí zpustnutí.

K odst. 1. Přípustnost dodání do donucovací pracovny nebo do nucené pracovní kolonie lze vysloviti, dokonali-li vinník před odsouzením 18. rok, podle § 25, odst. 2., za podmínek tam uvedených.

Újmami na právech občanských rozumí se také ztráta volebního práva do obcí a ztráta čestných práv občanských podle § 32 zák. ochr. rep.

Odchyly, pokud jde o osoby podrobené pravomoci vojenských soudů, viz v § 69.

Přechodné ustanovení o následcích odsouzení obsahuje § 67.

K odst. 2. Vyhoštění z obce nebo ze země není tam, kde je zákon připouští, vyloučeno. Zákonná ustanovení o vyhoštění úřady správními nejsou dotčena. Viz však přechodné ustanovení § 67.

K § 10.

VN. Prospěch mladistvého vyžaduje také, aby bylo odstraněno s cesty vše, co by mohlo ztížit jeho úsilí se polepsiti. Proto stanoví osnova, že s jeho odsouzením nejsou spojeny právní následky, které jinak s ním spojuje trestní nebo jiný zákon, zejména § 26 býv. rak. tr. z. Rovněž nesmějí býti tyto následky vysloveny podle § 3 zák. č. 75/1919 Sb. z. a n. (řád volební v obcích) a podle §§ 54 a 55 býv. uh. tr. z. jako trest ve-
dlejší. Také je vyloučeno vysloviti policejní dohled a přípustnost dodání do nucené pracovní kolonie nebo do donucovací pracovny; na místo nich nastoupí nyní podle tohoto zákona ochranná opatření: ochranný dozor a ochranná výchova. Vypovězení a vyhoštění připouští osnova jediné proti cizinci; u mladistvého, který je příslušníkem republiky, dosáhne soud téhož účelu, t. j. zajištění proti novým zločinným útokům jeho, lépe prostředky, jež mu poskytuje osnova a jež může přizpůsobiti daným poměrům. Ovšem má i u cizince soud přihlídnouti také k rodinným poměrům odsouzeného.

Pokud jde o zahlázení odsouzení, ulehčil zákon č. 111/1928 Sb. z. a n. zahlázení odsouzení pro trestné činy spáchané ve věku mladistvém, a to až do 20 roků do té míry, že osnova neuznala za potřebné stanoviti ještě další odchyly. Upozorniti třeba jen na to, že nepřímá dostává se mladistvým provini-
lům výhod přece, a to snížením trestních sazeb podle § 8. To nezůstane zajisté bez vlivu na ukládání trestů a tím i na

zkušební dobu podle § 3 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. Také případy upuštění od potrestání podle § 6 nemají se již zapisovati do rejstříku trestů, takže nebudou mít na ztrátu zachovalosti žádného vlivu.

Soukromoprávních nároků jako následků trestného činu se ustanovení tohoto paragrafu netýká.

ÚP. Vládní návrh zakazoval z důvodů uvedených v důvodové zprávě uveřejňování rozsudků proti mladistvým odsouzeným. Ve výboru bylo namítnuto, že na uveřejnění rozsudku má mnohdy třetí osoba zvláštní zájem, zejména jde-li o delikty spáchané tiskem. Byla dokonce vyslovena obava, že by osoby mladistvé mohly býti označovány ať právem, ať neprávem původci inkriminovaných tiskopisů a že by postižené osobě nedostalo se ve veřejnosti zadostučinění, i kdyby mladistvý původce byl odsouzen. Proto výbor pojal do § 10 ustanovení, že rozsudek proti mladistvému může býti uveřejněn, má-li jím býti poskytnuto zadostučinění osobě soukromé.

Odstavec 2., připouštějící vypovězení nebo vyhoštění mladistvého cizince z celé republiky, byl zmírněn dodatkem výboru, že soud musí při tom dbáti, aby tímto opatřením nebyl mladistvý vydán v nebezpečí zpusnutí.

[O významné změně, k níž došlo tím, že v odstavci 1. byla jako opatření nepřipustná uvedena též vypovězení a vyhoštění, se ÚP. nezmiňuje. Poměr odst. 2. k odst. 1. vládního návrhu nebyl patrně výborem správně oceněn.]

Ochranný dozor.

§ 11. ⁽¹⁾ Uzná-li soud, že prospěch mladistvého vyžaduje, aby se dohlíželo na jeho řádnou výchovu v jeho vlastní rodině nebo v rodině, v níž žije, dá ho pod ochranný dozor. Při tom může mu uložit omezení, pokud jde o způsob života.

⁽²⁾ Politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého, jeho rodiny nebo rodiny, v níž žije, anebo způsob výchovy mladistvého po této stránce nemůže býti důvodem, aby se nařídil ochranný dozor.

⁽³⁾ Ochranný dozor potrvá, pokud toho vyžaduje jeho účel, nejdéle však do dokonání dvacátého prvního roku věku. Nepostačuje-li, může býti změněn v ochrannou výchovu.

(4) O výkonu ochranného dozoru platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Ochranná výchova.

§ 12. (1) Nelze-li nedostatek řádné výchovy odstraniti ve vlastní rodině mladistvého nebo v rodině, v níž žije, nařídí soud ochrannou výchovu mladistvého. Ustanovení § 11, odst. (2), platí také o ochranné výchově.

(2) Ochranná výchova vykonává se v rodině, která je k tomu způsobilá a ochotná, nebo ve výchovně a potrvá, pokud toho vyžaduje její účel, nejdéle však do dokonání dvacátého prvního roku věku.

(3) Není-li možné ochrannou výchovu ihned vykonati, zavede soud zatím ochranný dozor.

(4) Ochranná výchova může býti kdykoliv změněna v ochranný dozor a naopak nebo výchova rodinná ve výchovu ústavní a naopak.

(5) O výkonu ochranné výchovy platí ustanovení zákona o ochranné výchově, leč by zákon o trestním soudnictví nad mládeží stanovil jinak.

Ochranný dozor: nařízení poručenským soudem § 1 a § 4, odst. 1, zatímne nařízení trestním soudem § 4, odst. 2, při odsouzení § 5, odst. 2, při podmíněném odsouzení § 7, č. 4 a 5, při podmíněném propuštění z trestu § 19 č. 5, dodatné nařízení dozorcí radou § 23, zpráva o nařízení § 37, způsob rozhodování § 49, 56, 69, opravné prostředky § 50 až 52, maření ochranného dozoru § 62, zatímne předpisy o výkonu § 63.

Ochranná výchova: nařízení poručenským soudem § 1 a 4, odst. 1, zatímne nařízení trestním soudem § 4, odst. 2, při odsouzení § 5, odst. 2, při podmíněném odsouzení § 7 č. 4 a 5, při podmíněném

propuštění z trestu § 19 č. 5, dodatné rozhodování § 23 a 24, nařízení po dokonání 18. roce § 25, odst. 2, zpráva o nařízení § 37, způsob rozhodování § 49, 56, 69, opravné prostředky § 50 až 52, maření ochranné výchovy § 62, zatímne předpisy o výkonu § 63 a 64, přechodné ustanovení § 68.

O statistice ochranných opatření viz § 48 až 51 prov. nař.

K §§ 11 a 12.

VN. V § 11 a 12 upravuje osnova některé otázky týkající se opatření výchovných, totiž ochranného dozoru a ochranné výchovy. Tato opatření mají pro osnovu zákona o trestním soudnictví nad mládeží zvláštní význam, neboť jimi uceluje se teprve soubor prostředků, které osnova poskytuje k nápravě mládeže provinivší se trestným činem, v pevný systém. Než nemenší význam mají tato opatření jako prostředky výchovné pro mládež, u níž se nebezpečí mravní zkázy projevilo jinak než trestným činem. U této mládeže jsou tato opatření jedinými prostředky výchovnými. Upravit celý soubor otázek, týkajících se těchto opatření, musila proto osnova zůstatiti jinému zákonu, t. j. z á k o n u o o c h r a n n é v ý c h o v ě, jehož účelem bude upravit jej pro tento širší okruh. Osnova zákona o trestním soudnictví nad mládeží omezuje se na otázky, které vyžadují nutně neodkladné zákonné úpravy nebo samostatného řešení. Jiné otázky, se stanoviska této osnovy významu podružného, vyhrazuje pak osnova, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově, vládnímu nařízení, stanovíc ovšem jeho hlavní zásady (§ 62 a 63).

V rámci tohoto zákona bylo především nutné vyřešiti otázku, kdy trestní soudce má užití těchto opatření. Výchovná opatření, o nichž tu bude řeč, nejsou neznáma ani platnému právu, rozsah jejich užití je však, zejména v právu dříve rakouském, velmi omezený. Připustnost dodání do polepšovny může totiž trestní soud vysloviti jen, odsuzuje-li nedospělého pro přestupek nedospělých nebo mladistvého pro některý z činů proti zákonu o tuláctví, tedy v rozsahu dosti nepatrném. Také instituci ochranného dozoru zná naše právo dosud jen při podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění z trestu. V daleko širším rozsahu může užití těchto opatření výchovných trestní soud podle práva platného na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

Podle osnovy mohou býti výchovná opatření nařizena, pokud jde o nedospělé, kteří se dopustili činu jinak trestného, nebo mladistvé, kteří byli zproštěni, nebo proti nimž bylo trestní řízení zastaveno. Naříditi výchovná opatření přísluší v těchto pří-

padech podle § 1 a 4 soudu poručenskému, a toliko ve formě opatření zatímních soudu trestního. V případech však, kdy došlo k odsouzení, mohou být ochranná opatření, jak plyne z § 5 a jak se o tom stala již zmínka při odůvodnění tohoto paragrafu, nařízena soudem trestním vždy, nehledíc na to, zda dojde k potrestání čili nic. O tom, v jakém poměru k trestu jsou tato opatření při odsouzení podmíněným, stala se již zmínka v odůvodnění § 7. Byl-li uložen trest nepodmíněně, plyne ze všeobecné zásady, že trest má být vykonán hned po právní moci rozsudku, to, že trest bude tu vykonán vždy dříve než dojde k výkonu výchovných opatření. Při tom nebude arci vyloučeno, aby tresty kratšího trvání byly vykonávány přímo ve výchovných, čímž nebezpečí nejednotnosti výkonu trestu a následujícího po něm výkonu výchovného opatření se značně zmenší (srv. § 13 odst. 1). Bude totiž možné, aby v témž ústavě, a to ve výchovné, byl vykonán též trest. Osnova nenechává bez povšimnutí také možnost, že mladistvý se za trestu polepší do té míry, že výkonu ochranné výchovy nebude již potřeba, nebo že uplyne od nařízení ochranné výchovy do počátku jejího výkonu tak značná doba, že je nutné znova rozhodnouti, má-li být ochranná výchova ještě vykonána. Tento případ upravuje osnova v § 24.

Rovněž tak nepřehlídí osnova, že soudce nebude moci vždy ihned správně určit výchovný prostředek, který by přivedl mladistvého na pravou cestu. Možná, že užije prostředky nedostačitého, možná také, že zbytečně přísného. Aby bylo umožněno takový omyl opravit, stanoví osnova, že nařízené výchovné opatření může být dodatečně změněno v jiné vhodnější.

Osnova zná tři stupně výchovných opatření: ochranný dozor, ochrannou výchovu rodinnou a ochrannou výchovu ústavní. Ochranný dozor nařídí soud, sezná-li, že je sice nutné intenzivněji dohlížeti na řádnou výchovu mladistvého, že však není třeba vzít ho z jeho dosavadního prostředí, zejména z jeho vlastní rodiny. Je-li nutné vybavit nezletilého z nepříznivého okolí jeho okolí, zavede soud ochrannou výchovu. Ta bude vykonávána pod dohledem soudu buď v jiné rodině nebo, zejména tam, kde bude třeba přísnější kázně, ve výchovně. Podmínky jednotlivých druhů výchovných opatření stanoví tudíž osnova tak, aby k intenzivnějším a nákladnějším zásahům došlo jen tehdy, když toho bude skutečně potřeba.

Ochranný dozor i ochranná výchova jsou neurčitěho trvání a potrvají tak dlouho, dokud to jejich účel, totiž polepšení mladistvého, vyžaduje. Jako nejzazší mez jejich trvání stanoví osnova v § 21 let, tedy dosažení zletilosti. Uvážili se, že ochranná opatření budou zavedena zpravidla před dosažením 18. roku věku, zbude tu do jeho zletilosti dosti dlouhá doba, by mohla být účelně provedena. Také naděje v nápravu se menší tou měrou, čím více mladistvý dospívá, takže nedosažlo-li

se jí do jeho zletilosti, nelze čekat, že by bylo lze dosáti jí později. K tomu přistupuje i ta okolnost, že zletilí a těžko již polepšitelní zločinci byli by ve výchovných nejen přítěží, nýbrž působili by na své druhy přímo škodlivě.

Jak zkušenost učí, nebývá někdy možné nařízenou ochrannou výchovu hned vykonati, na př. proto, že umístění v ústavě předchází delší jednání, nebo že tam není právě volného místa. Je nutné, aby v takovém případě mladistvý byl aspoň pod ochranným dozorem. Osnova proto ustanovuje, že výrok, jímž byla nařízena ochranná výchova, zahrnuje v sobě již sám s sebou také výrok, že mladistvý se dává po dobu, po kterou nebude možné ochrannou výchovu uskutečnit, pod ochranný dozor.

UP. [vlozil kromě několika změn podružného významu do § 11 nový odstavec, platný nejen pro nařízení ochranného dozoru, nýbrž podle dodatku k § 12, odst. 1., též pro ochrannou výchovu. K odůvodnění toho se praví:]

Ti, kdož odmítali vládní návrh zásadně, opírali toto svoje stanovisko o tvrzení, že § 11 připouští, aby dítě bylo odňato vlastní rodině z důvodů politických a aby bylo dáno na vychování do prostředí přímo nepřátelského.

Těto obavě čelí ústavně-právní výbor tím, že vsunuje do § 11 nový odstavec, podle kterého politické, národní, sociální nebo náboženské smýšlení mladistvého nebo jeho rodiny, anebo způsob výchovy jeho po této stránce nemůže být důvodem, aby se nařídil ochranný dozor.

Výkon trestu zavření.

§ 13. ⁽¹⁾ Trest zavření do šesti měsíců se vykonává v soudních věznicích určených k tomu ministrem spravedlnosti. Má-li po takovém trestu následovati ochranná výchova ve výchovně nebo má-li se takový trest vykonati na osobě, která byla dána do výchovny, budiž trest podle možnosti vykonán ve výchovně. Ministr spravedlnosti může vůbec povolit, aby trest zavření do šesti měsíců byl vykonáván v některé výchovně.

⁽²⁾ Ministr spravedlnosti určí věznice krajských soudů, ve kterých mají být v samostatných odděleních soustředěni mladiství, jichž trest převyšuje šest týdnů, i když byli odsouzeni jinými soudy.

⁽³⁾ Trest zavření delší než šest měsíců se vykonává Soudnictvím nad mládeží.

nává v polepšovně. Věznové jsou tu rozděleni ve tři třídy kázeňské. Postup do vyšší třídy může být upraven podle systému známkového. Za polepšovnu může ministr spravedlnosti určit také samostatné oddělení některé trestnice.

(⁴) Ministr spravedlnosti může naříditi, aby také tresty zavření delší než tři měsíce byly vykonávány v polepšovně, pokud to je hledíc na poměry možné a účelné.

(⁵) Je-li podle předcházejících ustanovení místo výkonu trestu závislé na jeho délce, rozhoduje délka trestu, který má být skutečně ještě vykonán po odečtení vazby započtené do trestu.

(⁶) Ustanovení daná v § 15 až 18, § 20, odst. (²) až (⁵), § 21 až 23 a § 59 pro polepšovny platí přiměřeně také pro samostatná oddělení soudních věznic uvedená v odstavci (²).

K odst. 1 až 4. Úkony, k nimž je podle těchto ustanovení ministr spravedlnosti povolán, může z části nebo zcela přenést na presidenty vrchních soudů (§ 70).

K odst. 3. O významu rozdělení vězňů v kázeňské třídy pro podmíněné propuštění z trestu viz § 19 č. 3. Postup do vyšších kázeňských tříd nebyl upraven podle systému známkového (v běžném toho slova smyslu), nýbrž podle výsledku měsíčních klasifikací vězňů. Viz o tom § 22, 23 v. tr. zavř.

O místu a způsobu výkonu trestu zavření na osobách starších než 18 let a na osobách, které působí zlobně na spoluvězně, viz § 20.

Přechodné ustanovení viz v § 66.

O tom, ve kterých ústavech a věznicích se vykonávají tresty zavření viz § 1 až 4 v. tr. zavř. a výnos min. sprav. ze dne 1. září 1931, č. 37775, Věst. č. 18 (v části druhé pod č. IV).

K odst. 6. Ustanovení tu uvedená týkají se: kvalifikace představeného a zaměstnanců věznice (§ 15),

dozoru na výkon trestu (§ 16 a 17), kárných trestů (§ 18), výkonu trestu zavření na osobách starších než 18 let (§ 20), vězňů úchylných (§ 21), péče o propuštěné (§ 22), určitých případů dodatného rozhodování o ochranných opatřeních (§ 23) a řemeslné výuky (§ 59).

§ 14. (¹) Při výkonu trestu zavření je dbáti toho, aby věznové byli zaměstnání užitečně hledíc na jejich budoucí povolání a aby bylo pečováno o jejich výchovu tělesnou i duševní.

(²) Vykonává-li se trest zavření v samostatném oddělení trestnice určeném za polepšovnu nebo v samostatném oddělení soudní věznice, budiž znemožněn styk mladistvých s trestanci a vyšetřovanci, kteří nejsou umístěni v tomto oddělení. Také v ostatních soudních věznicích budiž dbáno toho, aby byl znemožněn styk mladistvých, na nichž se vykonává trest zavření, s vězni a vyšetřovanci staršími než osmnáct let.

(³) Vyžaduje-li toho prospěch vězně samého nebo spoluvězně, může být trest zavření výjimkou vykonán částečně neb úplně v samovazbě, souhlasí-li ústavní lékař.

O výkonu trestu zavření viz výnos min. sprav. ze dne 11. září 1931, č. 41209 (část druhá, č. V.).

K § 13 a 14.

VN. Reforma trestního soudnictví nad mládeží by nebyla úplná, kdyby osnova sice poskytovala účelné prostředky k polepšení mladistvého provinilce, avšak neupravila jejich výkon tak, aby dosažení tohoto účelu bylo co nejvíce zabezpečeno. I v cizích zákonodárstvích se věnuje zvláštní péče úpravě výkonu trestů na svobodě a opatření výchovných, u nás pak vidíme, že justiční správa snažila se aspoň nejožehavější otázky výkonu trestu na mladistvých provinilcích upravit v mezích platných zákonů opatřeními správními. Proto zabývá se také tato osnova úpravou zásadních otázek, týkajících se výkonu trestů na svobodě, věnujíc jim ustanovení §§ 13 až 22.

V § 13 se určuje především místo výkonu trestu. Bude snad vhodné, když odůvodnění navrhované úpravy bude předasláno krátké vyličení dosavadního stavu, jak vyplývá z předpisů většinou povahy administrativní.

Tresty na svobodě uložené mladistvým provinilcům se vykonávají v soudních věznicích, tresty delší v samostatných ústavách, trestnicích. Delší tresty uložené mladistvým mužského pohlaví byly vykonávány dříve ve zvláštním oddělení trestnice pro muže v Praze, tresty uložené mladistvým ženského pohlaví v trestním a polepšovacím ústavě v Mikulově, zřízeném v roce 1922. Pro malý počet vězňů byly však mladistvé ženy opět převezeny do zvláštního oddělení trestnice pro ženy v Řepích a ústav mikulovský byl určen výhradně pro mladistvé trestance mužského pohlaví do 20 let, kteří byli odsouzeni k trestu na svobodě delšímu než 6 měsíců a mají si odbyti i po odečtení započtené vazby skutečně aspoň šest měsíců trestu. Výjimečně se dodávají se souhlasem ministerstva spravedlnosti mladiství trestanci také do ústavu Komenského v Košicích.

O výkonu kratších trestů na svobodě bylo vydáno podrobné nařízení min. sprav. z 30. září 1905, č. 15 Věst. V soudních věznicích mají býti z mladistvých vězňů utvořeny podle pohlaví, věku, mravního stavu a druhu spáchaného činu zvláštní skupiny, čítající ne více než 25 vězňů. Zařazování do skupin má se díti po důkladné informaci o osobnosti vězně a přísluší soudci pověřenému dozorem nad věznicí. Takové skupiny byly dosud v Čes. Budějovicích, Chebu, Litoměřicích, Brně, Olomouci, Jihlavě a Znojmě. Po převratu bylo tvoření skupin značně ztíženo, poněvadž valná část mladistvých je odsuzována podmínečně a počet mladistvých vězňů je tudíž nepatrný. Nařízením ministerstva sprav. z 12. června 1914, č. 46 Věst., bylo dále povoleno, aby tresty nepřesahující dobu tři měsíců, jež si mají odbyti mladistvé osoby nalézající se v polepšovnicích za trestné činy, kterých se dopustily před svým umístěním v ústavě nebo za tohoto umístění, byly tam vykonávány, předpokládajíc, že ústav je k tomu zřízen a že okresnímu soudu, v jehož obvodu se ústav nalézá, je vyhrazena možnost dozorati na výkon trestu.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi mají býti tresty na svobodě nepřesahující jeden měsíc vykonávány v samovazbě v soudní věznicí okresního nebo krajského soudu. Byli-li k takovému trestu odsouzeni chovanec polepšovacieho ústavu, může býti se svolením ministerstva spravedlnosti trest vykonán v tomto ústavě. Tresty přes jeden měsíc mají se vykonávati ve zvláštní věznicí mládeže. Ve skutečnosti jsou mladiství mužští provinilci i ze Slovensku a Podkarpatské Rusi, mají-li si odbyti trest aspoň šesti měsíců, dodáváni do trestního a polepšovacieho ústavu v Mikulově; ti pak, na kterých se má vykonati trest od tří do šesti

měsíců (mladiství mužští provinilci z obvodu vrchního soudu košického i s tresty delšími než jeden měsíc), odbyvají si jej v ústavě Komenského v Košicích. Ostatní mladiství s tresty přes jeden měsíc odbyvají si trest ve zvláštních odděleních věznic krajských soudů v Trenčíně a v Nitře.

Přihlížeje k vyličenému vývoji a zkušenostem učiněným dosavad při výkonu trestu na mladistvých provinilcích, řídila se osnova při navrhované nové úpravě těmito zásadními hledisky:

Především třeba si uvědomiti, že o intenzivní výchově mladistvých provinilců lze vážně mluvit jen tehdy, je-li vězeňským orgánům k tomu povoláním zajištěna možnost poznání osobnosti mladistvého a možnost delšího působení na vězně ve směru jeho převychovy. Proto činí osnova místo výkonu trestu závislým na jeho délce a rozlišuje mladistvé vězně na dvě skupiny: mladistvé s tresty delšími než 6 měsíců a mladistvé s tresty kratšími. Mladiství s tresty delšími než šest měsíců mají si tyto tresty odbyvati ve zvláštním ústavu, který osnova nazývá polepšovnicí, nebo v samostatném oddělení trestnice, určené k tomu ministerstvem spravedlnosti. (Dosavadní polepšovny mají se podle § 63 č. 3 (nyní § 64 č. 2) nazývati výchovnicemi). Hranice šesti měsíců byla zvolena jednak proto, že také dosud byla rozhodná pro soustředění vězňů do ústavu mikulovského, jednak z toho důvodu, že podle názoru odborníků vězeňských lze teprve při trestech této délky vážně pracovati k polepšení mladistvého a uvažovati o jeho výuce v nějakém užitečném zaměstnání.

Hranice šesti měsíců nemá tu býti arci ztrnulou, neboť podle dosavadních zkušeností by mohla věsti aspoň přechodně k tomu, že zvláštní polepšovny nebo zvláštního oddělení trestnice, k tomu účelu adaptovaného a odborně kvalifikovaným vězeňským personálem vybaveného by nemohlo býti plně využito a tím by se náklad na výkon trestu nepoměrně zvýšil. Proto osnova zmocňuje ministra spravedlnosti, aby nařídil i vykonávání trestů zavření delších než 3 měsíce v takových ústavách, pokud je to, hledíc na poměry, možné a účelné. Ministr spravedlnosti může pak užiti tohoto zmocnění buď všeobecně tím, že na př. nařídí, aby mladiství s tresty delšími než 3 měsíce z bližšího okolí věznice byli také soustředěni v takovém ústavě nebo aby na př. ženy s takovýmitěž tresty vůbec byly soustředěny ve zvláštní polepšovně; může však onoho zmocnění užiti také individuálně, když by to bylo, hledíc na okolnosti případu, účelné a možné, na př. když by ústav nebyl plně obsazen.

Osnova stanoví, že tresty v uvedených právě ústavách mají býti vykonávány podle zásady progresivní, podle možnosti ve spojení se systémem známkovým, asi tak, jak je tomu v anglických ústavách Borstalských. Toto ustanovení omezuje se na uvedené ústavy z té příčiny, poněvadž samozřejmým předpokladem progresivního systému jest trest delšího trvání.

Tím, že teprve mladiství s tresty na svobodě delšími než 6 měsíců mají býti soustředěni ve zvláštních ústavech nebo ve zvláštních samostatných odděleních trestnic k tomu určených, nemá býti ovšem řečeno, že by u provinilců s tresty kratšími měl býti hlavní účel výkonu trestu, t. j. polepšení a záchrana mladistvého zanedbávána. Naopak má podle možnosti i u těchto kategorií mladistvých vězňů býti pracováno především k jejich polepšení, jak je patrné z dalších ustanovení § 13.

Některé věznice, zejména u menších okresních soudů, se absolutně nehodí k výkonu trestů na mladistvých provinilcích, poněvadž nelze tam vůbec zaručiti, že bude dbáno základního požadavku účelného výkonu trestu, totiž oddělení mladistvých od vězňů starších (srv. § 14). Proto osnova ukládá ministru spravedlnosti, aby určil, ve kterých soudních věznicích může býti trest na mladistvých provinilcích vůbec vykonán.

Jako dosud má býti i příště ministr spravedlnosti zmocněn, aby povolil výkon kratších trestů na svobodě v ústavech výchovných, v jejichž rámci lze k dosažení účelu trestu pracovat vhodnějšími prostředky, než ve věznici a lze se vyvarovat spíše možných škod. To se má státi zejména tehdy, když po trestu ne delším než tři měsíce má následovati ochranná výchova. Také toto povolení může býti uděleno buď všeobecně nebo individuálně. Osnova nerozlišuje také mezi ústavy veřejnými a soukromými. Již dosud bylo možno, aspoň pokud šlo o nedospělé provinilce, vykonávat trest zavření na odděleném místě v ústavě veřejných i soukromých. Podle nařízení min. sprav. z 12. června 1914 Věst. 46, mohl býti takový trest vykonáván v polepšovnách, podle nařízení min. sprav. z 30. září 1905, č. 15 Věst., dokonce i ve výchovnách neb útulcích soukromých dobročinných společností, když vězňové tohoto druhu mohli býti chováni odděleně od ostatních chovanců, bylo postaráno o dohled na jejich práci a vyučování a soudu byl vyhrazen dozor nad nimi. (Tak na př. bylo povoleno v r. 1920, aby takové tresty se vykonávaly v Praze v útulku »Dobrý Pastýř«). Není důvodu, proč by měla býti v budoucnosti možnost výkonu trestu ve výchovnách u osob mladistvých vyloučena, když o dostatečný dozor na výkon trestu bude postaráno ustanovením § 16.

Zvláště důležitým je ustanovení § 13 odst. 2, podle něhož mají býti vězňové s tresty delšími než 6 týdnů soustředěni v samostatných odděleních určitých věznic krajských soudů. Osnova navazuje tu na nynější stav, který bude ovšem vyžadovati nutně reorganizace po té stránce, aby bylo možno skutečně utvořiti dostatečně velká samostatná oddělení. Hranice šesti týdnů byla zvolena proto, že v době delší než šest týdnů bude jakási výchova aspoň poněkud možná, třeba ne tak intenzivní měrou jako v samostatné věznici mládeže. Také by u kratších trestů byly

náklady spojené s dopravou do věznic často vzdálených, u nichž taková oddělení budou zřízena, nepoměrně značné.

U trestů kratších lze těžko mluvit o nějakém odborném působení výchovném. Avšak i u nich musí býti, když už nelze dosíci výsledků pozitivních, trest býti vykonán aspoň tak, aby se bylo vyvarováno škod, které jim mohou býti způsobeny.

Při určování délky trestu, na níž závisí místo jeho výkonu, má býti rozhodná délka trestu, který má býti ještě s k u t e č n ě vykonán po odečtení vazby, jež se má včítati. Jedině délka trestu, který má býti ještě skutečně vykonán, může býti s hledisek výše uvedených rozhodná pro určení ústavu, ve kterém se má trest odbyti. Bylo by jistě neúčelné, kdyby na př. mladistvý odsouzený k 7měsíčnímu trestu zavření, do něhož mu byla započtena šestiměsíční vyšetřovací vazba, byl dopravován k výkonu zbývajícího jednoměsíčního trestu do vzdálené polepšovny, v níž by stejně po tak krátkou dobu nebylo nějaké výchovné působení myslitelné.

Jak má býti vykonáván na mladistvých provinilcích trest na svobodě, bylo dosud velmi podrobně upraveno nařízením min. sprav. z 30. září 1905, č. 15 Věst., a nařízením uh. min. spr. č. 27.300/1909, jakož i domácími řády trestnic a věznic. Tyto předpisy obsahují podrobná ustanovení o ubytování, zaměstnání, tělesných cvičeních, vyučování, čeibě a stravování vězňů i o výběru kvalifikovaného vězeňského personálu.

Osnova nechce předbíhati budoucímu vývoji a nechce tento vývoj poutati podrobnými zákonnými předpisy o způsobu výkonu trestu. Naopak chce umožniti, aby výkon trestu byl stále zdokonalován a přizpůsobován novým poznatkům vědy a zkušenostem nabytým doma i v cizině. Přes to považuje však za vhodné vytknouti zde aspoň celkový ráz výkonu trestu zavření ustanovením, že má býti dbáno toho, aby vězňové byli zaměstnáni užitečně hledíc na jejich budoucí povolání a aby pečováno bylo o jejich výchovu tělesnou i duševní.

Konečně rozhoduje osnova výslovně d v ě otázky, které mají u mladistvých provinilců zvláštní význam. Především nařizuje, aby v samostatném oddělení soudní věznice neb trestnice byl znemožněn styk mladistvých vězňů s trestanci a vyšetřovanci, kteří nejsou umístěni v tomto oddělení. U jiných věznic má býti takové oddělení provedeno aspoň v mezích možnosti.

Za druhé upravuje osnova otázku výkonu trestu v s a m o v a z b ě. Samovazba má býti připuštěna jen výjimečně. Její neblahé působení, zejména na duševní vývoj mladistvého, je známo. Proto bude možno ji užiti jedině tam, kde by snad mladistvý jemnějšího citu příliš trpěl společností hrubších druhů nebo kde by bylo záhodno po dobu kratšího trestu uchrániti ho před nebezpečím zkázy, jako naopak opět v případech, kdy bude

nutné odloučením zkaženého vězně uchrániti ostatní spoluvězně jeho zločinného vlivu. Vždy se má samovazby užití jenom, když ústavní lékař proti tomu nebude ničeho namítati. O samovazbě jako prostředku kárném jedná § 18.

UP. [nezmiňuje se o změnách, které byly příčiněny při jednání výborovém. Především jde tu o změnu v § 13, odst. 1. Proti vládnímu návrhu bylo výborem přijato ustanovení, podle něhož se má trest do šesti měsíců vykonávat ve výchovně podle možnosti vždy, když po něm má následovati ochranná výchova ve výchovně a dále ustanovení, že ve výchovně mají se vykonávat také tresty uložené chovancům výchovny. Změna ta je odůvodněna tím, že jednotnost a soustavnost výchovného působení nemá býti rušena změnou ústavu, personálu a okolí. — Dále bylo výborem zdůrazněno v § 14, odst. 2., že i ve věznicích, ve kterých nebudou zřízena zvláštní oddělení pro mladistvé vězně, má býti nejen podle možnosti, nýbrž vůbec dbáno toho, aby byl znemožněn styk mladistvých vězňů s vězni a vyšetřovanci staršími než 18 let.]

Představený a zaměstnanci polepšovny.

§ 15. ⁽¹⁾ Představenými i úředníky a jinými zaměstnanci v polepšovnách bud'těž ustanovováni jen ti, kdož se zvláště hodí pro tento úřad svými vlastnostmi, svou povahou a odborným vzděláním.

⁽²⁾ O odborný výcvik úředníků a ostatních zaměstnanců budiž pečováno účelně zařízenými kursy.

⁽³⁾ Mezi zaměstnanci ústavu má býti zkušený pedagog a lékař, podle možnosti se vzděláním psychiatrickým.

Ustanovení § 15 platí též pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6).

K § 15.

VN. Nařízení ministerstva spravedlnosti z 30. září 1905, č. 15 Věst., nařizovalo též, aby zvláštní péče byla věnována výběru vězeňských dozorců a mistrů, kteří jsou za výkonu trestu ve styku s mladistvými provinilci. Také osnova považuje podle vzoru § 98 osnovy trestního zákona a § 45 rak. zák. za nutné tento požadavek zvláště vytknouti. Je zajisté zcela na místě, když osnova, která žádá zvláštní kvalifikaci soudce mládeže, žalobce mládeže

a všech orgánů, které za výkonu trestního soudnictví přicházejí do styku s mladistvým, tím spíše žádá zvláštní kvalifikaci na zaměstnancích věznic, kteří jsou s mladistvým vězněm ve styku trvalém a jichž osobnímu vlivu a působení svěřuje těžký úkol převýchovy mladistvého vězně, úkol, jehož zdárné splnění více než na podrobných předpisech závisí na silné individualitě těch, kteří byli výkonem trestu pověřeni a mají stále před očima konečný jeho cíl. Je sice pravda, že nebude možné do všech důsledků hned splniti program, který tento paragraf vytyčuje justiční správě do budoucnosti, zejména pokud jde o odborný výcvik vězenského personálu. Postupem času a v mezích finanční možnosti bude však lze i v tomto směru přispěti značně ke zdokonalení výkonu trestu na mladistvých věznicích.

Dozor na výkon trestu.

§ 16. ⁽¹⁾ Na výkon trestu zavření ve výchovně dohlíží komisař, na výkon trestu zavření v polepšovně dohlíží komisař a dozorcí rada.

⁽²⁾ Dozorcí rada skládá se z komisaře jako předsedy, člena státního zastupitelství a dvou přísedících.

⁽³⁾ Komisaře i ostatní členy dozorcí rady, jakož i jejich náhradníky jmenuje na dobu čtyř let ministr spravedlnosti, když byl o jmenování přísedících vyslechl příslušné ústřední organizace pro péči o mládež.

⁽⁴⁾ Komisařem může býti ustanoven jen soudce.

⁽⁵⁾ Každý přísedící vykoná před nastoupením svého úřadu do rukou presidenta krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží, slib těmito slovy: »Slibuji, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovati podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že zachovám přísnou mlčenlivost o obsahu jednání dozorcí rady.«

⁽⁶⁾ Jinak platí ustanovení § 33 a 34 o přísedících senátu mládeže také o přísedících dozorcí rady. Rozhodnutí, která jsou tam vyhrazena radní komoře (žalobnímu senátu), přísluší činiti radní ko-

moře (žalobnímu senátu) krajského soudu, v jehož obvodě polepšovna leží.

Ustanovení § 16 platí též pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

K odst. 1. O tom, kdy se vykonává trest zavření ve výchovně, viz § 13, odst. 1.

K odst. 3. Jmenovací právo může býti ministrem spravedlnosti přeneseno na presidenty vrchních soudů (§ 70).

Ústřední organizace pro péči o mládež jsou:

1. Česká zemská komise pro péči o mládež v Čechách v Praze,

2. Česká zemská péče o mládež na Moravě v Brně,

3. Česká ústředna pro péči o mládež slezskou v Opavě,

4. Zemské ústředie pečlivosti o mládež na Slovensku v Bratislavě,

5. Zemská péče o mládež Podkarpatské Rusi v Mukačevě,

6. Zarząd Centralny Polskiej Krajowej Rodziny opiekuńczej v Orlové,

7. Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge in Böhmen v Liberci,

8. Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge in Mähren v Brně,

9. Deutsche Landesstelle für Kinderschutz und Jugendfürsorge in Schlesien v Opavě.

10. Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge in der Slowakei, Bratislava.

Ústřední organizace uvedené pod č. 1 až 5 jsou sdruženy ve »Svazu československé péče o mládež« v Praze, organizace uvedené pod č. 7 až 10 jsou sdruženy v »Reichsverband für deutsche Jugendfürsorge in der Čechoslovakischen Republik« v Liberci.

Organizační předpisy týkající se dozorcích rad viz §§ 12 až 14 prov. nař., a pokud jde o komisaře, viz §§ 6, 12 a 15 v. tr. zavř.

§ 17. ⁽¹⁾ Úkolem dozorcí rady je kromě jiných úkonů, uložených jí tímto zákonem, pomáhati radou při správě a zdokonalování ústavu a upozorňovati ministerstvo spravedlnosti na získané zkušenosti.

⁽²⁾ Dozorčí rada se usnází nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů. Nejprve hlasují přísedící, a to většinou mladší před starším, a po nich člen státního zastupitelství. Předseda hlasuje naпослед. Jinak platí o hlasování dozorcí rady přiměřeně ustanovení trestního řádu o hlasování soudu.

⁽³⁾ Dozorčí rada může přibrati k svému sedění představeného a kteréhokoli jiného zaměstnance polepšovny neb ústavního lékaře, aby se zúčastnil sedění s hlasem poradním.

Ustanovení § 17 platí též pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

Jiné úkony uložené tímto zákonem dozorcí radě, jsou: ukládání těžších kárných trestů (§ 18), rozhodování o podmíněném propuštění z trestu (§§ 19, 21), usnesení, týkající se výkonu trestu zavření v polepšovně (§ 20), součinnost při péči o propuštěné vězně (§ 22), dodatné rozhodování o ochranných opatřeních (§§ 23, 24). Viz též §§ 15 až 17 prov. nař.

O řízení, jednáním řádu a hlasování dozorcí rady viz §§ 18 až 21 prov. nař. Zvláštní ustanovení o řízení před dozorcí radou obsahují § 21, odst. 2., § 23, odst. 2., § 24, odst. 6. zák. a §§ 33 až 36, 38 až 42 prov. nař.

O opravných prostředcích proti rozhodnutím dozorcích rad jednají §§ 50 až 52 zák., § 21 prov. nař. a § 64 v. tr. zavř.

O záznamech a výkazech dozorčích rad viz výnos min. sprav. z 10. září 1931, č. 39812, Věst. č. 19., (část druhá, č. III.).

K §§ 16 a 17.

VN. Účelnost a zákonitost výkonu trestu má být zaručena také tím, že dohledem nad ním mají být pověřeny orgány stojící mimo ústav, totiž komisař a dozorčí rada.

Připouštěje výkon trestu také v ústavech výchovných, nemohla se osnova zříci dozoru justiční správy ani na tento výkon. Dozorem tím má však být pověřen jen komisař. Arci pokud ne-nabude účinnosti zákon o ochranné výchově, mají podle § 62 č. 3 (nyní § 63 č. 3) fungovati i ve výchovných dozorčí rady ve složení sice poněkud odchylném, avšak s kompetencí v podstatě stejnou jako dozorčí rada v polepšovně.

Nad výkonem trestu jinde má bdíti, jak již řečeno, komisař a dozorčí rada. Osnova to však ustanovuje (§ 13 odst. 6) jenom pro polepšovny a samostatná oddělení trestnic nebo soudních věznic ve smyslu § 13, odst. 2 a 3. Pokud jde o jiné soudní věznice, nebylo pro nepatrný počet vězňů a poměrně krátké trvání výkonu trestu uznáno za účelné zřizovati takové zvláštní orgány.

Komisařem má být ustanoven vždy jen soudce, čímž je zaručena jeho nestrannost. Bude jím zajisté zpravidla soudce mládeže.

Dozorčí rada má být složena jednak ze soudce a státního zástupce, jednak z laiků vzatých podle možnosti z osob činných v ochranné péči o mládež. Přibírajíc z důvodů uvedených u § 31 laický živel k výkonu soudnictví nad mládeží nemohla osnova vyloučiti tento živel právě tam, kde jeho zkušenosti mohou se uplatnit ještě ve větší míře, t. j. ve stadiu výkonu trestu, v němž podle osnovy má nastati nejradikálnější změna. Účelné složení dozorčí rady vylučuje převahu toho či onoho živelu. O hlasování mají platiti ustanovení trestního řádu. Bude tudíž možné užiti proti mladistvému nějakého opatření jen tehdy, když s ním souhlasí aspoň tři členové dozorčí rady.

Působnost dozorčí rady vymezuje § 17 podle vzoru § 95 a 96 osnovy trestního zákona tak, že jí přiznává jednak některé úkony konkrétní (jako na př. ukládání těžších kárných trestů podle § 18, rozhodování o podmíněném propuštění podle § 19, dodatné rozhodování o ochranných opatřeních v případech uvedených v § 23 a 24), jednak ji pověřuje všeobecně, aby pomáhala radou při správě a zdokonalování ústavu a upozorňovala ministerstvo spravedlnosti na nedostatky vyskytnuvší se při provádění tohoto zákona a nařízení k jeho provedení vydaných.

UP. Celý ráz nového zákona má základ soc.-politický. Chtě-

je přiblížiti tento zákon i zevně zákonodárství sociálně-politickému, výbor rozšířil funkční dobu členů dozorčí rady a v dalších ustanoveních také funkční dobu přisedicích senátu mládeže (§ 31), ze tří na čtyři leta.

Podle vládního návrhu měl ministr spravedlnosti vyslechnouti příslušný zemský výbor, nežli jmenoval přisedící dozorčí rady. Ústavně právní výbor se přesvědčil, že zemský výbor nemá s kvalifikací člena dozorčí rady nic co činiti. Proto zprostil ministra spravedlnosti této povinnosti.

Při jednání výboru bylo navrženo, aby dozorčí rada byla rozšířena o další 2 laické přisedící. Výbor se nepřiklonil k tomuto návrhu, uváživ, že dozorčí rada, bude-li chtít plnit svoje úkoly podle § 17 a jiných, bude nucena, aby se častěji scházela.

Její schopnost usnáseti se byla by menší, kdyby čítala více členů, nehledíc ani k tomu, že bude jistě nutno odměňovati členy dozorčí rady za účast při schůzích a větší počet členů by značně zatížil státní pokladnu.

Formule slibu člena dozorčí rady byla podobně jako formule slibu přisedicího senátu mládeže (§ 34) přizpůsobena obvyklé formuli.

Z důvodů, které budou vyloženy u § 70, svěřil výbor ministru spravedlnosti přímo agendu, která v těchto ustanoveních vládního návrhu byla ponechávána presidentům vrchních soudů. Proto bylo nahoře v odstavci 6. vypuštěti poukaz na presidenty vrchních soudů.

Poněvadž chystaná osnova nového trestního řádu ustanovuje, že přisedící věkem mladší hlasuje před přisedicím starším, aby jim nebyl ovlivňován, bylo obdobné ustanovení použito i do § 17 a dále také do § 30, aby se tento speciální zákon v takové podrobnosti nelišil od zákona hlavního.

[Výbor nezmiňuje se o dalších změnách, které jim byly ve V. N. provedeny. Tak bylo především změněno znění konce prvního odst. § 17 a dozorčí radě uloženo, aby upozorňovala min. sprav. nejen na nedostatky vyskytnuvší se při provádění zákona o tr. soudnictví nad mládeží a nařízení na jeho provedení vydaných, nýbrž vůbec na získané zkušenosti. Tím se iniciativní působnost dozorčí rady poskytl rozsah takřka neomezený.

Dále byl dodán k § 17 nový odstavec třetí, jímž mělo být dozorčí radě umožněno, aby plnil své úkoly (tudíž i činíc rozhodnutí tímto zákonem jí přikázaná) mohla vyslechnouti mínění všech orgánů, kteří se s vězněm po dobu trestu stýkali, a zejména též ústavního lékaře].

Tresty kárné.

§ 18. ⁽¹⁾ Poruší-li vězeň, na němž se vykonává trest zavření, kázeň a nestačí-li ani napomenutí ani

výstraha před spoluvězni, lze odnítí mu povolené výhody nejdéle na čtrnáct dnů, odkázati jej do samovazby nejdéle na tři dny a podle okolností zostriti ji po dobu jednoho dne postem a tvrdým lůžkem.

(²) Má-li představený polepšovny za to, že k nápravě vězně nebo k zabezpečení kázně je třeba přísnějšího potrestání nebo dopustí-li se vězeň činu trestného, předloží představený věc dozorcí radě, která může odnítí vězni povolené výhody nejdéle na měsíc, odkázati ho do samovazby nejdéle na čtrnáct dnů a podle okolností samovazbu zostriti týdně nejvýše dvakrát postem a dvakrát tvrdým lůžkem ve dny oddělené. Potrestal-li představený vězně sám podle ustanovení odstavce (¹), může dozorcí rada trest v uvedených mezích zvýšiti. Dozorcí rada může též vysloviti, že doba ztrávená v samovazbě se do trestu zcela nebo částečně nezapočítává.

(³) Byl-li vinník potrestán podle odstavce (²), nemůže pro týž čin býti stíhán, leč by šlo o čin, který je jinak zločinem nebo přčinem nenáležejícím ku příslušnosti okresních soudů. Dojde-li k odsouzení pro takový čin, započítá se odsouzenému do trestu doba ztrávená v samovazbě, pokud mu nebyla započítána do trestu zavření.

(⁴) Odkázání do samovazby a zostrění postem staniž se jen se souhlasem ústavního lékaře.

(⁵) Byl-li vězeň odkázán do samovazby, nemůže před vykonáním tohoto kárného trestu býti propuštěn.

K odst. 1. Toto ustanovení platí pro všechny polepšovny a věznice, ve kterých se vykonává trest zavření. Kárná pravomoc přísluší v polepšovně řediteli (§ 62 v. tr. zavř.), v samostatných odděleních mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů komisaři (§ 12, odst. 3. uved. výnosu) a v ostatních věznicích soudci mládeže (§ 14 uved. výnosu).

Odst. 2. a 3. platí toliko pro polepšovny a pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

Doba ztrávená v kárné samovazbě se zásadně do trestu započítává, takže trest se neprodlužuje; toliko nemůže býti vězeň před vykonáním trestu kárné samovazby propuštěn z trestu (v. odst. 5.). Dozorcí rada může však vysloviti, že doba ztrávená v samovazbě se do trestu zcela nebo částečně nezapočítá. V takovém případě prodlouží se trest o onu dobu ztrávenou v samovazbě, která nebyla do trestu započtena. Na toto rozhodnutí dozorcí rady lze si stěžovati podle § 51, odst. 1. č. 4. Dojde-li později k soudnímu odsouzení pro trestný čin, za který byla kárná samovazba uložena, započte se do trestu ona její část, která nebyla započtena do trestu zavření, a o kterou se tudíž onen trest prodloužil.

Kárná pravomoc trvá jen po dobu výkonu trestu. Vyjde-li kárné provinění na jevo teprve po propuštění z trestu, nelze již kárný trest uložit, a je-li kárné provinění zároveň činem trestným podle tr. zákona, platí o jeho stíhání a trestání obecná ustanovení.

Na jiná rozhodnutí dozorcí rady vydaná u výkonu kárné pravomoci než na rozhodnutí o nezapočtení doby ztrávené v samovazbě do trestu nelze si stěžovati (§ 51, odst. 2.).

O výkonu kárné pravomoci a o kárných trestech v polepšovnach a ve věznicích viz dále §§ 61 až 66 a 68 v. tr. zavř.

Vykonává-li se trest zavření podle předpisů platných pro jiný druh trestů na svobodě (§ 20, odst. 5.), platí i o kárných trestech ustanovení daná pro tento druh trestu a nikoliv pro trest zavření.

O kárné pravomoci ve výchovnách viz § 63, č. 4 zák. a § 69 v. tr. zavř.

K § 18:

VN. V § 18 mají býtli hledíc na zvláštní význam této otázky upraveny podrobnosti kárného práva mladistvých vězňů. Osnova vypočítává především taxativně kárné tresty, jichž může býtli vůbec užito.

Trest bití jako kárný trest přijat nebyl. Lehčí kárné tresty, uvedené v odst. (1), přísluší ukládati tomu, komu podle příslušných vězeňských předpisů přísluší disciplinární pravomoc. Těžší kárné tresty, uvedené v odst. (2), může ukládati jen dozorcí rada. Ustanovení, že potrestání kárné pro správní přestupek nebo lehčí soudně trestný čin vylučuje nové stíhání pro též čin úřadem správním nebo soudem, není novinkou. Zda při kárném potrestání pro těžší soudní delikt dojde ještě k dodatečnému soudnímu stíhání, závisí na tom, zda pro stíhání tohoto činu platí princip legality či oportunité. Avšak když dojde k soudnímu odsouzení pro takový čin, má býtli doba ztrávená v kárné samovazbě, pokud nebyla započtena do původního trestu, započtena do nově uloženého trestu.

ÚP. Ve výboru bylo navrhováno, aby představenému polepšovny bylo odňato právo použití trestu samovazby jako trestu kárného. Justiční správa poukázala však k tomu, že mnohdy bude třeba okamžitého zakročení kárného a zejména odloučení vězňova od ostatních spoluvězňů, takže nelze upustiti od tohoto oprávnění představeného. Nicméně souhlasila s omezením tohoto práva, takže odst. 1. byl přiměřeně zmírněn.

§ 18 obsahoval ještě ustanovení v odst. 6., že neplatí, když čin uvězněného mladistvého vyjde na jevo až po propuštění. Výbor vypustil toto ustanovení, považuje je za samozřejmé.

Podmíněné propuštění.

§ 19. O podmíněném propuštění z trestu zavření platí ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n. s těmito úchyly:

1. O podmíněném propuštění jakož i o jeho odvolání rozhoduje dozorcí rada.

2. Podmíněné propuštění je přípustné jen při trestech, které i po odečtení vazby započtené do trestu převyšují dobu šesti měsíců.

3. Vězeň může býtli podmíněně propuštěn jen z nejvyšší kázeňské třídy, když v ní ztrávil nepřetržitě aspoň čtvrtinu trestu a si odbyl aspoň polovinu trestu, nejméně však šest měsíců.

4. Zkušební doba rovná se zbytku trestu, nesmí však činiti méně než rok.

5. Nezavede-li se ochranná výchova, musí býtli mladistvý dán pod ochranný dozor.

6. Nedokonali-li podmíněně propuštěný v době, kdy se neosvědčil (§ 14 zákona č. 562/19 Sb. z. a n.), osmnáctého roku svého věku, může dozorcí rada, hledíc na výjimečné okolnosti případu, vysloviti, že podmíněné propuštění zůstává v platnosti; při tom může prodloužiti zkušební dobu podle svého uvážení, ne však o více než dvě léta.

7. Opětne podmíněné propuštění z téhož trestu není vyloučeno; podmínky uvedené pod č. 2. a 3. posuzují se podle zbytku trestu, který má býtli vykonán.

8. Byla-li žádost za podmíněné propuštění zamítnuta, nemůže býtli znovu podána dříve než za šest měsíců od té doby, kdy byla pravoplatně zamítnuta, leč by dozorcí rada ve svém zamítavém rozhodnutí určila lhůtu kratší.

Viz též § 15, odst. 2., § 32 až 37, 48, č. 2, 5 a 6 prov. nař. a §§ 70 až 72, 75 až 78 v. tr. zavř.

Ustanovení § 19 neplatí a sluší užiti obecných ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n., jde-li o propuštění z trestu zavření, který se v případech uvedených v § 20, odst. 3. a 4., vykonává jinde než v polepšovně (§ 20, odst. 5.).

Č. 1. obsahuje odchylku od §§ 12 až 14 zák. o podm. ods. O opravných prostředcích viz §§ 50 a 51, odst. 1., č. 3.

V č. 2. je ustanovena odchylka od § 10 zák. o podm. ods. U trestů kratších není sice podmíněné propuštění přípustné, ale za podmínek § 7 č. 2 lze dodatečně přiznati podmíněné odsouzení, i když výkon trestu již započal.

Č. 3. obsahuje úchylku od § 10 zák. o podm. ods., pokud jde o dobu odbytého trestu. Další pod-
Soudnictví nad mládeží.

mínky stanovené v § 10 platí však i zde; k nim pak přistupuje další podmínka, že vězeň je v nejvyšší kázeňské třídě a že v ní ztrávil nepřetržitě aspoň jednu čtvrtinu trestu.

Č. 4. Odchylka od § 11, odst. 1., zák. o podm. ods.

Č. 5. Odchylka od § 11, odst. 2., zák. o podm. ods.; musí býti nařízen aspoň ochranný dozor. Jinak viz o nařizování ochranných opatření, co bylo řečeno u § 7, č. 4.

Č. 6. Na rozdíl od § 7 č. 5 je podmínkou zachování podmíněného propuštění v platnosti, že propuštěný nedokonal v době, kdy se neosvědčil, 18. rok svého věku. Dokonal-li již 18. rok, platí obecná ustanovení obsažená v § 14 zák. o podm. ods. Rozhodná je doba, kdy se propuštěný neosvědčil, t. j., kdy nastaly skutečnosti, pro které může býti podle § 14 zák. o podm. ods. podmíněné propuštění odvoláno.

Č. 8. Obsahuje odchylku od § 13, odst. 2., zák. o podm. ods.

K § 19:

VN. Podmíněné propuštění z trestu zavření se má řídit stejně jako podmíněné odsouzení ustanoveními zák. č. 562/1919 Sb. z. a n., avšak podobně úchyly jako podle § 7 mají platiti i zde.

Tak byla snížena časová hranice, po kterou je podmíněné propuštění vyloučeno, neboť na mladistvého lze za trestu působiti intenzivněji než na staršího vězně a také polepšení mladistvých bývá dosaženo v poměrně kratší době. Osnova proto připojí podmíněné propuštění již při trestech delších než šest měsíců a již po odbyti polovice trestu, ne však dříve než po šesti měsících. Také lhůta, po které může býti zamítnutá žádost za podmíněné propuštění opětována, byla z týchž důvodů snížena na šest měsíců, a hledíc ke kratším trestům připuštěno, aby dozorcí rada stanovila lhůtu ještě kratší.

Nová úprava výkonu trestu umožňuje, aby podmínka polepšení mladistvého byla vyjádřena konkrétněji; propuštění mladistvého má býti totiž dovoleno tehdy, když pro dobré chování se dostal do nejvyšší kázeňské třídy a ztrávil v ní nepřetržitě alespoň čtvrtinu trestu.

Podmíněné propuštění. Výkon trestu zavření na osobách starších.

Zkušební doba bude se řídit stejně jako u jiných trestanců podle zbytku trestu, ale nejmenší její výměra byla snížena ze dvou let na jeden rok. Za to však byl zde ochranný dozor předsán obligatorně (leč by ovšem byla zavedena ochranná výchova), neboť důvody, pro které osnova stanovila ochranný dozor pravidlem při podmíněném odsouzení, platí i zde.

Podobně jako to učinila osnova při podmíněném odsouzení, připustila i při podmíněném propuštění, aby nebylo nutné propuštění odvolati vždy ihned, jakmile se zjistí, že propuštěný mladistvý se nechová tak, jak toho zákon vyžaduje; soud může však stanovit novou zkušební dobu; také může podle okolností ochranný dozor změnit v účinnější ochrannou výchovu.

Rovněž tak nevylučuje osnova opětne podmíněné propuštění z téhož trestu. Zda a kdy bude takové podmíněné propuštění ze zbytku trestu přípustné, sluší však posouditi podle vykonávaného zbytku trestu samého, a nikoliv podle délky původního celého trestu.

Stanoviti v zákoně výslovně, že o podmíněném propuštění nemá býti rozhodováno toliko na žádost, nýbrž že k němu má dojít i z úřední povinnosti, když jsou tu jeho zákonné podmínky, nepovažovala osnova za nutné, hledíc na § 10 zák. č. 562/1919 Sb. z. a n., podle něhož má býti vězeň podmíněně propuštěn, jsou-li tu pro to zákonné podmínky a nevyžaduje se jeho žádost za propuštění. Tím je řečeno, že příslušné orgány jsou povinny přezkoumávati po uplynutí zákonné lhůty a ovšem i později, jsou-li tu podmínky pro propuštění, a v kladném případě je naříditi.

Výkon trestu zavření na osobách starších než osmnáct let.

§ 20. ⁽¹⁾ V polepšovně lze vykonati trest zavření toliko do dokonání dvacátého prvního roku věku odsouzeného. K výkonu po dokonání dvacátém prvním roku může svoliti dozorcí rada jediné, má-li býti vykonán již jen krátký zbytek trestu a není-li se obávati zhooubného působení na spoluvězně.

⁽²⁾ Působí-li vězeň v polepšovně na spoluvězně tak zhooubně, že by jeho vlivem byl ohrožen jejich mravní vývoj, může se dozorcí rada usnésti, že trest zavření nemá býti na něm nadále vykonáván

v tomto ústavě. Toto ustanovení platí také o věznicích, kteří nepřekročili osmnáct let.

(³) Má-li býti podle předchozích ustanovení zbytek trestu zavření vykonán jinde než v polepšovně, ustanoví ministr spravedlnosti, ve kterém trestním ústavě se tak má státi.

(⁴) Rovněž rozhodne ministr spravedlnosti, zda trest zavření má býti vykonán v polepšovně či v jiném ústavě, nenastoupil-li jej odsouzený před dokonáním devatenáctým rokem svého věku.

(⁵) Má-li býti v případech uvedených v odstavci (³) a (⁴) trest vykonán jinde než v polepšovně, řídí se výkon trestu předpisy platnými pro ústav, v němž trest má býti vykonán, a vykonává-li se v něm trest vězení, předpisy danými pro výkon trestu tuhého vězení. O podmíněném propuštění rozhoduje v těchto případech komise pro podmíněné propuštění z trestu, řídící se ustanoveními zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

Pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů platí toliko odst. 2. až 5. (§ 13, odst. 6.). Ustanovení odst. 1. pro ně neplatí, ježto hledíc k ustanovení odstavce (⁴) a k délce trestů, které jsou v nich vykonávány, se může vyskytnouti stěží případ, že by vězeň za výkonu trestu dosáhl 21. roku svého věku. I kdyby však takový případ nastal, vykoná se v tomto oddělení i zbytek trestu.

K odst. 1. Viz §§ 15 a 36 prov. nař., §§ 1, 70 a 73 v. tr. zavř. Proti rozhodnutí dozorcí rady, o něž tu jde, není opravného prostředku (§ 51, odst. 2.).

K odst. 2. Proti rozhodnutí dozorcí rady není také tu opravného prostředku (§ 51, odst. 2.).

Zhoubnému působení vězně na spoluvězně lze čeliti též jeho přeložením do nižší kázeňské třídy,

jeho odděleným ubytováním na noc a umístěním v samovazbě (viz §§ 23 až 25 a § 73 v. tr. zavř.).

K odst. 3. a 4. Viz §§ 17 a 73 v. tr. zavř.

Ministr spravedlnosti může svou pravomoc podle odst. 3. a 4. přenést na předsedy vrchních soudů (§ 70).

K odst. 5. Případy, v nichž se má trest zavření delší než 6 týdnů vykonati jinde než v polepšovně nebo v samostatném oddělení mladistvých vězňů ve věznici krajského soudu, jsou tyto:

1. Když dozorcí rada polepšovny nesvolí, aby byl v polepšovně vykonán zbytek trestu zavření po dokonání 21. roce věznově (odst. 1.);

2. když dozorcí rada polepšovny nebo samostatného oddělení mladistvých vězňů ve věznici krajského soudu se usnese, aby trest zavření nebyl nadále vykonáván v tomto ústavě (odst. 2.);

3. když ministr spravedlnosti rozhodne, aby trest zavření, který odsouzený nenastoupil před dokonáním 19. rokem svého věku, nebyl vykonáván v polepšovně nebo v samostatném oddělení mladistvých vězňů ve věznici krajského soudu (odst. 4.).

Ministru spravedlnosti náleží v těchto případech určit také ústav, ve kterém má býti trest zavření nebo jeho zbytek vykonán. Ustanovovati způsob výkonu trestu mu však v žádném případě nepřísluší; výkon trestu řídí se v těchto případech předpisy platnými pro ústav, v němž trest nebo jeho zbytek má býti vykonán, a vykonává-li se v něm trest vězení, předpisy danými pro výkon trestu tuhého vězení (odst. 3.—5.). Odsouzený sám neb osoby oprávněné podávají v jeho prospěch opravné prostředky (rozuměj proti výroku o trestu) mohou však žádati, aby soud, který vynesl rozsudek v první stolici, rozhodl, řídě se zásadami uvedenými v §§ 1 a 2 zákona o státním vězení č. 123/1931 Sb. z. a n., zda má býti trest zcela nebo z části vykonán podle

předpisů o výkonu trestu státního vězení (§ 3 uved. zák.).

Otázku, které osoby jsou oprávněny podávati opravné prostředky ve prospěch odsouzeného a tudíž i žádost o dodatečné rozhodnutí podle § 3 zák. o státním vězení, sluší řešiti obdobným užitím § 28 zák. soud. mlád. Je-li žádost za dodatečné rozhodnutí podána před 19. rokem věku odsouzeného, jsou k tomu oprávněny osoby a zařízení uvedené v § 50 zák. soud. mlád.; jinak jsou to osoby, které mají právo podávati opravné prostředky proti výroku o trestu ve prospěch odsouzeného podle obecných ustanovení trestního řádu. Podle téhož rozlišení sluší rozhodnouti také otázku, které z uvedených osob jsou oprávněny žádati za rozhodnutí i proti vůli odsouzeného.

Soud rozhodne v uvedeném případě usnesením. Proti tomuto usnesení jsou podle § 6 zák. o státním vězení tytéž opravné prostředky jako proti výroku o trestu.

K § 20:

VN. Výkon trestu na mladistvých provinilcích v samostatných trestních ústavech nebo ve zvláštních odděleních trestních ústavů musí býti přizpůsoben jejich věku. Jinými výchovnými prostředky lze působiti na vězně dospívajícího, jinými na člověka dospělého. Z tohoto psychologického a pedagogického poznatku plynou důležité důsledky pro výkon trestů v uvedených trestních ústavech. Především nesmějí býti v nich umístováni vězňové věkem a mravním stavem příliš odlišní. Jinak by trpěla jednotnost výkonu trestu, která i při účelné individualisaci je nutná aspoň v hrubých rysech, a nebyly by vyloučeny škodlivé vlivy starších vězňů na mladší. Dále je nutné z takových ústavů vyloučiti vězně, kteří by — jsouce již příliš zkažení — působili zhoubně na spoluvězně a ohrožovali výsledky usilovných výchovných snah, věnovaných vězňům méně zkaženým. Konečně nemohou býti do ústavů dodáváni vězňové ve věku příliš pokročilém. Takoví vězňové užívají se již velmi nesnadno do zvláštního řádu ústavu, počítajícího s chovanci mladšími, a těžko přivýkající jeho zvláštnímu ovzduší, jsou tu opět jen prvky rušícími.

Tyto myšlenky hledí osnova uskutečniti v § 20 takto:

Jako zásadu stanoví, že v polepšovně a v samostatném oddělení trestnice může býti vykonáván trest na mladistvých provinilcích jen do jejich 21. roku, takže v těchto ústavech budou umístěni vězňové ve věku od 14 do 21 let, tedy vězňové onoho věkového stupně, který ještě připouští jednotnou úpravu výkonu trestu. Hranice 21 let nemá však ani tu býti ztrnulá. Bylo by zbytečným, ba i povážlivým, kdyby mladiství vězeň, dosáhnuvši tohoto věku a neohrožující nikterak své spoluvězně, měl býti na krátký jen čas zbývajících trestu přemístěn do ústavu pro starší vězně a upadnouti tu snad do společnosti, která by mohla ohroziti, ne-li zničit příznivé výsledky, jichž bylo dosaženo výchovou v polepšovně. Naopak dlužno však opět připustiti, aby z ústavu byli vyloučeni i vězňové, kteří ještě nedosáhli 21 let, když by mohli svým chováním působiti zhoubně na spoluvězně nebo když spácháním zločinu porušili ústavní kázeň takovým způsobem, který pro budoucnost nedává tušiti nic dobrého.

Rozhodnutí o tom, má-li vězeň starší než 21 let zůstat v trestním ústavu pro mladistvé nebo má-li naopak vězeň mladší než 21 let býti z něho vyloučen, svěřuje osnova dozorců radě, tedy orgánu, který je vězni dosti blízko, aby mohl posouditi z vlastního názoru všechny okolnosti konkrétního případu, ovšem opět dosti daleko ovzduší ústavu, aby zaručoval nestranné rozhodnutí.

Pro samostatná oddělení soudních věznic nebylo takových ustanovení potřebi, poněvadž hledíc na délku trestu, který tam může býti vykonáván (nejvýše 6 měsíců) a na ustanovení, že bez zvláštního svolení nemá býti ani v samostatné věznici mládež, ani v samostatném oddělení trestnice nebo soudní věznice vykonáván trest zavření, který odsouzený nenastoupil před 19. rokem svého věku (§ 20, odst. 4), případy o nichž byla řeč, se prakticky ani nemohou vyskytnouti. Zhoubnému vlivu na spoluvězně, který by vězeň mohl v samostatném oddělení soudní věznice po tuto krátkou dobu výkonu trestu vykonávati, lze čeliti jeho umístěním v samovazbě (§ 14, odst. 3) nebo jeho oddělením od ostatních spoluvězňů podle § 21.

Ve všech těchto případech, kdy trest zavření má býti vykonáván jinde než v trestním ústavu pro mladistvé, ať proto, že tak rozhodla dozorců rada, proti jejímuž rozhodnutí není opravného prostředku (§ 51), nebo proto, že nebylo uděleno svolení k výkonu trestu v takovém ústavu pro pokročilý věk odsouzeného, rozhodne ministr spravedlnosti, v kterém jiném ústavu má býti trest vykonán. Ministru spravedlnosti bylo nutno svěřiti rozhodování proto, že trestnice a polepšovny jsou jemu přímo podřízeny, pokud pak jde o soudní věznice,

jeví se soustředění rozhodování účelným v zájmu jednotnosti praxe. Při svém rozhodnutí, v kterém ústavu má být mladistvý umístěn, bude ministr spravedlnosti jistě přihlížeti k rozhodnutí dozorců rady ústavu, jejíž posudek o mravním stavu mladistvého bude mu cenným vodítkem.

Připouštějí, aby trest zavření mohl být vykonáván také v trestním ústavu, jenž není určen pro mladistvé, musila osnova upravit i též některé další otázky výkonu trestu. Tak především otázku, kterými předpisy má se řídit v takovém případě výkon trestu v ústavě, v němž se tresty zavření nevykonávají. Tuto otázku řeší osnova tak, že výkon trestu má se řídit předpisy danými pro ústav, v němž trest má se vykonávat, tedy v trestnicích předpisy pro výkon trestu žaláře, v soudních věznicích, v nichž se vykonávají též jiné tresty než žalář, předpisy pro výkon trestu tuhého vězení, poněvadž tento druh trestu je svou povahou trestu zavření nejbližší. Dále bylo nutné rozřešit otázku, který orgán má v takovém případě nastoupit místo dozorců rady, povolané podle § 19 rozhodovati o podmíněném propuštění. Osnova svěřuje rozhodnutí pravidelné komisi pro podmíněné propuštění z trestu, při čemž podmínky přípustnosti podmíněného propuštění mají být posuzovány podle obecných ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

UP. [nezmiňuje se o změnách, které provedl v odst. 2. Podmínky vyloučení z ústavu byly tu jednak zmírněny, a to potud, že spáchání zločinu vězněm nemusí mít ještě vždy za následek jeho vyloučení z ústavu, jednak zpřísněny. Zhoubné působení na spoluvězně má být jen tehdy důvodem vyloučení, když by jeho vlivem byl ohrožen mravní vývoj spoluvězňů. ÚP. chtěl tím zdůraznit, že k tomuto prostředku má být sáhuto jen v případech skutečně závažných, zejména pokud by se nevystačilo s odloučením vězně v samovazbě podle § 14, odst. 3., nebo když by takové odloučení nebylo možné. Poněvadž podle nadpisu tohoto paragrafu byl by se odst. 2 vztahoval toliko na vězně starší než 18 let, a potřeba vyloučení z ústavu se jeví neméně i u vězňů mladších — jak bylo v odborné literatuře poukazováno — byla připojena, ač přinejmenším nesystematicky k odst. 2 věta, připouštějící takové opatření i u vězňů mladších.]

Věznové úchylní.

§ 21. ⁽¹⁾ Věznové, kteří pro duševní nebo tělesné vady nemohou být podrobeni kázní zavedené v polepšovně, buďtež, je-li toho třeba, od ostatních

oddělení a výkon trestu budiž přizpůsoben jejich stavu.

⁽²⁾ Odbyl-li si takový vězeň aspoň šest měsíců trestu a uzná-li dozorcí rada, vyžádajíc si dříve posudek pedagogický i lékařský, že pro vadu vězně nelze očekávat dalších výsledků výchovných, že však také není svému okolí nebezpečný, může jej podmíněně propustit, třeba tu nebyly ostatní podmínky pro to předepsané.

⁽³⁾ Nečiní-li v případě uvedeném v odstavci ⁽²⁾ doba odbytého trestu aspoň jeho polovinu, je k podmíněnému propuštění potřebí jednomyslného usnesení dozorcí rady.

⁽⁴⁾ Podmíněné propuštění budiž odvoláno také, ukáže-li se ve zkušební době, že propuštěný je svému okolí nebezpečný.

Ustanovení § 21 platí též pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

K odst. 1. Viz §§ 26 a 27 v. tr. zavř.

K odst. 2. Tento odstavec obsahuje odchylky jak od § 10 zák. podm. ods., tak i od § 19 č. 3 tohoto zákona, pokud jde o podmínky podmíněného propuštění a o řízení. Ostatní úchyly uvedené v § 19 platí i pro podmíněné propuštění podle § 21.

Proti rozhodnutí dozorcí rady je tu možná stížnost, vyjímajíc případ uvedený v odst. 3. (§ 51, odst. 1., č. 3.).

Viz též § 33, odst. 5., prov. nař. a § 70 v. tr. zavř.

K odst. 3. Zde se zpřísnují podmínky uvedené v odst. 2. pro případ, že si vězeň neodbyl aspoň polovinu trestu. Viz též § 19, odst. 5., prov. nař.

Opravného prostředku v tomto případě není (§ 51, odst. 1. č. 3.).

K odst. 4. K důvodům odvolání podmíněného propuštění podle § 14 zák. podm. ods. přistupuje

tu ještě další důvod. Ustanovení § 19 č. 6 platí arci i zde.

Viz též § 36 prov. nař.

K § 21:

VN. Ve snaze přizpůsobiti výkon trestu co možná nejvíce individualitě vězňově, mají některé zákony, na př. rakouský zákon (§ 51) zvláštní ustanovení o výkonu trestu na vězňích odlišných, t. j. takových, kteří pro svoji úchylnost nemožnou býti podrobeni kázní v ústavu zavedené, poněvadž by tím nejen sami bezúčelně trpěli, nýbrž by byli také brzdou ve výchovných snahách týkajících se vězňů normálních. Výkon trestu, zejména pak způsob zadržení, pohyb na čerstvém vzduchu, vyučování a zaměstnání takových úchylných vězňů, potřebujících stálého dohledu lékaře a odchýlného pedagogického nakládání, třeba přizpůsobiti jejich stavu. Podle okolností bude někdy nutné v mezích možnosti takové vězně od ostatních oddělit.

Také osnova o tom dává ustanovení, které bude blíže provedeno domácími řády a podrobnými předpisy o výkonu trestu zavření.

Někdy mohou veškeré výchovné snahy u odlišného vězně pro jeho úchylnost úplně selhat, takže námaha obětovaná na jeho výchovu by byla bezúčelným plýtváním sil. Bylo by však kruté, kdyby takový odlišný vězeň měl býti vyloučen z dobrodružství podmíněného propuštění z trestu jen proto, že pro svůj odlišný stav není s to vyhověti jeho podmínkám. Osnova proto připouští i u těchto vězňů, jejichž úchylnost může býti velmi různého stupně, podmíněné propuštění, i když tu nejsou ostatní jeho podmínky; ovšem jen tehdy, když nejde o osobu, kterou třeba v zájmu účelné ochrany společnosti přes její úchylný stav dále zadržeti jako obecně nebezpečnou.

ÚP. Výbor použil běžného termínu »úchylní« nechtěje v tomto speciálním zákoně zaváděti novou terminologii.

Značný rozpor v názorech projevil se při jednání o ustanovení odst. 2., podle kterého může býti úchylný vězeň podmíněně propuštěn za podmínek tam uvedených, zejména když si odbyl polovici trestu. Bylo namítáno, že po zavření 6ti měsíčním mohou si zúčastnění činitelé, totiž dozorcí rada, pedagog a lékař učiniti již jasný obraz, zda-li držení takového vězně má ještě smysl, zejména zda-li lze očekávati výchovných výsledků, a šel tedy není zapotřebí, aby bylo vychávaná ještě, až si odpyká polovici trestu, po případě několikaletého. Justiční správa však obávala se špatného dojmu ve veřejnosti, jaký by velmi brzké propuštění takového vězně pravděpo-

dobně vyvolalo, kdyžte není možno vysvětlovati podrobně jeho úchylnost.

Ústavně právní výbor oceniv důvody obou stran, připustil podmíněné propuštění i v případě, když si úchylný vězeň neodbyl polovici trestu, vyžaduje však, aby se na tom usnesla dozorcí rada jednomyslně. Dozorcí rada skládající se podle § 16 ze soudce jako předsedy, člena státního zastupitelství a dvou přísedících, bude přihlížeti ke všem hlediskům, jež by tu přicházela v úvahu. Když pak, se jednomyslně usnese na podmíněném propuštění úchylného vězně, vzala jistě v úvahu také vliv tohoto propuštění na veřejné mínění.

Nový odstavec 4. připouští odvolání podmíněného propuštění, odpadla-li jedna z hlavních podmínek jeho, totiž ukáže-li se ve zkušební době, že propuštěný jest svému okolí nebezpečný.

Péče o propuštěné.

§ 22. (1) Představený polepšovny učiní před každým propuštěním vězně v dohodě s dozorcí radou nebo s jejím členem k tomu určeným a po slyšení zákonného zástupce vězně včas vhodné kroky, aby propuštěný byl na svobodě řádně umístěn. Při tom má užiti podle možnosti pomoci některého sdružení nebo zařízení pro ochrannou péči o mládež.

(2) Nelze-li naprosto učiniti takové aniž jiné vhodné opatření včas a hrozí-li vážné nebezpečí, že by bez něho vězeň znova se octnul na scestí, může jej představený polepšovny v dohodě s dozorcí radou nebo s jejím členem k tomu určeným ponechat v ústavě po zcela krátkou dobu, nejdéle po čtrnáct dnů, je-li pravděpodobné, že se do této dobylepší naděje na jeho opatření.

Ustanovení § 22 platí i pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

Zákon nečiní rozdílu, zda jde o propuštění podmíněné či o propuštění po odbytí celého trestu.

Viz též § 37, odst. 5., zák., § 33, odst. 2., prov. nař. a §§ 75 až 78 v. tr. zavř.

K § 22:

VN. Zvýšenou pozornost věnuje osnova péči o propuštěné vězně. Největší nebezpečí zpětnosti a zničení všech dobrých výsledků, jichž bylo dosaženo za výkonu trestu nebo ve výchově, je v době, kdy vinník se ocitne opět na svobodě. Dřívější svazky jemu prospěšné bývají přetrhány a svým poklesem ztratil snad i prostředky k řádnému výdělku. Za to ho čeká zločinná společnost, aby jej přijala s otevřenou náručí a pomohla mu, ovšem svým způsobem a pro svůj prospěch. [T]iž nařízení min. sprav. z 23. července 1904, č. 13 Věst., uložilo sborovým soudům a trestnicím, aby o nastávajícím propuštění mladistvého z trestu uvědomily vždy aspoň měsíc napřed opatrovnícký soud, který v takovém případě, jakož i tehdy, je-li mu oznámeno nastávající propuštění z výchovny, má si předvolati zákonného zástupce a vyslechnouti ho o tom, co hodlá zaříditi, aby mladistvý byl aspoň v první těžké době nějak opatřen. Nařízení z 30. září 1905, č. 15 Věst., zdůrazňuje zvláště součinnost pomocných zařízení pro péči o mládež a nabádá ke stykům s nimi. O nastávajícím propuštění má býti konečně vždy uvědoměn také zákonný zástupce a vyzván, aby si mladistvého přímo odvedl. I komisi, která má rozhodovati o podmíněném propuštění z trestu, ukládá prováděcí nařízení k zákonu o podmíněném odsouzení, aby, stojí-li podmíněnému propuštění v cestě jen nepříznivé poměry, které čekají vězně na svobodě, se pokusila o jejich odstranění. Právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi ukládá rovněž řediteli věznice nebo výchovny, aby za pomoci sdružení pro péči o mládež a jiných úřadů postaral se o propuštěné vězně. Péče spočívá hlavně v řádném umístění propuštěného mladistvého.

Osnova ukládá představenému polepšovny nebo samostatného oddělení trestnice nebo soudní věznice (tutéž povinnost má mít podle § 62 č. 4 — nyní § 63 č. 4 — i představený výchovny), aby se postaral vždy o řádné umístění vězně. Není-li možné učiniti takové ani jiné vhodné opatření včas, má býti dovoleno, aby propuštěný byl ještě po krátkou dobu v ústavu zadržen, je-li pravděpodobné, že se do této doby zlepši naděje na jeho opatření.

UP. [nezmiňuje se o změně v odst. 1. Kdežto vládní návrh žádal, aby představený polepšovny postupoval v dohodě se zákonným zástupcem, spokojil se výbor s ustanovením, podle něhož stačí vyslechnouti zákonného zástupce.]

Dodatné rozhodování o ochranných opatřeních.

§ 23. ⁽¹⁾ Před každým propuštěním vězně z polepšovny rozhodne dozorcí rada podle výsledku

Dodatné rozhodování o ochranných opatřeních. 77

výkonu trestu, má-li býti vězeň po propuštění dán pod ochranný dozor nebo do ochranné výchovy (§ 11 a 12).

⁽²⁾ Před rozhodnutím budiž vyslechnut vězeň a jeho zákonný zástupce. Nebylo-li by možné vyslechnouti včas zákonného zástupce, budiž zřízen a vyslechnut obhájce (§ 44, odst. 3.). To staniž se také, uzná-li to dozorcí rada účelným pro úspěšné hájení vězně.

Ustanovení § 23 platí i pro samostatná oddělení mladistvých vězňů ve věznicích krajských soudů (§ 13, odst. 6.).

K odst. 1. Ze srovnání s § 24 plyne, že § 23 se netýká případu, kdy ochranný dozor neb ochranná výchova byly nařízeny již soudem. Arci tu platí § 24 Ustanovení § 23 platí i při p o d m í n ě n ě m propuštění z trestu; tu však musí býti nařízen aspoň ochranný dozor (viz § 19, č. 5 a poznámku k němu).

O povinnosti podávati zprávy viz § 37.

O opravných prostředcích viz § 50 až 52.

K odst. 2. Obhájcem nemusí býti osoba způsobilá k obhajování před krajskými soudy; mohou jím býti i jiné osoby v § 44, odst. 3. vypočtené.

Viz též § 15, 22, 34, 38 až 42, 49 až 51 prov. nař. a § 70 a 79 v. tr. zavř.

§ 24. ⁽¹⁾ Nedošlo-li k výkonu ochranné výchovy do šesti měsíců od té doby, kdy byla pravoplatně nařízena, budiž o tom, zda se má vykonati, znova rozhodnuto podle ustanovení odstavce ⁽²⁾ až ⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Výkon ochranné výchovy budiž podmíněně odložen, není-li ho potřebí, hledíc na veškeré okolnosti případu, zejména na délku vykonaného trestu a na chování odsouzeného. Stane-li se tak, budiž určena zkušební doba ne kratší než jeden rok a ne delší než tři leta a budiž nařízen ochranný dozor.

⁽³⁾ Od výkonu ochranné výchovy budiž upu-

štěno, nelze-li hledíc na věk vinníka a ostatní jeho poměry se nadíti, že její výkon do dvacátého prvního roku jeho věku bude mítí výsledek.

(⁴) Činíti rozhodnutí uvedená v odstavci (¹) až (³) přísluší soudu, který ochrannou výchovu nařídil; vykonával-li se však na vinníku trest v polepšovně, přísluší rozhodnouti její dozorčí radě. Podle toho přísluší také soudu nebo dozorčí radě rozhodovati o tom, zdali se osvědčil vinník, jehož ochranná výchova byla podmíněně odložena.

(⁵) Soud, který nařídil ochrannou výchovu, může v případě uvedeném v odstavci (²) od výkonu ochranné výchovy také vůbec upustiti; vykonával-li se však na vinníku trest v polepšovně, budiž dříve slyšena její dozorčí rada.

(⁶) Má-li učiniti rozhodnutí uvedené v odstavci (¹) až (⁵) soud, vyslechně odsouzeného, jeho zákonného zástupce, veřejného žalobce, obhájce a zástupce pomocného zařízení (§ 45). Přísluší-li rozhodovati dozorčí radě, platí ustanovení § 23, odst. (²), i tu.

K odst. 1. Toto ustanovení platí pro každou ochrannou výchovu nařízenou trestním soudem nebo dozorčí radou polepšovny, nikoliv však dozorčí radou samostatného oddělení mladistvých vězňů ve věznici (§ 13, odst. 6.). Zákon neurčuje orgán příslušný činiti rozhodnutí uvedená v odst. 2. a 3., byla-li ochranná výchova nařízena dozorčí radou samostatného oddělení mladistvých vězňů ve věznici podle § 23. Přirozeně je to tato dozorčí rada sama.

Ustanovení odst. 1 vztahuje se jen na ochrannou výchovu; nelze tedy dodatečně rozhodovati o tom, zda se má vykonati ochranný dozor.

K odst. 2. až 5. Dozorčí rada může toliko výkon ochranné výchovy podmíněně odložit. Upustiti od výkonu může jen v případech odst. 3. Naproti tomu

může soud upustiti od výkonu také v případech odst. 2., a to i když se vykonával trest v polepšovně.

Na rozhodnutí soudu i dozorčí rady o ochranných opatřeních v případech tohoto paragrafu je možná stížnost podle § 51, odst. 1., č. 1 a § 52.

Viz též §§ 15, 22, 34, 38 až 42, 49 až 51 prov. nař. a §§ 70 a 79 v. tr. zavř.

K §§ 23 a 24:

VN. Podle § 5 má soudce z možností, které mu zákon poskytuje, zvoliti vždy tu, kterou považuje pro mravní vývoj mladistvého za nejúčelnější. Za podmínek §§ 11 a 12 má též naříditi opatření výchovné. Než i při sebe větší péči věnované vyšetření poměrů mladistvého a poznání jeho osobnosti může se přihoditi, že soudce, který přece jen za trestního řízení má celkem nepatrnou možnost přesvědčiti se přímým stykem s mladistvým provinilcem o potřebě druhu výchovného opatření, je nenařídí a že teprve za výkonu déle trvajícího trestu na svobodu, za něhož je lepší příležitost poznati osobu provinilcovu, se ukáže, že takového výchovného opatření je nutně potřebí, poněvadž výkon trestu samého k polepšení nestačí. Proto ukládá osnova dozorčí radě, aby před každým propuštěním vězně z polepšovny nebo ze samostatného oddělení trestnice nebo soudní věznice rozhodla podle výsledku výkonu trestu, máli býti vězeň po propuštění dán pod ochranný dozor nebo do ochranné výchovy. U kratších trestů, t. j. trestů do šesti neděl, nelze zaručiti, že osobnost mladistvého bude poznána do té míry, aby takové opatření mohlo býti nařízeno. Kromě toho nezaručuje ani výkon trestu v pravidelných soudních věznicích při těchto krátkých trestech, že nutnost výchovného opatření bude posouzena orgány k tomu způsobilými.

Stejně je možný i případ opačný, že totiž byla nařízena ochranná výchova, ale než dojde k jejímu výkonu (buď proto, že se napřed vykonává trest, nebo z jiných důvodů), se ukáže, že mladistvý se již do té míry polepšil, že jejího výkonu již není zapotřebí, anebo se sice nepolepšil, ale nelze také očekávati, hledíc k jeho věku a ostatním okolnostem případu, že by její výkon měl vůbec ještě úspěšný výsledek. Ve všech uvedených případech se nedoporučuje, aby ochranná výchova byla vykonávána, poněvadž by to bylo zbytečné, a mohlo by to býti pro mladistvého nebo pro jiné chovance ústavu dokonce škodlivé. Osnova proto právem nařizuje, aby po uplynutí určité doby, a to šesti měsíců, bylo vždy znova rozhodnuto, zda má dojiti k výkonu ochranné výchovy.

Rozhodnutí svěřuje osnova soudu nebo dozorčí radě, podle toho, zda se již vykonával trest v polepšovně čili nic. Hledíc ke složení dozorčí rady, k možnosti opravných prostředků proti jejímu rozhodnutí a k té okolnosti, že o stížnosti rozhoduje senát mládeže (§ 51 a 52), nemůže být proti této úpravě vážných námitek. Ostatně — vyjímajíc případ uvedený v odst. 3 — může dozorčí rada výkon ochranné výchovy toliko podmíněně odložit [upustiti od něho úplně může podle odst. (5) toliko soud], takže ani po této stránce nemůže být autorita soudního rozhodnutí dotčena.

ÚP. Rozhodnutí o tom, má-li být vězeň po propuštění dán pod ochranný dozor nebo do ochranné výchovy (§ 23), jest příliš dalekosáhlé, než aby byl výboru stačil pouze obligatorní výsledek vězně samotného. — Výbor proto doplnil vládní návrh ustanovením, že musí být vyslechnut před rozhodnutím také zákonný zástupce vězňův, po případě obhájce, nebylo-li by možné vyslechnouti zákonného zástupce včas. Nemá-li vězeň obhájce, jest mu ho zřídit.

[Výbor nezmiňuje se o obdobných změnách provedených též v § 24, odst. 6. Těmito změnami mělo být dosaženo žádoucí jednotnosti předpisů, jak pokud jde o řízení před dozorčí radou, tak i pokud jde o řízení před soudem (viz § 49, odst. 1.).]

Jak sluší posuzovati vinníka po dokonání osmnáctém roce za čin dřívě spáchaný.

§ 25. (1) Dokonal-li vinník před zavedením trestního řízení nebo za jeho trvání osmnáctý rok svého věku, platí ustanovení této hlavy s úchytkami uvedenými v odstavci (2) až (5).

(2) Ochrannou výchovu nařídí soud, jen lze-li hledíc na věk vinníka a ostatní jeho poměry se nadíti, že výkon ochranné výchovy do dokonání dvacátého prvního roku bude mít výsledek. Nenařídí-li soud ochrannou výchovu a jsou-li tu zákonné podmínky pro výrok o zadržení v nucené pracovní kolonii nebo v donucovací pracovně, může soud učiniti takový výrok.

(3) Trest zavření uloží soud, jen když jde o osobu mravně nezkaženou a když je možné vykonati uložený trest neb aspoň značnější jeho část do do-

konání dvacátého prvního roku věku. Jinak uloží soud trest podle zákonů trestních; jeho délka řídí se však ustanovením § 8.

(4) Ustanovení § 6, odst. (1) a (2), a § 9, odst. (3) a (4), lze užiti jen, když vinník v době vynesení rozsudku nedosáhl ještě devatenáctého roku věku.

(5) Soud odsuzující vinníka pro trestný čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem a zároveň pro sbíhající se s ním trestný čin spáchaný později, užije ustanovení této hlavy, i pokud jde o trestný čin posléze uvedený, náleží-li tento čin k příslušnosti okresního soudu a je-li trestný jen trestem peněžitým nebo trestem na svobodě, který není delší než trest stanovený zákonem na čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem (§ 8). Jinak platí jak o trestném činu spáchaném před dokonáním osmnáctým rokem, tak o trestném činu, který byl spáchan později, ustanovení trestních zákonů; důvod vylučující trestnost podle § 2, odst. (2), a meze trestní sazby podle §§ 8 a 9 platí však pro čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem i v tomto případě.

Tento paragraf obsahuje vesměs ustanovení práva hmotného. O tom, jaký vliv má dosažení 18. roku před zahájením řízení nebo souběh trestných činů spáchaných před dokonáním 18. rokem a po něm na odchylky procesní, jedná § 28.

K odst. 2. O podmínkách pro výrok o zadržení v nucené pracovní kolonii nebo v donucovací pracovně viz § 7 zák. č. 89/1885 ř. z. ve znění čl. II. zák. č. 102/1929 Sb. z. a n., § 5 až 7 zák. čl. XXI/1913 a čl. VI, odst. (1) zák. č. 102/1929 Sb. z. a n. Ustanovení čl. VI, odst. 1. zák. č. 102/1929 Sb. z. a n. nenabylo však dosud na Slov. a P. R. účinnosti (čl. VIII, odst. 2. cit. zák.)

K odst. 4. § 6 odst. 1. a 2. jedná o upuštění od potrestání, § 9, odst. 3. a 4. o náhradních opatřeních za nedobytný trest peněžitý.

K odst. 5. Citací § 8 na konci první věty je naznačeno, že se mají srovnávat sazba trestu na svobodě za trestný čin spáchaný po dokonaném 18. roce se sníženou podle § 8 sazbou trestu zavření za trestný čin spáchaný před dokonaným 18. rokem.

Ustanovení odst. 5. o s o u b ě h u platí také v případech, kdy vyšší trestnost nebo kvalifikace trestného činu závisí na počítání hodnot věcí, které byly předmětem několika trestných útoků, spáchaných z části před dokonaným, z části po dokonaném 18. roku, neboť tu jde o činy jinak samostatné. Obdobně sluší postupovati také v případě toliko z d á n l i v ě h o s o u b ě h u trestných činů na př. při p o k r a č o v á n í v trestném činu a pod., byly-li některé útoky spáchané před dokonaným a jiné po dokonaném 18. roce. Arci platí pro trestné útoky před dokonaným 18. rokem důvod nepřičetnosti uvedený v § 2, odst. 2. i ve všech těchto případech.

V mezích ustanovení odst. 5. uplatní se obecná pravidla o ukládání trestu při souběhu trestných činů, která tímto zákonem nebyla dotčena, tak zejména § 96 a násl. uh. tr. zák. a § 517 a 518 tr. por. Kde by bylo nutné určití nejprve kvalifikaci trestného činu nebo druh trestu stanovený trestním zákonem, platí ustanovení § 3, odst. 2. a § 8, odst. 2.

Zákon neřeší výslovně případ, kdy se sbíhají čin spáchaný před 18. rokem věku vinníkova, trestný jinak smrtí nebo doživotní ztrátou svobody, a jiný trestný čin spáchaný po dokonaném 18. roce, náležející k příslušnosti krajského nebo porotního (také státního) soudu. Podle poslední věty odst. 5. platí o obou trestných činech ustanovení trestních zákonů. Toliko důvod vylučující trestnost podle § 2, odst. 2., a meze trestní sazby (nikoliv tedy druh trestu) podle § 8

platí pro trestný čin spáchaný před dokonaným 18. rokem i v tomto případě. Platí tedy pro tento čin i v tomto případě sazba od jednoho do deseti, nebo od dvou do patnácti let (§ 8, odst. 4.), není však určen druh trestu na svobodě. Posuzuje-li se případ takového souběhu podle práva dříve rakouského, užije se, pokud jde o druh trestu na svobodě, v tomto případě § 52 tr. zák., t. j. uloží se těžký žalář. Posuzuje-li se podle práva dříve uherského, sluší mít podle obecných zásad § 22 a 24 uh. tr. zák. za to, že, pokud by měl býti vyměřen trest na svobodě od jednoho do deseti let, měl by býti uložen trest žaláře, a pokud by měl býti vyměřen trest na svobodě od dvou do patnácti let, měl by býti uložen trest káznice.

K § 25:

VN. V § 25 upravuje osnova obtížnou otázku, kterých ustanovení hmotného trestního práva má býti užito v případě, když trestný čin byl spáchan ve věku mladistvím, avšak k odsouzení došlo již po dokonaném 18. roce, ať proto, že čin vyšel teprve po tomto roce najevo, či z toho důvodu, že trestní řízení zahájené ještě před tímto rokem, se protáhlo přes něj (odst. 1—4), a dále otázku, kterých ustanovení hmotného trestního práva má se užiti při souběhu trestných činů spáchaných před dokonaným 18. rokem a po něm (odst. 5.).

První otázku řeší osnova tak, že zásadně má býti čin spáchaný ve věku mladistvím posuzován vždy podle odchylných hmotně právních ustanovení trestního práva mladistvých, nehledíc na to, kdy k trestnímu stíhání nebo k odsouzení došlo; neboť příčiny, pro které čin spáchaný v tomto věku má býti posuzován mírněji, nepomíjejí tím, že vinník po činu dosáhl 18 let.

Potom by se však mohlo státi, že by jak opatření výchovné, tak i trest zavření, sloužící převážně k výchově prostředky přizpůsobenými věkovému stupni provinilcovu, byly nařízeny i ve věku, kdy to již nemá žádného významu. Proto činí osnova — v souladu s ustanoveními §§ 11, 12 a 20 — z uvedeně zásady výjimku, pokud jde o nařízení ochranné výchovy a uložení trestu zavření, omezujíc jejich přípustnost tak, že nelze je naříditi po 21. roce věku vinníkova vůbec a před dosažením 21. roku jen tehdy, když lze od nich ještě čekati prospěch. Nenařídí-li soud z těchto důvodů ochrannou výchovu nebo nemůže-li ji ani

naříditi, poněvadž vinník již dosáhl 21 let, může vysloviti, že odsouzený může nebo má býti umístěn v nucené pracovní kolonii nebo v donucovací pracovně, ačli jsou ovšem splněny všeobecné zákonné podmínky tohoto opatření. Místo trestu zavření pak uloží soud onen druh trestu, jaký stanoví na čin obecné trestní zákony. Toliko pokud jde o délku trestu, bude se soud řídit i tu ustanovením § 8. Délkou trestu rozumí tu osnova trestní sazby podle § 8. Pokud by ovšem délka skutečně uloženého trestu odpovídala druhu trestu v trestní sazbě obecného trestního zákona stanovenému, změní se tento druh trestu za následující mírnější druh trestu. Také ustanovení odst. (4) jest odůvodněno tím, že ve věku přes 19 let nemají již kárné tresty významu.

Druhá otázka, totiž otázka souběhu trestných činů spáchaných před dokonáním 18. rokem a po něm, potřebuje úpravy jen pro případ, že dojde zároveň k odsouzení pro tyto i ony. Dojde-li k odsouzení toliko pro trestné činy spáchané ve věku mladistvém, užije se přirozeně ustanovení odst. 1 až 4 tohoto paragrafu, dojde-li toliko k odsouzení pro činy spáchané ve věku pozdějším, užije se ustanovení obecných trestních zákonů. Poskytovat tu nějaké výhody hmotně-právní nebylo by ničím odůvodněno, ba mohlo by vésti k předstírání trestných činů spáchaných ve věku mladistvém jen proto, aby si pachatel zajistil hmotně-právní výhody trestního práva mládeže i pro trestné činy spáchané ve věku pozdějším.

Pro případ současného odsouzení pro činy spáchané jak před dokonáním 18. rokem tak i později, je však nutné řešiti otázku, kterých ustanovení hmotného trestního práva má se užiti, zda obecných či zvláštních ustanovení první hlavy tohoto zákona. Osnova rozlišuje tu podle závažnosti činu, je-li čin spáchaný po dokonání 18. roce toliko lehčí povahy, jak pokud jde o kvalifikaci (přestupek nebo přečin náležející k příslušnosti okresního soudu), tak i pokud jde o trest; nebylo by odůvodněno, aby pro takový trestný čin pachatel ztrácel hmotně-právní výhody trestního práva mladistvých i pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvém. Osnova nařizuje proto v takovém případě, aby všechny sbíhající se trestné činy byly posuzovány podle zvláštního trestního práva mládeže. Ovšem platí i tu, co bylo řečeno o možnosti nařízení výchovných opatření a uložení trestu zavření v odůvodnění odst. 2 a 3. Je-li naproti tomu čin spáchaný ve věku pozdějším těžší povahy, totiž zločin nebo přečin náležející k příslušnosti sborového soudu, nebo sice lehčí kvalifikace, ale trestný trestem na svobodě delším, než jaký stanoví § 8 na trestný čin spáchaný ve věku mladistvém, bylo by zcela neodůvodněno, kdyby trestný čin spáchaný ve věku mladistvém měl tu rozhodnouti pro užiti zvláštních ustanovení trestní.

ho práva mládeže, i pokud jde o ony těžší trestné činy spáchané ve věku pozdějším. V tomto případě se užije tudíž obecných trestních zákonů, i pokud jde o sbíhající se trestné činy spáchané ve věku mladistvém. Toliko otázka přičetnosti a délka trestu má býti u těchto činů posuzována podle zvláštního trestního práva mládeže. Co bylo řečeno o významu slov »délka trestu« výše v odůvodnění odst. 3, platí i tu.

UP. [provedl důležitou změnu tím, že doplniv v odstavci 4 citaci také uvedením § 6, odst. 1, vyloučil v případech, že rozsudek byl vynesen v době, kdy vinník dosáhl již 19. rok svého věku, také upuštění od potrestání vůbec.]

Promlčení trestního stíhání.

§ 26. Není-li podle trestních zákonů doba, jež již uplynutí se vyžaduje k promlčení trestního stíhání, kratší, činí u trestných činů spáchaných osobami mladistvými pět let, a jde-li o trestný čin, na který stanoví trestní zákony trest smrti nebo doživotní ztráty svobody, deset let.

Ostatní podmínky promlčení stanovené trestními zákony platí ovšem i tu.

Promlčení výkonu trestu.

§ 27. (1) Promlčení vylučuje výkon trestu:

1. zní-li rozsudek na trest zavření delší než pět let, po uplynutí deseti let,

2. zní-li rozsudek na trest zavření pěti let nebo kratší nebo na jiný trest, po uplynutí pěti let, a byl-li takový trest uložen za čin, který je podle zákonů trestních přestupkem, po uplynutí dvou let.

(2) Trest peněžitý uložený vedle trestu zavření promlčuje se spolu s trestem hlavním.

(3) Promlčení výkonu trestu se počíná dnem, kdy rozsudek nabyl právní moci.

(4) Do doby uvedené v odstavci (1) se nevčítá: 1. doba, na kterou výkon trestu byl odložen, a to, byl-li vinník odsouzen podmíněně, až do práv-

ní moci rozhodnutí, kterým výkon trestu byl nařízen;

2. doba, na kterou bylo povoleno spláceti peněžitý trest po částkách, pokud toto povolení nebylo pravoplatně odvoláno;

3. doba, po kterou po právní moci rozsudku trest nemůže býti vykonán z některého zákonného důvodu nebo proto, že odsouzený se zdržuje v cizině, jakož i doba, po kterou je vykonáván jiný trest na svobodě neb ochranná výchova v ústavě.

(5) Promlčení výkonu trestu se přerušuje jakýmkoliv opatřením soudu nebo příslušného úřadu, směřujícím k výkonu trestu a namířeným proti osobě odsouzeného, zejména pak tím, že odsouzený byl k tomu konci zatčen nebo vzat do vazby. Nové promlčení se počíná dnem takového opatření, a byl-li odsouzený zatčen nebo vzat do vazby, dnem, kdy výkon trestu nebo vazby byl přerušen. Byl-li odsouzený propuštěn podmíněně, počíná se nové promlčení teprve, když nabylo právní moci rozhodnutí, kterým propuštění bylo odvoláno.

Promlčení výkonu trestu upravuje zákon v celém rozsahu, ježto jde o instituci právu dříve rakouskému neznámou. Proto jsou novou úpravou úplně nahrazeny, pokud jde o trestné činy osob mladistvých, § 120 až 124 uh. tr. zák. a § 31 uh. přest. zák.

K odst. 1. Ustanovení č. 1 a 2 platí, pokud jde o trestní vazbu, jen o trestu zavržení. Slovy »jiný trest« pod č. 2 míní se tedy jiný způsob trestu než trestní vazba, neboť by jinak odst. 1., č. 2 platil i pro obecné tresty na svobodě delší než pět let, což jistě u srovnání s odst. 1. č. 1 nemohlo býti úmyslem zákonodárce. Byl-li tudíž trest na svobodě uložen podle obecných zákonů trestních (srov. § 25, odst. 3.), nepromlčuje se jeho výkon na území dříve rakouském vůbec, na území dříve uherském pak platí obecná ustanovení § 120 až 124 uh. tr. zák. a § 31 uh. přest.

zák. přes to, že tato ustanovení jsou v některém směru mírnější než ustanovení § 27 zák. soud. mlád.

K § 26 a 27:

VN. Z ustanovení práva hmotného upravuje osnova konečně odchylně otázku promlčení.

Tytéž důvody, které mluví pro to, aby odsouzení pro trestný čin spáchaný ve věku mladistvém mohlo býti dříve zahlazeno (srv. odůvodnění § 10), mluví také pro úlevy, pokud jde o promlčení.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi má také skutečně zák. čl. VII/1913 v § 71 a 73 odchylná ustanovení pro promlčení trestního stíhání a promlčení výkonu trestu. Tato ustanovení nebylo by možné ani bez náhrady zrušiti, ani ponechati vůbec beze změny. Doporučuje se proto upravití promlčení u trestních činů spáchaných ve věku mladistvém znovu a jednotně, pokud to arci různé systémy obou trestních zákonů připouštějí.

Při promlčení trestního stíhání omezuje se osnova na stanovení promlčecí doby u zločinů, ponechávajíc beze změny kratší promlčecí dobu u přečinů a přestupků a nedotýkajíc se také platnosti oněch ustanovení býv. rakouského trestního zákona, která vyžadují k promlčení trestního stíhání splnění dalších podmínek. Úplné sjednocení přesahovalo by tu rámec této osnovy a je nutné vyhraditi je celkovému sjednocení trestních zákonů. Také otázek počátku promlčení, jeho přerušeni, stavení atd. se osnova nedotýká, ponechávajíc v platnosti obecná ustanovení.

V § 27 upravuje osnova instituci právu dříve rakouskému neznámou, totiž promlčení výkonu trestu, jehož potřeba se v praxi velmi živě pociťuje; arci omezuje se i tu osnova na promlčení výkonu trestu, pokud jde o trestné činy spáchané ve věku mladistvém. Po této stránce bylo však nutné upravití tu promlčení výkonu úplně, poněvadž na území práva dříve rakouského nebylo dosud známo. Proto bylo možné uchýliti se také, pokud jde o stavení a přerušeni promlčení, od úpravy práva dříve uherského a přimknouti se k úpravě přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech (§§ 35 a 36), na jejichž odůvodnění budiž odkázáno.

ÚP. V § 27, odst. 1., bodě 2. byla promlčecí lhůta pro výkon trestu za přestupky prodloužena z 1 roku na 2 leta.

V odst. 4., bodě 3. bylo nově ustanoveno, že do promlčecí doby nezapočítává se doba, po kterou se odsouzený zdržuje v cizině, poněvadž po tu dobu nebylo možno výkon trestu na něm vykonati.

[Výbor nezmiňuje se o podstatné změně v odst. 5, podle níž se promlčení výkonu trestu přerušuje nejen zatčením nebo

vzetím do vazby, jak navrhol v. návrh, nýbrž každým opatřením soudu nebo příslušného úřadu, směřujícím k výkonu trestu a namířeným proti osobě odsouzeného. Toto zpřísnění vládního návrhu bylo provedeno zřejmě podle vzoru § 124 uh. trestního zákona.]

Hlava druhá.

O trestním řízení proti mladistvým.

Obecné ustanovení.

§ 28. ⁽¹⁾ Trestní řízení pro trestné činy spáchané osobami mladistvými řídí se podle ustanovení trestního řádu, pokud tento zákon nestanoví odchylek.

⁽²⁾ Sbíhá-li se s trestným činem spáchaným před dokonáním osmnáctým rokem trestný čin spáchaný později, platí tyto odchylky toliko, když později spáchaný trestný čin je přestupek nebo přečin náležející k příslušnosti okresního soudu.

⁽³⁾ Nedošlo-li k zahájení trestního řízení před dokonáním devatenáctým rokem, platí ustanovení trestního řádu.

K odst. 1. Užití je předpisů trestního řádu platného u soudu, u něhož se trestní řízení koná (čl. I, č. 5, čl. II, č. 3 tr. nov. č. 1/1920 Sb. z. a n.).

K odst. 2. Slovem »později« rozumí se »nejpozději do dokonání 19. roku«, neboť potom platí, pokud jde o čin později spáchaný, již obecná ustanovení tr. řádu, jak o příslušnosti, tak o řízení (odst. 3.).

Na Slov. a v P. R. náleží některé přečiny k příslušnosti okresních soudů (viz § 18 zák. čl. XXXIV/1897).

K odst. 3. Otázku, do jaké míry platí hmotně právní ustanovení I. hlavy, dokonali obviněný před zavedením trestního řízení nebo za jeho trvání 18. rok svého věku, řeší § 25.

Řízení je zahájeno, jakmile tr. soud vykonal nějaké procesní jednání (v. § 43, odst. 1.).

K hlavě druhé.

VN. Ani při sebe důmyslnější a účelné úpravě hmotného trestního práva mládeže nelze zaručiti, že v praxi setká se zákon s plným úspěchem, nebude-li jeho provádění v mezích možnosti svěřeno orgánům kvalifikovaným, kteří jsou si stále vědomi konečného cíle své činnosti, a nebude-li také řízení přizpůsobeno zvláštní povaze mladistvých provinilců. Proto nalézáme i v cizích zákonech o soudech mládeže nejen zvláštní ustanovení práva hmotného, nýbrž i odchylky od obecných ustanovení o organizaci soudů a o řízení před nimi. Také tato osnova považovala za nutné stanovit takové odchylky od obecných ustanovení trestního řádu a shrnuje je v hlavě druhé. Tyto odchylky jsou pak ovládány těmito zásadními hledisky.

Ve složení soudů, jimž má býti svěřeno provádění zákona, musí se uplatnit stěžejní myšlenka tohoto zákona, specialisace a koncentrace trestního soudnictví nad mládeží. V zájmu mladistvých provinilců je, aby činnost trestního i poručenského soudu byla pokud možno soustředěna v rukou téhož orgánu, k tomu zvláště kvalifikovaného, čímž má býti zamezeno tříštění účinné péče o osobu mladistvého a jeho ochranu. To vede k soustředění této péče. Stejně tak je nutné, aby soud mládeže, který je tu nejen soudem trestním, nýbrž zároveň institucí sociální, v zájmu své vlastní úspěšné činnosti i v zájmu zdárného působení ostatních článků rozvětvené organizace sociální péče pracoval stále ruku v ruce s ostatními zařízeními sloužícími témuž účelu. Bez této kooperace by se působnost soudu nemohla plně rozvinouti. Princip individualisace pak vyžaduje, aby rozhodnutí soudcové bylo přizpůsobeno osobním i životním poměrům mladistvého. Proto třeba tu klásti zvláštní důraz na pečlivé vyšetření těchto poměrů, na přímé poznání osobnosti mladistvého soudcem, jakož i vůbec na to, aby při zjišťování všech skutečností v té příčině rozhodných se uplatnily moderní metody šetření sociálního prostředí. Řízení musí býti rychlé a jednoduché, aby konečné rozhodnutí nebylo na úkor mladistvého oddalováno. Kompetenčních sporů a formalit, které jsou s to vykonávati na mladistvého nepřiznivý psychologický vliv, třeba se vystríhati. Poněvadž konečně mladistvý není s to sám se dostatečně hájiti, nutno se postarati i o jeho účinnou právní ochranu, a to pokud třeba ve všech stadiích řízení.

K § 28.

VN. Již v úvodu k podrobnému odůvodnění osnovy stala se zmínka o tom, že ustanovení této hlavy navazují na platné

trestní řády a že tudíž ustanovení hlavy druhé třeba vykládati vždy jako odchylky od obecných předpisů trestního řádu a v souvislosti s nimi.

Podobně jako § 25 musil se zabývatí otázkou, za jakých podmínek má býti užito úchylek hmotného trestního práva v případech, kdy vinník již dosáhl 18. roku svého věku, bylo nutné, také pokud jde o užití odchylných ustanovení práva procesního, pamatovati na možnost, že mladistvý dosáhne 18. roku před zavedením trestního řízení, že trestní řízení se zahájí až později nebo že se příliš protáhne nebo že s trestným činem spáchaným ve věku mladistvém sbíhá se trestný čin spáchaný ve věku pozdějším. Otázky z těchto možností vznikající řeší osnova — podobně jako v § 25 — podle zásady, že uvedené odchylky mají zůstatí omezeny na mladistvé a že jen z důvodů účelnosti se rozšiřují ještě na krátkou dobu po dosažení 18 let, ačli závažnost sbíhajícího se činu spáchaného ve věku pozdějším nezádá, aby se po této době od nich upustilo.

ÚP. Věcnou změnu § 28 vládního návrhu třeba spatřovati v tom, že ústavně-právní výbor škrtl ustanovení, podle něhož ustanovení trestního řádu měla platiti také v tom případě, když řízení bylo sice zahájeno po dokonaném 19. roce, avšak rozsudek I. stolice nebyl vynesěn před dokonaným 20. rokem. Podle názoru ústavně-právního výboru vedlo by podobné ustanovení ke komplikacím, jak pokud jde o příslušnost soudu, tak i pokud jde o pokračování v řízení již zavedeném.

Příslušnost.

§ 29. ⁽¹⁾ Příslušnost porotního a kmetského soudu je zpravidla (§ 41) vyloučena; na místo nich nastupuje senát mládeže (§ 30).

⁽²⁾ Konati trestní řízení přísluší soudu, v jehož obvodě obviněný měl v době činu svůj stálý pobyt, a neměl-li v době činu na území republiky stálého pobytu, soudu, v jehož obvodě se zdržuje. Náleželo-li by podle tohoto ustanovení konati trestní řízení několika soudům stejného oboru působnosti, je z nich příslušný ten, který učinil první opatření ve věci.

⁽³⁾ Vyžaduje-li toho prospěch mladistvého neb účelnější provedení trestního řízení, může soud podle odstavce ⁽²⁾ příslušný věc postoupiti soudu,

v jehož obvodě je příslušný soud poručenský, nebo soudu, v jehož obvodě má svůj stálý pobyt zákoný zástupce obviněného, nebo soudu místa spáchaného činu. O postoupení rozhodne vždy senát mládeže (§ 30), a je-li třeba neodkladného rozhodnutí, radní komora (žalobní senát).

⁽⁴⁾ Soud, jemuž byla věc podle ustanovení odstavce ⁽³⁾ postoupena, stává se tím místně příslušným.

K odst. 1. Výjimkou může býti konáno trestní řízení proti mladistvému před soudem porotním nebo kmetským, je-li z činu spoluobviněna osoba starší než 18 let, za podmínek a modalit uvedených v § 41.

Příslušnost státního soudu k trestnímu řízení proti osobám mladistvým nebyla zákonem o tr. soudnictví nad mládeží dotčena; avšak platí tu některé úchylky o řízení (§ 56). Také ustanovení tr. řádu o řízení před soudem stanným sluší vztahovati i na osoby mladistvé, neboť zákon o tr. soud. nad mlád. nestanoví odchylek (§ 28, odst. 1.).

K odst. 2. Rozhodný je stálý pobyt mladistvého samého, tedy — na rozdíl od § 52 tr. ř. (v. též § 17 tr. por.) — nikoli jeho bydliště, za něž u nezletilých platí podle práva platného v zemi České a Mor. Sl. (§ 66 a 71 j. n.) zpravidla bydliště otcovo. Obviněný »se zdržuje« ovšem také v obvodě soudu, u něhož je ve vazbě; je tedy i tento soud příslušný, neměl-li obviněný v době činu stálý pobyt na území republiky. Ustanovení § 52, odst. 2., tr. ř. a § 17, posl. odst. tr. por. (připojený tr. novelou č. 1/1920 Sb. z. a n.) tu však neplatí.

Ustanovení trestních řádů o soudu nabyté vědomosti, o delegaci a o věcech spojených platí ovšem i tu. Pokud jde o spojitost objektivní (několik osob obviněných z účasti na témž tr. činu), srov. však také § 41 zák. soud. ml. Ustanovení § 54 tr. ř. (§ 25 tr. por.)

o trestných činech spáchaných v cizině platí tu jen podpůrně, t. j. pokud ustanovení § 29, odst. 2. nepostačují.

Otázku, je-li proti rozhodnutí senátu mládeže, radní komory (žalobního senátu) o postoupení věci jinému soudu přípustná stížnost, sluší řešiti podle obecných ustanovení trestních řádů (§ 51).

K odst. 4. Z tohoto ustanovení vyplývá, že soud, jemuž věc byla postoupena, nemůže postoupenou věc odmítnouti, zejména ne z toho důvodu, že by postoupení nepokládal za účelné. Jinak arci, kdyby postoupení spočívalo na patrném omylu, na př. kdyby věc byla postoupena jako poručenskému soudu jinému soudu, který jím ve skutečnosti není (viz VN.).

Ustanovení odstavce 2. až 4. platí také pro soudce mládeže u okresního soudu; tento soud nemůže tudíž postoupiti trestní věc o své újmě některému podpůrnému soudu uvedenému v odst. 3., nýbrž musí předložit spisy k rozhodnutí nadřízenému krajskému soudu.

O tom, kde veřejné úřady mají činiti trestní oznámení proti mladistvým, srov. § 24, odst. 1. prov. nař.

K § 29:

VN. *Věcná příslušnost v trestních věcech mladistvých provinilců* byla dosud v zemi České a Moravskoslezské upravena stejně jako u osob dospělých. Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi je naproti tomu soud mládeže a to bez rozdílu, zda byl zřízen u krajského soudu či u některého okresního soudu v jeho obvodu, příslušný souditi veškeré trestné činy osob mladistvých, tedy i zločiny, dále i některé správní přestupky jimi spáchané, ba v některých případech i přestupky osob dospělých, které se dopustily trestného činu porušením svých povinností vůči osobám svěřeným jejich péči nebo dozoru. Tato zásada neplatí však bezvýjimečně; některé trestné činy těžšího rázu, jakož i trestné činy osob mladistvých spáchané tiskem po dovršení 15. roku jejich věku, jsou odkázány řádným soudům. Místo soudu porotního rozhodoval však i tu v určitých případech senát krajského soudu.

Osnova nestanoví odchylek od obecných ustanovení o věcné příslušnosti soudů, leč že vylučuje — s jedinou jen

výjimkou uvedenou v § 41 — příslušnost porotních soudů. Činí tak z různých důvodů. V rámci porotního řízení klade se vždy větší důraz na zjištění viny a tím zatačují se do pozadí ony okolnosti, jichž zjištění má v trestním soudnictví nad mládeží stejný, ne-li větší význam. Je sice pravda, že poroty přihlížejí, mnohdy snad více než vhodno, i k osobě mladistvého provinilce; stává se tak ve formě osvobozujících výroků, které sice vylučují uložiti mladistvému trest, ale zároveň soudu ztěžují učiniti něco k jeho mravní záchraně, i když by toho okolnosti vyžadovaly. V mladistvém pak bývá vzbuzena takovým výrokem poroty zcela nesprávná představa o jeho nevině a o bezvýznamnosti činu, jehož se dopustil. Porotní řízení vůbec pak svým velkým aparátem, svou obřadností a veřejným zájmem, který budí, chová v sobě značné nebezpečí pro mravní vývoj mladistvého. Vědomí, že jest střediskem obecné pozornosti, může vzbuditi u mladistvého, zvláště je-li nižší inteligence a chtivý sensace, nemístnou hrdost, která zase může býti jednak překážkou nápravy, jednak příčinou touhy jiných, aby došli též takové pochybné slávy. Ze všech těchto důvodů vylučuje osnova, stejně jako cizí zákony, v trestních věcech mládeže příslušnost porotních soudů. Složení senátu mládeže, který má nastoupiti na místo porotního soudu, zaručuje daleko lépe, že účelů, které osnova sleduje, bude dosaženo.

Také pokud jde o místní příslušnost, neustanovuje právo platné v zemích České a Moravskoslezské žádných odchylek pro trestní věci mladistvých provinilců. Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi poskytuje zákon výběr mezi soudem, v jehož obvodě byl trestný čin spáchan, soudem, v jehož obvodě bydlí nebo se trvale zdržuje zákonný zástupce neb osoba, která nad mladistvým bdí, a soudem, v jehož obvodě se zdržuje mladistvý. Mezi těmito soudy rozhoduje představení; na návrh státního zástupce může však býti v zájmu řízení nebo v zájmu mladistvého postoupena věc jinému příslušnému soudu.

Osnova upravuje místní příslušnost odchylečně od ustanovení trestního řádu. Zásadně dává přednost soudu příslušnému podle bydliště nebo pobytu mladistvého v době činu. To proto, aby mohl zakročiti soud, který má nejlepší možnost poznati vinníka i posouditi, jakého opatření by se dalo nejúčelněji užiti. V popředí stojí tu poznání osobnosti mladistvého, jež tu má stejnou, ba často větší důležitost než poznání činu samého. Jenom subsidiárně, t. j. vyžaduje-li toho zájem mladistvého neb účelnější provedení trestního řízení, má tu býti příslušný také soud, v jehož obvodě je poručenský soud mladistvého, soud, v jehož obvodě má svůj stálý pobyt zákonný zástupce obviněného, nebo soud v místě spáchaného činu. Jde

tu vesměs o soudy, u nichž v důsledku koncentrace řízení lze se lépe postaratí o potřeby mladistvého neb u nichž lze řízení v konkrétním případě účelněji provést.

Aby podmínky této subsidiární příslušnosti byly svědomitě posuzovány a nedocházelo na úkor mladistvého k vlekým jednáním o příslušnost nebo dokonce ke sporům o ni, světuje osnova rozhodnutí o tom, zda má být řízení postoupeno soudu jen podpůrně příslušnému, v řízení před krajskými soudy vždy senátu mládeže a ustanovuje, že soud, jemuž byla věc z usnesení tohoto senátu postoupena, stává se tím místně příslušným. Nemůže tudíž tento soud již odmítnouti svou příslušnost z toho důvodu, že zájem mladistvého neb účelné konání trestního řízení vyžadují, aby řízení bylo konáno u soudu jiného; mohl by tak však přece učiniti, kdyby postupující soud se mýlil o okolnostech, zakládajících podle § 29, odst. 3, osnovy místní příslušnost vůbec; jeť jasné, že postoupením nemůže být založena příslušnost soudu, u něhož vůbec není ani jedné ze zákonných podmínek pro ni.

ÚP. § 29 byl doplněn ustanovením o místní příslušnosti v případech, když by důvody příslušnosti mluvily pro příslušnost několika soudů stejného oboru působnosti, jak by tomu bylo tehdy, když v téže trestní věci je obviněno několik mladistvých. Vládní návrh o tom neustanovoval ničeho, ačkoliv ustanovení takové jeví se potřebným, poněvadž místo pobytu může býti u každého z obviněných různé. Také odst. 3. tohoto paragrafu byl změněn potud, že rozhodovati o postoupení bylo svěřeno vždy senátu mládeže, a je-li třeba neodkladného rozhodnutí, radní komoře (žalobnímu senátu). Tím je lépe zaručeno, že při rozhodování o účelnosti takového postoupení bude dbáno skutečně jen věcného prospěchu mladistvého neb účelnějšího provedení trestního řízení.

[Kromě toho vyloučil ústavně-právní výbor též příslušnost kmetických soudů.]

Senát mládeže, soudce mládeže a žalobce mládeže.

§ 30. (1) V trestním řízení pro trestné činy spáchané osobami mladistvými rozhoduje u krajského soudu senát mládeže.

(2) Senátu mládeže přísluší rozhodovati také ve věcech přikázaných jinak odvolacímu senátu, a není-li třeba neodkladného rozhodnutí, také ve

věcech přikázaných jinak radní komoře (žalobnímu senátu).

(3) V senátě mládeže zasedají dva soudcové z povolání (soudcové mládeže), z nichž jeden předsedá, a jeden přísedící. Ve věcech, které by jinak náležely ku příslušnosti porotního soudu, koná se hlavní přelíčení před senátem mládeže, v němž zasedají dva soudcové mládeže a dva přísedící.

(4) Přísedící hlasují před soudci z povolání, a to věkem mladší napřed. Přísedící nemůže býti zpravodajem.

(5) O vyloučení a zamítání přísedících platí též ustanovení jako o vyloučení a zamítání soudců ve věcech trestních.

(6) Přípravné řízení koná soudce mládeže; on poskytuje také právní pomoc v trestních věcech proti mladistvým. Soudce mládeže, který konal vyhledávání, je vyloučen z účasti na hlavním přelíčení toliko, když obviněný odporoval jeho účasti nejpozději po začátku hlavního přelíčení.

K odst. 1. Tímto ustanovením je vyloučeno, aby hlavní přelíčení proti mladistvému bylo na místě senátu mládeže přikázáno samosoudci podle § 6 zák. čl. 471/1921 Sb. z. a n. (srov. VN.).

Senátu mládeže a jeho předsedovi náleží také naříditi výkon rozsudku a činiti veškerá další rozhodnutí a opatření, pokud podle platných ustanovení přísluší nalézacímu senátu a jeho předsedovi (srov. § 41, odst. 3. zák., § 16 v. tr. závř. v části druhé č. V.). To platí také o určování úhrnného trestu a sjednocení trestů, pokud podle ustanovení § 518 tr. por. by příslušelo sborovému soudu, jehož senát mládeže vynesl rozsudek, o němž jde.

K odst. 2. Neodkladného rozhodnutí bude třeba zejména v případech vazby, ač-li senát mládeže není právě shromážděn.

Příslušnost soudu povolaného k rozhodování o zaházení odsouzení podle § 8 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. není zákonem o tr. soud. nad mládeží dotčena.

K odst. 3. O pořadí, ve kterém přisedící mají býti povolováni k zasedání soudu, srov. § 7 prov. nař.

K odst. 5. Vyloučení a zamítání soudců je upraveno v §§ 67 až 74 tr. ř., §§ 22 a 28 zák. o org. soudů č. 217/1896 ř. z., §§ 64 až 76 tr. por. Uchylku uvádí násl. odst. (6).

K odst. 6. Obviněný může vznést odpor proti účasti soudce, který konal vyhledávání, také již před hlavním přelíčením, ale »nejpozději po jeho začátku«, t. j., hned po jeho zahájení.

§ 31. (1) Předsedu a členy senátu mládeže i jejich náhradníky ustanovuje ministr spravedlnosti, přihlížející, pokud jde o přisedící, k návrhům příslušných ústředních organizací pro péči o mládež. Přisedící se ustanovují na dobu čtyř let; po uplynutí této doby mohou býti znovu ustanoveni. Soudcové mládeže nemají býti bez naléhavé potřeby měněni.

(2) Vrchní prokurátor ustanovuje také zvláštního státního zástupce pro trestné činy spáchané osobami mladistvými (žalobce mládeže) řídě se ustanovením § 33, odst. (1).

K odst. 1. Podle potřeby může býti zřízeno i několik senátů mládeže u téhož krajského soudu.

O ústředních organizacích mládeže srov. poznámku k § 16, odst. 3. Ministr spravedlnosti může jmenovací právo přenést na presidenta vrchního soudu (§ 70).

Srov. také § 1 prov. nař.

K odst. 2. srov. § 4 prov. nař.

Soudce mládeže u okresního soudu.

§ 32. (1) U okresních soudů, při kterých působí několik soudců, náleží trestní řízení pro trestné

činy spáchané osobami mladistvými jednomu z nich jako soudci mládeže.

(2) Soudci mládeže u okresního soudu v sídle krajského soudu přísluší též konati trestní řízení pro takové trestné činy osob mladistvých, které náležejí k výlučné příslušnosti tohoto okresního soudu.

(3) Soudce mládeže nemá bez naléhavé potřeby býti měněn. Vykonává-li okresní soud také pravomoc ve věcech poručenských, má úkol soudce mládeže a soudce poručenského býti zpravidla spojen v jedné osobě.

(4) V trestních věcech mladistvých vydává okresní soud rozhodnutí a činí opatření jako soud mládeže.

K odst. 1. Soudcem mládeže u okresního soudu je ten, komu byla tato agenda při ročním rozvrhu prací přikázána, při čemž podle odst. 3. nemá býti soudce mládeže bez naléhavé potřeby měněn.

Podle potřeby může býti u téhož okresního soudu ustanoveno i několik soudců mládeže.

Soudci mládeže přísluší také naříditi výkon rozsudku a činiti veškerá další rozhodnutí a opatření stejně jako senátu mládeže a jeho předsedovi (v. výše u § 30, odst. 1.).

K odst. 3. srov. § 36 zák. a § 3 prov. nař.

Soudcové mládeže a přisedící.

§ 33. (1) Soudci mládeže buďtež ustanovováni ti, kdož svými vlastnostmi a svou povahou se pro tento úřad zvláště hodí. Při jejich ustanovování budiž přihlédnuto také k jejich vzdělání odbornému, zejména pedagogickému, a k jejich dosavadní činnosti.

(2) Ustanovení odstavce (1) platí také o přisedících, kteří musí býti kromě toho způsobilí k Soudnictví nad mládeží.

úřadu porotce a znalí sociální péče o mládež. Osoby, které nemají býti povolávány k úřadu porotce, nemají býti ustanovovány přísedícími; to neplatí o profesorech středních škol a učitelích.

(³) Přijmouti a zastávati úřad přísedícího je občanskou povinností. Osoby, které jsou oprávněny odmítnouti úřad porotce, mohou odmítnuti i úřad přísedícího. Profesori středních škol a učitelé nemohou z důvodu tohoto svého povolání odmítnouti úřad přísedícího.

(⁴) Vyjde-li později najevo, že přísedícím byla ustanovena osoba podle zákona nezpůsobilá nebo taková, která neměla býti k úřadu tomu ustanovena, nebo nastanou-li později okolnosti, které činí přísedícího k jeho úřadu nezpůsobilým nebo pro které by neměl býti k němu ustanoven, zproští jej ministr spravedlnosti úřadu. To platí i tehdy, když úřad přísedícího bude odmítnut nebo přísedící se ho zřekne z důvodů, pro které tento úřad může býti odmítnut, nebo z jiných důvodů, které ministr spravedlnosti uzná za závažné.

K odst. 2. až 4. O způsobilosti k úřadu porotce, o tom, kdo nemá býti k tomuto úřadu povoláván a kdo je oprávněn odmítnouti úřad porotce, srov. §§ 1 až 4 zákona č. 278/1919 o sestavování seznamu porotců.

O delegačním právem ministra spravedlnosti v. § 70.

Srov. též § 6, odst. 3. prov. nař.

§ 34. (¹) Každý přísedící vykoná před nastoupením svého úřadu do rukou presidenta soudu slib těmito slovy: »Slibuji, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovati

podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že zachovám přísnou mlčelivost o obsahu neveřejného jednání, porady a hlasování soudu.«

(²) Nedostaví-li se přísedící k zasedání soudu, dostatečně se neomluvě, nebo poruší-li mlčelivost, může býti potrestán radní komorou (žalobním senátem) bez újmy dalšího trestního stíhání pořádkovou pokutou do 5.000 Kč nebo vězením do osmi dnů. Proti tomuto usnesení může potrestaný podat do osmi dnů stížnost, o které rozhodne vrchní soud, ač-li radní komora (žalobní senát) sama trest nepromine.

(³) Poruší-li přísedící hrubě své povinnosti, může jej ministr spravedlnosti úřadu zbavit.

(⁴) Náhrada, která přísluší přísedícím, bude ustanovena vládním nařízením.

K odst. 1. srov. § 5 prov. nař.

K odst. 2. Hledě na to, že v odst. 1. a 2. je obsažen pro přísedící zákaz vyjevovati obsah neveřejného jednání, porady a hlasování soudu, může porušení tohoto zákazu, stalo-li se veřejně ve smyslu § 308 tr. zák., býti soudem trestáno jako přestupek, a stalo-li se tiskopisem, jako přečin (§§ 309 a 310 tr. zák.), a to, i když předcházelo potrestání pořádkovým trestem podle odst. 2.

Srov. též § 6 prov. nař.

K odst. 3. Tohoto ustanovení možno užítí, i když nelze uložití pořádkový trest podle odst. 2., ačli též, když takový trest byl uložen.

O delegačním právem ministra spravedlnosti v. § 70.

Srov. též § 6, odst. 3. prov. nař.

K odst. 4. O náhradě příslušející přísedícím jedná §§ 8 až 10 prov. nař.

Soustředění soudnictví nad mládeží.

§ 35. ⁽¹⁾ Vládním nařízením může býti ustanoveno, aby okresní soud vykonával soudní pravomoc v trestních věcech mladistvých také pro obvody jednoho nebo několika sousedních okresních soudů podřízených téměř krajskému soudu.

⁽²⁾ U každého krajského soudu a okresního soudu v jeho sídle buďtež zřízena pro trestní věci mladistvých zvláštní oddělení těchto soudů, která mají společné označení: soud mládeže. Soudce mládeže u okresního soudu v sídle krajského soudu může býti, pokud není vyloučen, členem senátu mládeže u krajského soudu a může mu býti svěřen úkol konati vyhledávání.

⁽³⁾ Obě oddělení uvedená v odstavci ⁽²⁾ buďtež umístěna v téže budově a podle možnosti místně oddělena od ostatních oddělení svých soudů tak, aby mladiství nepřicházeli do styků s provinienci staršími.

K odst. 1. Toto ustanovení platí také o okresním soudu v sídle krajského soudu (srov. odst. 2.).

K odst. 2. Případ vyloučení uvádí § 30, odst. 6. Srov. též § 2 prov. nař.

K odst. 3. v. výnos min. sprav. o umístění soudu mládeže (část druhá č. II.).

Přenesení pravomoci soudu poručenského.

§ 36. Na okresní soud uvedený v § 35, odst. ⁽¹⁾ a ⁽²⁾, mohou podle ustanovení o řízení ve věcech poručenských a opatrovnických býti přeneseny a jimi podle týchž ustanovení býti vykonávány péče

1. o osobu nezletilého, který byl odsouzen

Soustředění soudnictví. Přenesení pravomoci poručenské.

pro provinění (§§ 3 a 5), leč by šlo o případ nevýznamný pro jeho mravní vývoj;

2. o osobu jeho nezletilého sourozence, kterému hrozí nebezpečí mravní zkázy nebo zpustnutí; jakož i dozor na tyto osoby.

Toto ustanovení nabude na Slov. a P. R. účinnosti teprve dnem, který stanoví vládní nařízení (§ 72, odst. 2.).

Ustanovení o řízení ve věcech poručenských a opatrovnických, podle nichž mohou býti péče a dozor na osobu nezletilého přeneseny na jiný soud, viz u § 54.

Viz § 32, odst. 3. zák. a § 3, odst. 2. prov. nař.

K § 30 až 36:

VN. Osnova se řídila při navržené úpravě těmito úvahami. Především nutno se postarati o to, aby provádění tohoto zákona, při němž bude záležeti více na správném pochopení jeho celkového účelu než na pouhé aplikaci právních norem, bylo vloženo do rukou soudců k tomu zvláště způsobilých, jak svým odborným vzděláním, tak i svými vlastnostmi, zejména pak svým pochopením významu sociální práce s tímto úřadem spojené. Prakticky to znamená specializaci tohoto oboru trestního soudnictví, a to důsledně ve všech stadiích řízení u soudů I. stolice. Proto svěřuje osnova konání přípravného řízení a poskytování právní pomoci u krajských soudů zvláštnímu vyšetřujícímu soudci mládeže, rozhodování zvláštnímu senátu mládeže, u okresních soudů pak, předpokládajíc arci, že u soudu je vůbec několik soudců, celé trestní řízení i právní pomoc soudci mládeže. Tím ovšem není řečeno, že při zvláštní rozsáhlosti agendy by nemohlo býti u téhož soudu několik vyšetřujících soudců mládeže, několik senátů mládeže, u okresních soudů pak několik soudců mládeže. O tom, že těmito orgánům má příslušet i též výkon soudních rozhodnutí, nepovažovala osnova za nutné se zvláště zmiňovati.

Všichni soudcové činní v trestních věcech mládeže, ať jako vyšetřující soudcové či členové senátu mládeže nebo soudcové mládeže u okresního soudu mají býti pro svůj úřad zvláště kvalifikováni. Ustanovení mají býti jen ti, kdož svými vlastnostmi a svou povahou se pro ten úřad zvláště hodí,

a má být pokud možno přihlédnuto též k jejich vzdělání odbornému, zejména pedagogickému a k jejich dosavadní činnosti.

Podle stejných směrnic má být podle osnovy ustanoven u každého státního zastupitelstva i zvláštní žalobce mládeže.

Osnova snaží se zaručiti správný výběr soudců mládeže také ještě jinak. Předsedu a členy senátu mládeže i jejich náhradníky má totiž ustanovovati president vrchního soudu, žalobce mládeže vrchní prokurátor. Předseda a členové senátu i soudcové mládeže u okr. soudů nemají být při ročním rozvrhu prací bez naléhavé potřeby měněni, aby se mohli zapracovati, nabýti přehledu o mládeži svého obvodu, navázati styky s pomocnými zařízeními pro péči o mládež. Stanoviti přímo v zákoně, že tito soudcové mají být ustanovováni na delší funkční dobu, nepovažuje osnova z důvodů organizačních za vhodné. Hledíc pak na soudce vyšetřující ustanovuje osnova, že vyšetřující soudce mládeže není vyloučen z účasti na hlavním přelíčení. Může být jen na prospěch věci, když rozhodování se zúčastní soudce, jenž měl za přípravného řízení daleko lepší možnost poznati mladistvého obviněného než jiní členové senátu mládeže. Tím je dána možnost, aby zejména u krajských soudů, kde by snad nebyl vyšetřující soudce mládeže dostatečně zaměstnán konáním přípravného řízení a poskytováním právní pomoci v těchto věcech, byl ustanoven nejen náhradníkem nýbrž přímo členem senátu.

Přes veškeré úsilí, které osnova věnuje co možná největší specialisaci soudců z povolání, nelze se však ubrániti obavám, že zvláště v prvních dobách účinnosti zákona, dokud tu nebude dostatečného kádru kvalifikovaných soudců mládeže, bylo by soudnictví nad mládeží svěřeno soudcům, kteří byli vychováni a vyrostli ve zcela jiných názorech na účely trestního soudnictví. Praxi chyběl by onen duch, kterého je k úspěšnému provádění zákona nezbytně potřebí. Kromě toho jsou soudcové z povolání náchylni k šablonovitému rozhodování, kdežto právě tento zákon vyžaduje co největší individualisaci. Na mladistvého provinilce sluší hleděti nejen jako na osobu, která má být souzena a trestána, nýbrž také a to především jako na individuum potřebné pomoci a často i ochrany. To vše vyžaduje u soudce bohatých životních zkušeností, dobrého srdce, způsobilosti najíti přístup k nitru mladistvého a získati jeho důvěru, předpokládá schopnosti a znalosti pedagogické, znalost organizace sociální péče, jejích pramenů i praktického provádění. Úkol, který se tu na soudce klade, ani ne tak jako na právníka, jako spíše na člověka, je tak velký, že osnova právem považuje za vhodné, aby aspoň u krajských soudů, kde je to možné

a zvláště žádoucí, byli v senátu mládeže zastoupeni také přísedící, kteří nejsou soudci z povolání. Osnova však vyžaduje na nich — samozřejmě vedle občanské bezúhonnosti, neboť musí být způsobilými také k úřadu porotce — i zvláštní způsobilost odbornou, totiž znalost sociální péče. Přisedicím může být ovšem i žena.

Při tomto pojetí osnovy nemohou být proti účasti přísedících uváděny nepříznivé zkušenosti, které snad byly učiněny v jiných oborech trestního soudnictví. Kvalifikace a způsob výběru těchto přísedících, jak o tom bude ještě dále řeč, svědčí totiž o tom, že nejde o soudce laiky v obvyklém slova smyslu, nýbrž o skupinu odborníků, třeba bez právnického vzdělání, avšak znalců právě jiné skupiny vědění, která se má u soudu mládeže právem stejně uplatniti. S tohoto stanoviska upravuje osnova i další podrobnosti týkající se výběru těchto přísedících. Přísedící nemají být losováni z nějakých seznamů, takže by snad k výkonu své funkce se dostali toliko zřídka kdy. Naopak mají to být soudcové stáli, plně si vědomi své odpovědnosti. Také by se stěží v mnohých obvodech našel dostatečný počet osob způsobilých tak, jak si to osnova představiuje. Proto mají být přísedící podle osnovy jmenováni — a to presidentem vrchního soudu — na dobu tří let. Při jmenování jich má být podle možnosti přihlédnuto k návrhům ústředních organizací pro péči o mládež příslušného obvodu. Při navržené úpravě nelze ovšem žádati, aby tyto osoby, konajíc svou občanskou povinnost, za jakou tato osnova přijetí a výkon jejich úřadu prohlašuje, přinášely dokonce citelné hmotné oběti. Proto osnova ustanovuje, že přísedícím mají příslušet poplatky, které ustanoví vládní nařízení.

U okresních soudů, kde rozhodování se vkládá do rukou samosoudce, není ovšem možné uskutečniti účast přísedících na tomto rozhodování. Ostatně je u okresních soudů tento nedostatek vyvážen aspoň z části tím, že soudcem mládeže bude tu zpravidla soudce poručenský, který z tohoto oboru své působnosti přináší si i pro výkon trestního soudnictví cenné poznatky a názory a jako soudce poručenský je stejně odkázán na spolupráci se zařízeními sociálními. Budiž tu ostatně zdůrazněno, že naši soudcové stáli u kolébky okresních pět o mládež a že tuto tradici zachovávají i nadále. Na Moravě na př. mělo v roce 1925 ze 79 českých okresních pět o mládež 37 za předsedu soudce. Jinak byl soudce aspoň funkcionářem nebo členem výboru. Podobně je tomu i jinde. Je si přáti, aby v této tradici bylo pokračováno i v budoucnosti.

Jinak odchyľují se organizačně ustanovení této osnovy od trestního řádu z r. 1873 jen potud, že u krajských soudů mají ve všech věcech rozhodovati jen tříčlenné senáty

mládeže, že však tu má být vyloučeno rozhodování samosoudcovské. Osnova nepřiklonila se tu ke směru zastávajícímu názor, že soudnictví nad mládeží má být svěřeno vůbec jen samosoudcům. Bezvýjimečně by se tak stejně nemohlo státi ani zák. čl. VII/1913, který se jinak přiklonil k principu rozhodování samosoudcem, neprovedl a nemohl provésti tuto zásadu do důsledků. Osnova má za to, že výhody, které z účasti odborných přísedících na rozhodování senátů mládeže vzejdou, jsou daleko větší než ty, které skýtá rozhodování samosoudcovské.

Zřízení samostatných soudů mládeže, jako je tomu v milionových městech Anglie a Severní Ameriky, bylo by u nás toho času zbytečné. Ani v Praze samé by nebylo zřízení organizačně samostatného soudu mládeže počtem trestních věcí odůvodněno. Na druhé straně nutno opět uznati, že koncentrace péče o mladistvé provinilce, zejména sloučení dvojí koleje této péče (péče soudce trestního a poručenského), jakož i přiměřená, okolnostmi odůvodněná centralisace místní i věcná mohou podstatně přispěti k úspěšnému provedení zákona. Tyto myšlenky lze však provésti v rámci platných zákonů bez hlubších rušivých zásahů do jednotné organizace a kompetence.

Již z toho, co dosud bylo uvedeno, je patrné, že zvláštní soudce mládeže má být ustanoven u každého okresního soudu vykonávajícího trestní pravomoc, u něhož jsou aspoň dva soudcové. Osnova nepřiklonila se tu k úpravě zák. čl. VII/1913, podle níž je soudce mládeže ustanoven zpravidla pro několik soudních okresů. Jak již bylo uvedeno, bylo po převratu stejně nutné počet soudů mládeže na Slovensku a v Podkarpatské Rusi rozmnožit. Také tam z uvedené příčiny docházelo k jinému zjevu. Soudcové mládeže vyčkávali totiž při značných obvodech svých soudů, až se nahromadí několik věcí z jedné oblasti a prodávávali je komisionálně na místě samém. Toto zařízení sloužilo sice pohodlí stran a osob na trestním řízení zúčastněných a částečně i zájmům mladistvého, jež nebylo potřebí dopravovati ke vzdálenému soudu. Jinak vedlo však toto zařízení, jehož z úsporných důvodů bylo dosti často užíváno, k průtahům, které byly na újmu časnému zákroku ve prospěch mladistvého potřebné ochrany. Osnova volí proto cestu opačnou. Má totiž být pravidlem, že každý okresní soud vykonává soudnictví nad mládeží ve svém obvodu; ale vládním nařízením může být ustanoveno, aby některý okresní soud vykonával soudní pravomoc ve věcech mládeže také pro obvody několika sousedních okresních soudů, podřízených témuž krajskému soudu. Tím se docílí, že bude možné zejména menší obvody okresních soudů, u nichž často není ani vhodné věznic, ani potřebných zařízení

sociálních ani soudců pro tento obor zvláště kvalifikovaných, sloučiti pro trestní věci mládeže ve větší obvody.

Dále nařizuje osnova, aby u každého krajského soudu a okresního soudu v jeho sídle bylo pro tyto věci zřízeno zvláštní oddělení, označené jako soud mládeže. Tím se má dosáhnouti jednak většího soustředění tohoto oboru soudnictví i soustředění pomocných zařízení sociálních a evidence mladistvých provinilců. Názvem »soud mládeže«, zvoleným pro taková zvláštní oddělení okresního a krajského soudu, a také jejich zvláštním umístěním má pak být s tohoto soudu snato odium soudu trestního, takže neutrpí pověst mladistvého, jímž se tento soud zabývá. Ustanovením pak, že soudce mládeže zřízeného u zvláštního oddělení okresního soudu může být užito jako vyšetřujícího soudce, a pokud není vyloučen, i jako člena senátu mládeže u krajského soudu, má být umožněno účelnější využití orgánů u těchto oddělení ustanovených.

Jednotnost a soustředěnost péče o mládež trpí dosud značně dvojí kolejí této péče, totiž rozdělením péče na soudce trestního a soudce poručenského. U okresních soudů není a také nebude tento nedostatek tak citelný, poněvadž v důsledku úpravy místní příslušnosti podle osnovy a dále při účelném využití § 111 jur. normy bude možné tento nedostatek značně zmírniti. Hůře byl by tomu v případech § 35, odst. 1, kdy bude několik obvodů okresních soudů, pokud jde o trestní věci mladistvých, sloučeno v jeden, a ještě hůře tam, kde bude působiti jednotný soud mládeže ve smyslu § 35 odst. 2. Tento nedostatek byl by zvláště tehdy silně pocítován, kdyby okresní soud, který zakročil proti mladistvému, byl výlučně soudem trestním a tudíž soudnictví civilní a poručenské by se vykonávalo u jiného soudu. Pro tyto případy, ve kterých uvedená dvojí kolej péče o mládež působila mnohé nesnáze a průtahy i zbytečné dopisování a činila zejména také nepřiměřené nároky na pomocná zařízení a zúčastněné sociální pracovníky, bylo nutné postarati se o nápravu. Osnova tak činí v § 36. Případy, které jsou v něm uvedeny, jsou vesměs takového druhu, že budou vyžadovati intensivního a stálého dozoru i péče o osobu mladistvého, a je tudíž koncentrace této péče naprosto odůvodněna. Pro odchýlnou organizaci poručenské péče na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bylo však nutno účinnost § 36 na tomto území odsunouti až do sjednocení příslušného úseku práva a vyhraditi vládnímu nařízení, kdy tato ustanovení tam nabudou účinnosti.

Další řízení v těchto případech koná se arcí podle předpisů pro řízení ve věcech poručenských. To platí i o opravných prostředcích. Přesun pravomoci poručenské (opatrovnícké) na soud mládeže se může ovšem týkati toliko péče o osobu, nikoliv však péče o majetek. V zájmu kontinuity této péče má však

trvati tento přesun poručenské agendy do dosažení zletilosti. Proto se zde na rozdíl od ostatních ustanovení mluví o nezletilých a nikoliv mladistvých.

UP. (K § 30). Podstatná změna byla provedena ústavně-právním výborem v §u 30. Podle odst. 2. až 4., jak byly navrženy vládním návrhem, bylo by příslušelo senátu mládeže konati trestní řízení v určitých případech i nad osobami dorostlými [zejména takovými, které se dopustily trestného činu na osobě mladistvé]. Mínění o účelnosti tohoto ustanovení se v ústavně-právním výboru značně rozcházela a též odborníci nepřikládali tomuto ustanovení stejný význam. Když i nejvyšší soud ve svém posudku vyslovil se proti těmto ustanovením, rozhodl se ústavně-právní výbor se souhlasem ministra spravedlnosti škrtnouti tato ustanovení.

Pokud jde o vlastní organizaci senátu mládeže setrval ústavně-právní výbor na jeho složení tak, jak bylo vládou navrženo. Přes to však považoval za účelné, aby vyvážil výhodu porotního soudnictví, které mladiství z důvodů jistě správných jsou zásadně zbaveni, ustanoviti, že v těch věcech, které náleží ku příslušnosti soudu porotního, má se hlavní přelíčení konati před senátem mládeže, složeným ze dvou soudců mládeže a dvou předsedících.

Námítky činěny byly též proti onomu ustanovení vládního návrhu, podle něhož vyšetřující soudce mládeže nemá býti vyloučen z účasti na hlavním přelíčení. S jedné strany bylo požadováno, aby bylo setrváno na obecných zásadách trestních řádů, podle kterých je soudce, jenž konal přípravné řízení, vyloučen z účasti na hlavním přelíčení, z jiné strany bylo opět požadováno, aby tento soudce byl vždy účasten hlavního přelíčení, poněvadž za přípravného řízení poznal nejlépe osobnost mladistvého. Ústavně-právní výbor volil střední cestu, spočívající v tom, že soudce mládeže, který konal vyhledávání, má býti z účasti na hlavním přelíčení vyloučen toliko tehdy, když obviněný odporoval jeho účasti nejpozději po začátku hlavního přelíčení. Poněvadž v řízení před senátem mládeže jest podle ustanovení § 47 pod zmatečnosti nutné, aby obviněný byl hájen, a to obhájcem z povolání, nebude působiti toto ustanovení v praxi žádných potíží.

Zde bylo by se zmíniti též o tom, že ústavně-právní výbor nahradil v osnově všude výraz »soudce, vyšetřující« výrazem »soudce konající vyhledávání«, ježto podle §u 43 v řízení proti mladistvým není vyšetřování.

UP. (K § 31) vypořádává se též s názorem dosti běžným v naší veřejnosti, že by se pro úřad soudců mládeže hodily mimořádně dobře ženy. Má se za to, že by to byl obor, v němž by vstup žen do soudcovské služby byl nejsnadnější. Výbor soudí,

že sotva bude lze souhlasiti s tímto názorem jako zásadou. Ať sebe mírněji posuzujeme provinění osoby mladistvé, zůstává skutečností, že trestný čin byl ve velkém počtu případů spáchán proto, že pachatel neměl — obyčejně z důvodů sociálních a hospodářských — dostatečné výchovy, dostatečného vedení a dozoru. Tyto nedostatky mají býti do jisté míry paralysovány už trestním řízením a opatřeními provedenými v důsledcích jeho. K tomu však je třeba, aby soudce měl nejen velké zkušenosti a aby měl sám vnitřní vztah ku práci, kterou koná, nýbrž aby měl také dostatečnou autoritu, která by byla mladistvým proviniencem uznána od samého počátku. Je snad možno litovati toho, že takovou autoritou oproti dítěti — a ovšem zejména oproti mladistvému, jenž byl schopen dopustiti se trestného činu — není pravidelně žena, ale s touto skutečností je nutno počítati. Proto nelze podporovati názor, že by soudnictví mládeže mělo býti do jisté míry vyhrazeno ženám. Velmi vítána bude ovšem součinnost žen v senátech mládeže, po případě v dozorcích radách.

UP. (K § 32). Ze změn zde provedených bylo by se zmíniti hlavně o novém odst. 2., jímž osnova upravuje vládním návrhem nevyřešenou otázku funkční příslušnosti okresního soudu v případech, když jde o přestupky, které náležejí výlučně k příslušnosti okresního soudu v sídle krajského soudu, jako přestupky zákona tiskového, zákona o právu původském a pod.

Podávání zpráv.

§ 37. ⁽¹⁾ O zahájení a výsledku trestního řízení proti mladistvému, o rozhodnutích o ochranných opatřeních (§ 4, odst. 2., § 23, 24 a 49), o uvěznění a propuštění mladistvého a o opatření uvedeném v § 5, odst. ⁽⁴⁾, má býti zpraven poručenský soud.

⁽²⁾ Zjistí-li poručenský soud ze zpráv, které ho došly, nebo jinak, že proti němuž mladistvému se vede trestní řízení také u jiného soudu, má o tom zúčastněné soudy ihned zpravit.

⁽³⁾ O opatřeních a rozhodnutích uvedených v odstavci ⁽¹⁾ mají býti zpraveni také otec nebo matka nebo zákonný zástupce obviněného, a to i tehdy, když nejde o opatření nebo rozhodnutí, proti kterým mohou podati opravný prostředek.

(⁴) Považuje-li to soud za účelné, může uvědomiti o výsledku trestního řízení též správu školy, jejíž je mladistvý žákem, s upozorněním, že zpráva je důvěrná, jakož i toho, kdo nad mladistvým bděl, i když nejde o osobu uvedenou v odstavci (³).

(⁵) Propouští-li se nedospělý nebo mladistvý z vazby nebo z trestu, budiž odevzdán svému zákonnému zástupci neb osobě, která nad ním bděla nebo jest ochotná nad ním bdíti, nebo některému pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež (§ 45). Takové zařízení budiž před propuštěním o něm včas zpraveno a to také tehdy, má-li býti propuštěný odevzdán někomu jinému než jemu.

K odst. 1. O zahájení a výsledku trestního řízení má býti zpravena také okresní péče o mládež nebo jiné pomocné zařízení (zejména úřadovna) pro soudní péči o mládež působící v obvodu soudu (§ 45, odst. 2.).

Opatřením uvedeným v § 5, odst. 4. je napomenutí udělené osobám, kterým náleží pečovat o mladistvého.

O podávání zpráv trestním soudem, dozorcí radou, věznicí a poručenským soudem srov. §§ 22 a 23 prov. nař.

K odst. 2. O jednotném trestním řízení a o příslušnosti při souběhu trestných činů téhož obviněného platí obecná ustanovení trestního řádu.

K odst. 3. Zpravení může se státi také ústně. Byli-li tedy otec nebo matka nebo zákonný zástupce obviněného přítomni při prohlášení opatření nebo rozhodnutí, o něž jde, není třeba zprávy písemné. Toliko opatření nebo rozhodnutí, proti němuž mohou podat opravný prostředek, budiž jim doručeno a žádosti v uvedeném případě (§ 50, odst. 2.). Opravné prostředky přísluší jim stejně jako obvině-

němu samému a to i proti jeho vůli (§ 50, odst. 1.).

K odst. 4. O součinnosti veřejných škol srov. §§ 26 až 28 prov. nař.

K odst. 5. Zákon tu má na mysli případ, že na nedospělého byla uvalena vazba, poněvadž jeho správný věk nebyl znám.

Srov. § 25, odst. 4. prov. nař. a §§ 76 a 80 v. tr. zavř.

K § 37:

VN. Jednou z hlavních zásad ovládajících tuto osnovu je, jak již v úvodu k odůvodnění druhé hlavy bylo uvedeno, zásada k o o p e r a c e. Trestní soud musí udržovati stálý styk se zařízeními i osobami, které jsou stejně jako on povolány k tomu, aby pečovaly o mravní, rozumový a tělesný vývoj mladistvého. K tomu konci je potřebí, aby tyto osoby a zařízení se dověděly o zahájení a výsledku trestního řízení, které bylo proti mladistvému zavedeno, jakož i o důležitějších procesních úkonech a rozhodnutích soudu ve věci učiněných. K uvedeným náležitostem náleží škola, jejíž je mladistvý žákem, a poručenský soud. Stejný úkol mají pak zákonný zástupce mladistvého i osoby, které fakticky nad ním bdí. Rovněž by tu měla býti uvedena pomocná zařízení pro soudní péči o mládež; z důvodů technických shrnuje však osnova veškerá ustanovení jich se týkající v § 45.

Zprávy, o nichž je tu řeč, mají sloužiti jednak k informaci, jednak k evidenci (viz k tomu zvláště odůvodnění § 6 a § 42). Koječně mají býti i podkladem zákroků, které uvedené instituce, zejména poručenské soudy mohou nebo mají učiniti ve vlastním oboru působnosti podle předpisů pro ně platných.

Povinnost podávati zprávy, která se tu soudy ukládá, byla již dnes stanovena jednak nařízeními ministerstva spravedlnosti, jednak zák. čl. VII/1913. Osnova tudíž jen shrnuje a systematicky sjednocuje platné dosud rozptýlené předpisy.

Ustanovení třetího [v zákoně druhého] odstavce tohoto paragrafu hovoří zásadě koncentrace řízení. Není vyloučeno, že proti těmto mladistvému postupuje se současně u několika soudů, které o sobě ani nevědí. To je možné tím spíše, když vazba má se omeziti na případy nevyhnutelné nutnosti (srovnej § 40). Je proto nutné postarati se o to, aby zúčastněné soudy se dověděly vůbec o tom, že proti mladistvému se vede současně trestní řízení u různých soudů; tím bude umožněno, aby řízení bylo spojeno, a zamezí se, aby opatření týkající se osoby mladistvého se rozcházela nebo dokonce křížila. Povinnost po-

dávati zprávu zúčastněným soudům byla uložena poručenskému soudu, poněvadž u něho bude podle odstavce prvního tohoto paragrafu soustředěna evidence všech trestních řízení zahájených proti osobě mladistvého, nad nímž bdí.

Již z odůvodnění § 22 je patrné, jakou důležitost přikládá osnova péči o propuštěné vězně. Nejprimitivnějším požadavkem takové péče je, aby nedospělý nebo mladistvý nebyl z vazby nebo z trestu propuštěn přímo na ulici a přenechán sám sobě, nýbrž aby byl odevzdán vždy spolehlivé osobě. Kromě toho se doporučuje, aby o propuštění bylo vždy závčas uvědoměno také sdružení nebo zařízení pro péči o mládež a takto mu umožněno věnovati mladistvému pozornost. Ustanovení o tom obsahuje čtvrtý [v zákoně pátý] odstavec tohoto paragrafu.

ÚP. Nově upravena byla ustanovení § 37 o podávání zpráv. Stálou součinnost a informaci poručenského soudu, jemuž přísluší rovněž péče o osobu mladistvého a dozor nad ním, považoval i ústavně-právní výbor za nutnou. Naproti tomu zdála se ústavně-právnímu výboru poněkud ztrnulými ustanovení nařizující také podávání zpráv jiným osobám jako zákonnému zástupci, osobě, která nad mladistvým bdí, a správě školy. Je účelnějším ponechat tu soudu mládeže v zájmu mladistvého samého větší volnost.

Zjištění poměrů mladistvého.

§ 38. ⁽¹⁾ V trestním řízení buďtež včas a co nejdůkladněji zjištěny všechny osobní, rodinné i majetkové poměry mladistvého, jakož i všechny ostatní okolnosti důležité pro posouzení, jakého opatření má soud užiti (§ 5, odst. 3.). Zejména má soud si vyžádati zprávu soudu poručenského o těchto skutečnostech, jakož i o tom, zdali jsou tomuto soudu známy případy, ve kterých bylo upuštěno od potrestání mladistvého neb od jeho stíhání.

⁽²⁾ Soud může vyslyšati jako osoby převědné i jako svědky osoby, jejichž výslech pokládá za žádoucí k zjištění poměrů mladistvého. Osoby, které pro svůj poměr k obviněnému jsou oprávněny odepřítí svědectví, nemohou tak učiniti, jde-li o pouhé zjištění osobních, rodinných a majetkových poměrů mladistvého.

K odst. 1. Zejména má býti vyžádán vždy včas výpis z rejstříku trestů a zjištěno správné datum narození (§ 56 prov. nař.).

Působí-li v obvodu soudu okresní péče o mládež nebo jiné pomocné zařízení, zvláště byla-li k tomu konci zřízena úřadovna pro péči o mládež, užije soud ke zjištění poměrů mladistvého jejich pomoci (§ 45, odst. 1. zák., § 31, odst. 1. čís. 3 prov. nař.).

Srov. též § 22, odst. 1. čís. 1 a § 23 čís. 1 prov. nař.

Správa veřejné školy je povinna podati soudu na požádání bez odkladu zprávu o všech okolnostech důležitých pro posouzení, jakého opatření má soud užiti na prospěch nedospělého nebo mladistvého, který je nebo byl jejím žákem (§ 27 prov. nař.).

K odst. 2. Osoby převědné vypovídají bez následků krivého svědectví, jež předpokládá výpověď učiněnou před soudem v procesní formě předepsané pro výslech svědků (viz však rozh. 548 Sb. m. správ.); ale mohou se vědomě nepravdivou výpovědí dopustiti podvodu.

Jde-li o zjištění poměrů mladistvého toliko k tomu konci, aby soud mohl posouditi, jakého opatření má užiti, postačí zpravidla výslech příslušníků mladistvého neb i jiných osob jako osob převědných. Formy výslechu svědeckého užije soud v takovém případě zpravidla jen podpůrně, na př. v případě, že by vyslychaný se zdráhal bez důvodů vypovídati jako osoba převědná nebo má-li soud pochybnosti o pravdivosti jeho výpovědi. Kdyby však zjištění některého osobního, rodinného nebo majetkového poměru mladistvého bylo důležité pro rozhodnutí o jeho vině a soudce by chtěl vyslyšati některého blízkého příslušníka obviněného, jemuž trestní řád přiznává právo odepřítí svědectví, jako svědka, slušelo by mu toto právo přiznati přes ustanovení § 38, odst. 2., jež se na tento případ nevztahuje.

O oprávnění odepříti svědectví hledíc na poměr k obviněnému v. § 152 tr. ř., § 205 tr. por.

Srov. též § 46, odst. 4.

K § 38:

VN. Aby soud mohl v mezích zákonných ustanovení učiniti takové opatření, které uzná za nejúčelnější pro mravní vývoj mladistvého (5 odst. 3.), je nutné, aby závčas a co nejdříve zjistil také podklad svého rozhodnutí v tomto směru, zejména tedy osobní (počítajíc v to i zdravotní), rodinné a majetkové poměry mladistvého. To se dalo zpravidla již nyní dotazy u matričních úřadů, u poručenského soudu, školy, zařízení pro péči o mládež, u úřadu rejstříku trestů, obcí atd. Pro praxi tohoto zákona bude to mít ještě větší význam. Takové šetření bude vykonáno za vyhledávání, které až na případy nepatrného významu má být vždy provedeno (§ 43 odst. 1.). Jsou-li poměry soudu známy, na př. z vlastní zkušenosti, z nedávného projednání jiné trestní věci a pod., může se takové zjišťování podle okolností omeziti na doplnění šetření již vykonaného nebo může být od nového šetření vůbec upuštěno. To bude zejména praktické u okresních soudů, kde trestní soudnictví bude pravidelně v rukou poručenského soudce, který při svém delším působení na služebním místě bude s osobami svých svěřenců dostatečnou měrou obeznámen.

Pokud jde o způsob tohoto šetření, považuje osnova za žádoucí zajistiti, že toto šetření bude prováděno orgány k tomu nejzpůsobilějšími, totiž pomocnými zařízeními pro soudní péči o mládež (§ 45, odst. 1.).

Osnova pokládala dále za nutné vytknouti tu zvláště součinnost poručenského soudu, jenž může svou znalostí poměrů a evidencí všech trestních řízení, tedy i těch, která skončila zproštěním nebo zastavením (§ 6, 37 a 42), podstatně přispěti k správnému a úplnému obrazu osobnosti mladistvého.

I soukromé osoby mohou podati velmi cenné zprávy o poměrech, na nichž soudu záleží. Proto se doporučovalo ustanoviti, že tyto osoby mohou být vyslýchány buď jako osoby převzvedné, t. j. bez sankce krivé svědecké výpovědi, nebo jako svědci. Aby pak soudu při vyšetřování osobních poměrů a vlastností mladistvého nestálo nic v cestě, ustanovuje osnova, že v této příčině nemohou se vzdáti svědectví ani osoby, jímž trestní řád toto právo jinak přiznává. Mladistvý se tím neuvádí v nebezpečí, že by jeho postavení jako obviněného se zhoršilo, naopak předpisu toho vyžaduje jeho nejvlastnější zájem.

L é k a ř s k é o h l e d á n í.

§ 39. Vznikne-li odůvodněná pochybnost o úplném duševním nebo tělesném zdraví mladistvého neb o jeho normálním vývoji, dá jej soud ohledati jedním nebo dvěma lékaři, podle potřeby a možnosti odborníky pro duševní nemoci mládeže.

O lékařském ohledání platí jinak obecná ustanovení trestního řádu.

Srov. též výnos min. sprav. z 22. září 1919 č. 2213 intimovaný presidiím vrchních soudů, upozorňující na Pedologický ústav hl. města Prahy.

K § 39.

VN. Velmi důležitým prostředkem seznání osoby mladistvého a volby opatření vhodných k jeho záchraně je jeho lékařské ohledání. Vyšetření stupně vývoje mladistvého má tu význam nejenom pro posouzení otázky přičetnosti podle § 2, nýbrž i pro volbu vhodného opatření a způsobu jeho výkonu. U nás je vyšetřování tělesného a duševního stavu mládeže mimo případy, kdy jsou pochybnosti o přičetnosti obviněného, teprve v počátcích. Avšak s potěšením lze pozorovati vzrůstající péči o výzkum dítěte a lze se nadíti, že i u nás ústavy a zařízení k tomu určená svou činností v tomto směru prohloubí, podobně jako se stalo jinde (na př. v Severní Americe), a že i po této stránce bude možné časem opatření trestního soudu opřít o poznatky vědy a o nové metody výchovné. Justiční správa podporovala snahy k tomu směřující, doporučivši soudům již v roce 1919 součinnost s pedopsychologickým a psychopathologickým oddělením pedologického ústavu hlavního města Prahy. (Výnos z 22. září 1919 č. 22.113 intimovaný presidiím vrchních soudů). Náběhy k takovým zařízením jeví se i jinde.

Ustanovení § 39 osnovy má být vhodným zákonným podkladem pro pokračování v uvedeném směru.

V a z b a.

§ 40. ⁽¹⁾ I když je tu zákonný důvod vazby, lze ji uvaliti jedině tehdy, když je jí nezbytně potřeba a jejího účelu nelze dosáhnouti jinak, než Soudnictvím nad mládeží.

jména některým opatřením uvedeným v § 1, odst. (2).

(2) Ve vazbě budiž mladistvý, nedoporučuje-li se hledíc na jeho tělesný nebo duševní stav učiniti výjimku, oddělen od vyšetřovanců a vězňů starších než osmnáct let, každým způsobem však od osob, které by mohly mít na něho škodlivý vliv. Budiž postaráno o jeho stálé i účelné zaměstnání.

(3) Vazba může být vykonávána také ve výchovně nebo v podobném ústavě veřejném nebo soukromém; zmocnění k tomu udílí ministr spravedlnosti.

(4) Tato ustanovení platí také o zatímním zajištění (zadržení).

(5) Předvádění a doprava mladistvých osob děj se podle možnosti způsobem nenápadným.

K odst. 1. O zákonných důvodech vazby viz § 175 tr. ř. a § 141 tr. por., a pokud jde o řízení před okresními soudy § 452 č. 3 tr. ř. a § 536 tr. por.

Z opatření uvedených v citovaném § 1, odst. 2., je zde míněno zejména umístění ve vhodné rodině nebo ve vhodném ústavě (srov. § 25, odst. 2. prov. nař.).

Nariadení odst. 1. platí též v případech, kde vazba podle ustanovení tr. řádů (§ 175 posl. odst. a § 179, odst. 3 tr. ř., § 149 tr. por.) uvalena být musí (vazba obligatorní). Ostatně se tato ustanovení nevztahují na tr. činy spáchané ve věku mladistvém, již hledíc na snížení trestních sazeb v § 8, odst. 3. a 4. (§ 8, odst. 2. a contr.). Totéž platí o ustanovení § 194 tr. ř. ve příčině vyručení.

Srov. též § 22, odst. 1. č. 6, § 31, odst. 1. čís. 4 a § 57 prov. nař.

K odst. 3. Zmocnění ministra spravedlnosti může být uděleno pro jednotlivý případ neb i všeobecně pro určitý ústav neb určitý druh ústavů. Právo

udělovati toto zmocnění může být přeneseno na presidenty vrchních soudů (§ 70).

K odst. 4. O zatímním zajištění (prozatímně vazbě) v. §§ 175 a násl. tr. ř., o zadržení (předběžném zatknutí) v. XI. hlava tr. por.

Z ustanovení odst. 4. vyplývá, že »v a z b o u« ve smyslu tohoto paragrafu míní se jak (řádná) vazba vyšetřovací, tak i vazba zatímná trestních řádů a že, pokud nejde o vazbu prozatímnou, platí o této vazbě ustanovení o (řádné) vazbě vyšetřovací, ačli § 40 nestanoví odchylek. Zákon neužívá názvu »vazba vyšetřovací« toliko z toho důvodu, poněvadž v řízení proti mladistvým se nekoná vyšetřování (§ 43, odst. 1.).

O právu bezpečnostních orgánů k zadržení a zatčení mladistvých osob podezřelých z trestného činu platí obecná ustanovení; ačli mají i tyto orgány řídit se ustanoveními tohoto paragrafu.

Rovněž platí obecná ustanovení o trvání vazby a jejím započítání do trestu.

K odst. 5. srov. § 25, odst. 3. prov. nař. a §§ 16 a 79 v. tr. zavř.

K § 40.

VN. Je nesporné, že vazba sama o sobě může vykonávat na mladistvého škodlivý vliv. Mladistvý přivyká ovzduší věznice a představa trestu ztrácí u něho na své odstrašující síle. Proto ukládalo již nařízení ministerstva spravedlnosti z 23. května 1905, č. 9 Věstníku, aby u obviněných mladistvých bylo zvláště pečlivě zkoumáno, je-li vazby nevyhnutelně potřebí, a aby vazba byla uvalována jen po nejsvědomitějším uvážení všech okolností. Nařízením min. sprav. z 30. ledna 1903, č. 5 Věst. bylo také upozorněno, že na chovance polepšoven nebude zpravidla mluvit vazbu uvalovati, poněvadž hledíc na jejich uzavření v ústavě nebude tu k tomu důvodu. Pokud pak jde o Prahu, bylo již v roce 1920 povoleno, aby vazba na mladistvých se vykonávala též v útulku »Dobrého Pastýře«, spravovaném tehdy Českou zemskou komisí pro péči o mládež. Také na Slovensku a v Podkarpatské Rusi bylo snahou zákonodárce nahraditi vazbu co možná jinými ochrannými opatřeními. Osnova se pokouší v souhlase s tímto vývojem a s cizí

mi zákony vazbu co nejvíce omeziti, a je-li již její uvalení nutné, zaříditi její výkon tak, aby nebezpečí, které v sobě skrývá, bylo co nejmenší. Prvého účelu chce osnova dosáhnouti tím, že vazba, ať jakéhokoliv druhu a z jakéhokoliv důvodu, tedy i vazba zatímná má býti uvalena jen tehdy, když jejího účelu, t. j. zamezení útěku, koluse, opakování nebo dokonání trestného činu, nelze dosáhnouti jinak, zejména nařízením nějakého ochranného opatření podle § 1. Druhého účelu chce pak osnova dosáti zvláštními předpisy o výkonu vazby a ustanovením, že i vazba může býti se zmocněním ministra spravedlnosti, ať individuálním či všeobecným, vykonávána ve výchovně nebo v podobném veřejném nebo soukromém ústavě.

Zvláštní pozornost věnuje osnova i předvádění a dopravě mladistvých osob. Již nařízením min. sprav. z 30. ledna 1903, č. 5. Věstníku a výnosy min. sprav. z 29. července 1920 a z 11. října 1922 bylo zdůrazněno, aby k dopravě a předvádění nebylo dle možnosti užíváno četnictva nebo policie, nýbrž osob neuniformovaných, a aby při dopravě bylo se varováno všeho, co by nasvědčovalo nucenému právo a vzbudilo pozornost veřejnosti na újmu pověsti mladistvého. Tato jistě účelná opatření osnova zevšeobecňuje a pojímá přímo do zákona.

ÚP. V §u 40 bylo více zdůrazněno, že vazba má býti skutečně uvalena toliko tehdy, když je jí nezbytně potřebí, a aby byly zamezeny veškeré pochybnosti v tomto směru, vyřčeno ještě výslovně, že vazbu vůbec lze uvaliti jen tehdy, když je tu zákonný důvod podle obecných ustanovení trestních řádů.

Také ustanovení odst. 2. bylo více precisováno v tom směru, že výjimka, připouštějící společné umístění mladistvých s osobami staršími než 18 let, ve vazbě, má se omeziti jen na případy, kdy tělesný nebo duševní stav mladistvého to doporučuje.

Spoluobvinění starší než osmnáct let.

§ 41. ⁽¹⁾ Je-li z činu obviněna také osoba starší než osmnáct let, budiž trestní řízení proti osobě mladistvé vyloučeno a konáno odděleně. Má-li však soud příslušný podle ustanovení trestního řádu za to, že jsou tu závažné důvody účelnosti pro konání řízení společného, předloží věc k rozhodnutí nadřízenému soudu, připoje vyjádření

soudu mládeže nebo, jde-li o krajský soud, vyjádření senátu mládeže.

(2) Jsou-li závažné důvody účelnosti pro konání řízení společného, může nadřízený soud naříditi, aby se konalo řízení společné, a to podle okolností případu buď před soudem příslušným pro osobu starší než osmnáct let, nebo nejde-li o věc náležející ku příslušnosti porotního soudu, před soudem příslušným pro trestné činy spáchané osobami mladistvými. Rozhodnutí o tom náleží u krajského soudu senátu mládeže.

(3) Koná-li se společné trestní řízení před soudem příslušným pro osobu starší než osmnáct let, budiž, i pokud jde o mladistvého, užito ustanovení trestního řádu s úchytkami uvedeným v § 37 až 40, 42, 44 až 46, 47, odst. ⁽²⁾ až ⁽⁵⁾, § 49 až 53. Ale naříditi výkon rozsudku a činiti veškerá další rozhodnutí a opatření po prohlášení rozsudku první stolice, náleží, pokud jde o odsouzeného mladistvého, senátu mládeže a jeho předsedovi a u okresního soudu soudci mládeže.

K odst. 1. Toto ustanovení je úchytkou od obecných ustanovení trestních řádů, podle nichž je pravidlem společné řízení proti osobám obviněným z účasti na téměř trestném činu.

Zda je spoluobviněna osoba starší než 18 let, sluší posuzovati podle doby, kdy trestní řízení bylo zahájeno, nikoli podle doby spáchaného trestného činu (viz VN.). Je-li ovšem spoluobviněna osoba, která si ce v době zahájení řízení je starší než 18 let, avšak zúčastnila se trestného činu ve věku, kdy ještě nedosáhla 18 let, a v době zahájení řízení není starší než 19 let (§ 28, odst. 3.), koná se společné řízení vždy před soudem mládeže. O místní příslušnosti platí v takovém případě ustanovení § 29.

Soudem příslušným podle ustanovení trestního řádu rozumí se tu soud, který je podle obecných ustanovení trestního řádu, nikoliv podle ustanovení tohoto zákona, soudem věcně a místně příslušným.

O manipulačním provedení těchto ustanovení viz výnos min. sprav. o rejstřících (část druhá č. III.).

Rozumí se, že trestní řízení proti osobě mladistvé má být vyloučeno a konáno odděleně jen tehdy, když by vůbec podle ustanovení § 28 mělo být konáno s odchylkami hlavy II. tohoto zákona.

K odst. 2. Závažným důvodem účelnosti pro konání řízení společného by bylo na př., kdyby celé déle trávající nebo velmi nákladné hlavní přelíčení musilo být konáno dvakrát nebo kdyby zvláštní okolnosti vyžadovaly, aby všichni obvinění stáli najednou před nalézacím soudem a p.

Podle tohoto ustanovení může mladistvý se octnouti jako spoluobžalovaný i před soudem porotním; nemůže však naopak věc porotní nikdy být od kázána ke společnému řízení senátu mládeže.

Rozhodnutí o společném řízení přísluší vrchnímu soudu; náleží-li trestní věc před okresní soud, rozhodne senát mládeže u krajského soudu.

K odst. 3. Z výpočtu úchylných ustanovení hlavy druhé, která mají platit pro mladistvé osoby, t. j. osoby, proti kterým by jinak bylo konati řízení s úchytkami uvedenými v hlavě druhé tohoto zákona (§ 28), když jsou ve společném řízení postaveny před soud obecný, vyplývá, že neplatí pro ně v takovém případě jen předpisy § 43 o zjednodušení řízení a § 48 o vyloučení veřejnosti.

Zákon neobsahuje ustanovení o tom, zda v opačném případě, totiž koná-li se společné řízení před soudem příslušným pro mladistvého, platí předpisy o řízení proti osobám mladistvým také pro spoluobviněného staršího než 18 let. Sluší tudíž za to míti (§ 41, odst. 3. a contr.), že pro tako-

vého spoluobviněného platí obecná ustanovení trestního řádu, ovšem jen pokud jich užití není vyloučeno povahou věci. Na př. vyloučí-li soud veřejnost hlavního přelíčení podle ustanovení § 48, odst. 1., platí toto vyloučení i pro spoluobviněného staršího než 18 let, ačkoli trestní řád vyloučení veřejnosti z tohoto důvodu nepřipouští.

Ustanovuje-li § 41, odst. 3., že naříditi výkon rozsudku vyneseného ve společném řízení před obecným soudem a činiti veškerá další rozhodnutí a opatření po prohlášení rozsudku první stolice, náleží, pokud jde o odsouzeného mladistvého, senátu mládeže a jeho předsedovi neb u okresního soudu soudci mládeže, je patrné, že může jíti jen o rozhodnutí a opatření po právní moci rozsudku, poněvadž zpravidla není výkon rozsudku dříve možný. Náleží tedy soudu, který vynesl rozsudek, činiti zejména také ještě rozhodnutí o opravném prostředku, pokud přísluší soudu první stolice, a stejně mu náleží i dodatečně se usnášeti o ochranných opatřeních (§ 49, odst. 1. a 2.), ač-li se tak stane dříve, než se nařídí výkon rozsudku.

Zda-li je k rozhodnutím a opatřením, o která tu jde, příslušný senát mládeže či jeho předseda, řídí se podle ustanovení trestních řádů (srov. pozn. u § 30, odst. 1. zák. a § 16 v. tr. zavř.).

K § 41.

VN. O spojitých trestních věcech ať jde o spojitost subjektivní či objektivní, má být již podle platných trestních řádů z důvodů prospěšnosti konáno zpravidla společné trestní řízení u téhož soudu. Následkem toho musila osnova tohoto zákona zabývat se otázkou, zda a do jaké míry mají být v těch případech, když činu se zúčastnily osoby mladší než 18 let i starší, zachovány odchylky druhé hlavy, pokud jde o spoluobviněné osoby mladistvé.

Osnova řeší tuto otázku zásadně tak, že přikládá větší význam zachování zvláštního fóra a zvláštního řízení pro mladistvé obviněné než výhodám plynoucím ze společného prová-

děni řízení. Přijímá tudíž zásadu, že řízení proti mladistvým obviněným má být odděleno od řízení proti osobám starším a konáno před soudem příslušným pro mladistvé obviněné, a snaží se nevýhody vznikající z tohoto řešení zmírniti ustanovením druhého odstavce tohoto paragrafu, podle něhož má se zpravidla konati dříve trestní řízení proti osobám starším než 18 let. Zněním zákona má ostatně být vyjádřeno, že musí jíti o osobu, která v době jeho zahájení, ne snad jen v době činu byla mladší než 18 let.

Z výše uvedené zásady připouští však osnova výjimku. Mohou se totiž vyskytnouti tak závažné důvody pro konání společného řízení proti všem obviněným, že ani ohledy na mladistvého provinilce by nemohly odůvodniti výjimku ze všeobecné zásady trestního řádu. Osnova dovoluje proto, aby se v takovém případě konalo řízení proti všem obviněným společně, a to před soudem příslušným podle obecných ustanovení, tedy podle okolností i před soudem porotním, ale vyžaduje k takové úchylice souhlas orgánů, které jsou pověřeny soudnictvím nad mládeží. Tím, jakož i vyloučením opravného prostředku proti jejich rozhodnutí, osnova zaručuje, že zájmů mladistvého provinilce bude i v těchto případech vždy náležitým způsobem dbáno.

Úprava navržená tu osnovou je provedením zásady obecně uznané, která došla již částečně uskutečnění v nařízení min. sprav. z 21. října 1908, čís. 13 Věst. a dokonaleji v §u 9 zák. čl. VII/1913.

I v případech, kdy dojde ke společnému řízení před soudem obecně příslušným, snaží se osnova zachovati mladistvému podle možnosti výhody tohoto zákona, což se jeví ve dvojím směru. Především mají i v tomto společném řízení, které se koná zásadně podle obecných ustanovení trestního řádu, platiti pokud jde o mladistvého spoluobviněného, úchytky, které bez újmy řízení mohou zůstat zachovány. Dále se nařizuje, by ve stadiu výkonu rozsudku, kdy bez jakékoliv újmy může být řízení opět rozděleno, se tak stalo. Výkon rozsudku bude tudíž i v takovém případě příslušet orgánům pověřeným soudnictvím nad mládeží. Podobné byly tyto otázky upraveny také v hlavě IV. zák. čl. VII/1913.

ÚP. Podstatně byl změněn § 41. Při podrobném zkoumání těchto ustanovení dospěl ústavně-právní výbor k přesvědčení, že v případě souběhu osob mladistvých s osobami staršími než 18 let v téměř trestním řízení dlužno dbáti jak zájmů mladistvého vyžadujících, aby řízení proti němu konalo se odděleně, tak i důvodů účelnosti mluvicích pro konání řízení společného. Podle vládního návrhu platila zásada, že trestní řízení proti osobám mladistvým má být vyloučeno a konáno odděleně, leč

by tu byly závažné důvody účelnosti pro konání společného řízení před soudem příslušným pro osobu starší než 18 let. Vládní návrh nepamatoval však na případy, kdy důvody účelnosti by spíše vyžadovaly řešení opačného. V praxi mohou se zajisté vyskytnouti případy, že na trestném činu několika mladistvých osob zúčastnila se třeba jen nepatrnou měrou osoba starší než 18 let a nebylo by důvodné a účelné pro nepatrný snad přestupek této osoby zbavovati spoluobviněné mladistvé výhod zvláštního fora a řízení, které osnova poskytuje mladistvým provinilcům. Proto osnova ustanovuje, že zrovna tak, jako lze při souběhu mladistvých a dospělých obviněných konati společné řízení před soudem příslušným pro osoby starší než 18 let, má být možné naopak konati takové společné řízení před soudem příslušným pro osoby mladistvé. Rozhodnými mají být toliko důvody účelnosti. Při tom bylo arci dbáti toho, aby osoba starší než 18 let nebyla za žádných okolností zbavena výhod soudnictví porotního, což nové znění §u 41 ustanovuje výslovně v odst. 2.

Abý při tomto rozhodování, před kterým forem má se společné řízení konati, bylo dbáno vždy skutečně jen důvodů účelnosti a přihlíženo též náležitou měrou k prospěchu mladistvého obviněného, ustanovuje osnova výslovně, že naříditi společné řízení a určití soud, před kterým se má společné řízení konati, má příslušet vždy soudu nadřízenému, a že před tímto rozhodnutím má být vyžádáno vyjádření soudu mládeže, a jde-li o krajský soud, vyjádření senátu mládeže. Je-li tímto nadřízeným rozhodujícím soudem soud krajský, má příslušet rozhodnutí senátu mládeže.

Upuštění od stíhání.

§ 42. ⁽¹⁾ Veřejný žalobce může upustiti od stíhání, je-li čin nepatrného významu a odsouzení neb i samo konání trestního řízení se nejeví účelným.

⁽²⁾ Stalo-li se tak, nemá poškozený právo ujmouti se stíhání.

⁽³⁾ Ustanovení § 37, odst. ⁽¹⁾ až ⁽³⁾, platí i v tomto případě.

K odst. 1. Tímto ustanovením je prolomena zásada legality, která váže veřejného žalobce v řízení řádném.

K odst. 2. Ustanovením tohoto odstavce vylučuje

se právo podpůrné žaloby příslušející poškozenému podle ustanovení trestních řádů (§ 48 tr. ř., § 42 tr. por.). Poškozenému je zůstaveno domáhati se náhrady škody pořadem práva soukromého.

K odst. 3. Citovaný § 37, odst. 1. až 3. jedná o podávání zpráv o trestním řízení proti mladistvému poručenskému soudu, otci nebo matce nebo zákonnému zástupci obviněného. Poručenský soud drží případy upuštění od stíhání v patrnosti a dojde-li později k trestnímu řízení proti mladistvému, podá o nich příslušnému trestnímu soudu na jeho žádost zprávu (§ 38, odst. 1.). Zprávu o upuštění od stíhání má v případě, že soud neměl s trestní věcí vůbec co činiti, podati veřejný žalobce.

Srov. též § 22, odst. 1. č. 2 prov. nař.

K § 42:

VN. Ustanovení tohoto paragrafu se jeví jako průlom do zásady legality, uznávaný i cizími zákony (také § 22 zákona čl. VII/1913) a odůvodněný snahou uchrániti mladistvého vinníka škodlivého vlivu trestního řízení samého, zejména v případech, kdy by se pravděpodobně skončilo upuštěním od potrestání. Proto omezuje osnova toto právo na činy nepatrného významu. Bude ho samozřejmě užito jen tehdy, když po zevrubném zjištění poměrů nebude se jeviti účelným ani nějaké opatření v ý c h o v n é. Jinak nejsou podle §u 4 o c h r a n n á opatření ani v tomto případě vyloučena. Naopak, aby taková opatření byla umožněna a aby vůbec příslušné instituce a osoby byly zavčas na mladistvého upozorněny, ustanovuje se v odstavci třetí, že § 37 o podávání zpráv platí i tu. Naopak zase umožňuje ustanovení § 38, aby, bude-li mladistvý v trestné činnosti pokračovati a objeví-li se tudíž nějaký zákrok účelným, soud dověděl se v takovém pozdějším případě o tom, že od trestního řízení proti mladistvému bylo již jednou nebo několikrát upuštěno.

Upustí-li se od trestního řízení, musí býti vyloučeno, aby účinek tohoto opatření byl mařen podpůrnou žalobou poškozeného. Tuto žalobu připouští trestní řád proto, aby vinník došel trestu tam, kde státní zástupce se v otázce jeho viny mýlí. Tato intence nesnáší se zajisté s uvedeným zájmem mladistvého a osnova proto výslovně odpírá v tomto případě poškozenému právo k podpůrné žalobě. Poškozený má možnost

uplatniti svůj nárok v řízení civilním, kde soud bude moci si úsudek o vině mladistvého učiniti samostatně.

ÚP. Podle vládního návrhu bylo zůstaveno soudci, aby za souhlasu veřejného žalobce upustil od trestního řízení nebo je zastavil, je-li trestný čin nepatrného významu a odsouzení neb i samo konání trestního řízení se nejeví účelným. Tímto ustanovením mělo býti doplněno ustanovení §u 6 o upuštění od potrestání. Ústavně-právní výbor souhlasil v zásadě s vládním návrhem, nepovažoval však navrženou úpravu, podle které se vyžadoval k upuštění od trestního řízení souhlas soudu a veřejného žalobce za vhodnou. Nehledíc k tomu, že toto ustanovení prolamuje zásadu, že žalobou disponuje výlučně žalobce, bylo uvážiti, že toto ustanovení bude praktickým zvláště pro soudy okresní, a že kvalifikace orgánu veřejné žaloby při těchto soudech a jejich poměr k soudci nedoporučuje řešení navržené vládním návrhem. Doporučuje se spíše, aby bylo přenecháno žalobci samému právo upustiti od stíhání a vhodnou kontrolou nadřízených orgánů veřejné žaloby dbáti toho, aby funkcionáři státního zastupitelství u okresních soudů svého práva nezneužívali. Na druhé straně opět bude ustanovení § 6, podle něhož opět soud samostatně upouští od potrestání, vhodným korektivem v případech, když by funkcionáři státních zastupitelství práva daného jim v § 42 snad úzkoprse příliš zřídka užívali.

Zjednodušení řízení.

§ 43. ⁽¹⁾ V řízení proti mladistvým není vyšetřování. Za to buď mimo případy nepatrného významu provedeno soudcem vyhledávání. Bezpečnostní úřady a orgány smějí bez svolení soudu učiniti toliko zatímná opatření.

⁽²⁾ Místo obžalovacího spisu stačí návrh žalobců, v němž budiž určité uvedeno, čím a proti kterým zákonným ustanovením se mladistvý provinil. Řízení obžalovacího není.

K odst. 1. Vyhledávání má býti konáno soudem, nikoliv státním zástupcem (viz VN.). Koná je soudce mládeže (§ 30, odst. 6.). Bezpečnostní úřady a orgány smějí konati vyhledávání jen se svolením soudu; jinak jsou omezeny na opatření zatímná, t. j. nevyhnutelná opatření nutná k to-

mu, aby věc se objasnila neb aby se zabránilo útěku nebo zničení stop trestného činu neb aby se zajistily důkazy (srov. § 25 prov. nař.).

O výsledku osob nedospělých a mladistvých srov. § 57.

K odst. 2. Návrh žalobce »stačí«; je tedy také možné podati formální spis obžalovací; to se bude doporučovati zejména v případech spleťtých a z důvodů procesní techniky také, je-li spoluobviněna osoba starší než 18 let, neboť proti ní je třeba podati formální spis obžalovací, proti němuž má právo námitek (v. pozn. k § 41, odst. 2.).

Obžalovacího řízení podle XVI. hlavy tr. ř. a XV. hlavy tr. por. v řízení proti mladistvým není, pročez jim právo námitek nepřisluší.

V řízení proti mladistvým neplatí ustanovení § 458 tr. ř. a § 541 tr. por. (upravených trestní novelou č. 1/1920 Sb. z. a n.) a § 15 tr. novely č. 31/1929 Sb. z. a n. o nahrazení rozsudku z á z n a m e m a o postrádatelnosti sepsání důvodů rozsudku osvobozujícího (§ 15, odst. 4. tr. novely čís. 31/1929 Sb. z. a n. a § 58. prov. nař.).

Při všech jednáních, která se konají v trestních věcech před soudem mládeže, nenosí soudcové a státně zastupitelští úředníci I. a II. stolice, jakož i přísedící senátu mládeže úřední oděv (§ 11 prov. nař.).

K § 43:

VN. Ustanovení § 43 směřují vesměs k zjednodušení řízení. Takové zjednodušení je odůvodněno tím, že formální řízení podle obecných ustanovení trestního řádu by mohlo u mladistvého vyvolati škodlivé psychologické účinky, a dále i nutností provést v jeho vlastním zájmu řízení co nejrychleji. Tato rychlost nesmí však býti na úkor důkladnosti, zejména pokud jde o vyšetření poměrů mladistvého (§ 38).

Zdánlivou odchylkou od zásady výše uvedené mohlo by se jeviti ustanovení osnovy, že má býti vždy, nejde-li o případy nepatřitého významu, kdy ani osobnost mladistvého ani jeho známé poměry šetření nevyžadují, konáno vyhledávání.

Vyhledávání je tu nutné konati již proto, aby skutkový základ rozhodnutí, pokud jde jak o čin tak i o osobu obviněného, byl sebrán co nejúplněji ještě před hlavním přeličením a nebylo nutné hlavní přeličení odročovati a konečně opatření oddalovati.

Vyhledávání má býti konáno vždy soudcem a nikoliv státním zástupcem. Důraz, který osnova klade na to, aby mladistvý za řízení přišel do styku jen s orgány, které jsou pro soudnictví nad mládeží zvláště kvalifikovány, je patrný také z ustanovení, které omezuje právo bezpečnostních úřadů a orgánů jen na zatímná opatření a činí jejich další činnost závislou na svolení soudu.

O b h a j o v á n í.

§ 44. (1) Kromě případů uvedených v trestním řádě má míti obviněný obhájce vždy při hlavním přeličení a při ústním líčení o opravném prostředku. Uzná-li to senát mládeže (soudce mládeže) účelným pro úspěšné hájení, může naříditi, aby obhájce byl zřízen již v řízení přípravném; to se má státi vždy, je-li obviněný ve vazbě.

(2) Nemá-li obviněný v případech uvedených v odstavci (1) obhájce, budiž mu zřízen soudem.

(3) Jde-li o čin náležející ku příslušnosti sborového soudu, musí pod zmatečností býti obhájcem osoba způsobilá k obhajování před krajskými soudy. V jiných případech může býti obhájcem také zákonný zástupce nebo, je-li to na prospěch mladistvého, ten, kdo nad ním bdí, nebo některý příslušník jeho rodiny nebo zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež (§ 45). Obhájcem nemůže však býti osoba, jež se zúčastnila trestného činu.

(4) Osoby, které mají býti vyslechnuty toliko o poměrech mladistvého, nejsou vyloučeny z obhajování.

K odst. 1. Z ustanovení trestních řádů o nutném obhajování mohou zde — hledíc na předpisy § 44 — míti význam jen ustanovení nařizující zřízení

obhájce pro jednotlivé procesní úkony, a to:

1. v řízení proti nepřítomným (§ 421, odst. 1. tr. ř., § 472, odst. 2. tr. por.),

2. jde-li o to, aby bylo nařízeno pozorování duševního stavu obviněného ve veřejném ústavě nebo ve zvláštním pozorovacím oddělení u soudu (§ 134, odst. 2. tr. ř. a § 246, odst. 3. tr. por. upravené zákonem č. 107/1927 Sb. z. a n. bod 6.); dále na Slov. a v P. R.:

3. jde-li o výslech svědka nebo znalce, který pravděpodobně nebude se moci dostavit k hlavnímu přelíčení (§ 127, odst. 2. tr. por.) a

4. jde-li o určení úhrnného trestu nebo sjednocení trestů (§ 518, odst. 2. tr. por.).

Zříditi obhájce již v přípravném řízení bude účelné zejména tehdy, je-li podezření, že obviněný je duševně zaostalý.

Důvodem zmatečnosti je nedostatek obhájce toliko v hlavním přelíčení před senátem mládeže (§ 47, odst. 3.).

Otázku, může-li několika spoluobviněným býti zřízen společný obhájce, sluší řešiti podle ustanovení trestních řádů (srov. § 42, odst. 3. tr. ř., § 56 posl. odst. tr. por.).

K odst. 2. Z ustanovení tohoto odstavce vyplývá, že obviněný může si zřídit obhájce sám a že mu ho může zřídit také jeho zákonný zástupce. Jeho způsobilost posoudí soud podle ustanovení § 44, odst. 3. a 4. a podle příslušných ustanovení trestních řádů. Podle ustanovení trestních řádů sluší řešiti také otázku, kdo je povolán zřizovati obhájce z povinnosti úřední a jaká práva přísluší obhájci v trestním řízení, zejména i pokud jde o jeho právo na odměnu.

K odst. 3. Způsobilí k obhajování před krajskými soudy jsou osoby zapsané do seznamu obhájců a soudní úředníci způsobilí k úřadu soudcovskému,

v zemi Slov. a P. R. advokáti zapsaní do seznamu advokátů a profesori práv na universitě, dále v celé republice kandidáti advokacie, ale jen mají-li dokládat práv a nejméně dvouletou praxi u advokáta (§ 39, odst. 1. a § 43, odst. 2. tr. ř., § 55, odst. 1. tr. por., § 6, odst. 2. zákona č. 40/1922 Sb. z. a n.). Této kvalifikace je potřebí jen, jde-li o čin náležející k příslušnosti sborového soudu, nikoli tedy, koná-li se před senátem mládeže trestní řízení proti některému spoluobviněnému toliko pro přestupek nebo na Slov. a P. R. pro přečin náležející k příslušnosti okresního soudu.

Při ustanovení obhájce má soud přihlížeti zvláště k pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež (§ 45, odst. 1.).

Zákonný zástupce a zástupce pomocného zařízení má právo vždy býti přítomen při hlavním přelíčení a ujímati se u něho slova, tedy i když není ustanoven obhájcem (srov. pozn. u § 47, odst. 4.).

K odst. 4. Zákon má tu na mysli zejména příslušníky mladistvého uvedeně v odst. 3. (srov. § 33, odst. 2.).

K § 44:

VN. Ustanovení § 44 rozšiřuje nutně obhajování na všechna hlavní přelíčení a ústní líčení o opravných prostředcích ve věcech proti mladistvým provinilcům. Nutnost zřídit mladistvému obhájce může se ukázati již v řízení přípravném. Proto osnova umožňuje, aby soud nařídil zřízení obhájce již v tomto stavu řízení. To se má státi vždy, když mladistvý je ve vazbě. Obava, že mladistvý nebude z neznalosti zákona nebo ze strachu v jeho věku jistě pochopitelného s to dosti účinně se hájiti, je nasnadě. Proto snažilo se již nařízení min. sprav. z 23. května 1905, č. 9 Věst., poskytnouti nedospělým a mladistvým účinnější ochranu v trestním řízení a také § 6 zák. čl. VII/1913 nařizoval, aby, nemá-li mladistvý zvoleného obhájce a obhajování se jeví účelným, soud mu ustanovil v kterémkoli stadiu řízení obhájce z advokátů nebo kandidátů advokacie, kteří se k tomu přihlášeli. V tomto směru jeví se tudíž osnova jen dovršením právního vývoje.

Pokud však jde o výběr obhájce, nepovažovala os-

nova za nutné, aby jím byl vždy obhájce z povolání. Toliko jde-li o čin náležející k příslušnosti sborového soudu, má být obhájcem vždy, a to pod zmatečností obhájce z povolání. Naproti tomu není důvodu, aby i v jiných případech bylo obhajování ukládáno těmto osobám, pro něž by bylo citelným břemenem. Postačí proto, když obhájcem bude ustanovena jiná způsobilá osoba, tedy zákonný zástupce, osoba, která nad mladistvým bdí, některý z jeho příslušníků, nebo zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež. Zejména má soud přihlížeti při ustanovování obhájce k pomocným zařízením pro soudní péči o mládež (§ 45, odst. 1), u jejichž funkcionářů lze se jistě nadíti způsobilosti a ochoty převzít i obhajování právní. Netřeba snad vytýkati zvláště, že obhájcem může být i žena.

Osoby, které mají být vyslechnuty toliko o poměrech mladistvého (§ 38), av jako osoby přezvědné, či jako svědci, nejsou vyloučeny z obhajování. Osnova ustanovuje tak proto, že tu půjde zpravidla o osoby blízké mladistvému, které mohou podati velmi cenné informace o osobě mladistvého a jeho poměrech, a nebylo by vhodným, aby z tohoto důvodu, který není nikterak na újmu jejich činnosti směřující k prospěchu mladistvého, byly z obhajování vyloučeny.

Spolupůsobení pomocných zařízení pro soudní péči o mládež.

§ 45. (1) Působí-li v obvodu soudu okresní péče o mládež nebo jiné pomocné zařízení pro soudní péči o mládež, zvláště byla-li k tomu konci zřízena úřadovna pro péči o mládež (§ 58), užije soud jejich pomoci zejména, když zjišťuje poměry mladistvého (§ 38) nebo když ustanovuje obhájce (§ 44, odst. 2.).

(2) Toto zařízení budiž uvědomeno o zahájení a výsledku trestního řízení proti mladistvému (§ 37) a buďtež mu podány potřebné zprávy o mladistvém a pokud to není na újmu trestního řízení, též o jeho trestném činu.

Rozumí se, že soud užije s prospěchem k zjištění poměrů mladistvého i takového pomocného zařízení, jež působí sice mimo jeho obvod, ale v místě

Spolupůsobení pomocných zařízení. 129

nebo okresu, kde právě šetření má být vykonáno, na př., když trestní řízení proti mladistvému koná jiný soud než onen, v jehož obvodu obviněný bydlí nebo se zdržuje (§ 29, odst. 3.). Je-li při soudě samém zřízena úřadovna pro péči o mládež, může soud i v takovém případě se obrátiti na ni, aby zařídila, čeho potřebí.

Pomocné zařízení má být uvědoměno včas před propuštěním mladistvého z vazby nebo z trestu a podle okolností má mladistvý po propuštění jemu být odevzdán (§ 37, odst. 5.).

Zástupce pomocného zařízení má, i když není ustanoven obhájcem, právo být přítomen při hlavním přelíčení a ujmouti se slova (§ 47, odst. 4.).

Pomocné zařízení má také právo podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného stejně jako on sám, a to i proti jeho vůli (§ 50, odst. 1. a pozn. k němu).

Konečně má pomocné zařízení pro soudní péči o mládež být užito také při výkonu ochranného dozoru a ochranné výchovy v rodině. Tato otázka má na dobu, dokud nenabude účinnosti chystaný zákon o ochranné výchově, být zatímně upravena vládním nařízením (§ 63, čís. 1.).

Zástupci a orgány pomocných zařízení používají, pokud vykonávají úkony, k nimž byli soudem povoláni, stejné ochrany jako orgány veřejné (§ 58, odst. 2. a pozn. k němu).

Srov. také §§ 29 až 31 a § 33 prov. nař., §§ 75 a 76 v. tr. zavř.

K § 45:

VN. Soud mládeže potřebuje při svém působení nezbytně součinnosti pomocných zařízení pro péči o mládež provinilou. Již v úvodě k odůvodnění druhé hlavy bylo řečeno, že soud mládeže je toliko jedním z úřadů rozvětvené organizace sociální péče o mládež. Součinnosti jiných jejích orgánů potřebuje pak jednak proto, aby si zjednal správný a úplný podklad svého rozhodování, jednak proto, aby jeho rozhodnutí mohlo být Soudnictvím nad mládeží.

účelně vykonáno. Bezpečnostní orgány, zvláště četnictvo, nejsou vhodným nástrojem pro navázání a udržování styku soudu s mladistvým a okolím, v němž žije, a je nutné užiti jiných orgánů, k tomuto účelu svou specialisací zvláště způsobilých. Takové orgány tu již jsou (zejména úřadovny pro péči o mládež provinilou, a kde jich není, okresní péče o mládež), a v praxi se jich s velkým prospěchem vydatně užívá. — Osnova stává tato zařízení, která se časem z faktické potřeby vyvinula, na zákonný podklad, a jsouc si vědoma jejich důležitosti a dosavadní zdárné a vzorné práce, ukládá přímo ministerstvům spravedlnosti a sociální péče, aby se postarala o jejich spolupůsobení (§ 58).

Osnova považuje za vhodné vytknouti jako obory činnosti, v nichž tyto instituce mohou býti soudu platně nápomocny, zvláště vyšetřování poměrů mladistvého (§ 38) a jeho obhajování (§ 44). Tím však není jejich působnost ani zdaleka vyčerpána. Již u § 37 odst. 4 stala se zmínka o jejich součinnosti při péči o propuštěné. Také při výkonu ochranného dozoru, při dozoru na ochrannou výchovu rodinnou, a v mnohých jiných směrech bude možné užiti jejich pomoci a bohatých zkušeností na poli praktické sociální péče. Ony budou zároveň pojítkem mezi soudy a širší veřejností a budou v ní probouzeti větší zájem o osud naší mládeže.

K tomu účelu bylo nutné těmto institucím poskytnouti též určitá procesní práva, jichž potřebují k úspěšnému vykonávání své činnosti. Nejprve bylo v zájmu kooperace uloženo soudu, aby o zahájení a výsledku trestního řízení proti mladistvému uvědomoval vždy pomocné zařízení pro soudní péči o mládež a aby mu poskytl potřebné informace o osobě mladistvého, a pokud to není na újmu trestního řízení, i o jeho činu (§ 45, odst. 2). Tím se umožní, aby toto zařízení bylo upozorněno na mladistvého potřebného pomoci a podnítko v dorozumění se soudem a v mezích možnosti vše, co může přispěti k rychlé nápravě poměrů. Z téhož důvodu a také proto, aby činnost soudu byla uvedena podle možnosti v soulad s požadavky sociální péče, a aby pomocné zařízení mohlo si zjednat co nejpodrobnější informace o mladistvém, který bude podle okolností svěřen jeho dozoru a ochraně, bylo též nutné přiznati mu právo, aby se zúčastnil svým zástupcem hlavního přelíčení, i když mu nebylo svěřeno obhajování, a aby se tento zástupce při něm ujal slova (§ 46 odst. 3). K tomu konci musí býti arcí pomocné zařízení o hlavním přelíčení uvědoměno.

UP. Ústavně-právní výbor považoval za vhodné výslovně uvést v § 45 též okresní péče o mládež, které třeba považovati rovněž za pomocné zařízení pro soudní péči o mládež, zejména na venkově, kde jiných zvláštních zařízení zpravidla ani nebude.

Příprava hlavního přelíčení.

§ 46. ⁽¹⁾ Proti mladistvému nelze vydati trestní příkaz.

⁽²⁾ Lhůta stanovená trestním řádem pro přípravu obviněného na hlavní přelíčení nemůže býti pod zmatečností zkrácena ani se svolením obviněného, vyjímajíc že by byl ve vazbě.

⁽³⁾ Doba hlavního přelíčení buď oznámena zákonnému zástupci, jakož i pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež, které při soudě působí.

⁽⁴⁾ Soud může zákonnému zástupci nebo tomu, kdo nad mladistvým bdí, i když není obhájcem nebo svědkem, naříditi, aby přišel k hlavnímu přelíčení. Jeví-li se to žádoucím, může soud předvolati také osobu, která vyšetřovala poměry mladistvého. O následcích nedostavení těchto osob platí, co ustanovuje trestní řád o následcích nedostavení svědka; o jejich výsledku pak ustanovení § 38, odst. ⁽²⁾.

K odst. 1. Stejně ustanovení obsahuje již § 10 zák. č. 31/1929 Sb. z. a n.

K odst. 2. Lhůta ustanovená pro přípravu obviněného na hlavní přelíčení činí podle §§ 221 a 455, odst. 1. tr. ř. 3 dny, v řízení před okresními soudy 24 hodin, na Slov. a v P. R. podle § 286, odst. 2., tr. por. 8 dnů. (Pokud jde o řízení před okresními soudy na Slov. a P. R. srov. § 530, odst. 2., tr. por.). Tyto lhůty mohou býti v řízení proti mladistvým zkráceny jen, je-li obviněný ve vazbě a svoluje-li; jinak je zkrácení takové lhůty důvodem zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř. a § 384, č. 5 tr. por.

Ustanovení § 451, odst. 2. tr. ř. a § 531, odst. 1. tr. por., podle nichž je možné za podmínek tam uvedených konati se svolením obviněného hlavní přelíčení u okresního soudu hned, platí zde jen, když obviněný je ve vazbě.

K odst. 3. Účelem tohoto oznámení je, aby se zákonný zástupce a zástupce pomocného zařízení mohli účastniti hlavního přelíčení. (§ 47, odst. 4.).

K odst. 4. O následcích nedostavení svědka k hlavnímu přelíčení v. § 242 tr. ř. a § 303 tr. por.

Citací § 38, odst. 2. je řečeno, že osoby uvedené v § 46, odst. 4. mohou býti vyslýchány k zjištění poměrů mladistvého buď jako osoby přezvědné nebo jako svědci a že nemohou v této příčině svědectví odepřít, třeba k tomu jinak byly oprávněny. (Viz pozn. k § 38, odst. 2.).

Hlavní přelíčení.

§ 47. ⁽¹⁾ Při hlavním přelíčení s mladistvým budiž pečováno o to, aby nepřišel do styku s provinilci staršími než osmnáct let. To platí také o jiných úředních jednáních s mladistvými.

⁽²⁾ Nebyl-li mladistvý při hlavním přelíčení slyšen, nelze pod zmatečností vynést rozsudek.

⁽³⁾ Před senátem mládeže nelze pod zmatečností konati hlavní přelíčení v nepřítomnosti obhájce mladistvého.

⁽⁴⁾ Zákonný zástupce a zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež má právo vždy býti přítomen při hlavním přelíčení a ujmouti se u něho slova.

⁽⁵⁾ Soud může mladistvému rozkázat, aby opustil soudní síň při některých částech hlavního přelíčení, zejména při řeči obhájcově a při výslechu přezvědných osob, svědků a znalců o osobě mladistvého, lze-li se obávati, že by tato část líčení mohla na něho působiti nepříznivě. Nové okolnosti při tom na jevo vyšlé, které odůvodňují podezření proti obviněnému, buďtež mu před ukončením průvodního řízení oznámeny, aby se o nich mohl vyjádřiti.

K odst. 1. Tento předpis sluší zachovati, i když se koná společné řízení proti mladistvému a osobě starší, ať před soudem mládeže či před soudem obecným (§ 41, odst. 2.), arci jen potud, pokud to je možné z důvodů procesní techniky. (Proto v § 41, odst. 3. není citován § 47, odst. 1.) Srov. výnos min. sprav. o umístění soudu mládeže, část druhá č. II.

K odst. 2. Porušení ustanovení tohoto odstavce zakládá zmatek § 281, č. 3 tr. ř. a § 384, č. 5, tr. por.

Postačí ovšem, byl-li obviněný slyšen v předcházejícím hlavním přelíčení, předpokládajíc, že se konalo před týmiž soudci.

Jinak platí o podmínkách konání hlavního přelíčení za nepřítomnosti obžalovaného a o opravných prostředcích proti rozsudku v takovém přelíčení vynesenu ustanovení trestního řádu (§§ 427, 456 a 478, tr. ř. a pokud jde o Slov. a P. R. zákon č. 8/1924 Sb. z. a n.); neboť zákon zajisté nechtěl postavení mladistvého v té příčině zhoršiti. Podmínku, jde-li o trestný čin, na který je nejvyšší 5letý trest na svobodě (§ 427, tr. ř., § 1, odst. 1., č. 1 zák. č. 8/1924 Sb. z. a n.), sluší posuzovati podle zmírněných sazeb § 8, takže je vynesení kontumačního rozsudku vyloučeno jen, stanoví-li tr. zákon na čin trest smrti nebo doživotního žaláře. Zdánlivá příkrost tohoto ustanovení je zmírněna předpisem, že obviněný musil býti při hlavním přelíčení slyšen, jakož i nutným obhajováním.

K odst. 3. Jde-li o čin náležející k příslušnosti krajského soudu, může býti obhájcem pod zmatečností (§ 281 č. 3 tr. ř., § 384 č. 6 tr. por.) toliko osoba způsobilá k obhajování před krajskými soudy (srov. pozn. u § 44, odst. 3.).

K odst. 4. Zákonný zástupce má toliko právo býti přítomen při hlavním přelíčení; povinen přijíti je jen, když byl volán jako svědek nebo jako osoba přezvědná, nebo když mu to soud nařídil podle § 46,

odst. 4. (srov. pozn. u § 38, odst. 2. a § 46, odst. 4.).

Právo »*ujmouti se slova*« dáva zákon zákonnému zástupci a zástupci pomocného zařízení, i když není ustanoven obhájcem. Tímto ustanovením je uvedeným osobám poskytnuto právo přednésti vše, co je pro věc významné. Nejsou tedy omezeny v tom směru, že by mohly podávat soudy snad jen vysvětlení o osobních poměrech mladistvého, nýbrž mohou přednésti také okolnosti důležité pro posouzení otázky viny, upozorňovat na okolnosti polehčující a zejména na okolnosti důležité pro posouzení, jakého opatření by soud měl užít (srov. § 38, odst. 1.). Formálně právo činit návrhy, zejména na zjištění určité skutečnosti nebo na provedení některého důkazu, vyhrazené stranám procesním, jim nepřísluší, ale jistě mohou upozornit soudce vhodným způsobem na takové okolnosti nebo důkazy; to ovšem není formální návrh, o němž by soudce byl povinen pod zákonnou sankcí rozhodnout. Třeba uvedeným osobám nepřislušelo také formálně právo na závěrečnou řeč, přece nemůže jim hledět na znění § 47, odst. 4., býti bráněno ujmouti se slova i po skončeném průvodním řízení a přednésti vše, co pokládají za vhodné ve prospěch mladistvého. Důležité bude jejich vyjádření, zvláště pokud jde o ochranné opatření, jež by soud měl naříditi; proto ukládá § 49, odst. 1. soudu, že má je vyslechnouti, prvé než rozhodne o ochranném dozoru a ochranné výchově.

Je-li zákonný zástupce nebo zástupce pomocného zařízení ustanoven obhájcem, přísluší mu ovšem veškerá práva zákonem obhájci vyhrazená, tedy i právo nahlížeti do spisů a rozmlouvat s obviněným v nepřítomnosti osoby soudní.

K odst. 5. Zákon nestanoví tu výslovně zmatečnost na opominutí předpisu poslední věty nařizující, aby nové okolnosti, vyšlé na jevo za nepřítomnosti obviněného, které odůvodňují podezření proti němu,

mu byly oznámeny před ukončením průvodního řízení. To znamená však jen, že opominutí tohoto předpisu není důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 3 tr. ř. a § 384, č. 5 tr. por.; ale ovšem může toto opominutí zakládati zmatek všeobecný podle § 281 č. 4 tr. ř., § 384 č. 9 tr. por. za podmínek tam uvedených. Není-li obviněný při hlavním přelíčení přítomen (srov. pozn. k odst. 2.), nemůže arci nezachování uvedeného předpisu míti nějakých procesních následků.

K § 46 a 47:

VN. Odchytky, které osnova ustanovuje o hlavním přelíčení a jeho přípravě, jsou různého rázu.

Především přikládá osnova i v tomto rozhodujícím stadiu trestního řízení zvláštní důležitost tomu, aby soud mladistvého osobně poznal a utvořil si přímo své mínění o jeho osobnosti, dále, aby rozhodnutí soudu, jehož těžiště spočívá nyní spíše ve výroku o trestu a o opatřeních výchovných než ve zjištění viny, bylo založeno na podkladě co možná úplném, kriticky zhodnoceném. Proto nařizuje osnova, že hlavní přelíčení nesmí býti pod zmatečností konáno v nepřítomnosti obviněného vůbec, tedy ani v případech, kdy trestní řád to jinak připouští. Z těchto důvodů nelze proti mladistvému, jak to ostatně ustanovuje již zákon č. 31/1929 Sb. z. a n., vydati trestní příkaz.

Dále umožňuje osnova soudu, aby zákonného zástupce a osobu, která nad mladistvým bdí, předvolal k hlavnímu přelíčení i tehdy, když tyto osoby nejsou obhájci nebo svědky. Totéž platí i o osobě, která vyšetřovala poměry mladistvého, jeví-li se její přítomnost soudu žádoucí. O následcích nedostavení platí u těchto osob totéž, co ustanovuje trestní řád o následcích nedostavení svědka, o jejich výslechu pak ustanovení § 38 odst. 2 této osnovy. Konečně má býti, jak již bylo řečeno u § 45, doba hlavního přelíčení oznámena i zařízení pro soudní péči o mládež. Jeho zástupce má právo býti při hlavním přelíčení přítomen a může si vyžádati slovo, takže bude míti příležitost osvětliti se stanoviska sociální péče stav mladistvého a opatření, kterých by bylo potřebí na jeho nápravu a záchranu.

Druhá skupina úchylek má zajistiti mladistvému náležitě hájení při hlavním přelíčení a možnost přiměřené přípravy jeho obhájení. Proto nesmí býti pod zmatečností konáno hlavní přelíčení v nepřítomnosti jeho obhájce, jímž ostatně, jak bylo již u § 44 řečeno, nemusí býti vždy obhájce z povolání. Také nesmí býti pod zmatečností zkrácena lhůta stanovená pro přelíčení.

pravu obviněného k hlavnímu přelíčení a to ani s jeho souhlasem. Toliko tehdy, když by obviněný byl ve vazbě, ponechává osnova za účelem zkrácení vazby v platnosti obecná ustanovení. Avšak ani v tomto případě nesmí ovšem býti hlavní přelíčení ustanoveno na dobu tak krátkou, aby nebylo možné splnit jiné příkazy osnovy, zejména ony, které se týkají vřetřování poměrů mladistvého a předvolání zúčastněných osob.

Třetí odchylka má za účel uchrániti mladistvého nepřiznivých vlivů hlavního přelíčení samého. Některé části hlavního přelíčení mohou působiti na mladistvého zvláště nepříznivě. Tak na př. odpírali obhájce jeho skutku závažnost, jakou má, nebo rozebírali znalec nebo svědek osobnost vinníkovu, atd. Proto má míti soud podle osnovy právo rozkázati mladistvému, aby na čas opustil soudní síň. Věci prováděcího nařízení bude vydati také podrobná ustanovení o tom, aby v zájmu mladistvého bylo upuštěno od všech zbytečných formalit.

Konečně třeba dbáti toho, jak již ostatně nařizovalo nař. min. sprav. z 21. srpna 1908, č. 13 Věst. a § 25 zák. čl. VII/1913, aby hlavní přelíčení, a ovšem i jiná úřední jednání byla konána tak, aby mladistvý nepřišel do styku s provinilci staršími než 18 let. Kde nebude možné toho docíliti úplným místním odloučením, bude nutné takové styky zameziti aspoň konáním úředních jednání v jiných místnostech nebo v jiných úředních hodinách nebo jiným vhodným opatřením.

ÚP. Vládní návrh upravoval v §u 47 některá ustanovení, týkající se hlavního přelíčení, odchýlně od ustanovení obecných. Při tom však některá ustanovení, týkající se hlavního přelíčení, byla ve vládním návrhu umístěna v §u 46. Ústavně-právní výbor považoval proto za účelné veškerá tato ustanovení, týkající se hlavního přelíčení systematicky upravit v jednom paragrafu a proto škrtl v § 46, odst. 2 a 3 druhé věty těchto odstavců a přemístil je do § 47. Nikoliv však bez změny. Vládní návrh stanovil totiž, že pod zmatečností nelze konati hlavní přelíčení v nepřítomnosti obviněného ani v nepřítomnosti jeho obhájce. Takové ustanovení, jehož tendenci sluší arci schvalovati, mohlo by však zavdati příčinu k tomu, že by trestní řízení mohlo býti mařeno tím, že obviněný se k hlavnímu přelíčení nedostaví nebo že zejména v řízení před okresními soudy, by nebylo možné ustanoviti vhodnou osobu jako obhájce a nutiti ji k účasti na řízení. Proto ústavně-právní výbor stanovil zmatečnost řízení jenom na ty případy, kdy hlavní přelíčení bylo konáno, aniž mladistvý byl při něm slyšen a tedy soudem osobně poznán, nebo když se konalo hlavní přelíčení před senátem mládeže v nepřítomnosti obhájce. Poněvadž podle § 44, odst. 3 musí být v řízení před senátem mládeže pod zmatečností obhájcem osoba způsobilá k obhajování před

krajskými soudy, zpravidla tedy obhájce z povolání, není třeba obávati se obtíží, které by vzešly z bezvýjimečného předpisu vládního návrhu. Tím ovšem nemá býti řečeno, že by v řízení před okresním soudem nekladla osnova rovněž váhu na obhajování mladistvého. Z § 44, odst. 1 plyne pravý opak.

Vládní návrh stanovil dále, že zástupce pomocného zařízení má právo býti přítomen vždy při hlavním přelíčení a vyžádati si u něho slovo. Podobného ustanovení o zákonném zástupci neobsahoval, a to právem, neboť přiznával mu v § 44, odst. 5 práva obhájce, i když byl zřízen obhájce jeden. Podle názoru ústavně-právního výboru nebyla by konkurence několika obhájců účelná. Za hlavního přelíčení mohly by vzniknouti při odporujících si návrzích obhájce a zákonného zástupce pochybnosti, které návrhy jest vzíti za podklad soudního rozhodnutí. Proto škrtl ústavně-právní výbor v § 44 odst. 5, za to však vsunul do § 47 nové ustanovení, podle něhož zákonný zástupce má právo býti vždy přítomen při hlavním přelíčení a ujmouti se u něho slova. Tím jsou věcně jeho zájmy plně chráněny, aniž by došlo ke komplikacím při konfliktech s formální obhajobou.

K původně druhému odstavci § 47 rozhodl se ústavně-právní výbor k zamezení všech pochybností připojití ustanovení, jehož podle platných trestních řádů třeba dbáti pod zmatečností, a podle něhož třeba vždy nové okolnosti, které při jednání konaném v nepřítomnosti obviněného vyšly na jevo a odůvodňují podezření proti němu, sděliti mu nejpozději před ukončením přírodního řízení. Ustanovení to týká se arci toliko takových okolností, které odůvodňují podezření proti obviněnému, nikoliv však takových okolností, týkajících se jeho osobních, majetkových a rodinných poměrů, jeho mravního stavu, duševního vývoje, atd., které s činem samým nemají nic společného.

Vyloučení veřejnosti.

§ 48. ⁽¹⁾ Soud vyloučí se souhlasem obhájce nebo zákonného zástupce veřejnost při hlavním přelíčení, když je to na prospěch obviněného. Ustanovení trestního řádu, podle kterých může býti veřejnost vyloučena také z jiných důvodů, nejsou tím dotčena.

⁽²⁾ K nevěřejnému hlavnímu přelíčení může soud povolit přístup osobě nezúčastněné jediné, je-li to na prospěch mladistvého nebo v zájmu

veřejném. Rodičům, pěstounům, poručníkovi, ochrannému dozorcí a funkcionářům institucí pro péči o mládež, jakož i obhájcem z povolání nelze přístup odepřít.

(³) Tato ustanovení platí také pro ústní líčení o opravném prostředku.

K odst. 1. Podle ustanovení trestních řádů, která podle ustanovení druhé věty platí i v řízení proti mladistvým, může být veřejnost u hlavního přelíčení vyloučena z důvodů mravnosti a veřejného pořádku (§ 229 tr. ř., § 293 tr. por.).

V řízení proti mladistvým přibyl další důvod, totiž, že vyloučení veřejnosti je na prospěch obviněného. V tomto případě je však potřeba souhlasu buď obhájce nebo zákonného zástupce; ne-souhlas jednoho z nich tedy nevadí.

Ze zkušenosti je známo, jak neblahý vliv na mladistvého provinilce mívá veřejné hlavní přelíčení. Proto zákony jiných států stanoví většinou obligatorní vyloučení veřejnosti hlavního přelíčení proti mladistvým. Je tudíž uvedená podmínka § 48, odst. 1., aby vyloučení veřejnosti bylo na prospěch obviněného, dána, není-li tu zcela mimořádných okolností, v každém případě. Proto je na soudcích mládeže, aby uvedeného ustanovení užívali na prospěch mladistvého co možná nejvíce.

K odst. 2. Jako ustanovením odstavce (¹) byly doplněny důvody pro vyloučení veřejnosti stanovené tr. řádem, tak doplňuje opět odstavec (²) v druhé větě výpočet osob, kterým podle tr. řádu nemůže být odepřen přístup k hlavnímu přelíčení, jehož veřejnost byla vyloučena (viz ÚP.). Nelze tudíž v zemi České a Mor. Sl. odepřít přístup také soudcům, konceptním úředníkům státního zastupitelství a ministerstva spravedlnosti (§ 230, odst. 2. tr. ř.). Důvěrníkům stran může být dovolen přístup jen za podmínky první

věty, odst. 2., t. j. je-li to na prospěch mladistvého nebo v zájmu veřejném.

K § 48:

VN. Také ustanovení § 48 je odůvodněno snahou uchrániti mladistvého zhoubného vlivu sensace. Při hlavním přelíčení má být proto veřejnost vyloučena. Pouze při prohlášení rozsudku bylo nutné zachovati veřejnost, ježto je tu zaručena ustanovením § 101 ústavní listiny. Veřejně bude možné konati hlavní přelíčení toliko výjimkou, totiž vyžadují-li toho zvlášť důležité důvody.

Důsledkem těchto ustanovení bylo do osnovy pojato i ustanovení § 59 (§ 60 zákona), obsahující trestní sankci na neoprávněné uveřejnění zprávy ze spisů řízení přípravného, z obžalovacího spisu nebo návrhu, z obsahu jednání při neveřejném hlavním přelíčení neb ústním líčením o opravném prostředku, zprávy o rozsudku v trestní věci mladistvého nebo uveřejnění jeho podobizny. Tato ustanovení shledáváme již v § 13 zák. čl. VII/1913.

ÚP. Zásada vládního návrhu, podle níž měla být veřejnost vyloučena v celém řízení vyjímajíc prohlášení rozsudku již ze zákona, nesetkala se se souhlasem ústavně právního výboru. Bylo namítáno, že tuto zásadu lze těžko uvést v soulad s ustanovením ústavní listiny, podle něhož veřejnost při přelíčení smí být vyloučena jen v případech zákonem stanovených (§ 101, odst. 2 úst. list.), když vládní návrh neuváděje takových konkrétních důvodů pro vyloučení veřejnosti, již zákonem samým veřejnost vylučuje. Než nehledíc k těmto pochybnostem ústavním nepovažoval ústavně-právní výbor ani věcně za účelné, aby rozhodování o tom, má-li být veřejnost vyloučena, bylo bez jakékoli kontroly svěřeno orgánu, k jehož kontrole vlastně byla veřejnost při přelíčení ústavní listinou stanovena. Ústavně právní výbor je přesvědčen, že účelu, který osnova sleduje, totiž aby veřejnosti hlavního přelíčení nebyly vzbuzeny v obviněném pocity a vědomí významu jeho činu, a aby nebyla poškozována takovou veřejností jeho budoucnost a mravní vývoj, lze docílit také tím, když bude stanovena podmínka, že soud může vyloučiti veřejnost, když je to na prospěch obviněného a když s tím obhájce nebo zákonný zástupce souhlasí. Stačí souhlas jednoho z nich. Tyto osoby jsou zajisté v první řadě povolány k tomu, aby pečovaly o prospěch mladistvého obviněného. Budou-li obě považovati za žádoucí, aby veřejnost při hlavním přelíčení vyloučena nebyla, budou mít pro to zajisté pádné důvody. Ostatně i v takových

případech připouští osnova vyloučení veřejnosti z důvodů platných podle trestních řádů.

Doplnění výpočtu osob, kterým nelze odepřít přístup k neveřejnému hlavnímu přelíčení, rodiči, pěstouny, poručníkem a ochranným dozorem, je zajisté přirozené a nepotřebuje podrobnějšího odůvodnění.

Rozhodnutí o ochranných opatřeních.

§ 49. ⁽¹⁾ O ochranném dozoru (§ 11) a ochranné výchově (§ 12) rozhodne soud usnesením, jež, je-li to možné, připojí hned k rozsudku. Před rozhodnutím vyslechne o tom, nestalo-li se tak již při hlavním přelíčení nebo dříve, obviněného, jeho zákonného zástupce, veřejného žalobce, obhájce a zástupce pomocného zařízení (§ 45).

⁽²⁾ Toto rozhodnutí náleží soudu první stolice, i když k odsouzení došlo teprve ve stolici vyšší.

⁽³⁾ Usnesení, kterým byl nařízen ochranný dozor neb ochranná výchova, pozbývá platnosti, byl-li odsouzený mladistvý k opravnému prostředku pravoplatně zproštěn nebo bylo-li trestní řízení zastaveno. Počalo-li se však již s výkonem takového ochranného opatření, zruší se teprve, když poručenský soud pravoplatně rozhodne, že takového opatření není potřeba (§ 4, odst. 1.).

K odst. 1. Usnesení o ochranných opatřeních má být učiněno co možná hned při hlavním přelíčení, t. j. potom, když soud se usnesl o rozsudku. Není-li to možné, stane se tak později.

Předběžné slyšení obhájce a zástupce pomocného zařízení je tu obligatorní; slova »podle možnosti« obsažená ve vládním návrhu byla škrtnuta.

Proti usnesení je možná stížnost (§ 51, odst. 1. čís. 1.) a to ve prospěch obviněného i v tom případě, když některé ochranné opatření nebylo nařízeno (§ 51, odst. 3.). Byla-li stížnost podána z toho

důvodu, že nebylo nařízeno v ú b e c ž á d n é ochranné opatření, může soud první stolice sám změnit své usnesení, proti čemuž je opět možná stížnost (§ 52, odst. 2.). Stížnost má odkladný účinek, leč by jí soud tento účinek výslovně odepřel (§ 52, odst. 1.).

K odst. 2. Rozhodnutí o ochranných opatřeních má být oznámeno opisem poručenskému soudu a stejně i výsledek stížnosti na ně; je-li vykonatelné a náleží-li výkon poručenskému soudu, má být požádán za jeho výkon (§ 22, odst. 1. čís. 5 prov. nař.).

K odst. 3. Ustanovení první věty platí bez rozdílu, zda došlo ke zproštění obviněného nebo k zastavení řízení na opravný prostředek řádný (odvolání, zmateční stížnost) či mimořádný (obnova, zmateční stížnost pro zachování zákona).

Pozbylo-li usnesení trestního soudu, jímž bylo nařízeno ochranné opatření, podle tohoto ustanovení platnosti, může toto opatření přes to učiniti soud poručenský. Ochranné opatření, s jehož výkonem se již počalo, se zruší teprve, když poručenský soud pravoplatně rozhodl, že ho není potřeba (§ 4, odst. 1.).

O evidenci a statistice ochranných opatření srov. §§ 48 až 51 prov. nař.

K § 49:

VN. O ochranných opatřeních má soud podle osnovy rozhodnouti zpravidla hned při hlavním přelíčení, když vyslechl obě strany a zákonného zástupce obviněného, podle možnosti i obhájce a zástupce pomocného zařízení pro péči o mládež. Není vyloučeno, že soud nebude moci ihned rozhodnouti, poněvadž bude nucen konati ještě některá šetření o poměrech mladistvého. Bylo by neúčelným v takovém případě hlavní přelíčení odročovati a mladistvého obviněného k němu opět předvolávati. Stačí, když soud rozhodne o ochranném opatření později, ovšem i v takovém případě po výsledku uvedených osob.

Rozhodnutí o ochranných opatřeních má se podle osnovy státi usnesením a nikoliv rozsudkem. Praktickým důsledkem toho je, že při užití opravného prostředku, t. j. stížnosti proti

takovémuto usnesení, nebude mít stížnost podle § 52 účinek odkladací, nebude-li ji takový účinek soudem samým přiznán. To je jistě v zájmu mladistvého.

Příslušný k rozhodnutí má být vždy soud první stolice, i když byl mladistvý odsouzen ve stolici vyšší; neboť tento soud má nejlepší možnost vyniknouti do věci a poznati, čeho je pro záchranu mladistvého zapotřebí.

Podle nastíněné konstrukce je rozhodnutí o ochranných opatřeních závislé vždy na výsledku trestního řízení. Byl-li obviněný zproštěn nebo bylo-li trestní řízení proti němu zastaveno neb od trestního řízení upuštěno, mohou sice být tato ochranná opatření také nařízena, nikoliv však soudem trestním, nýbrž poručenským (§4). Ke zproštění může však dojít také teprve ve stolici opravné, stejně jako není vyloučeno, aby řízení bylo zastaveno teprve v řízení obnoveném. V takových případech projeví se závislost rozhodnutí o ochranných opatřeních na konečném výsledku trestního řízení podle osnovy tím, že rozhodnutí o ochranných opatřeních pozbuje samo sebou platnosti. Bylo-li však s výkonem ochranného opatření započato, bylo by neúčelným, aby tento důsledek nastal přes to, že poručenský soud snad nařídí podle § 4 stejné ochranné opatření. Proto má v uvedeném případě dojít ke zrušení teprve tehdy, až poručenský soud rozhodne právoplatně, že ochranného opatření není potřeba.

Právo podávati opravné prostředky.

§ 50. ⁽¹⁾ Opravné prostředky mohou podle ustanovení platných pro obviněného podati v jeho prospěch také jeho manžel, rodiče, zákonný zástupce, obhájce, pomocné zařízení uvedené v § 45 a veřejný žalobce; proti vůli obviněného však pouze jeho otec, matka, zákonný zástupce, obhájce a pomocné zařízení uvedené v § 45.

⁽²⁾ Rozhodnutí a opatření, proti kterým mohou osoby uvedené v odstavci ⁽¹⁾ podati opravný prostředek, buďtež jim doručena; byly-li však při jejich prohlášení přítomny, staniž se tak jen tehdy, když za to žádají.

⁽³⁾ Lhůta k podání opravného prostředku se posuzuje u veřejného žalobce, zákonného zástup-

ce a obhájce samostatně, u ostatních osob uvedených v odstavci ⁽¹⁾ podle lhůty platné pro obviněného.

K odst. 1. O právu podávati opravné prostředky proti rozhodnutím (usnesením, rozsudkům) soudu platí zásadně ustanovení trestních řádů. Avšak § 50, odst. 1. rozšiřuje toto právo potud, že osobám tam uvedeným přiznává právo podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného toutéž měrou, jakou přísluší jemu samému, a to i v případech, ve kterých podle ustanovení trestního řádu toto právo nemají. Mohou tedy zejména — stejně jako obviněný — podávati stížnost proti soudním rozhodnutím v řízení přípravném, dále v případech uvedených v tr. řádu proti usnesením radní komory a v řízení před soudy okresními proti rozhodnutím soudu vůbec (§ 113, 114 a 481 tr. ř.; stejně podle §§ 378 a 546 tr. por., ač-li není opravný prostředek vyloučen).

Pomocnému zařízení (úřadovně, okresní péči, § 45) přísluší uvedené právo podávati opravné prostředky i v tom případě, když jeho zástupce nebyl ustanoven obhájcem. Zdůrazniti sluší, že § 50, odst. 1., přiznává toto právo pomocnému zařízení samému. To znamená, že pomocné zařízení podává tento prostředek vlastním jménem, tedy jako instituce zastoupená osobami podle stanov k tomu povolanými, nikoli osobou, kterou pomocné zařízení bylo zastoupeno při hlavním přelíčení. (Slova »nebo jeho zástupce« obsažená ve vládním návrhu byla škrtnuta.) Byl-li zástupce pomocného zařízení ustanoven obhájcem, může ovšem podávati opravné prostředky — vedle samého zařízení — vlastním jménem. Zřekl-li se tedy zástupce v takovém případě opravného prostředku, není tím právo samého pomocného zařízení dotčeno.

Ustanovení tohoto paragrafu vztahuje se na opravné prostředky řádné i mimořádné, tedy zejména

na i na žádost za navrácení k předešlému stavu a za obnovu.

K odst. 2. Zda doručení tu nařízené se má státi do vlastních rukou, řídí se podle ustanovení trestního řádu (srov. § 79 tr. ř., § 79 tr. por.).

Viz též § 31, odst. 1. č. 7 prov. nař.

K odst. 3. Pokud jde o délku lhůty k podání opravného prostředku osobami uvedenými v odst. 1., platí ustanovení trestního řádu; není-li pro ně v trestním řádě určena zvláštní lhůta, platí lhůta určená pro obviněného. Ustanovení odst. 3. týká se počátku lhůty. Zpravidla počíná totiž lhůta pro uvedené osoby běžeti od téhož dne, od něhož běží pro obviněného, byť i rozhodnutí, o něž jde, bylo oprávněné osobě doručeno podle odstavce 2. dříve či později. Toliko pokud jde o veřejného žalobce, zákonného zástupce a obhájce posuzuje se běh lhůty samostatně, t. j. lhůta počíná pro ně běžeti od té doby, kdy rozhodnutí bylo doručeno jim samým. To platí ovšem jen tehdy, když lhůta k podání opravného prostředku počíná podle ustanovení trestního řádu běžeti ode dne doručení, na př. lhůta ku provedení opravného prostředku proti rozsudku, za jehož opis bylo žádáno (§ 284, 294 tr. ř., 388 tr. por.). Počíná-li se však běh lhůty od prohlášení rozhodnutí (jako na př. zpravidla lhůta k opovědi zmateční stížnosti neb odvolání), platí to i pro zákonného zástupce a obhájce, který byl při prohlášení přítomen (srov. odst. 2.).

Zvláštní ustanovení o lhůtě k podání opravného prostředku v případech uvedených v § 51, odst. 1. č. 1 až 4 obsahuje § 52, odst. 1.

Srov. také § 21 a § 31, odst. 1. č. 7 prov. nař.

K § 50:

VN. Právo podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného bylo tu rozšířeno i na pomocné zařízení pro soudní péči o mládež a jeho zástupce. Zpravidla bude sice zástupce to-

hoto zařízení moci podávati prostředky opravné již ve funkci obhájce (§ 44); mohou se však vyskytnouti případy, že zástupce takového zařízení nemůže býti obhájcem nebo že soud neuzije jeho pomoci v tomto směru. V zájmu mladistvého však bude, zvláště hledíc na ustanovení § 51 odst. 3, aby tomuto zařízení a jeho zástupci bylo poskytnuto právo podávati opravné prostředky v každém případě, ovšem jen ve prospěch obviněného.

Zvláštní ustanovení o tom, jak se počítají lhůty k opravným prostředkům (§ 50, odst. 2.), vyhovuje praktické potřebě. Podozřívati bylo by jen tolik, že v těch případech, kdy není třeba doručovati rozhodnutí, nemění se na počátku lhůty nic ani v tom případě, když za doručení rozhodnutí bylo žádáno.

ÚP. Na rozdíl od kasuistického výpočtu rozhodnutí, při nichž se rozšiřuje okruh osob oprávněných podávati ve prospěch obviněného opravné prostředky, přijal ústavně právní výbor ustanovení všeobecné, považuje je za jednodušší. Doplnil dále § 50 novým ustanovením o tom, že rozhodnutí a opatření, proti kterým mohou osoby oprávněné podat opravný prostředek, mají jim býti doručena. Jinak by ustanovení přiznávající jim právo opravných prostředků, bylo z valné části illusorním, když jim nelze s výjimkou veřejného žalobce, zákonného zástupce a obhájce z důvodů procesních přiznati právo podávati opravné prostředky ve lhůtě samostatné.

Stížnost.

§ 51. ⁽¹⁾ Kromě rozhodnutí a opatření, na něž si lze stěžovati podle trestního řádu, je možné stěžovati si také:

1. na rozhodnutí soudu a dozorcí rady o ochranných opatřeních (§ 23, 24 a 49),

2. na rozhodnutí soudu podle § 9, ods. ⁽⁴⁾,

3. na rozhodnutí dozorcí rady o podmíněném propuštění z trestu a jeho odvolání (§ 19 a 21), vyjímajíc rozhodnutí, k němuž se vyžaduje podle § 21, ods. ⁽³⁾, jednomyslného usnesení dozorcí rady,

4. na rozhodnutí dozorcí rady, že se doba ztrávená v kárné samovazbě nezapočítává do trestu (§ 18, odst. 2.).

⁽²⁾ Proti jiným rozhodnutím dozorcí rady, Soudnictví nad mládeží.

než která jsou uvedena v odstavci ⁽¹⁾, není opravných prostředků.

⁽³⁾ Osoby oprávněné podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného mohou si stěžovati také na to, že některé ochranné opatření nebylo nařízeno nebo že od výkonu ochranné výchovy bylo upuštěno nebo že její výkon byl podmíněně odložen.

K odst. 1. č. 2. Citovaný § 9, odst. 4. týká se určení náhradního opatření za nedobytný trest peněžitý.

Č. 3. Jednomyslného usnesení dozorcí rady je podle § 21, odst. 3. potřebí k podmíněčnému propuštění úchylného vězně, který si odbyl aspoň 6 měsíců trestu, nečiní-li doba odbytého trestu aspoň jeho polovici; tu je tedy stížnost proti takovému rozhodnutí vyloučena, nechť podmíněčné propuštění bylo povoleno či odmítnuto.

K odst. 2. Otázku, jsou-li proti jiným rozhodnutím s o u d u, než která jsou uvedena v odst. 1., opravné prostředky, sluší řešiti podle ustanovení trestních řádů (srov. úvod odst. 1.).

K odst. 3. K osobám oprávněným podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného náleží také státní zástupce (§ 50, odst. 1.). Státní zástupce může tudíž na rozhodnutí uvedená v odst. 3. podati stížnost jak v neprospěch tak i ve prospěch obviněného.

K § 51:

VN. Kromě případů, kdy se stížnost připouští již podle obecných ustanovení trestních řádů (tedy v řízení před soudy okresními, stejně jako proti rozhodnutím vyšetřujícího soudce vždy) vypočítává osnova v § 51 ona další rozhodnutí soudu a dozorcí rad, proti nimž má býti podle této osnovy stížnost také přípustná.

Bez zvláštního ustanovení mohlo by býti pochybně, zda-li osoby oprávněné podávati opravné prostředky ve prospěch obviněného, mohou si také stěžovati na to, že některé ochranné opa-

tření nebylo nařízeno. Ochranné opatření zhamenaná jistě vždy zásah do svobody obviněného. Leč tento zásah není tu trestem, není zlem, nýbrž směřuje vždy k jeho dobru. Osnova proto tuto pochybnost odstraňuje výslovným ustanovením přisvědčujícím k uvedené otázce (§ 51 odst. 3).

ÚP. Doplnění §u 51, odst. 1., č. 3. ustanovením, podle něhož se vylučuje stížnost proti takovému usnesení dozorcí rady, k němuž se vyžaduje podle § 21, odst. 1. jednomyslné usnesení dozorcí rady, je důsledkem změny provedené v § 21. Vyžadujíc jednomyslného usnesení mohla osnova právem vyloučiti opravný prostředek veřejného žalobce, který je členem dozorcí rady a tudíž pro podmíněné propuštění hlasoval. Nedošlo-li však k jednomyslnému usnesení a bylo-li tudíž podmíněné propuštění odepřeno, lze vyloučiti též opravný prostředek vězně a osob oprávněných podávati opravné prostředky v jeho prospěch, poněvadž tímto rozhodnutím nebyl dotčen podle koncepce § 21, odst. 3. vězeň ve svých právech, nemaje na podmíněné propuštění v těchto případech žádného nároku.

Doplnění téhož § 51 ustanovením, podle něhož se přiznává stížnost na rozhodnutí dozorcí rady, že se doba ztrávená v kárné samovazbě nezapočítává do trestu, je odůvodněno tím, že by bez takového opravného prostředku byl na tom vězeň hůře, než-li kdyby o jeho činu rozhodoval soud.

§ 52. ⁽¹⁾ V případech uvedených v § 51, odst. ⁽¹⁾, č. 1 až 4, má se stížnost podati u soudu neb u dozorcí rady, které vydaly rozhodnutí, a to do osmi dnů od jeho oznámení (§ 50, odst. 2.). Stížnost má odkladný účinek, leč by soud nebo dozorcí rada jí takový účinek odepřely, protože odklad výkonu rozhodnutí by byl na škodu mladistvého.

⁽²⁾ Byla-li stížnost podána z toho důvodu, že nebylo nařízeno vůbec žádné ochranné opatření nebo že od výkonu ochranné výchovy bylo upuštěno nebo že její výkon byl podmíněně odložen, mohou soud první stolice nebo dozorcí rada samy změnit své usnesení. Na jejich nové rozhodnutí lze si opět stěžovati.

⁽³⁾ O stížnosti proti rozhodnutí dozorcí rady rozhoduje s konečnou platností senát mládeže krajského soudu, v jehož obvodě ústav leží.

(⁴) Je-li vedle stížnosti proti rozhodnutí o ochranném opatření podán i opravný prostředek proti rozsudku, rozhodne o ní soud příslušný rozhodovati o tomto opravném prostředku.

K odst. 1. Stížnosti, které se mají podati u dozorčí rady, lze podati u soudu, jehož členem je předseda dozorčí rady, neb u představeného ústavu (§ 18, odst. 4. prov. nař.).

Kde se podává stížnost v jiných případech nežli těch, které uvádí § 51, odst. 1., čís. 1 až 4, a má-li taková stížnost odkladný účinek, řídí se podle ustanovení trestního řádu. Pravidlem je, že stížnost sluší podati u toho soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje, a že má odkladný účinek, jen když zákon jí ho výslovně přiznává; to platí ovšem jen, neobsahuje-li zákon ustanovení odchylných.

Rozhodnutí je o z n á m e n o zpravidla doručení; byla-li však strana oprávněná ke stížnosti proti rozhodnutí při jeho prohlášení přítomna, platí to za oznámení, a jen žádala-li za doručení rozhodnutí, pokládá se rozhodnutí za oznámené doručení jeho (§ 50, odst. 2.).

K odst. 2. Otázka, může-li soud první stolice stížnost na své rozhodnutí vyřídit sám v ten způsob, že změní své rozhodnutí, není v trestním řádu výslovně řešena. Povšechně možno říci, že toto právo nelze přiznati soudu v tom případě, když by nové rozhodnutí se dotýkalo práv druhé strany z původního rozhodnutí vyplývajících, což bude asi pravidlem. Ustanovení odstavce (²) je tedy povahy výjimečné.

K odst. 3. Z rozhodování o této stížnosti jsou vyloučeni ti členové senátu mládeže, kteří jsouce zároveň členy dozorčí rady se zúčastnili jejího rozhodování (§ 30, odst. 5. zák. soud. mlád., § 69 č. 2 tr. ř., § 66 tr. por. per analogiam).

Srov. také § 21 prov. nař.

K odst. 4. Tímto ustanovením nemění se nic na řízení, v němž se rozhoduje o stížnosti.

K § 52:

VN. Ustanovení § 52 nepotřebují bližšího vysvětlení. Zmínky zasluhuje snad ustanovení odst. 2., podle něhož může soud nebo dozorčí rada stížnosti v případech tam uvedených ihned sama vyhověti. To je odůvodněno snahou, aby k rozhodnutí o potřebných ochranných opatřeních došlo co nejrychleji.

ÚP. Vládní návrh odpírál v § 52, odst. 1. stížnosti odkladný účinek, leč by soud první stolice nebo dozorčí rada samy jí takový účinek přiznaly. Při podrobném zkoumání rozhodnutí, proti nimž je podle osnovy stížnost připuštěna podle § 51, považoval ústavně-právní výbor toto ustanovení odchylné se podstatně od obecných zásad, za nemožné, zejména když soudu nebo dozorčí radě nebyly dány žádné směrnice, kdy má odkladný účinek býti přiznán. Proto rozhodl se ústavně právní výbor pro stanovení zásady opačné, pro přiznání odkladného účinku stížnosti, ale zároveň umožnil soudu a dozorčí radě, aby odkladný účinek odepřely, ale jen tehdy, kdyby odklad výkonu rozhodnutí byl na škodu mladistvého. To má význam zejména pro výkon nařízených ochranných opatření.

O d v o l á n í.

§ 53. (¹) Odsuzujícímu rozsudku, kterým bylo od potrestání upuštěno (§ 6), lze odporovati odvoláním ve prospěch obviněného toliko, pokud jde o výrok o vině, v neprospěch obviněného pak kromě toho pouze proto, že soud upustil od potrestání.

(²) Rovněž lze odvoláním odporovati odsuzujícímu rozsudku proto, že soud neupustil od potrestání (§ 6).

Z ustanovení tohoto paragrafu vyplývá:

1. Proti výroku o vině obsaženému v odsuzujícím rozsudku, jímž bylo podle § 6 upuštěno od potrestání, lze podati odvolání jak ve prospěch tak v neprospěch obviněného, ovšem toliko pokud odvolání proti výroku o vině je podle

ustanovení trestního řádu přípustné, tedy podle práva platného v zemi České a Moravskoslezské nikoli proti rozsudku senátu mládeže a podle práva platného na Slov. a P. R. nikoli v případech § 381, odst. 2. tr. por.

2. V neprospěch obviněného je možné odvolání proti takovému rozsudku také proto, že soud upustil od potrestání.

3. Proti odsuzujícímu rozsudku, kterým byl uložen trest, je možné odvolání také z toho důvodu, že soud neupustil od potrestání.

4. Jestliže soud upustil od potrestání a zároveň vyslovil podle § 6, odst. 2., že zůstává potrestání mladistvého rodině nebo škole nebo že mu dává důtku, není proti tomu možné odvolání ve prospěch mladistvého. Rovněž ale není přípustné odvolání v neprospěch mladistvého, jestliže soud upustil od potrestání takové opatření nevyslovil.

K § 53:

VN. Pokud jde o zvláštní ustanovení o odvolání (§ 53) v případech, kdy soud upustil od potrestání, nevylučuje osnova odvolání proti výroku o vině nikdy. Za to však omezuje žalobcovu právo odporovat rozsudku v neprospěch obviněného potud, že může sice podat odvolání proti tomu, že soud upustil od potrestání, nikoliv však proti tomu, že soud neuložil aspoň nějaký kárný trest podle § 6, odst. 2. To proto, aby odvolací soudy nebyly zatěžovány rozhodováním i ve věcech tak malé váhy.

Hlava třetí.

Ustanovení závěrečná.

Poručenský soud.

§ 54. (1) Poručenským soudem rozumí se v tomto zákoně příslušný soud poručenský neb opatrovnický nebo poručenský úřad.

(2) Je-li poručenský soud (úřad) v cizině a nelze-li vyčkat jeho rozhodnutí, náleží, nestano-

vi-li mezinárodní smlouvy něco jiného, zatímne činiti ona opatření, ke kterým je podle ustanovení tohoto zákona povolán soud poručenský, onomu tuzemskému soudu (úřadu), který je příslušný zříditi nedospělému nebo mladistvému, o něhož jde, poručníka neb opatrovníka.

Pravomoc ve věcech poručenských a opatrovnických v zemích Slovenské a Podkarpatské náležela do působnosti poručenských (sirotčích) úřadů. Od 1. listopadu 1931. vykonávají ji podle § 56 zákona ze dne 19. června 1931, č. 100 Sb. z. a n. v celém území republiky řádné soudy, a to v první stolici soudy okresní, v druhé soudy krajské, ve třetí soud nejvyšší.

K odst. 1. O příslušnosti poručenských (opatrovnických) soudů jednáji [podle právního stavu platného 1. listopadu 1931]:

1. v zemi České a Moravskoslezské § 109, 109 a) j. n., [změněné cís. nař. z 10. srpna 1914, č. 208 ř. z., cís. nař. z 28. června 1916, č. 207 ř. z., zákonem ze dne 8. července 1930, č. 130 Sb. z. a n.] a nař. min. sprav. z 11. srpna 1914, č. 209 ř. z. (Jejich znění viz Hora, Civilní řád soudní a jurisdikční norma, 2. doplněné studijní vydání, Čsl. Kompas, Praha 1931).

2. V zemi Slovenské a Podkarpatské § 1 zákona z 20. prosince 1922, č. 391 Sb. z. a n., [změněného zákonem z 19. června 1931, č. 100 Sb. z. a n.], jenž zní:

(1) Místní příslušnost poručenských soudů na Slovensku a v Podkarpatské Rusi určuje se bydlištěm poručencovým nebo opatrovancovým.

(2) Nelze-li bydliště zjistiti, řídí se místní příslušnost poručenského soudu podle místa pobytu poručencova (opatrovancova), a není-li pobyt jeho znám anebo zdržuje-li se poručenec (opatrovanec) v cizině, podle místa jeho posledního bydliště v tuzemsku.

Kromě toho platí na Slovensku a Podkarpatské Rusi tato ustanovení zák. čl. XX/1877:

§ 201. Poručenský soud je povinen, i když není příslušný, výjimečně učiniti neodkladná opatření o osobách, které se zdržují v jeho obvodu v čase, kdy nastal případ poručnictví neb opatrovnictví, potud, až se zjistí příslušnost poručenského soudu.

§ 202. Řádná příslušnost poručenského soudu trvá potud, až poručenský soud, který se stal mezitím příslušný, převzme příslušné úkony.

O přenášení příslušnosti jednají: § 111 j. n., změněný čl. IV, č. 23 cís. nař. z 1. června 1914, č. 118 ř. z. (viz H o r a, l. c.) a § 5 zákona ze dne 20. prosince 1922, č. 391 Sb. z. a n., změněného zákonem ze dne 19. června 1931, č. 100 Sb. z. a n. Tento § 5 zní:

(1) V zájmu poručenice (opatrovance) může příslušný poručenský soud buď sám od sebe anebo na návrh přenést na jiný poručenský soud nebo soud na území mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus buď celou poručenskou (opatrovnickou) věc nebo jen péči o osobu nebo majetek poručenice (opatrovance) zcela nebo částečně. Stejně může soud na území mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus přenést poručenskou (opatrovnickou) věc anebo péči o osobu nebo majetek poručenice (opatrovance) na poručenský soud (rozuměj na Slovensku a v Podkarpatské Rusi).

(2) Je-li soud, na který poručenská nebo opatrovnická věc zcela nebo zčásti má býti převedena, srozuměn s opatřením příslušného poručenského soudu, stane se opatření toto bez dalšího schválení účinným. Nedocílí-li se dohody, jest k účinnosti opatření potřebí na Slovensku a Podkarpatské Rusi schválení vrchního soudu téhož obvodu, pokud pak jde o přenesení poručenské (opatrovnické) věci nebo péče o osobu nebo majetek poručenice (opatrovance) na ostatní území státní nebo naopak, schválení nejvyššího soudu (§ 6).

O d e l e g a c i jednají § 31 j. n., změněný čl. IV, č. 5 cís. nař. z 1. června 1914, č. 118 ř. z. (viz H o r a, l. c.) a § 6 zákona ze dne 20. prosince 1922, č. 391 Sb. z. a n., změněný zákonem ze dne 19. července 1931, č. 100 Sb. z. a n. Tento § 6 zní:

(1) Z důvodů vhodnosti může vrchní soud, v jehož obvodu jest poručenský soud podle zákona příslušný, jemu poručenskou nebo opatrovnickou věc odejmouti a přikázati ji jinému poručenskému soudu svého obvodu.

(2) Prikázati poručenskou (opatrovnickou) věc z obvodu jednoho vrchního soudu do obvodu jiného vrchního soudu a přikázati ji na místo příslušného poručenského soudu na území mimo Slovensko a Podkarpatskou Rus anebo naopak náleží nejvyššímu soudu.

(3) Prikázati poručenskou nebo opatrovnickou věc podle předchozích odstavců tohoto paragrafu jinému soudu lze jen na návrh zákonného zástupce. Návrh nutno podati u soudu, jenž po zákonu jest příslušným poručenským soudem. Tento soud předloží návrh i se spisy soudu, jemuž náleží o návrhu rozhodnouti, vyjádře se zároveň o návrhu. Rozhodnutí, jímž bylo návrhu vyhověno, dodáno budiž i se spisy soudu, jemuž byla věc přikázána; tento pak vyrozumí o něm účastníky a soud, jemuž byla věc ođnata.

K odst. 2. Ve věcech poručenských platí tato ustanovení mezinárodních smluv.

Čl. 28 smlouvy mezi Československou republikou a Jugoslavií o úpravě vzájemných právních styků, č. 146/1924 Sb. z. a n.:

Úřadům každé ze smluvních stran přísluší poručenská (opatrovnická) péče o osobu a o veškeré jmění jejich vlastních příslušníků.

Pokud jde o příslušníky druhé smluvní strany, kteří se zdržují v jejich obvodu, nebo tam mají jmění, omezí se úřady pouze na neodkladná opatření poručenská (opatrovnická) a vyrozumějí o tom neprodleně příslušný úřad této druhé smluvní strany.

Příslušný úřad státu, jehož občanem jest poručenec, může opatření tato zrušiti. Může však též, je-li to v zájmu poručenecově, vyslechna tohoto a jeho zákonného zástupce, přenést jednotlivá opatření poručenská (opatrovnická) jak ohledně osoby, tak ohledně jmění podle předpisů o tom platných na úřady druhé strany.

Úřady tyto řídí se pak při svém rozhodování tuzemským právem. O otázkách osobního stavu jim však rozhodovati nepřisluší. Jejich rozhodnutí, jakmile se stanou právoplatnými, budou uznána na území strany druhé.

Čl. 18 konsulární úmluvy mezi republikou Československou a královstvím Italským, č. 35/1925 Sb. z. a n.:

(4) Generální konsulové, konsulové, místokonsulové a konsulární jednatelé mají právo zaříditi po případě poručení neb opatrovnictví nad příslušníky státu, k němuž tyto konsulární funkcionáři přináležejí, podle zákonů tohoto státu.

(2) Místní úřady jsou povinny oznámiti bez průtahů nejblížešmu konsulárnímu úřadu druhé Vysoké Smluvní Strany každý případ, kde by bylo na místě starati se o jmenování poručníka neb opatrovníka v zájmu příslušníka státu, k němuž tento konsulární úřad přináležejí.

(3) Ochrana osob, podléhajících poručení neb opatrovnictví, jakož i ochrana jejich majetku a zájmů jest věcí konsulárního úřadu tak dlouho, dokud příslušné soudy neb úřady státu, jehož tyto osoby jsou příslušníky, neučinily jiných opatření. Zejména otázka jmenování dočasných poručníků a opatrovníků nebo zproštění jejich funkcí bude moci býti rozhodnuta místními úřady jen za souhlasu konsulárního úřadu. Rovněž důležitá opatření, týkající se osob shora jmenovaných nebo jejich majetku a zájmů, budou vyžadovati souhlasu přednosty příslušného konsulárního úřadu nebo jeho zmocněnce.

Čl. 10 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925, o úpravě právních styků ve věcech občanských, trestních a nesporných, č. 5/1926 Sb. z. a n.:

1. Úřadům každé ze smluvních stran přísluší poručenská (opatrovnícká) péče o osobu a veškeré jmění vlastních příslušníků.

2. Nastane-li potřeba zahájití poručení (opatrovnictví) nad příslušníkem jedné strany smluvní, který nebo kterého jmění nachází se na území jedné neb druhé strany, úřady této strany, omezíce se samy toliko na bezodkladná opatření poručenská, učiní o tom příslušnému úřadu neprodleně sdělení.

3. Příslušný úřad státu, jehož občanem jest poručenec, může opatření tato zrušiti. Může však též, jestli to v zájmu poručenčově, celé poručení (opatrovnictví) nebo jednotlivá opatření poručenská (opatrovnícká), ať již ohledně osoby, ať již ohledně jmění, přenést s jejím souhlasem na úřady druhé strany podle platných tam předpisů.

4. Bylo-li poručení (opatrovnictví) takto přeneseno na úřady jedné stran smluvní, budou rozhodnutí jejich uznána na území strany druhé.

Čl. 23 úmluvy mezi republikou Československou a královstvím Rumunským o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských, obchodních a nesporných, č. 171/1926 Sb. z. a n.:

(1) Úřadům každé ze Smluvních Stran přísluší poručenská (opatrovnícká) péče o osobu a veškeré jmění vlastních příslušníků.

(2) Nastane-li potřeba zahájití poručení (opatrovnictví) nad příslušníkem jednoho Smluvního Státu, který se zdržuje na území druhé strany nebo tam má jmění, učiní o tom úřad této strany neprodleně sdělení příslušnému úřadu poručenčovu (opatrovancovu) a omezí se toliko na bezodkladná opatření na ochranu osoby a jmění.

(3) Příslušný úřad státu, jehož občanem jest poručenec (opatrovanec), může tato opatření zrušiti. Může však též, jestli to v zájmu této osoby, vyslechna ji a jejího zákonného zástupce, přenést celé poručení (opatrovnictví) nebo jednotlivá opatření poručenská (opatrovnícká) ať již ohledně osoby, ať ohledně jmění, na úřady druhé Smluvní Strany s jejím souhlasem a podle platných tam předpisů.

(4) Úřady tyto řídí se pak při svém rozhodování zákony své země. Jejich rozhodnutí, jakmile se stanou pravoplatnými, budou uznána na území druhého státu. O otázkách osobního stavu jim však rozhodovati nepřislouží.

Výnos min. sprav. z 29. března 1919, č. 6336/19, Věst. č. 5, bod 6 o právním postavení československých státních příslušníků v Rakousku:

Československým soudům se ponechává poručenská a opatrovnícká péče o státní občany Československé republiky.

Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 1930, č. 50.895, Věst. č. 1 z r. 1931, o používání služeb Společnosti pro mezinárodní právní ochranu mládeže v republice Československé se sídlem v Brně poručenskými soudy a úřady.

Dne 2. listopadu 1930 ustavena Společnost pro mezinárodní právní ochranu mládeže v republice Československé se sídlem v Brně, Smetanova 16 (telefon 35976, poštovní spořitelna pob. Brno č. 110.750).

Poručenské soudy a úřady mohou se obracet na jmenovanou Společnost, kdykoliv bude třeba prováděti pro zděšší nezletilce zákroky v cizině. Podle stanov Společnosti je totiž úkolem jejím mimo jiné zprostředkovati a prováděti ochranu mládeže ve všech případech, týkajících se československých příslušníků v cizině a cizích příslušníků v Československé republice.

Bude proto Společnost zprostředkovat na žádost poručen-
ských soudů a úřadů vyřízení věci alimentálních v cizině, zvlá-
ště bude: pátrati po rodičích dětí a jiných zákonných živitelích,
zjišťovati jejich majetkové poměry, vyjednávat s nimi o na-
rovnání, zprostředkovat podání žaloby a exekuci vydobytí
pohledávek alimentálních a pod. K tomu cíli bude ve spojení
s obdobnými společenstvy a ústavy v cizině. Na žádost těchto
bude také vzájemně vykonávat úkony právní ochrany cizozem-
ských nezletilců na československém státním území.

Bude také podávat dobrozdání ve všech věcech týkajících
se ochrany československých nezletilců v cizině nebo cizozem-
ských v Československé republice.

Poručené soudy a úřady budou proto v mezích plat-
ných zákonů používat i služeb Společnosti a také Společnosti
vycházeti vstříc, kdykoli je požádá o informaci neb o jiný zá-
krok ve prospěch nezletilce potřebného ochrany.

Pro soudy a své členy obstarává Společnost všechny úkony
bezplatně, jen za úhradu hotových výloh. Při dožádání Společ-
nosti o provedení nějakého zákroku v cizině je zaslati Společ-
nosti zálohu 10 Kč na porto. Tyto částky je vybrati od stran a,
požívají-li práva chudých, poukázati ze zálohy poplatků a vý-
dajů za chudé strany.

Bude-li mítí zákrok v alimentálních sporech v cizině vý-
sledek kladný, srazí si Společnost z vymozených platů příspěvek
20 Kč za jednotlivý případ.

Pro důležitost činnosti této Společnosti a aby bylo možno
dosíci spolupráce Společnosti pro všechny poručené soudy
a úřady, přihlásí presidia vrchních soudů (předsednictva poru-
čených úřadů III. stolice) všechny poručené soudy a po-
ručené úřady za členy Společnosti a členský příspěvek za
ně přímo zapraví. Členský příspěvek pro jednotlivce činí ročně
20 Kč; pro soudy a poručené úřady podle velikosti od 100
do 500 Kč.

K hlavě třetí.

K § 54:

VN. Na četných místech osnovy mluví se o poručeném
soudu. Aby nebylo pochybností, co se tímto soudem rozumí,
vykládá osnova výslovně, že se jím rozumí příslušný soud po-
ručený neb opatrovnícký a hledíc na odchýlnou organizaci
poručené péče na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, také
příslušný poručený úřad na tomto území.

Osnova nečiní rozdílu mezi tím, zda poručený soud je
soud zdejší nebo cizí. Ustanovením odst. (2) je však posta-
ráno o to, aby příslušnost cizího poručeného soudu neb úřa-
du nemohla býti příčinou průtahů tam, kde je potřeba rychlé-
ho zákroku.

Povinné oznámení.

§ 55. (1) Sezná-li některý soud nebo správní
úřad jakýmkoliv způsobem, že jest potřebí něja-
kého opatření poručeného soudu na prospěch
osoby mladší než osmnáct let, má to ihned ozná-
miti tomuto soudu a podle možnosti i osobám uve-
deným v § 37, odst. (3).

(2) Jeví-li se naléhavá potřeba takového opa-
tření, má je soud nebo správní úřad učiniti podle
možnosti zatímne sám a zpravit o tom soud po-
ručený.

V § 55 ukládá zákon soudům a správním úřadům
(v nejširším slova smyslu, tedy i úřadům obecním)
tyto povinnosti:

1. oznámiti poručenému soudu (§ 54), že je
potřebí nějakého jeho opatření na prospěch osoby
mladší než osmnáct let (tedy jak osoby nedospělé, tak
i mladistvé),

2. oznámiti to otci nebo matce nebo zákonnému
zástupci osoby mladší než osmnáct let, ovšem jen
podle možnosti, zejména tedy když jsou známi,

3. jeví-li se naléhavá potřeba nějakého opatření
poručeného soudu na prospěch osoby mladší než
osmnáct let, zejména tedy je-li se obávati, že by
vyčkávaní do rozhodnutí poručeného soudu bylo
spojeno s vážnými následky pro ni, učiniti podle mož-
nosti zatímne, t. j. až do rozhodnutí poručeného
soudu, takové opatření a zpravit o tom poručený
soud.

Zákon nerozlišuje, jakým způsobem soud nebo
správní úřad seznal potřebu opatření poručeného
soudu. To může býti na př. tehdy, zjiští-li se taková
potřeba v trestním řízení proti rodičům nebo zák. zá-
stupci, v řízení před soudy civilními ve věcech man-
želských nebo rodinných, při zanedbávání školní do-
cházky, při přistižení nedospělého nebo mladistvého

opustivšího svévolně domov a pod. Viz §§ 24, 26, prov. nař. O statistice viz § 49 prov. nař.

Rozumí se, že učiniti poručenskému soudu, a zajisté i soudům a správním úřadům vůbec, oznámení o takových skutečnostech, je oprávněn každý občan a také organizace pro péči o mládež. Bylo-li takové oznámení učiněno jinému než poručenskému soudu nebo správnímu úřadu, náleží jim postupovati podle § 55.

Ustanovením § 55 nejsou dotčeny zvláštní předpisy o dětech potulných cikánů (v. část druhou č. VI.).

Věcná příslušnost.

§ 56. ⁽¹⁾ Ustanovení zákona ze dne 19. března 1923, č. 51 Sb. z. a n., o státním soudě, nejsou tímto zákonem dotčena. V řízení ve věcech náležících k jeho příslušnosti budiž však užito, pokud jde o mladistvého, ustanovení § 37 až 39, odst. ⁽²⁾ až ⁽⁵⁾, § 45 a 47, odst. ⁽⁵⁾, tohoto zákona. Rozhodnouti o ochranných opatřeních (§ 49), naříditi výkon rozsudku a činiti veškerá další rozhodnutí a opatření, která po právní moci rozsudku náležejí krajskému soudu v sídle státního soudu, přísluší senátu mládeže tohoto krajského soudu a jeho předsedovi.

⁽²⁾ K příslušnosti okresních soudů náležejí též přestupky podle § 64 přest. zák. čl. XL/1879, přestupky podle § 66 až 68 a 70 přest. zák. čl. XL/1879 a podle § 1 zák. čl. XXI/1913 o veřejně nebezpečných zahálečích, byly-li spáchány osobami mladistvými,

přestupky podle § 66 přest. zák. čl. XL/1879, byly-li spáchány na osobách mladších než osmnáct let,

K odst. 1. Zákon o státním soudě obsahuje toliko předpisy organizační a procesní, nikoliv ustanovení práva hmotného. Ustanovení hmotného práva, obsažených v I. hlavě zákona o trestním soudnictví nad mládeží, má býti proto užito i tehdy, koná-li se řízení před státním soudem.

Účelem ustanovení § 56, odst. 1., bylo zabezpečiti mladistvému obviněnému podle možnosti výhody plynoucí z procesních ustanovení II. hlavy zák. o tr. soud. mlád. Neužije se proto těchto ustanovení ani v řízení před státním soudem, když by jich nebylo užiti ani v řízení před soudem jinak příslušným, tedy když by se podle § 28 zák. soud. mlád. řízení mělo konati podle předpisů trestního řádu.

Rozhodování o návrhu na obnovu trestního řízení a rozhodování o případech § 410 a 411 tr. ř., je i tu zůstaveno státnímu soudu samému.

K odst. 2. Tímto ustanovením se stanoví toliko příslušnost okresních soudů pro trestné činy, které by jinak (po zrušení zák. čl. VII/1913) náležely ku příslušnosti úřadů správních. Jde o tyto trestné činy:

§ 64 uh. přest. zák. stanoví trestnost rodičů, poručníků, opatrovníků nebo dozorců, kteří nechají potulovati svoje děti, poručence, opatrovance neb osoby svěřené jejich doзору, pokud nedokonalý ještě 18. rok svého věku, nebo kteří neužijí podle možnosti domácí kázně, aby zamezili takové potulování;

§ 66 uh. přest. zák. stanoví trestnost toho, kdo bez úředního povolení žebřá na veřejném místě nebo dům od domu, nebo kdo děti ve věku pod 18 let ponouká k žebrotě, je na žebrotu posílá, nebo je k tomu jinému přenechá;

§ 67 uh. přest. zák. stanoví vyšší trestnost toho, kdo, ačkoliv byl už pro žebrotu potrestán, opět žebřá na veřejném místě anebo dům od domu bez úředního povolení, neuplynuly-li od vytrpění jeho posledního trestu ještě dva roky;

§ 68 uh. přest. zák. stanoví trestnost, po případě vyšší trestnost osob, které žebřají s povolením úřadu nebo bez něho, jestliže 1. překročí 14. rok svého věku a žebřají spolu na témž místě v počtu větším než tři, 2. žebřají mimo čas stanovený úřadem, 3. mají při žebřání u sebe zbraň, 4. vejdou bez předchozího povolení do otevřeného hytu, 5. předstírají bídu,

neštěstí nebo že jim chybí některý úd, nebo že je vadný, že jsou slepé, hluché, němé anebo na mysli pomatené;

§ 70 uh. přest. zák. stanoví trestnost toho, kdo byv úřadem z území Československé republiky anebo z území některého kraje, města aneb obce pravoplatně vypovězen, v čase, kdy zákaz trvá, bez povolení úřadu se vrátí tam, odkud byl vypovězen;

§ 1 zák. čl. XXI/1913 stanoví trestnost osoby práce schopné, odkázané na výdělečnou činnost, která z odporu k práci se toulá nebo jinak žije jako zahaleč.

Kdežto přestupky § 64 uh. přest. zák. prikazují se bezpodmínečně ku příslušnosti okresních soudů, platí to o ostatních tu vypočtených přestupcích jen tehdy, jsou-li zde další v zákoně stanovené podmínky. Podle ustanovení § 28 sluší posouditi, zdali v těchto případech se bude u okresního soudu řízení konati podle předpisů hlavy II. zák. o soud. mlád., či podle obecně platných předpisů trestního řádu.

K § 56:

VN. Tento paragraf obsahuje některá zvláštní ustanovení o věcné příslušnosti soudů.

Tak se především zachovává v odstavci 1. [VN. obsahoval z nynějšího odstavce prvního jen první větu.] v platnosti zákon o státním soudě č. 51/1923 Sb. z. a n., i pro trestní věci mladistvých provinilců; hledíc na povahu deliktů tomuto soudu přikázaných a na naprostou výlučnost jeho kompetence, nelze ani pro mladistvé provinilce připustiti výjimek. Hmotně právní ustanovení zákona o trestním soudnictví nad mládeží budou ovšem platiti i pro státní soud, což plyne z toho, že zákon o státním soudě obsahuje jen ustanovení povahy procesní.

V odstavci 2. recipuje osnova, co bylo dosud ustanoveno v § 3, č. 2 a 4 zák. čl. VII/1913, který má býti tímto zákonem zrušen. Ide tu o ustanovení týkající se jen Slovenska a Podkarpatské Rusi. Na jeho zachování třeba trvati proto, že přestupky tu uvedené, přikázané jinak do příslušnosti úřadů správních, svědčí často o vážnějším ohrožení mladistvého a bývá tudíž potřebí vážnějšího zákroku soudu.

ÚP. měl za to, že by bylo možné, aby i při řízení před státním soudem mladiství obvinění stali se účastnými nejen materiálních, nýbrž i procesních výhod tohoto zákona, a proto doplnil § 56, odst. 1. ustanovením, podle něhož některých ustanovení o řízení má býti užito i v řízení před státním soudem.

Výslech osob nedospělých a mladistvých.

§ 57. K výslechu osoby nedospělé nebo mladistvé může soud přibrati jejího otce nebo matku nebo jinou způsobilou osobu, dá-li se očekávati, že se tím výslech usnadní, nebo jde-li o výslech svědecký, že to přispěje ke zjištění pravdy.

Ustanovení § 57 platí všeobecně, nejen v řízení před soudy mládeže, nýbrž v trestním soudním řízení vůbec. Zákon zůstává uvaženi soudu, chce-li tohoto ustanovení užiti. Nečiní rozdílu, zda jde o výslech nedospělého nebo mladistvého jako svědka či jako obviněného. Toliko jde-li o výslech svědecký, vytýká zvláštní důvod pro přibrání některého rodiče nebo jiné způsobilé osoby k výslechu, t. j. že to přispěje ke zjištění pravdy.

Obtíže, které působivá výslech osob nedospělých nebo mladistvých, spočívají nejčastěji v tom, že vyslýchaný nerozumí otázkám, které mu soud dává, že se sám nevyjadřuje způsobem srozumitelným, že přikládá slovům, jichž soud v otázce užil nebo jichž užil sám v odpovědi na otázku, jiný význam, než obvykle mají, že je při výslechu nezvyklostí prostředí tak vzrušen, že není s to se jasně vyjádřiti a podob. Způsobilou osobou, která má býti k výslechu přibrána, sluší tudíž rozuměti takovou osobu, jejíž přítomnost neb i součinnost při výslechu je s to nepříznivému vlivu uvedených okolností čeliti.

Rozumí se, že soudce neužije možnosti, dané mu ustanovením § 57, když by byla obava, že by taková osoba vykonávala na nedospělého vliv sugestivní.

K § 57:

ÚP. doplnil osnovu novým § 57, týkajícím se výslechu, osob nedospělých a mladistvých. Z praxe je zajisté známo, jaké obtíže vyskytují se při výslechu takových osob a jak nesnadno Soudnictví nad mládeží.

bývá soudci zjistiti pravdu bez součinnosti osoby k tomu způsobilé. Tyto psychologické poznatky vedly k tomu, že do osnovy nového trestního řádu mělo býti pojato zvláštní ustanovení o výslechu osob mladistvých. Ústavně právní výbor považoval za účelné zařaditi je již do této osnovy.

Pomocná zařízení pro soudní péči o mládež.

§ 58. ⁽¹⁾ Ministerstvům spravedlnosti a sociální péče náleží se přičiniti o to, aby při soudech mládeže (§ 35, odst. 2.) působila vždy, při ostatních soudech podle potřeby pomocná zařízení pro soudní péči o mládež (úřadovny pro péči o mládež).

⁽²⁾ Zástupcové a orgány pomocných zařízení pro soudní péči o mládež požívají, pokud vykonávají úkony, k nimž byli soudem povoláni, stejné ochrany jako orgány veřejné (§ 68 tr. z., § 5 zák. čl. XL/1914).

K odst. 1. Zvláštní úřadovny pro péči o mládež působí u soudu mládeže v Praze a v Brně. V Praze je to »Úřadovna pro péči o mládež u soudu mládeže v Praze«, udržovaná Jednotou pro podporu soudů Velké Prahy v péči o mládež, v Brně »Úřadovna Čzpm. při trestním soudě v Brně«, spravovaná sekci pro soudnictví nad mládeží při České zemské péči o mládež v Brně.

K odst. 2. Tímto ustanovením poskytuje se zástupcům a orgánům pomocných zařízení pro soudní péči o mládež stejná trestní ochrana jako orgánům veřejným, vypočteným v § 68 tr. zák. a v § 5 zák. čl. XL/1914. Podmínkou je, že taková osoba právě vykonává úkon, k němuž byla soudem povolána. Při tom se nečiní rozdíl, zda toto povolání bylo přímé či nepřímé, t. j. prostřednictvím pomocného zařízení pro soudní péči o mládež, jehož osoba, o niž jde, je zástupcem neb orgánem.

O legitimacích těchto zástupců a orgánů viz § 30 prov. nař.

K § 58:

VN. O významu pomocných zařízení pro soudní péči o mládež stala se již zmínka v odůvodnění § 45. Je-li v místě krajský i okresní soud, postačí pro oba společné pomocné zařízení. Netřeba snad podotýkati, že těmito pomocnými zařízeními rozumí osnova, tam kde není speciálních zařízení pro soudní péči o mládež, i okresní péče o mládež a jiné podobné organisace.

Ustanovení odstavce 2. je odůvodněno tím, že se ukázala již v dnešní praxi potřeba poskytnouti zástupcům a orgánům pomocných zařízení, vykonávajícím četné úkony z pověření soudu a v zájmu soudnictví, zvýšenou trestně právní ochranu potud, pokud právě uvedené úkony konají.

Řemeslná výuka v polepšovně a ve výchovně.

§ 59. ⁽¹⁾ Zaměstnání učednickému nebo pomocnickému sluší pokládati za rovné také zaměstnání v polepšovně nebo ve výchovně při takových pracích, které jsou předmětem živností řemeslných, děje-li se toto zaměstnání za návodu osoby, která má průkaz způsobilosti pro příslušnou živnost nebo jinak dostatečné odborné vzdělání, a je-li postaráno o všestrannou a stejně důkladnou výuku jako u učňů a pomocníků na svobodě. Z vysvědčení i jiných průkazů nesmí býti patrné, že osoba, již se průkaz vydává, byla držána v polepšovně nebo ve výchovně.

⁽²⁾ Doba ztrávená ve výchovně při takových pracích má býti mladistvému, hledíc k jeho povaze, chování v ústavě a způsobu jeho zaměstnání, započtena do doby, potřebné k řemeslné výuce podle obecných předpisů, zcela nebo z části; doba ztrávená při takových pracích v polepšovně vždy však jen z části.

⁽³⁾ Podrobná ustanovení budou vydána vládním nařízením; jím bude též určeno, pro které

řemeslné výkony v uvedených ústavěch platí ustanovení odstavce (1), jaká doba může vězňům v polepšovně býti nejvýše započtena, kterému úřadu přísluší o započtení rozhodovati a jakým způsobem má býti podán průkaz způsobilosti, vyučili se mladistvý v polepšovně nebo ve výchovně.

Podrobná ustanovení o řemeslné výuce v polepšovněch a výchovněch jsou obsažena v § 43 až 47 prov. nař. Vládní nařízení z 31. ledna 1924, č. 30 Sb. z. a n. o započtení zaměstnání v ústavních dílnách zemské vychovatelny v Opatovicích do doby učební a vládní nařízení z 26. června 1930, c. 88 Sb. z. a n. o učňovském a pomocnickém zaměstnání chovanců »Komenského ústavu v Košicích« a o vydávání příslušných vysvědčení byla zrušena. (Viz § 59 prov. nař.)

K § 59:

VN. Velmi citelným nedostatkem vězeňství je, že čas, který byl ve věznici věnován výuce mladistvého provinilce v nějakém řemesle, byl pro vězně dosud ztracen, poněvadž jeho zaměstnání ve věznici nemohlo býti s hlediska platného živnostenského práva (§ 14 b) živn. ř. a § 17 slov. živ. zák.) postaveno na roveň učednickému nebo pomocnickému zaměstnání na svobodě. Tím pozbývala řemeslná výuka, již se mladistvému provinilci ve věznici dostalo, prakticky valně na ceně. Poněkud lépe tomu bylo, pokud jde o výchovny; avšak ani tu nemůže dosavadní úprava uspokojiti, neboť ve vysvědčení, jež se o výuce ve výchovně vydává, děje se výslovně zmínka o tom, že do učební doby byl započten čas strávený v takovém ústavě. Tato okolnost může však citelně poškoditi mladistvého v budoucím životě, činit je méně schopným soutěže, a to i v době, kdy jeho odsouzení bylo již dávno zahlazeno.

Osnova snaží se odstraniti tyto nedostatky a jeví se po této stránce věcně doplněním platných živnostenských řádů, k jejichž konstrukci, jak z textu tohoto paragrafu je patrné, se úzce přimyká.

Přes to uznává osnova za vhodné a spravedlivé činiti aspoň nějaký rozdíl mezi výukou řemesla na svobodě a v ústavě, a to potud, že má býti přihlášeno nejen k odborné výuce, nýbrž i k mravnímu stavu a dosaženému polepšení chovance (vězně). To bude zároveň mocnou pobídkou mladistvému k udržení kázně v ústavě a k polepšení.

ÚP. Třeba s povděkem konstatovati, že ústavně právní výbor jednomyslně uznal, že bez možnosti vyučiti se nějakému praktickému povolání a uplatniti je po propuštění z ústavu, by veškeré výchovné snahy v polepšovněch a výchovněch byly zmařeny. Proto v zásadě souhlasil s ustanovením vládního návrhu. Na druhé straně bylo však dbáti toho, aby osoby, které se vyučily řemeslu ve výchovně nebo polepšovně, nebyly na tom lépe, než-li osoby, které se vyučily na svobodě. Zejména třeba dbáti toho, aby výhody plynoucí z tohoto ustanovení přišly k dobru jedině těm vězňům, o jejichž všestrannou a důkladnou výuku v ústavě je postaráno stejně, jako u učňů a pomocníků na svobodě. Tímto ustanovením byl vládní návrh doplněn.

Kromě toho shledal však ústavně právní výbor vhodným, aby bylo rozlišováno mezi chovanci výchoveni a polepšoven. Kdežto u chovanců výchovny má býti možné započísti dobu strávenou při řemeslném zaměstnání ve výchovně do doby, potřebné k řemeslné výuce podle obecných předpisů zcela nebo z části, má býti chovancům v polepšovně, t. j. v ústavě trestním tato doba započtena vždy jen z části.

Vládním nařízením pak vyhrazeno stanoviti, jaká nejvyšší doba má býti chovancům v polepšovně započtena, který úřad má o tom rozhodovati a jakým způsobem má býti podán průkaz způsobilosti, vyučil-li se mladistvý v polepšovně nebo ve výchovně. V mezích podrobných předpisů vyhrazených vládnímu nařízení bude možno dostatečně dbáti toho, aby zájmy živnostenského stavu tímto ustanovením nebyly nijak dotčeny.

Neoprávněné uveřejnění.

§ 60. (1) Kdo uveřejní zprávu o trestném činu spáchaném osobou mladistvou nebo zprávu z trestního řízení proti mladistvému provinilci, uveřejní jeho jméno nebo jiné okolnosti, z nichž lze usuzovati na jeho osobu, nebo kdo uveřejní podobiznu mladistvého provinilce, budiž potrestán pro přečin peněžitým trestem od 100 Kč do 5000 Kč nebo vězením od tří dnů do jednoho měsíce.

(2) Čin není trestný, stalo-li se uveřejnění toliko k účelům trestního řízení nebo se svolením soudu nebo státního zastupitelství.

Tímto ustanovením bylo na území býv. práva uherského nahrazeno (arci širší) ustanovení § 13 zák. č. VII/1913.

K trestnosti se nevyžaduje, aby uveřejnění stalo se tiskem. Uveřejněním rozumí se taková činnost, která je s to způsobiti, aby zpráva rychle pronikla do širších kruhů na př. sdělením učiněným ve shromáždění nebo před zástupem nebo rozhlasem.

Pro trestnost uveřejnění zprávy z trestního řízení proti mladistvému provinilci je nerozhodné, zda trestní řízení se koná před soudem mládeže nebo před jiným soudem, a zda veřejnost při hlavním přeličení byla vyloučena čili nic.

Po stránce subjektivní stačí nedbalost. Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi vyžaduje se však, hledíc na kvalifikaci činu jako přečinu a na § 75 uh. tr. zák., úmysl, který tu ovšem při tomto činnostním deliktu spočívá ve vědomí, že jednáním se uskutečňují všechny pojmové znaky tohoto trestného činu.

Ustanovení § 60 platí i pro osoby podrobené pravomoci vojenských soudů (§ 69).

Souběh tohoto trestného činu s trestnými činy podle čl. VII a VIII zák. č. 8/1863 ř. z., § 20 zák. čl. XXXIV/1897, § 96 zák. čl. LIV/1912 a § 263 a 264 voj. tr. ř. není vyloučen, ježto předmětem ochrany je tu jiný právní statek, než v uvedených ustanoveních, totiž pověst a budoucnost mladistvého.

Jako zvláštní důvody vylučující trestnost uvádí zákon:

1. uveřejnění k účelům trestního řízení. na př. uveřejnění zatykače, vyhlášení popisu osoby, obeslání časopisy, pátrání rozhlasem a pod., vždy ovšem v mezích platných předpisů;

2. uveřejnění se svolením soudu nebo státního zastupitelství. O tom, kdy takové svolení může býti uděleno, nebyly dosud vydány předpisy.

Samozřejmě není trestné také uveřejnění rozsudku nařízené trestním soudem (viz § 10).

Příslušným je soud krajský. Byl-li trestný čin spáchán tiskem, může býti otázka příslušnosti pochybná. Judikatura nejvyššího soudu nepokládala do nedávna taková uveřejnění za »spáchaná obsahem tiskopisu« ve smyslu zákonných ustanovení o příslušnosti soudů porotních a prohlašovala tudíž za příslušný krajský soud. Teprve v poslední době postavil se nejvyšší soud na stanovisko opačné a uznal příslušnost soudu porotního (viz rozh. 377 Sb. min. sprav. o přečinech čl. VII. a VIII. zák. č. 8/1863 ř. z.). Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi nepovažuje soudní praxe přečiny tohoto druhu za trestné činy spáchané tiskem (viz rozh. D 1916, 46 a 90 a rozh. 470 Sb. min. sprav.) a pokládá za příslušný soud krajský.

K § 60:

VN. [chtěl postihnouti trestem uveřejňování zpráv ze spisů řízení přípravného, z obžalovacího spisu nebo návrhu, z obsahu jednání při neveřejném hlavním přeličení neb ústního líčení o opravném prostředku, zpráv o rozsudku v trestní věci mladistvého a uveřejňování podobizny mladistvého provinilce.]

ÚP. zdála se tato úprava jednak příliš úzkou, protože se netýkala takových zpráv o trestném činu spáchaném osobou mladistvou, které nebyly podány ze spisů řízení samého neb z obsahu jednání při neveřejném líčení, a umožňovala tak senační zprávy beze vztahu k trestnímu řízení, na druhé straně však příliš širokou, ježto znemožňovala téměř jakékoliv zpravodajství o kriminálně mladistvých a o činnosti soudů mládeže, ačkoliv i tento sociologický zjev a činnost soudů nelze vymykati posuzování a kontrole veřejnosti. Ústavně právní výbor nahradil proto vládní návrh novou skutkovou podstatou, která zaručuje svobodné zpravodajství, zároveň však dbá zájmů mladistvého.

Zanedbání péče o mladistvého.

§ 61. ⁽¹⁾ Kdo poruší úmyslně nebo z hrubé nedbalosti svou povinnost pečovati o osobu mladší než osmnáct let tak, že je vydána v nebezpečí zpustnutí, buď na návrh poručenského soudu po-

trestán soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.

(²) Byl-li čin spáchán z pohnutky nízké a nečestné, budiž vinník potrestán tuhým vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců a ztrátou volebního práva do obcí.

K odst. 1. Osobou mladší než 18 let je nejen osoba mladistvá ve smyslu tohoto zákona, t. j. od 14 do 18 let, nýbrž i nedospělý, t. j. osoba mladší než 14 let.

Nerozhodné je, zda vinník má povinnost péče ze zákona, či z moci svého úřadu, z příkazu veřejné moci nebo ze smlouvy a zda jde o jeho či o cizí dítě. Ze srovnání s přestupkem § 8 zákona č. 4/1931 Sb. z. a n. (viz níže) je patrné, že tu jde především o porušení povinnosti k výchově, t. j. k péči o rozumový vývoj a mravní blaho osoby mladší než 18 let, o péči tělesnou pak jen potud, pokud z jejího zanedbání vzchází nebezpečí zpustnutí.

Hrubou nedbalostí rozumí se — stejně jako v zákoně na ochranu republiky a jiných čl. zákonech (srv. zvl. příbuzný přestupek § 8 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. otištěný níže) a podobně jako v občanském právu — vyšší stupeň nedbalosti; tedy rozdíl od prosté nedbalosti je čistě kvantitativní.

Zpustnutím nemíní se tu toliko zchátralost mravní, nýbrž i intelektuální a fyzická. Není třeba, aby ke zpustnutí došlo; stačí, když hrozí jeho nebezpečí. Na tento výsledek musí se vztahovati i vina pachatele; je tedy trestný, i když z hrubé nedbalosti nevěděl, že svým jednáním může způsobiti zpustnutí osoby, o níž má pečovati.

Toto ustanovení platí i pro osoby podrobené pravomoci vojenských soudů (§ 69).

Trestný čin stihá se na veřejnou žalobu, avšak toliko na návrh poručenského soudu (§ 54).

K odst. 2. Ztráta volebního práva je tu obliga-

Zanedbání péče o mladistvého. Porušení 169 povinnosti k výživě.

torní, t. j. má býti vyslovena v rozsudku, když trestný čin byl spáchán z pohnutky nízké a nečestné.

Byl-li přestupek § 61 spáchán zanedbáním péče tělesné (srv. výše), je možný souběh s přestupkem § 8 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. Proto uvádějí se tu ustanovení § 8 a 9 tohoto zákona spolu s materiáliemi.

Zákon ze dne 16. prosince 1930, č. 4 Sb. z. a n. z r. 1931, na ochranu osob oprávněných požadovati výživu, výchovu nebo zaopatření.

§ 8. (¹) Kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti neplní svoji povinnost vyživovati nebo zaopatřiti jiného, takže oprávněný je vydán nouzi nebo že musí, aby nebyl vydán nouzi, býti podporován odjinud, budiž potrestán soudem za přestupek tuhým vězením od jednoho týdne do šesti měsíců; vedle trestu na svobodě budiž vyslovena ztráta volebního práva do obcí.

(²) Trestný není:

a) kdo mohl důvodně spoléhati, že nouze bude odvrácena podporou jiné osoby, k tomu způsobilejší a podle ustanovení soukromého práva alespoň podpůrně povinné,

b) kdo nemohl nouzi odvrátiti bez ohrožení výživy vlastní nebo výživy osoby alespoň stejně blízké jako osoba ohrožená, leč by porušení své povinnosti zavinił tím, že úmyslně zanedbal výdělečnou činnost k jejímu splnění potřebnou, nebo tím, že úmyslně možnost jejího splnění zmařil nebo ztížil.

§ 9. (¹) Trestný čin uvedený v § 8 se stíhá veřejnou obžalobou, ale jen na návrh. K návrhu je oprávněna osoba, která má právo na výživu nebo zaopatření. Není-li oprávněná osoba svéprávná, je místo ní oprávněn k návrhu poručenský (opatrovnícký) soud (úřad),

(²) Dokud oprávněný neučinil návrh na stíhání, je jakékoli stíhání vyloučeno. Návrh může být odvolán, dokud soud první stolice nepočal prohlašovati rozsudek. Zřekl-li se oprávněný svého práva k návrhu neb odvolal-li jej, nemůže pak již pro tento čin návrh platně učiniti.

(³) Trestnost činu uvedeného v § 8 pomíjí, jestliže čin neměl trvale nepříznivých následků a pachatel napravil veškerou skutečnou škodu z něho vzešlou dříve, než soud první stolice počal prohlašovati rozsudek.

Z materiálu zákona č. 4/1931 Sb. z. a n. na ochranu osob oprávněných požadovati výživu, výchovu nebo zaopatření (vládní návrh č. t. 161 sen. III. vol. obd. 2. zas., zpráva ústavně právního výboru senátu č. t. 223, usnesení senátu č. t. 711 posl. sněm. III. vol. obd. 3. zas., zpráva ústavně právního výboru posl. sněm. č. t. 764) budiž uvedeno:

VN. Jak zkušenosti ukázaly, nebude ani při sebe dokonalejší úpravě ustanovení civilněprávních možné obejít se bez toho, aby povinný byl k řádnému plnění svých povinností k výživě donucován prostředky práva trestního. Nové zákony v citině nerozpakovaly se užití k uvedenému účelu i těchto prostředků. Budiž tu poukázáno jen na § 1 rakouského zákona ze 4. února 1925. B. G. Bl. č. 69, na čl. 36 jug. zákona z 23. června 1922, č. 12 Služb. Nov. z r. 1924 a na francouzský zákon ze 7. února 1924 J. O. str. 1435, zostřený ještě zákonem z 3. dubna 1928 J. O. str. 3870.

Proto rozhodla se vláda v souhlasu s iniciativním návrhem posl. L. Pechmanové a druhů (č. t. 1657 posl. sněm. II. vol. obd.) nevyčkávatí celkové reformy trestního zákona a doplniti platné trestní zákony již před touto reformou trestním ustanoveními, o jichž naléhavé nutnosti nemůže být ani u nás pochybností. Při formulaci těchto choulolistivých ustanovení trestního práva uznala však osnova za vhodné odchylovati se co nejméně od přípravné osnovy trestního zákona, která obsahuje o tom ustanovení v §u 249. Vládní návrh se odchyľuje od uvedené osnovy jen v několika bodech.

Především nebylo do osnovy pojato ustanovení o trestnosti zanedbání péče o nezletilého (§ 249, odst. 1 osnovy trest. zákona). Ustanovení takové by přesahovalo rámec této osnovy, obsahující toliko civilně-právní a trestně-právní ustanovení k ochraně osob oprávněných požadovati výživu. Ustanovení o trestnosti zanedbání péče o nezletilého bude možno umí-

stiti vhodněji v připravované osnově zákona o trestním soudnictví nad mládeží.

Osnova trestního zákona žádá dále k trestnosti tohoto činu po stránce subjektivní, aby čin byl spáchán v *domě*, t. j. aby pachatel jednal věda, že jsou tu skutečnosti zakládající trestnost jeho činu nebo že svým jednáním způsobí výsledek v zákoně uvedený (§§ 15, 249). Vládní návrh nemohl užití tohoto vymezení subjektivního zavinění proto, že forma vědomé viny, jak ji vymezuje přípravná osnova trestního zákona, není platnému právnímu řádu dosud známa. Také nemohl vládní návrh užití tu pojmu »vědomosti«, jak jej užívají některé platné vedlejší trestní zákony, neboť náplň, jakou tomuto pojmu dává judikatura nejvyššího soudu, nevystihla by ještě všechny ty případy, jež vládní návrh považuje za nutné a účelné postihnouti. Proto užila osnova k vymezení subjektivní skutkové podstaty trestného činu pojmů »*u m y s l e*« a »*h r u b á n e d b a l o s t*«, pojmů to platnému právu již známých.

Vyžadovati podle vzoru rakouského zákona k trestnosti, aby porušení povinnosti bylo i po stránce objektivní hrubé, nepovažoval vládní návrh za potřebné. Z výsledku porušení, t. j. vydání nouzi atd., jaký má být předpokladem trestnosti činu, je zjevné, že trestné může být jen skutečně vážné porušení povinností, nikoli snad jen na př. nepatřé prodlení v plnění povinností, ačli ovšem podle okolností případu nebyla osoba oprávněná i takovým opominutím uvedena v kritický stav. Možné tvrdomí zákona budou odstraněny tím, že trestný čin, jak o tom bude ještě dále řeč, má být stíhán jen k nápravě oprávněné osoby.

Naproti tomu nemohl se vládní návrh přenést přes ono ustanovení rakouského zákona, podle něhož jest trestnost vyloučena tehdy, když povinný mohl počítati s tím, že potřebná výživa bude poskytnuta jinou osobou, podle ustanovení soukromého práva k tomu alespoň podpůrně povinnou.

Nárok na poskytování výživy může oprávněnému příslušet i proti několika osobám zároveň. Tak na př. rodiče, kteří upadli v nouzi, mají podle §u 154 obč. zák. proti svým dětem nárok na slušné opatření, tedy i na výživu. Je-li děti několik, jsou povinny postarati se o své rodiče společně, podle poměru svého jmění. Nemanželské dítě má podle §u 166 obč. zák. právo žádati na svých rodičích, aby je přiměřeně svému jmění vyživovali. K výživě jest zavázán především otec. — A podobně i v dalších jiných případech. Bylo by nespravedlivou tvrdostí, kdyby syn, žijící ve stísněných poměrech, mohl být trestně stíhán pro porušení svých povinností k výživě rodičů, ačkoli jest tu jiný zámožný syn k výživě této daleko způsobilejší. Stejně nespravedlivým by bylo, kdyby pro porušení povinnosti

k výživě mohl býti stíhán nemanželský otec, žijící v nouzi, ačkoliv matka může bez jakékoliv újmy pro sebe poskytnouti dítěti čeho potřebuje, ze svého. Na druhé straně jest však třeba dbáti největší opatrnosti, aby výmluvami, že povinnost mohla býti splněna jinou osobou podle soukromého práva k tomu aspoň podpůrně povinnou, nebyl oprávněný, který zdánlivě jest lépe zajištěn tím, že mu přísluší nárok proti několika osobám, na tom hůře než onen, jemuž přísluší takový nárok jen proti osobě jedné. Nelze vyloučiti trestnost takového zámožného nemanželského otce, který nekoná vůbec své povinnosti společně na to, že matka z lásky k dítěti se o ně postará, třeba bude musiti pracovati ze všech sil, aby dítě nebylo vydáno nouzi. Proto navrhuje osnova, aby trestnost v takových případech byla vyloučena jen tehdy, když pachatel mohl dříve dle ně spoléhati na to, že nouze bude odvrácena podporou jiné osoby nejen podle ustanovení soukromého práva k tomu aspoň podpůrně povinné, nýbrž i způsobilejší, než je pachatel sám.

Stejně tak jako v případech, kdy k výživě jest povinno několik osob, třeba dbáti, aby trestními sankcemi nebyly postiženy osoby méně způsobilé na prospěch osob způsobilejších, třeba přihlížeti také k případům, kdy osoby povinné k výživě poruší tuto svoji povinnost proto, že ji nemohly splniti, leda na úkor výživy vlastní nebo výživy osob blízkých neb alespoň stejně blízké, jako jest osoba ohrožená. Také tu bylo by nespravedlivým, aby při kolísi právnických a zároveň mravních povinností mohla býti osoba k výživě povinná trestně stíhána, ačkoliv povinnosti svoje nemohla splniti, leč za cenu porušení jiné povinnosti blízké. Ustanovení trestních zákonů o beztrestnosti jednání v nouzi (§ 2. lit. g) tr. z., § 80 uh. tr. z.) by ještě nezajišťovalo v takových případech beztrestnost. Proto ji stanoví osnova výslovně. Avšak i tu třeba činiti určité výjimky. Není vyloučeno, že vinník sám zavíní onen stav tísně, který mu znemožňuje, aby svoji povinnost k výživě plnil bez ohrožení výživy vlastní nebo výživy osob blízkých. Proto osnova — podobně jako rakouský zákon — vyjímá z beztrestnosti případ, kdy taková tíseň a z ní vyplývající porušení povinnosti byly zaviněny buď tím, že pachatel úmyslně zanedbal vědeckou činnost k splnění své povinnosti potřebnou, nebo tím, že si sám budoucí plnění své povinnosti úmyslně zmařil nebo ztížil.

Pokud jde o povinnost k výživě, nerozumí se jí — jak bylo ostatně již naznačeno na příkladech — jen povinnost k výživě nezletilých. Nečiní se tu ani rozdíl, zda taková povinnost se zakládá na výslovném ustanovení zákona, na právoplatném soudním rozsudku, či zda byla převzata smlouvou. Bude tudíž postižen i pěstoun, který se smluvně zavázal pečovati o výživu svého svěřence, i ten, kdo převzal

takovou povinnost, na př. vůči výměnkáři. Taková šíře ustanovení jest zcela na místě, uváží-li se, k jakým poruchám a dramům dochází často i z neplnění takových smluvních povinností. Věci trestního soudu samozřejmě bude, aby zjistil, zda v konkrétním případě vůbec povinnost k výživě tu jest; kdyby tu takové povinnosti nebylo, nebyl by splněn základní skutkový znak po stránce objektivní.

Hlavním účelem tohoto zákona bude donutiti povinného k řádnému plnění jeho povinnosti i prostředky trestního práva, nikoli však plniti věznice nebo dokonce donucovací pracovní lidmi, kteří své povinnosti neplní. Z takového potrestání by osoby oprávněné neměly toho nejmenšího prospěchu, naopak, jejich naděje, že dojdou uspokojení svých nároků, by se tím ještě ztenčila. Docílí-li se proto ustanoveními trestního práva většího úspěchu než dosud možnými donucovacími prostředky práva civilního, bude to zajisté ve většině případů přičítati jen účinnosti trestní hrozby nebo podmíněného odsouzení, nikoli však skutečnému výkonu trestu. U vědomí tohoto hlavního účelu trestní hrozby a okolnosti, že podmíněné odsouzení bude mnohdy vyloučeno, považoval vládní návrh za vhodné, aby pachateli bylo umožněno zajistiti si beztrestnost činu účinnou litostí, totiž náhradou veškeré skutečné škody, a to nejen před učiněním návrhu na trestní stíhání, nýbrž ještě i za hlavního přelíčení, dříve než soud I. stolice počal prolašovati rozsudek.

Odůvodněním ustanovení o účinné litosti, jak je obsaženo § 8, odst. 3 vládní návrhu, bylo nutno poněkud předběhnouti odůvodnění oněch ustanovení osnovy, která činí stíhání závislým na návrhu.

Osnova trestního zákona nečiní trestní stíhání tohoto deliktu závislým na návrhu. Z jejího odůvodnění jest však patrné, že o tom bylo uvažováno, a že bylo od takového ustanovení upuštěno proto, že proti možnému soukromému zájmu nestíhání stojí tu silnější zájem veřejný. Nelze neuznati, že toto odůvodnění je velmi případné. Než vládní návrh nemohl se přece přikloniti k tomuto stanovisku, a to z těchto důvodů:

Jak již shora bylo řečeno, považuje vládní návrh za hlavní účel trestních ustanovení tohoto zákona nikoli skutečné potrestání, jímž by oprávněným osobám nebylo nijak pomoheno, nýbrž to, aby trestní hrozbou bylo vynuceno řádné plnění povinnosti k výživě. Je proto zcela na místě, když po řádném splnění nebo zajištění takového plnění bude možno ještě za trestního řízení se souhlasem oprávněné osoby od potrestání upustiti. Nelze též neuznati, že oprávněné osoby mohou míti velmi důležitý zájem na tom, aby věci jejich rodinného života nebyly před trestním soudem veřejně projednávány, dokud

si samy toho nebudou přát. Mnohdy by mohlo také potrestání vinníka zničit poslední naději v to, že povinnosti ty budou po přechodném nedorozumění opět řádně plněny, a prohloubiti ještě propast mezi vinníkem a oprávněným. Nemůže však býti účelem tohoto zákona, aby rozvrácené poměry rodinné byly potrestáním vinníka snad ještě více rozvráceny. Všechny tyto okolnosti mluví pro to, aby čin byl sice stíhán pro převážný veřejný zájem žalobou veřejnou, aby však zákon přihlížel náležitou měrou také k zájmům oprávněných samých a aby státní zástupce nezasahoval rušivě tam, kde by jeho zákrok mohl způsobiti více zla než dobra. Proto rozhodl se vládní návrh pro formu deliktu návrhového.

V důsledku toho bylo nutné upravit některé další podrobnosti, což se stalo podle vzoru osnovy nového trestního řádu. Důležitou je zejména otázka, komu má příslušet právo návrhu. Vládní návrh tu rozeznává: jde-li o osobu nepoživající svéprávnosti, má toto právo příslušet poručenskému (opatrovnickému) soudu (úřadu), jinak osobě, která činem byla ohrožena. Dopustil-li se trestného činu zákonný zástupce sám, na př. manželský otec, není ani myslitelné, aby právo návrhu bylo svěřeno někomu jinému než poručenskému soudu. Avšak i v jiných případech by bylo jistě nejlepší, kdyby vládní návrh mohl právo návrhu svěriti osobě nebo orgánu, rozdílnému od toho, kdo byl činem ohrožen. Nelze totiž odmítnouti obavu, že oprávněný v prvním návalu zlosti nebo msty učiní návrh na potrestání, aniž vyčerpal veškeré mírnější prostředky, zaručující do budoucnosti lépe možnost opětného smírného soužití. Toho se však dlužno za každou cenu vyvarovati. Trestní pravomoc státu nesmí se státi nástrojem okamžitého rozmaru nebo msty, nýbrž musí zůstati nejkrasším prostředkem k vynucení oprávněných nároků. U osob nesvéprávných lze toho dosíci nejlépe tím, když právo návrhu bude svěřeno poručenskému (opatrovnickému) soudu, jehož povinností bude zajistě i tu, aby přihlížel více k budoucímu dobru a zájmům svého chráněnce, než k okamžitému snad vzplanutí hněvu zákonného zástupce. U osob svéprávných zákon takového omezení nečiní, ježto lze očekávati, že samy uváží svědomitě svoje budoucí dobro nežli přikročí k trestnímu stíhání. Ostatně veřejný žalobce bude i tu moci v případech neodůvodněných stíhání odepřiti.

Možností odvolati návrh až do okamžiku, kdy se začal prohlašovati rozsudek I. stolice, docílí se konečně toho, aby i za trestního řízení nebylo smírné narovnání věci vyloučeno a to i v případech, když by vinník, nejsa s to veškerou škodu ihned nahraditi, nemohl si beztrestnost zajistiti účinnou lítostí.

[VN. mluvil o povinnosti vyživovati nebo podporovati jiného; UP. nahradil pojem »podporování« pojmem »zapoatřiti«. Zaopatřením rozumí se uvedení do stavu, který poskytuje možnost trvalé obživy. Viz rozh. č. 7141 Sb. n. s. civ.]

VN. kvalifikoval čin jako přečin, stanovil trestnost pokusu a nařizoval vyslovení ztráty volebního práva do obcí, byli-li čin spáchán z pohnutky nízké a nečestné. Úst. právní výbor senátu kvalifikoval však čin jako přešpek, škrtil ustanovení o trestnosti pokusu, za to však navrhl vyslovení ztráty volebního práva do obcí nehledíc k pohnutce činu.

Tyto změny odůvodňuje výbor takto:]

ÚP. Čin byl označen jako soudně trestný přešpek, ježto tato kvalifikace podle přesvědčení ústavně-právního výboru je přiměřená, jak hledíc na povahu činu, tak i na trest naň stanovený. Za to byla ztráta volebního práva předepsána jako trest vedlejší bez ohledu na to, zda byl spáchán z pohnutky nízké a nečestné, neboť obviněný porušením své alimentuční povinnosti v tomto případě porušuje i svoji povinnost ke společnosti a dává tím na jevo, že není proto hoděn zúčastniti se řízení věci veřejných jako řádný občan.

Ustanovení o pokusu nebylo z vládního návrhu převzato, ježto jde o delikt omisivní a pokus je proto pojmově vyloučen.

K § 61:

VN. O trestnosti zanedbání péče o mladistvého jedná již § 249 osnovy tr. zákona. S podobným ustanovením setkáváme se i v cizích zákonech a osnovách. O zavržitelnosti a trestuhodnosti takového jednání, jímž jsou vážně ohroženy jak nárok dítěte na výchovu, tak i důležité zájmy veřejné, nemůže býti pochybnosti. Osnova nerozeznává, zda jde o zanedbání povinnosti plynoucí ze zákona nebo ze smlouvy, neboť i dětem v cizí péči musí se dostati potřebné ochrany. K trestnosti vyžaduje osnova, aby zanedbání povinnosti bylo buď vědomé [podle usnesení UP. »úmyslné«] nebo hrubě nedbalé; tato subjektivní vina musí se podle osnovy vztahovati i na výsledek porušení povinnosti, totiž na to, že osoba mladší než 18 let je vydána v nebezpečí zpustnutí. Čin se stíhá veřejnou žalobou, ale jen na návrh poručenského soudu; to proto, aby se předešlo nedosti odůvodněnému stíhání osob, které snad pro svoje poměry ani lépe o dítě pečovati nemohou. Kromě toho soustřeďuje se u poručenského soudu podle § 37 evidence o napomenutích, která byla soudem udělena osobám, kterým náleží bděti o mladistvého nebo nedospělého [viz § 1, odst. 4., § 5, odst. 4.], takže již z tohoto důvodu budou poručenské soudy zvláště způsobilé rozhodnouti o tom, má-li býti proti vinníku i trestně zakročeno,

Maření ochranných opatření.

§ 62. Kdo vědomě zmaří nebo ztěžuje výkon ochranného dozoru neb ochranné výchovy, které nařídil soud nebo příslušný úřad proti jinému;

kdo svádí jiného, aby se vymkl takovému opatření, nebo kdo mu při tom pomáhá,

budiž na návrh poručenského soudu potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do šesti měsíců.

Tohoto činu nemůže se dopustiti ten, kdo zmaří nebo ztěžuje výkon ochranného opatření, nařízeného proti němu samému. Také vymknutí se ochrannému opatření samo o sobě není trestné.

Zákon mluví sice o ochranném dozoru všeobecně, takže ochrany zákona požívá i ochranný dozor nařízený podle §§ 4 a 11 zák. podm. ods., pokud ovšem je tu poručenský soud povolán učiniti návrh na trestní stíhání, tedy zpravidla jen u osob, které nedosáhly 21. roku svého věku.

Ochrany požívají jen ochranná opatření nařízená soudem (trestním nebo poručenským) nebo příslušným úřadem (dozorčí radou polepšovny, výchovny nebo samostatného oddělení mladistvých vězňů ve věznici, správním úřadem v případě § 55).

K trestnosti činu se nevyžaduje, aby ochranné opatření bylo nařízeno pravoplatně, stačí, je-li jeho nařízení vykonatelné.

Toto ustanovení platí i pro osoby podrobené pravomoci vojenských soudů (§ 69).

Byl-li činností trestnou podle § 62 zároveň spáchán čin přísněji trestný podle jiných zákonných ustanovení, na př. zločin veřejného násilí podle § 81 nebo podle § 96 tr. zák., potrestá se tato činnost toliko podle uvedených přísnějších ustanovení.

Trestný čin stihá se na žalobu veřejnou, avšak toliko na návrh poručenského soudu (§ 54).

K § 62:

VN. Pokud jde o trestnost maření ochranných opatření, musila osnova pamatovati také na to, aby nerušený výkon ochranných opatření, t. j. ochranného dozoru a ochranné výchovy, pokud byly nařízeny soudem nebo příslušným úřadem (zvláště také dozorčí radou věznice), byl zajištěn a ochráněn zejména i proti těm, kdo snad, považující jej za neoprávněný zásah do svých rodinných práv, budou se pokoušeti jej mařiti nebo budou usilovati o to, aby nezletilec sám se vymkl takovému opatření. Také tento přestupek má býti podle osnovy stíhán sice veřejnou žalobou, ale jen na návrh poručenského soudu. Poručenský soud bude moci nejlépe uvážiti, zda je nutné sáhnouti k tomuto krajnímu prostředku, či zda postačí v zájmu mladistvého samého vyříditi věc smírnou cestou. Také bude možno poručenskému soudu posouditi, zda čin nebyl snad do jisté míry odůvodněn nešetrným výkonem těchto opatření.

Zatímné předpisy o výkonu
ochranných opatření.

§ 63. Výkon ochranného dozoru a ochranné výchovy, nařízených podle tohoto zákona, jakož i otázka nákladů na ně budou na tu dobu, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově, upraveny vládním nařízením podle těchto zásad:

1. Ochranný dozor vykonává a nad výkonem ochranné výchovy v rodině bdí příslušný soud poručenský nebo na jeho požádání poručenský soud, v jehož obvodě se mladistvý trvale zdržuje; při tom užije pomocného zařízení pro soudní péči o mládež nebo pomoci důvěrníka (ochranného dozorce), jehož sám zřídí. Právo podávati opravné prostředky přísluší také pomocnému zařízení pro soudní péči o mládež a ochrannému dozorcí.

2. Ochranná výchova ústavní budiž vykonávána v ústavech veřejných; se svolením ministerstva sociální péče může býti vykonávána též v ústavech soukromých.

3. Nad výkonem ochranné výchovy v takovém ústavě (čís. 2) bdí dozorčí rada, která se skládá ze soudce jako předsedy a dvou osob činných v ochranné péči o mládež jako přísedících. Předsedu dozorčí rady a jeho náhradníka ustanoví ministr spravedlnosti, přísedící a jejich náhradníky zvolí zemský výbor, v jehož obvodě se ústav nalézá, přihlížející k návrhům ústředních organisací pro péči o mládež svého obvodu.

4. Kárné tresty a péče o propuštěné bud' te'ž upraveny podle obdoby § 18 a 22.

5. Dozorčí rada rozhoduje o propuštění mladistvého z ochranné výchovy ústavní neb o její změně. Totéž právo přísluší poručenskému soudu, jde-li o ochranný dozor nebo rodinnou ochrannou výchovu nebo jde-li o dodatné rozhodování o ochranných opatřeních (§ 24), nařízených poručenským soudem.

6. Propuštění z ochranného dozoru nebo z ochranné výchovy může se státi také podmíněně na přiměřenou dobu zkušebnou. Ustanovení § 19, čís. 8 platí i tu.

7. Ochranný dozor a ochranná výchova nebud' te'ž vykonávány po dobu činné služby vojenské. Vystoupí-li osoba, jejíž ochranný dozor neb ochranná výchova byly nařízeny, z činné služby vojenské před dokončením dvacátého prvního roku svého věku, budiž o tom podána zpráva soudu nebo dozorčí radě, které nařídily ochranné opatření.

8. Proti usnesení dozorčí rady o propuštění z ochranné výchovy a její přeměně je přípustná stížnost, o níž platí přiměřeně ustanovení § 52.

9. Náklad na ochrannou výchovu odsouzeného mladistvého náleží k nákladům trestního řízení, které zakládá stát. Za tento náklad ručí ten, kdo má podle ustanovení občanského práva hraditi útraty výchovy mladistvého, a to do té částky, kterou by

tato výživa a výchova jej stála za dobu, po kterou ochranná výchova trvá; zavinil-li však zpustnutí mladistvého, ručí za celý náklad ochranné výchovy. O ručení a jeho výši rozhodne soud, který vydal odsuzující rozsudek v první stolici. Proti výroku o ručení a jeho výši lze podati stížnost nebo, je-li obsažen v rozsudku, odvolání.

10. Náklad na ochrannou výchovu lze dobývati na tom, kdo je povinen jej hraditi, i na tom, kdo za něj ručí, jediné, není-li tím ohrožena jeho výživa nebo výživa jeho rodiny neb osob, kterým je po zákonu povinen poskytovat výživu.

K § 63:

VN. Podrobnějšího vysvětlení zasluhuje toliko ustanovení § 63 č. 9, jednající o důležité otázce náhrady nákladů na ochrannou výchovu. Osnova zabývá se zásadně jen náhradou nákladů na výkon ochranné výchovy, nařízené v případě odsouzení mladistvého. Nemá přičiny, aby se zabývala touto otázkou v její plné šíři, tedy aby řešila otázku tu i pro případy, kdy nedošlo k odsouzení a ochranná výchova byla nařízena poručenským soudem; neboť to by přesahovalo rámec vytčený osnově a musí býti přenecháno zákonu o ochranné výchově. Dokud nebude tento zákon vydán, budou platiti o náhradě těchto nákladů dosavadní ustanovení.

Naproti tomu v případech odsouzení, a to bez rozdílu, zda ochranná výchova byla nařízena trestním soudem nebo dozorčí radou (§ 23) nebo poručenským soudem (§ 63, č. 5), mají podle osnovy náležeti náklady na výkon ochranné výchovy k nákladům trestního řízení, které státu hraditi je povinen odsouzený. To je úplně odůvodněno tím, že ochranná výchova jeví se v těchto případech nutným doplňkem systému trestů a musí o ni tudíž platiti zásadně totéž, co platí o náhradě nákladů na výkon trestu. Ovšem nesmí tu býti přehlédnuto, že touto úpravou nemá se dostati nijakých úlev těm, kteří by jinak podle občanského práva byli povinni starati se o výživu a výchovu nezletilého a nésti její náklad. Proto osnova ukládá právem těmto osobám ručení za náklady na výkon ochranné výchovy. Při tom ovšem rozlišuje. Zavíní-li tyto osoby zpustnutí mladistvého, mají ručiti za celý náklad. Není-li tomu tak, pak nelze jim ukládati ručení za tyto útraty, pokud by byly vyšší než to, co podle svých poměrů byli povinni sami vynaložiti na výživu a výchovu.

Určiti výši ručení, tedy rozhodnouti o tom, zda ručení má býti úplné či jen částečné a do jaké částky, má podle osnovy příslušet soudu. Jinak osnova nerozlišuje, zda jde o ochrannou výchovu vykonávanou v ústavě veřejném nebo v ústavě soukromém, v němž podle § 63 č. 2 může býti se svolením ministerstva sociální péče (a samozřejmě i vlastníka ústavu) vykonávána.

UP. doplnil tato ustanovení novým číslem 10. s tímto odůvodněním: Z praxe je známo, že útraty některých sociálních opatření bývají na rodině dobývána takovým způsobem, že je tím ohrožena její existence. Proto ústavně právní výbor přijal ustanovení, jehož obdobu nalézáme v trestních řádech, pokud jde o náklady trestního řízení, a podle něhož nelze ani náklad na ochrannou výchovu dobývatí tehdy, když by tím byla ohrožena výživa toho, kdo je povinen jej hraditi nebo kdo za něj ručí, nebo výživa jeho rodiny neb osob, kterým je po zákonu povinen poskytovat výživu. Ustanovení toto je všeobecné a vztahuje se na ochrannou výchovu každou, ať byla nařízena soudem trestním či soudem poručenským.

§ 64. Ustanovení zákona z 24. května 1885, č. 90 ř. z., o donucovacích pracovnách a polepšovnách, se mění na dobu, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově, takto:

1. § 7 až 10, § 11, odst. 1. a § 16, odst. 1. neplatí, pokud jednají o dodání osob nedokonavších osmnáctého roku do polepšovny.

2. Dosavadní polepšovny budou se nazývati výchovnamí.

3. Do výchovny mohou býti přijaty toliko osoby, u nichž soud nebo dozorcí rada polepšovny (věznice) nařídily ochrannou výchovu ústavní. Kromě těchto případů mohou býti přijaty do výchovny osoby nedokonavší osmnáctý rok toliko na návrh zákonného zástupce se souhlasem poručenského (opatrovnického) soudu.

4. Rozhodnouti o tom, má-li býti nařízená ochranná výchova vykonána v zemské výchovně, a dáti ji tam vykonati přísluší zemské výchovné radě, zřízené u zemského úřadu. Skládá se ze dvou úředníků zemského úřadu, jmenovaných jeho předsedou, člena zemského výboru, soudce a přísedícího. Soudce jmenuje ministr spravedlnosti; při-

sedícího jmenuje z osob činných v ochranné péči o mládež ministr sociální péče. Zřídil-li výchovnu okres neb obec, může zemský úřad zmocniti k rozhodování o přijetí do výchovny výchovnou radu, zřízenou u okresního úřadu podle obdoby zemské výchovné rady. Podrobná organisace a jednací řád výchovných rad budou upraveny vládním nařízením.

5. Nejvyšší dozor na výchovny po stránce výkonu ochranné výchovy přísluší ministerstvu sociální péče v dohodě s ministerstvem vnitra.

Z á k o n z 24. května 1885, č. 90 ř. z., o donucovacích pracovnách a polepšovnách, byl změněn nejen tímto paragrafem, nýbrž též § 10 a 71. Některé z těchto změn jsou definitivní, jiné toliko zatímné, dokud nenabude účinnosti zákon o ochranné výchově.

Změny definitivní jsou, že pro čin spáchaný ve věku mladistvém nemůže býti zpravidla vyslovena přípustnost dodání do donucovací pracovny nebo do nucené pracovní kolonie (§ 10, odst. 1., § 25, odst. 2.) a že § 14 zák. č. 90/1885 ř. z. byl zrušen (§ 71).

Změny zatímné vyplývající z § 64 jsou:
§ 6, odst. 3., měl by zníti:

»Pokud osoby, které nedokonalý 18. roku svého věku, smějí býti přijímány do výchoven, ustanovuje § 64, č. 3 zákona o trestním soudnictví nad mládeží.«

§ 7 platí toliko pro donucovací pracovny. Pokud jde o výchovny, platí § 64, č. 4 zák. soud. ml.

§ 8 a § 10 a § 11, odst. 1., platí toliko pro donucovací pracovny.

§ 13, odst. 1., měl by zníti:

»Pro osobu, které nepřekročily 18. roku svého věku, hudež zřízeny zvláštní výchovny.«

§ 15 měl by zníti:

»Ustanovení daná v tomto zákoně o donucovacích pracovnách, platí, pokud v § 13 a 16 nejsou obsažena zvláštní ustanovení, a s výjimkou § 7 až 10, § 11, odst. 1., také pro výchovny mladistvých osob.«

§ 16, odst. 1., platí toliko pro donucovací pracovny; odst. 2. byl nahrazen ustanovením § 64, č. 3 zák. soud. mlád.

V § 17. odst. 1., se nahrazuje slovo »polepšovna« slovem »výchovna« a připojuje se k němu jako odst. 3. ustanovení § 64, č. 5 zák. soud. mlád.

Přechodné ustanovení obsahuje § 68.

K § 64:

VN. Důležitým úkolem příštího zákona o ochranné výchově bude upravití právní poměry polepšoven a výchoven zřízených podle zákona č. 90/1885 ř. z.

Tato osnova omezuje se v § 64 toliko na úpravu zatímnou. Taková úprava nemohla se však vyhnouti, ježto některá ustanovení zákona č. 90/1885 ř. z. by nebylo možné uvést v soulad s ustanoveními této osnovy.

Úloha, kterou tu osnova měla před sebou, nebyla snadná, poněvadž zákon č. 90/1885 ř. z. se neomezuje na úpravu právních poměrů polepšoven, nýbrž stejným způsobem upravuje i právní poměry donucovacích pracoven, tedy ústavů, které touto osnovou mají zůstatí nedotčeny. Proto osnova rozlišuje. Některá ustanovení, týkající se toliko polepšoven a nahrazená jinými ustanoveními této osnovy, mají býti vůbec zrušena [viz § 71]. Jiná taková ustanovení, týkající se také donucovacích pracoven, mají pozbýti platnosti jen potud, pokud jednají o dodání osob mladších 18 let do polepšovny, mají však zůstatí dále v platnosti, pokud jednají o dodání osob starších do donucovacích pracoven.

Pod č. 3 bylo nutné vytknouti znovu taxativně ony případy, ve kterých se připouští umístění ve výchovně.

Linak omezuje se osnova na ustanovení, jimiž má býti náležitě vyjádřena myšlenka, že ochranná výchova je zařízením pedagogickým a sociálním. Proto mají se podle osnovy veškeré tyto ústavy zváti výchovnými a nejvyšší dozor na ně má příslušetí po strážce dozoru na výkon ochranné výchovy ministerstvu sociální péče v dohodě s ministerstvem vnitra. Tato snaha osnovy jeví se také ve způsobu rozhodování o přijetí do ústavu. Podle dosavadního zákona vslovuje soud toliko p ř í p u s t n o s t dodání do polepšovny, kdežto zvláštní komisi zřízené u zem-

ského úřadu přísluší rozhodnouti, má-li býti taková osoba do ústavu skutečně dodána. Podle osnovy soud nebo dozorčí rada ochrannou výchovu sice nařizuje, avšak o přijetí do výchovny má opět rozhodovati zvláštní komise (Zemská výchovná rada). Toto rozhodování nelze zemím odníti, protože o přijetí do ústavu musí spolurozhodovati ti, jimž náleží ústav vydržovati. Proti platnému právu jde tedy spíše o změnu formální nežli věcnou. Nepřijme-li zemská výchovná rada nedospělého nebo mladistvého, u něhož soud nařídil ochrannou výchovu, do ústavu, bude nutné postarati se o jeho umístění ve výchovně státní nebo soukromé. Hlubší změna je provedena osnovou v otázce složení zemské výchovné rady. I tu snaží se osnova zdůrazniti, že při přijímání chovanců do výchoven má býti přihlíženo též k sociální a nikoliv jen finanční stránce případu. Dozor ministerstva vnitra na tyto ústavy, pokud nejde o vlastní výkon ochranné výchovy, zůstává zachován.

Přechodná ustanovení

a) o trestných činech;

§ 65. (1) Ustanovení tohoto zákona budiž, vyjímajíc ustanovení § 60 až 62, užito také na trestné činy spáchané před jeho účinností, o nichž trestní řízení u soudu první stolice nebylo ještě skončeno neb o nichž tento soud znovu jedná.

(2) O odvoláních z rozsudků okresních soudů a z konečných rozhodnutí soudů mladistvých, která nebyla vyřízena do účinnosti tohoto zákona, náleží rozhodnouti senátu mládeže jako soudu odvolacímu.

(3) Rozhoduje-li odvolací soud znova o otázce viny (otázce skutkové), užije při tom ustanovení hlavy první.

Toto ustanovení vylučuje ze zpětné působnosti naprosto nové trestní hrozby § 60 až 62 v souhlase se zásadou, že není trestu bez předchozí trestní hrozby. Pro otázku, vztahují-li se ostatní ustanovení tohoto zákona také na činy spáchané před jeho účinností, má býti rozhodný stav, v jakém trestní řízení

pro takový čin bylo dne 1. října 1931, t. j. v den, kdy zákon nabyl účinnosti:

1. Řízení nebylo u soudu první stolice ještě skončeno nebo soud první stolice jednal ve věci znovu (ať v obnoveném řízení či v novém řízení konaném po zrušení konečného rozhodnutí první stolice). V těchto případech má soud užiti hmotného i procesního práva podle tohoto zákona. Byl-li tudíž vynesen rozsudek sice před 1. říjnem 1931, avšak k rozhodnutí o podmíněném odkladu trestu má dojiti teprve dodatečně po 1. říjnu 1931, sluší při tom dbáti odchylek uvedených v § 7 zák. soud. mlád.

2. Řízení u soudu první stolice bylo již skončeno, jeho rozhodnutí nenabýlo však ještě právní moci. V těchto případech platí o právu podávati opravné prostředky i o opravném řízení ustanovení platná před 1. říjnem 1931 a věc má býti rozsoudena i podle hmotného práva platného před tímto dnem, s těmito odchylkami:

a) Mění se příslušnost k rozhodování o odvoláních z rozsudků okresních soudů v zemi České a Moravskoslezské a z konečných rozhodnutí (§ 32 zák. čl. VII/1913) dosavadních soudů mladistvých v zemi Slovenské a Podkarpatoruské, která nebyla do 1. října 1931 vyřízena. O těchto odvoláních, nechť byla podána před 1. říjnem 1931 či později, má rozhodnouti místo senátu odvolacího a místo dosavadního senátu mládeže (§ 35 zák. čl. VII/1913) senát mládeže složený podle § 30, odst. 2. zák. soud. mlád. jako soud odvolací (§ 30, odst. 2.).

b) Rozhoduje-li odvolací soud znova o otázce viny po stránce skutkové, což je možné v zemi České a Moravskoslezské v řízení přestupkovém, v zemi Slovenské a Podkarpatoruské pak v odvolacím ří-

zení vůbec, užije první hlavy zákona, t. j. jeho ustanovení hmotně právních.

3. Rozhodnutí, která nabýla právní moci, vykonají se podle ustanovení platných před 1. říjnem 1931 s odchylkami uvedenými v § 66 až 68. Také o promlčení výkonu trestu a o zahlazení odsouzení sluší v těchto případech užiti dosavadních ustanovení. To platí také o rozhodnutích, která byla vydána po 1. říjnu 1931, avšak podle hmotného práva, platného před tímto dnem.

b) o dřívějších odsouzeních;

§ 66. ⁽¹⁾ Rozsudky trestních soudů o osobách, které spáchaly trestný čin před dokonáním čtrnáctým rokem, nejsou vykonatelné vyjímajíc výrok o propadnutí věci a o nárocích soukromoprávních a odsouzení pro takové trestné činy se považují za zahlazená (§ 6 zákona ze dne 14. června 1928, č. III Sb. z. a n., o zahlazení odsouzení).

⁽²⁾ Tresty na svobodě uložené pro trestné činy spáchané ve věku mladistvém, s jejichž výkonem se dosud nepočalo nebo jejichž zbytek převyšuje šest týdnů, bud' teč vykonávány podle ustanovení § 13 a 14.

K odst. 1. Rozsudky trestních soudů o osobách, které spáchaly trestný čin před dokonáním 14. rokem svého věku, nejsou nehledíc na nynější věk vinníkův vykonatelné, vyjímajíc výrok o propadnutí věci a o nárocích soukromoprávních. Byl-li takový rozsudek podmíněný a vinník se ve zkušební době neosvědčil, nelze z tohoto důvodu naříditi výkon trestu.

K odst. 2. Tresty na svobodě uložené pro trestné činy spáchané před dokonáním 18. rokem, s jejichž výkonem se dne 1. října 1931 nepočalo nebo jejichž zbytek v uvedený den převyšoval dobu šesti týdnů, vykonávají se podle ustanovení §§ 13 a 14 zák.,

platných o trestu zavření, tresty kratší nebo kratší zbytky trestů podle ustanovení dosavadních. Viz též výnos min. sprav. z 1. září 1931, č. 37775, Věst. č. 18 (část druhá, čís. IV.) a § 81 v. tr. zavř. Zostření trestu nařízená rozsudkem nejsou dotčena. O podmíněném propuštění z těchto trestů platí ustanovení zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

c) o následcích odsouzení;

§ 67. ⁽¹⁾ Následky odsouzení, které zákon dosud spojoval s odsouzením nebo které byly vysloveny v rozsudku, pomíjejí, jde-li o čin spáchaný před dokonáním osmnáctým rokem. Rovněž tak pomíjí nařízené uveřejnění rozsudku, leč by jím mělo býti poskytnuto zadostučinění osobě soukromé, a nejde-li o cizince, i vypovězení a vyhoštění.

⁽²⁾ Policejní dohled, jehož přípustnost byla soudem vyslovena, nemůže býti nařízen a nařízený policejní dohled pomíjí.

d) o ochranné výchově.

§ 68. ⁽¹⁾ Polepšovací ústavní výchova, kterou nařídil nebo jejíž přípustnost vyslovil soud (poručený úřad) podle zákona ze dne 24. května 1885, č. 89 a 90 ř. z., nebo podle zákonných článků XXXVI/1908 a VII/1913, se mění v ochrannou výchovu podle tohoto zákona, nechť v době, kdy nabyl účinnosti, bylo s jejím výkonem již počato čili nic.

⁽²⁾ Totéž platí o polepšovací ústavní výchově vykonávané na žádost zákonného zástupce.

Osoby podrobené pravomoci vojenských soudů.

§ 69. ⁽¹⁾ Pro občanské osoby podrobené pravomoci vojenských soudů (§ 14 vojenského trestního

řádu z 5. července 1912, č. 131 ř. z., § 14 zák. č. XXXIII/1912), které v době spáchaného činu nedokonalý osmnáctého roku, platí ustanovení tohoto zákona s těmito odchylkami:

1. Trestní řízení koná se podle vojenského trestního řádu; ustanovení § 37 až 39 tohoto zákona jest však užití.

2. Rozhodnouti o ochranných opatřeních (§ 49), naříditi výkon rozsudku a činiti veškerá další opatření a rozhodnutí po právní moci rozsudku, vyjímajíc rozhodování o žádosti za milost a o návrhu na obnovu řízení, přísluší senátu mládeže krajského soudu, příslušného podle § 29, odst. ⁽²⁾, a jeho předsedovi.

⁽²⁾ Pro jiné osoby podrobené pravomoci vojenských soudů, než které jsou uvedeny v odstavci ⁽¹⁾, platí z tohoto zákona toliko § 1, odst. ⁽¹⁾, § 2, odst. ⁽²⁾, § 8, odst. ⁽³⁾ a ⁽⁴⁾, § 10, 60 až 62 s těmito odchylkami:

1 Místo trestu zavření uloží soud osobě mladistvé trest na svobodě toho druhu, jaký stanoví vojenské trestní zákony.

2. Stanoví-li zákon na trestný čin trest smrti zastřelením, uloží se mladistvému trest žaláře mezi jedním až pěti lety.

3. Jako následek nebo zostření trestu může býti vysloveno toliko prosté odnětí vojenské hodnosti, a jako následek též ztráta vojenských vyznamenání.

⁽³⁾ Ustanovení přechodných (§ 65 až 68) buď užito přiměřeně hledíc k odchylkám uvedeným v odstavcích ⁽¹⁾ a ⁽²⁾.

K odst. 1. Podle § 95, odst. 5., úst. list. a § 14 voj. tr. ř. může býti pravomoc vojenských soudů rozšířena na obyvatelstvo civilní jen v době válek, a to pouze pro určité trestné činy proti branné moci státní, spáchané v této době, a pro spáchané takovými skutky těžší trestné činy. Příslušné paragrafy tr. zák.

a voj. tr. zák., tyto trestné činy upravující, byly zatím zrušeny zákonem na ochr. rep. č. 50/1923 Sb. z. a n. a nastoupily na jejich místo tyto činy trestné podle právě uved. zákona: vojenská zrada (§ 6, č. 1 až 3), nedovolené najímání vojska (§ 22) a svádění nebo pomáhání k voj. zločinům (§ 21, č. 1). Dále sem náleží svádění k neuposlechnutí voj. rozkazu povolacího (§ 56, odst. 2. branného zákona č. 193/1920).

Tresty na svobodě uložené občanským osobám podrobeným pravomoci vojenských soudů (§ 14 voj. tr. ř.) se vykonávají podle § 7, odst. 2., zák. č. 123/1931 Sb. z. a n. v trestnicích (věznicích) občanských, tedy v tomto případě v ústavech uvedených v § 13.

K odst. 2. Jak je patrné z první věty tohoto odstavce, platí odst. 2. nejen pro osoby mladistvé, nýbrž i pro osoby starší, které se dopustily trestných činů uvedených v § 60 až 62.

K číslu 1. Toto ustanovení se týká toliko druhu trestu na svobodě; o jeho délce platí ustanovení § 8, odst. 3. a 4. (viz pozn. k § 8).

K číslu 2. Účelem tohoto ustanovení bylo zmírnití trest na svobodě, který by jinak podle § 8, odst. 4. činil 1 až 10 let nebo 2 až 15 let. I v tomto případě platí však ustanovení poslední věty § 8, odst. 4., že totiž snížení trestu pod dolejší hranici, tedy v tomto případě pod 1 rok je nepřipustné. Tím je dotčeno ustanovení § 309, odst. 1., č. 1 voj. tr. ř.

K číslu 3. Poněvadž také účelem tohoto ustanovení bylo zmírnění práva dosud platného a nikoli jeho zpřísnění, lze mu rozumět jen tak, že následek a zostření trestu, o kterých tu řeč, mohou být vysloveny pouze v případech, kde to voj. tr. zákony výslovně připouštějí.

K § 69:

UP. Nově byl do osnovy vsunut paragraf, týkající se osob podrobených pravomoci vojenských soudů. Ústavně právní vý-

bor rozlišuje tu mezi osobami občanskými, podrobenými pravomoci vojenských soudů v případech § 14 voj. tr. ř. (podle §u 95 ústavní listiny jen v době války) a mezi jinými osobami podrobenými téže pravomoci, t. j. mezi osobami vojenskými. Pokud jde o první kategorii osob, má i pro ně platiti tento zákon s výjimkou ustanovení o řízení, z nichž má býti užito toliko §§ 37 až 39. To je nutné proto, že u vojenských soudů nebudou organizovány zvláštní soudy mládeže a i jinak nelze ostatních ustanovení o řízení užiti. Činnost vojenského soudu má pak končiti vždy vynesemím rozsudku. Po pravoplatnosti rozsudku mají býti postoupeny spisy senátu mládeže příslušného soudu, který ještě rozhodne o ochranných opatřeních a postará se o výkon rozsudku. Naproti tomu u osob vojenských mají platiti toliko určitá ustanovení tohoto zákona, vypočtená v §u 69, odst. 2., s odchylkami plynoucími z povahy věci. Jde tu o nepatrný počet osob, které ve věku mezi 17 a 18 lety mohou býti podrobeny pravomoci vojenských soudů.

Přenesení působnosti.

§ 70. Ministr spravedlnosti může úkony, k nimž je povolán podle § 13, 16, 20, 31, 34, 40, 63 a 64, přenést zcela nebo z části na presidenty vrchních soudů.

K § 70:

UP. Nově byl vsunut též § 70 o přenesení působnosti. V četných ustanoveních osnovy vyhrazuje se rozhodování, jmenování a podobné úkony ministru spravedlnosti. Tato ustanovení, jimiž se věci celkem podružného rázu soustřeďují v ústředním úřadě, lze odůvodnit toliko tím, že zejména v prvních dobách účinnosti tohoto zákona bude vyžadovati jeho provádění stálého dozoru ústředního úřadu, aby bylo docíleno jednotnosti praxe a spolehlivého plnění účelů, které tento zákon sleduje. Z těchto důvodů svěřil ústavně právní výbor i jmenování přísedících senátu mládeže, které podle vládního návrhu mělo příslušet presidentům vrchních soudů, ministru spravedlnosti. Na výběru osob bude jistě mnoho záležitosti, zvláště v první době účinnosti zákona. Zároveň byl však ústavně právní výbor toho názoru, že během času bude možno tuto agendu, soustředěnou v ministerstvu spravedlnosti, buď zcela nebo z části opět decentralisovati, a zmocnil proto ministra spravedlnosti, aby přenesl úkony, k nimž je podle příslušných ustanovení osnovy povolán, zcela nebo z části na presidenty vrchních soudů.

Zrušení dosavadních zákonů.

§ 71. Zrušují se zejména:

§ 2, lit. d), § 237, 269 až 273 trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z.,

§ 8 zákona č. 89/1885 ř. z.,

§ 14 zákona č. 90/1885 ř. z.,

§ 3 lit. d), § 6 vojenského trestního zákona ze dne 15. ledna 1855, č. 19 ř. z.,

§ 15 až 31, 33 až 35 trestní novely zák. čl. XXXVI/1908,

zákon o soudech mládeže zák. čl. VII/1918 s výjimkou § 75.

Účinnost zákona.

§ 72. ⁽¹⁾ Tento zákon nabude účinnosti za šest měsíců po vyhlášení.

⁽²⁾ Ustanovení § 36 nabude v zemi Slovenské a Podkarpatoruské účinnosti teprve dnem, který ustanoví vládní nařízení.

⁽³⁾ Provést tento zákon ukládá se ministrům spravedlnosti, sociální péče a vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

K odst. 1. Zákon byl vyhlášen dne 1. dubna 1931 v částce 22. Sbírky zákonů a nařízení. Nabyl tudíž účinnosti dne 1. října 1931.

K odst. 2. Vládní nařízení, o němž se děje zmínka v tomto odstavci, nebylo dosud vydáno.

Část druhá.

I.

Vládní nařízení ze dne 11. prosince 1931, č. 195 Sb. z. an., kterým se provádí zákon o trestním soudnictví nad mládeží.

Vláda republiky Československé nařizuje podle zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží, a podle § 49 zákona ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platový zákon).

I. Soudy mládeže.

§ 1. ⁽¹⁾ Předsedu a soudcovského člena senátu mládeže i jejich náhradníky (§ 31, odst. 1., zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží) ustanoví ministr spravedlnosti ze soudců ustanovených ke krajskému soudu, u něhož senát mládeže působí. Tito soudcové setrvávají ve svých funkcích, dokud nebudou ustanoveni k jinému soudu nebo dokud nebudou této funkce ministrem spravedlnosti zproštěni.

⁽²⁾ Bylo-li oprávnění ustanovovati předsedu a soudcovského člena senátu mládeže a jejich náhradníky přeneseno ministrem spravedlnosti podle § 70, zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., na presidenty vrchních soudů, platí, co ustanovuje odst. 1. o ministru spravedlnosti, o presidentu příslušného vrchního soudu.

§ 2. Pro obě soudní oddělení soudu mládeže v sídle krajského soudu (§ 35, odst. 2., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) budiž zřízeno společné kancelářské oddělení.

§ 3. ⁽¹⁾ Vykonává-li okresní soud také pravomoc ve věcech poručenských, má úkol soudce mládeže a soudce poručenského býti zpravidla spojen v jedné osobě.

⁽²⁾ Nelze-li soudci mládeže přikázati všechny věci poručenské, buďtež mu přikázány aspoň věci odsouzených provinilců, kteří jsou pod ochranným dozorem nebo v ochranné výchově, věci jejich sourozenců, jakož i věci, které byly na okresní soud přeneseny podle § 36 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.

§ 4. ⁽¹⁾ Žalobci mládeže (§ 31, odst. 2., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) náleží zastupovati veřejnou žalobu u soudu mládeže v sídle krajského soudu a dohlížeti na činnost funkcionářů státních zastupitelství ve věcech mladistvých provinilců u okresních soudů celého obvodu krajského soudu.

⁽²⁾ Náměstka žalobce mládeže ustanoví prokurátor.

§ 5. ⁽¹⁾ President krajského soudu vyzve osoby, které byly ustanoveny přísedícími senátu mládeže a jejich náhradníky, aby vykonaly předepsaný slib. Před vykonáním slibu upozorní je na jejich práva a povinnosti a poučí je o důvodech, ze kterých jsou vyloučeny z vykonávání úřadu.

⁽²⁾ O vykonání slibu sepíše se zápis. President krajského soudu potvrdí vykonání slibu na dekretu, jímž byl přísedící ustanoven. Dekret opatřený touto doložkou opravňuje přísedícího k výkonu jeho úřadu.

§ 6. ⁽¹⁾ Přísedící, který se nemůže dostaviti k zasedání soudu neb u něhož se vyskytne důvod, pro který je z rozhodování vyloučen, má to oznámiti včas před zasedáním předsedovi senátu mládeže.

⁽²⁾ Nedostaví-li se přísedící k zasedání soudu, dostatečně se neomluvě, nebo poruší-li mlčenlivost, má to předseda senátu mládeže oznámiti radní komoře (žalobnímu senátu).

⁽³⁾ Zemře-li přísedící, přestěhuje-li se do obvodu

jiného krajského soudu nebo vyskytnou-li se důvody, pro které může býti úřadu zproštěn nebo zbaven, má to president soudu oznámiti ministerstvu spravedlnosti.

§ 7. ⁽¹⁾ President krajského soudu, vyslechna přísedící a přihlédna k jejich odborné způsobilosti, ustanoví, v jakém pořadí mají býti povolávání k zasedání soudu. Při tom má dbáti toho, aby se všichni přísedící ve výkonu svého úřadu střídali a byli jím co možná stejně zatíženi. Rovněž ustanoví president krajského soudu pořadí, v jakém mají býti povolávání náhradníci.

⁽²⁾ Přísedící, který se zúčastní hlavního přelíčení, při němž se jednalo ve věci samé, zúčastní se též dalších hlavních přelíčení v téže věci.

§ 8. Přísedícím, kteří mají stálé bydliště mimo sídlo soudu, přísluší náhrada hotových vydání spojených s cestou z bydliště do sídla soudu, s pobytem v sídle soudu a se zpáteční cestou a to:

1. jízdné po železnici ve třetí třídě nebo po parolodi ve druhé třídě, a nebylo-li by jich, náhrada za použití jiného hromadného dopravního prostředku; má-li přísedící nárok na zlevněnou nebo na volnou jízdu, přísluší mu toliko náhrada za snížené jízdné, po případě mu náhrada jízdného nepřísluší vůbec;

2. trvalo-li zasedání několik dnů po sobě, nebo nebylo-li již možno v den zasedání nastoupiti zpáteční cestu, nocležné 20 Kč;

3. trval-li pobyt na cestě a v místě soudu více než osm hodin, stravné denně 20 Kč.

§ 9. ⁽¹⁾ Kromě náhrady hotových vydání podle § 8 přísluší přísedícím senátů mládeže přesnění platy a to,

1. trvalo-li zasedání nejvýše pět hodin, částka 25 Kč;

2. trvalo-li zasedání déle než pět hodin, částka 40 Kč za každý den zasedání.

⁽²⁾ Přísedícím, kteří neprokáží, že účastí na soudnictví nad mládeží.

sedání utrpěli citelnou újmu na pravidelném výdělku, příslušejí presenčení platy toliko částkou poloviční.

§ 10. ⁽¹⁾ Hotová vydání a presenčení platy přisedicích hradí se ze zálohy na náklady trestního řízení. Jejich poměrná část náleží k nákladům trestního řízení.

⁽²⁾ Nárok na náhradu budiž uplatněn do patnácti dnů. Rozhoduje o něm president krajského soudu, u něhož je senát mládeže zřízen.

§ 11. Při všech jednáních, která se konají v trestních věcech před soudem mládeže, nenesí soudcové a úředníci státně zastupitelští I. a II. stolice, jakož i přisedící senátu mládeže úřední oděv.

V tomto paragrafu stanoví se odchylky od vládního nařízení z 12. března 1927, č. 25 Sb. z. a n.

II. Dozorčí rady polepšoven a samostatných oddělení mladistvých ve věznicích.

§ 12. ⁽¹⁾ President krajského soudu vyzve osoby, které byly ustanoveny přisedicími dozorčí rady a jejich náhradníky, aby vykonaly předepsaný slib. Před vykonáním slibu upozorní je na jejich práva a povinnosti.

⁽²⁾ O vykonání slibu sepíše se zápis. President krajského soudu potvrdí vykonání slibu na dekretu, jímž byl přisedící ustanoven. Dekret opatřený touto doložkou opravňuje přisedícího k výkonu jeho úřadu.

§ 13. ⁽¹⁾ Přisedící, který se nemůže dostavit k zasedání dozorčí rady, má to oznámiti včas před zasedáním jejímu předsedovi.

⁽²⁾ Nedostaví-li se přisedící k zasedání dozorčí rady, dostatečně se neomluvě, nebo poruší-li mlčenlivost, má to předseda dozorčí rady oznámiti radní komoře (žalobnímu senátu), v jejímž obvodu ústav leží.

⁽³⁾ Zemře-li přisedící, přestěhuje-li se do obvodu jiného krajského soudu, poruší-li hrubě své povinno-

sti, nebo vyskytnou-li se důvody, pro které může být úřadu zproštěn nebo zbaven, má to předseda dozorčí rady oznámiti ministerstvu spravedlnosti.

§ 14. ⁽¹⁾ Ustanovení § 8 a 9 platí obdobně o náhradách, které příslušejí přisedicím dozorčí rady.

⁽²⁾ Náhrada hotových vydání a presenčení platy přisedicích náleží k nákladům výkonu trestu.

⁽³⁾ Nárok na náhradu budiž uplatněn do patnácti dnů. Rozhodne o něm president krajského soudu, v jehož obvodu ústav leží.

§ 15. ⁽¹⁾ Úkolem dozorčí rady je:

a) dohlížeti na výkon trestu a pomáhati radou při správě a zdokonalování ústavu,

b) upozorňovati ministerstvo spravedlnosti na získané zkušenosti,

c) činiti v dohodě s představeným ústavu vhodné kroky, aby propuštění vězňové byli na svobodě řádně umístěni,

d) rozhodovati o ochranných opatřeních, která mají býti učiněna po propuštění vězně z ústavu,

e) usnášeti se v případech zákonem stanovených o tom, má-li trest býti nadále vykonáván v ústavě,

f) ukládati těžší kárné tresty.

⁽²⁾ Dozorčí radě polepšovny náleží kromě toho rozhodovati o podmíněném propuštění z trestu a o jeho odvolání.

§ 16. ⁽¹⁾ Členové dozorčí rady, počítajíc v to i jejího předsedu, dohodnou se mezi sebou o tom, jakým způsobem budou dohlížeti na výkon trestu, tak aby dozorčí rada byla stále informována o tělesném a mravním stavu vězňů, o hospodářství ústavu a o výkonu služby v něm. K tomu účelu má býti ústav navštíven některým členem dozorčí rady bez předchozího ohlášení aspoň jednou za čtrnáct dnů.

⁽²⁾ Představený ústavu je povinen poskytnouti členům dozorčí rady přístup do všech místností ústavu, povolití nahlédnutí do osobních spisů vězňů a po-

dati žádaná vysvětlení. Členové dozorčí rady jsou oprávněni hovořiti s vězni v nepřítomnosti zaměstnanců ústavu.

(³) Členové dozorčí rady mohou se zúčastniti zasedání úřednických konferencí ústavu.

(⁴) Vady, které členové dozorčí rady při výkonu svého úřadu shledají, a návrhy na zdokonalení ústavu, služby a výkonu trestu mají oznámiti předsedovi dozorčí rady nebo přednésti je při jejím zasedání.

§ 17. (¹) Při každém zasedání dozorčí rady budťež projednány nedostatky ústavu, služby a výkonu trestu, které členové dozorčí rady při návštěvách v ústavu nebo jinak zjistili, a budťež usneseno, jaké rady mají býti dány představenému ústavu a jaké návrhy mají býti učiněny ministerstvu spravedlnosti ve příčině zdokonalení ústavu, služby a výkonu trestu.

(²) Předseda dozorčí rady předloží jí protokoly o měsíčních a výročních úřednických konferencích ústavu spolu s měsíčními a ročními výkazy, jakož i výroční zprávu představeného ústavu. Dozorčí rada je projedná, a uzná-li to za potřebné, přičiní k nim svoje poznámky.

(³) Opis protokolů o všech zasedáních dozorčí rady předloží předseda bez průtahů ministerstvu spravedlnosti.

(⁴) Jeden stejnopis protokolu o měsíčních a výročních úřednických konferencích ústavu, stejnopis výroční zprávy a předepsaných měsíčních a ročních výkazů, zadrží předseda u sebe. Ostatní jemu předložené stejnopisy předloží, když byly projednány, po případě doplněny poznámkami dozorčí rady, bez průtahů ministerstvu spravedlnosti.

(⁵) Usnese-li se dozorčí rada dáti představenému ústavu ve příčině správy a zdokonalení ústavu nějaké rady, oznámí je předseda představenému ústavu.

O výkazech dozorčí rady srv. výnos min. sprav. z 10. září 1931, č. 39.812 (část druhá, č. III.).

§ 18. (¹) Společná zasedání dozorčí rady konají se podle potřeby, nejméně jednou za měsíc, zpravidla v ústavě samém.

(²) Den, kdy se bude konati zasedání dozorčí rady, ustanoví předseda. Předseda stanoví též jednací pořad, řídí jednání a hlasování dozorčí rady a podává zprávu a návrhy ve věcech, o kterých se má dozorčí rada usnášeti. Jemu náleží též usnesení dozorčí rady písemně vypracovati a podpisovati.

(³) O zasedání dozorčí rady sepíše se protokol. V něm budou uvedeny všechny návrhy a stížnosti, které při zasedání byly předneseny, usnesení, k nimž došlo, vylíčen podstatný průběh jednání a vyznačeno, kdy zasedání začalo a kdy skončilo.

(⁴) Písemné práce dozorčí rady obstará a zapisovatele jí přidělí soud, jehož členem je předseda dozorčí rady. U tohoto soudu neb u představeného ústavu lze podávati též písemná podání, svědčící dozorčí radě.

(⁵) Veškerá písemná podání, která dozorčí radě dojdou, budťež zapsána do zvláštního záznamu.

O záznamech dozorčí rady srv. výnos min. sprav. z 10. září 1931, č. 39.812 (část druhá, č. III.).

§ 19. (¹) Dozorčí rada může platně jednati a se usnášeti jen za přítomnosti plného počtu členů. K usnesení je potřebí nadpoloviční většiny hlasů. Nejprve hlasují přísedící, a to věkem mladší před starším, po nich člen státního zastupitelství. Předseda hlasuje na konec.

(²) Rozdělí-li se hlasy na více než dvě různá mínění, takže žádné z nich nemá pro sebe potřebné většiny, pokusí se předseda rozdělením otázek a opakováním dotazu docíliti nadpoloviční většiny. Zůstane-li tento pokus bez výsledku, přičítají se hlasy vězni nejnepříznivější k těm, které jsou po nich méně příznivé, tak dlouho, až se dosáhne nadpoloviční většiny hlasů,

Při rovnosti hlasů je učiniti usnesení podle mínění vězni příznivějšího.

(³) Vzejde-li různost názorů o tom, které ze dvou mínění je vězni méně nepříznivé, má se o tom hlasovati zvláště jako o otázce předběžné. Jsou-li při tomto hlasování mínění stejně rozdělena, rozhoduje pro předběžnou otázku hlas předsedy.

(⁴) O nutnosti doplniti řízení a o jiných předběžných otázkách musí se hlasovati vždy napřed. Rozhodne-li většina hlasů tak, že přes pochybnosti o předběžné otázce uplatňované má se přikročiti k rozhodnutí ve věci hlavní, jsou také členové dozorcí rady, kteří zůstali v menšině, povinni hlasovati spolu o věci hlavní.

(⁵) Jednomyslného usnesení dozorcí rady je třeba k podmíněnému propuštění úchylného vězně, nečiní-li doba odbytého trestu aspoň jeho polovinu (§ 21, odst. 3., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.).

§ 20. (¹) Dozorčí rada může se usnésti, aby k jejímu zasedání byl přibrán představený a kterýkoliv zaměstnanec ústavu neb ústavní lékař s hlasem poradním.

(²) Žádá-li o to ve věci, která se týká určitého vězně, kterýkoliv člen dozorcí rady, buďtež věžňové nebo zaměstnanci ústavu vyslechnuti před dozorcí radou. Výslech řídí předseda, všichni členové mají právo dávatí otázky.

(³) Usnese-li se dozorcí rada, aby řízení bylo doplněno šetřením mimo ústav, vykoná je předseda.

§ 21. (¹) Veškerá rozhodnutí dozorcí rady, proti nimž je podle zákona přípustná stížnost, buďtež spolu s poučením o opravných prostředcích doručena osobám, které jsou oprávněny si na ně stěžovati.

(²) Kdyby odklad výkonu rozhodnutí byl na škodu vězně, vysloví dozorcí rada v rozhodnutí samém, že stížnost na ně nemá odkladného účinku.

(³) Podané stížnosti předloží předseda krajskému

soudu, v jehož obvodě ústav leží, ačli dozorcí rada v případech podle zákona přípustných (§ 52 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) svoje rozhodnutí sama nezmění.

III. Součinnost soudů poručenských.

§ 22. (¹) Trestní soud má oznámiti poručenskému soudu:

1. zahájení trestního řízení proti mladistvému. Při tom si má vyžádati zprávu poručenského soudu o osobních, rodinných a majetkových poměrech mladistvého, jakož i o všech ostatních okolnostech, důležitých pro posouzení, jakého opatření má soud užiti;

2. upuštění od stíhání veřejným žalobcem podle § 42 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.;

3. výsledek trestního řízení. Skončilo-li trestní řízení rozsudkem, staň se tak opisem pravoplatného rozsudku. Skončilo-li trestní řízení jinak, staň se tak zasláním trestního spisu k nahlédnutí;

4. zatímná opatření nařízená trestním soudem podle § 4, odst. 2, zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., a to bez odkladně;

5. veškerá rozhodnutí o ochranných opatřeních jejich opisem i výsledek stížnosti na ně, a jsou-li tato rozhodnutí vykonatelná a náleží-li výkon jich poručenskému soudu, má požádati poručenský soud o jejich výkon;

6. uvalení vazby na mladistvého i jeho propuštění z vazby;

7. pravoplatné usnesení, jímž bylo uděleno napomenutí osobám, kterým náleží pečovati o mladistvého.

(²) Dozorčí rada polepšovny (samostatného oddělení mladistvých ve věznici) má oznámiti poručenskému soudu v opise veškrá rozhodnutí o ochranných opatřeních, která sama učinila, i výsledek stížnosti na ně, a jsou-li tato rozhodnutí vykonatelná a náleží-li

jejich výkon poručenskému soudu, má požádati poručenský soud o jejich výkon.

(³) Ústav (věznice), v němž se vykonává trest zavření, má oznámiti poručenskému soudu nastoupení trestu i propuštění z trestu.

§ 23. Poručenský soud má:

1. podati trestnímu soudu na požádání zprávu o poměrech mladistvého. Zpráva nemá se omeziti na vyličení nynějšího stavu osobních, rodinných a majetkových poměrů mladistvého, nýbrž má podati též obraz jeho minulosti. Zejména mají býti uvedena výchovná, léčebná a ochranná opatření, která již byla vykonávána, případy, ve kterých se konalo proti mladistvému trestní řízení i jeho výsledek, jakož i případy, ve kterých bylo upuštěno od stíhání podle § 42 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. Lze-li poručenských spisů postrádati, mohou býti zaslány k nahlédnutí místo podání zprávy;

2. zjistí-li ze zpráv, které ho došly, nebo jinak, že proti mladistvému se vede trestní řízení také u jiného soudu, zúčastněné soudy o tom ihned zpravit;

3. nařídí-li ochranné opatření a zjistí-li ze zpráv, které ho došly, nebo jinak, že proti mladistvému se vede trestní řízení trestní soud o tom bezodkladně zpravit.

IV. Součinnost jiných soudů a úřadů.

§ 24. (¹) Soudy, bezpečnostní a jiné veřejné úřady, jimž náleží povinnost činiti trestní oznámení, a bezpečnostní orgány mají oznamovati trestné činy, které se stíhají na žalobu veřejnou, dopustil-li se jich nedospělý, soudu poručenskému, a dopustil-li se jich mladistvý, soudu mládeže, v jehož obvodě měl mladistvý v době činu svůj stálý pobyt, a neměl-li v době činu na území republiky stálého pobytu, soudu, v jehož obvodě se mladistvý zdržuje.

(²) Sezná-li soud, bezpečnostní nebo jiný správní úřad, že prospěch nedospělého nebo mladistvého vyžaduje nějakého opatření poručenského soudu, má to oznámiti ihned tomuto soudu a podle možnosti i otci, matce nebo zákonnému zástupci nedospělého nebo mladistvého. Jeví-li se naléhavá potřeba nějakého takového opatření, zejména zatímného umístění nedospělého nebo mladistvého ve vhodné rodině nebo ve vhodném ústavu, má je soud (úřad) učiniti podle možnosti zatím sám za součinnosti pomocného zařízení pro soudní péči o mládež (§ 29), a zpravit o tom poručenský soud. Činí-li se zároveň trestní oznámení, buď též oznámení uvedená v tomto odstavci pojata i do něho.

§ 25. (¹) Bezpečnostní úřady a orgány směřjí v trestních věcech mladistvých provinilců bez svolení soudu činiti toliko neodkladná opatření nutná k tomu, aby se věc vyjasnila, a aby se zabránilo útěku pachatele a zahlazení stop trestného činu neb aby se zajistily důkazy.

(²) Prozatímného zajištění (zatímného zadržení) mladistvého podezřelého z trestného činu má býti užito jen tehdy, když jeho účelu nelze dosáhnouti jinak, zejména umístěním mladistvého ve vhodné rodině nebo ve vhodném ústavě.

(³) Předvádění a doprava nedospělých a mladistvých osob bezpečnostními orgány děj se způsobem nenápadným, podle možnosti stráží v civilním šatě. Studu a cti mladistvého budiž všemožně šetřeno. K předvádění a dopravě může býti užito též orgánů pomocných zařízení pro soudní péči o mládež, ačli se tím náklad na předvedení nebo dopravu nezvýší.

(⁴) Propouští-li bezpečnostní úřad nedospělého nebo mladistvého, který jím byl zatím zadržen, má jej odevzdati zákonnému zástupci neb osobě, která nad ním bděla nebo jest ochotná nad ním bděti, nebo některému pomocnému zařízení pro soudní péči

o mládež. Takové zařízení má být před propuštěním o něm včas zpraveno i tehdy, má-li být propuštěn odevzdán někomu jinému než jemu.

V. Součinnost veřejných škol.

§ 26. ⁽¹⁾ Sezná-li správa veřejné školy, že prospěch nedospělého nebo mladistvého, který je jejím žákem, vyžaduje nějakého opatření poručenského soudu, zejména že takového opatření je potřeba k zamezení brozícího mu zpustnutí nebo k jeho nápravě, má to oznámiti ihned poručenskému soudu a podle možnosti otci, matce nebo zákonnému zástupci žáka.

⁽²⁾ Jeví-li se naléhavá potřeba takového opatření, může být učiněno oznámení též nejbližšímu okresnímu soudu nebo bezpečnostnímu úřadu.

§ 27. Správa veřejné školy je povinna podati soudu na požádání bez odkladu zprávu o všech okolnostech důležitých pro posouzení, jakého opatření má soud užiti na prospěch nedospělého nebo mladistvého, který je nebo byl jejím žákem.

§ 28. ⁽¹⁾ Usnese-li se soud zůstaviti potrestání nedospělého nebo mladistvého veřejné škole, jejíž je žákem (§ 1, odst. 2., § 4, odst. 1., § 6, odst. 2., § 9, odst. 4., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), zašle svoje rozhodnutí v opise správě školy a požádá ji o jeho výkon. Školní potrestání staniž se podle předpisů kázeňského školního řádu.

⁽²⁾ O výkonu školního potrestání podá škola soudu zprávu.

VI. Součinnost pomocných zařízení pro soudní péči o mládež.

§ 29. ⁽¹⁾ V trestním řízení proti mladistvým provinilcům užije soud součinnosti pomocných zařízení pro soudní péči o mládež.

⁽²⁾ O tom, která pomocná zařízení mají být k součinnosti povolávána, budou vydány zvláštní předpisy.

§ 30. ⁽¹⁾ Pomocným zařízením pro soudní péči o mládež má být jejich součinnost se soudem co nejvíce usnadněna. Podle možnosti mají jim být, požádají-li o to, poskytnuty v soudní budově bezplatně potřebné kancelářské místnosti.

⁽²⁾ Zástupcům a orgánům pomocných zařízení pro soudní péči o mládež, kteří vykonávají úkony, k nimž byli soudem povoláni, budiž vydána přednostou soudu legitimace, aby se jí mohli při výkonu vykázati.

§ 31. ⁽¹⁾ O součinnosti pomocných zařízení pro soudní péči o mládež platí tato ustanovení:

1. Budiž jim podána zpráva o zahájení a výsledku trestního řízení. Skončilo-li řízení rozsudkem, budiž jim zaslán opis rozsudku.

2. Zástupci pomocného zařízení buďtež podány ústně potřebné zprávy o mladistvém, a pokud to není na újmu trestního řízení, též o jeho trestném činu. K tomu konci může být povoleno zástupci pomocného zařízení i nahlédnouti do trestních spisů.

3. Pomocné zařízení budiž požádáno o zjištění osobních, rodinných a majetkových poměrů mladistvého a všech ostatních okolností důležitých pro posouzení, jakého opatření má soud užiti. Pomocné zařízení budiž vyslechnuto také o tom, zda se doporučuje nějaké ochranné opatření a jaké.

4. Projeví-li s tím pomocné zařízení souhlas, budiž jeho pomoci užito také při zatímném umístění mladistvého, na něhož by měla být uvalena vazba, ve vhodné rodině nebo ústavě a při výkonu střežení nařízeného podle § 9, odst. 4., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.

5. V řízení před okresními soudy může být zá-

stupce pomocného zařízení ustanoven obhájcem mladistvého.

6. Pomocnému zařízení budiž oznámena vždy doba hlavního přelíčení.

7. Veškerá rozhodnutí a opatření, proti kterým přísluší obviněnému opravný prostředek, bud' též doručena také pomocnému zařízení; byl-li však jeho zástupce při jejich prohlášení přítomen, staniž se tak jen tehdy, když za to žádá.

8. Propouští-li se nedospělý nebo mladistvý z vazby nebo z trestu, může býti odevzdán též pomocnému zařízení. Toto zařízení budiž před propuštěním o něm vždy včas zpraveno a to i tehdy, odevzdá-li se propuštěný někomu jinému než jemu.

(²) O součinnosti pomocného zařízení při výkonu ochranných opatření platí zvláštní ustanovení.

VII. Podmíněné propuštění z trestu.

§ 32. (¹) O podmíněném propuštění z trestu rozhoduje dozorčí rada polepšovny z moci úřední nebo na žádost. Žádost za podmíněné propuštění mohou podat vězeň, jeho rodiče a zákonný zástupce.

(²) O každé žádosti za podmíněné propuštění podá úřednická konference polepšovny posudek a návrh.

Srov. též § 70 a násl. v. tr. zavř.

§ 33. (¹) Předseda dozorčí rady odmítne žádosti za podmíněné propuštění, které byly podány před uplynutím lhůty uvedené v § 19, č. 8., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.

(²) O všech ostatních žádostech a návrzích zavede předseda včas šetření. Zjistí zejména, jsou-li tu podmínky podmíněného propuštění z trestu, jakých opatření vyžaduje prospěch vězně po propuštění, a co bylo ředitelem ústavu dosud podniknuto, aby byl propuštěný na svobodě řádně umístěn. Při tom užije zvláště pomoci pomocného zařízení pro soudní péči o mládež,

v jehož obvodě se zdržují rodiče nebo zákonný zástupce a vyžádá si též zprávu poručenského soudu.

(³) Předseda vyslechně také vždy vězně, jeho rodiče a zákonného zástupce. Nebylo-li by možné vyslechnouti včas zákonného zástupce, budiž vězni zřízen a vyslechnut obhájce; to se staň též, uzná-li to dozorčí rada účelným pro úspěšné hájení vězně. Obhájcem může předseda ustanoviti buď obhájce z povolání, který je ochoten obhajování převzít, nebo některého příslušníka věznovy rodiny nebo zástupce pomocného zařízení pro soudní péči o mládež. Obhájci budiž povolen hovor s věznem v nepřítomnosti úřední osoby.

(⁴) Osoby uvedené v odst. 3. bud' též vyslechnuty o všem, co mohou uvést pro podmíněné propuštění z trestu a pro nařízení nějakého ochranného opatření po trestu i proti tomu, a budiž jim sdělen výsledek dosavadního šetření, aby se o něm mohly vyjádřiti. Pokud by údaje jejich vyžadovaly nového šetření, vykoná je předseda ještě před zasedáním dozorčí rady.

(⁵) Jde-li o podmíněné propuštění vězně, o němž se tvrdí, že je úchylným, vyžádá předseda vždy také posudek pedagogický a lékařský.

§ 34. (¹) Po skončeném šetření předloží předseda žádosti a návrhy dozorčí radě, aby o nich rozhodla.

(²) Propouští-li se vězeň podmíněně, učiní dozorčí rada vždy také rozhodnutí o ochranném opatření po trestu podle § 39 až 41. Nenařídil-li ochrannou výchovu, musí naříditi vždy ochranný dozor. Rozhodnutí o ochranných opatřeních spojí s rozhodnutím o podmíněném propuštění.

§ 35. Rozhodnutí, jímž se vězeň podmíněně propouští z trestu, budiž oznámeno, jakmile se stane vykonatelným, řediteli polepšovny, aby je vykonal.

§ 36. (¹) O odvolání podmíněného propuštění z trestu rozhoduje dozorčí rada.

(²) Nedokonal-li podmíněně propuštěný v době, kdy nastaly skutečnosti, pro které může být podmíněně propuštěn podle § 14 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n. o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění, odvoláno, ještě osmnáct let, může dozorcí rada, hledíc na výjimečné okolnosti případu vysloviti, že podmíněně propuštění zůstává v platnosti, a může při tom prodloužiti podle svého uvážení zkušební dobu, ne však více než o dvě leta.

(³) Dokonal-li propuštěný v době, kdy nastaly skutečnosti uvedené v odst. 2., již osmnáct let, rozhodne dozorcí rada o odvolání podmíněného propuštění podle § 14 zák. č. 562/1919 Sb. z. a n.

(⁴) Podmíněně propuštění úchylného vězně budiž odvoláno také, ukáže-li se ve zkušební době, že je svému okolí nebezpečný.

(⁵) Zbytek trestu, který má být po odvolání podmíněného propuštění vykonán, vykoná se v polepšovně. Dokonal-li však podmíněně propuštěný již dvacátý první rok svého věku, má dozorcí rada rozhodnouti též, zda svoluje, aby tam byl zbytek trestu vykonán.

(⁶) Rozhodnutí, jímž se odvolává podmíněně propuštění z trestu, budiž oznámeno, jakmile se stane vykonatelným, úřadu, jemuž náleží pečovati o výkon trestu (§ 397 býv. rak. tr. ř., § 494 býv. uh. tr. ř.), aby je vykonal, a poručenskému soudu.

§ 37. Ustanovení § 13 až 32 vládního nařízení ze dne 11. listopadu 1919, č. 598 Sb. z. a n., jímž se provádí zákon o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění, nelze užiti, jde-li o podmíněně propuštění z trestu zavření vykonávaného v polepšovně.

VIII. Dodatné rozhodování o ochranných opatřeních.

§ 38. (¹) Před každým propuštěním vězně z polepšovny nebo ze samostatného oddělení mladistvých

ve věznici rozhodne dozorcí rada podle výsledku výkonu trestu, má-li být vězeň dán po propuštění pod ochranný dozor nebo do ochranné výchovy. Takového dodatného rozhodování není, nařídil-li soud, aby odsouzený byl po propuštění z trestu dán do ochranné výchovy, a od doby, kdy ochranná výchova byla pravoplatně nařízena, do propuštění vězně z trestu neuplynulo šest měsíců.

(²) Při dodatném rozhodování postupuje dozorcí rada podle ustanovení § 39 až 41; ustanovení § 41 nelze užiti, jde-li o propuštění vězně ze samostatného oddělení mladistvých ve věznici.

(³) O řízení platí v těchto případech obdobně ustanovení § 33, odst. 2. až 4.

§ 39. (¹) Nenařídil-li soud žádného ochranného opatření po propuštění z trestu a uzná-li dozorcí rada, že jsou tu zákonné podmínky ochranného dozoru neb ochranné výchovy a že prospěch vězně takového opatření vyžaduje, nařídí potřebné ochranné opatření. Ochrannou výchovu nařídí však jedině, lze-li hledíc na věk vězně a ostatní jeho poměry se nadíti, že její výkon do dvacátého prvního roku jeho věku bude mítí výsledek.

(²) Uzná-li dozorcí rada, že ochranných opatření po propuštění není potřebí, vysloví, že od nařízení ochranného opatření upouští.

§ 40. (¹) Nařídil-li soud, aby odsouzený byl po propuštění z trestu dán pod ochranný dozor, a má-li dozorcí rada za to, že jsou tu zákonné podmínky ochranné výchovy a že podle výsledku trestu prospěch vězně ochranné výchovy vyžaduje, nařídí, aby vězeň byl dán do ochranné výchovy.

(²) Jinak vysloví, že vězeň má být dán pod ochranný dozor nařízený soudem.

§ 41. (¹) Nařídil-li soud nebo dozorcí rada polepšovny, aby odsouzený byl po propuštění z trestu dán do ochranné výchovy, a od doby, kdy ochranná

výchova byla pravoplatně nařízena, do propuštění z trestu již uplynulo šest měsíců, rozhodne dozorčí rada znova, zda se ochranná výchova má vykonati, podle ustanovení odst. 2. až 4.

(2) Od výkonu ochranné výchovy budiž upuštěno, nelze-li hledíc na věk vinníka a ostatní jeho poměry se nadíti, že její výkon do dvacátého prvního roku jeho věku bude mítí výsledek.

(3) Výkon ochranné výchovy budiž podmíněně odložen, není-li ho potřebí hledíc na veškeré okolnosti případu, zejména na délku vykonaného trestu a na chování odsouzeného. Má-li dozorčí rada za to, že by z tohoto důvodu mělo býti od výkonu ochranné výchovy vůbec upuštěno, učiní zároveň takový návrh soudu první stolice, který ochrannou výchovu nařídil.

(4) V jiných případech vysloví dozorčí rada, že nařízená ochranná výchova se má vykonati.

§ 42. Rozhodnutí uvedená v § 39 až 41 oznámí dozorčí rada řediteli ústavu (věznice).

IX. Remeslná výuka ve výchovných a v polepšov- nách.

§ 43. (1) Zaměstnání učednickému nebo pomocnickému sluší pokládati za rovné také zaměstnání ve výchovně nebo v polepšovně při takových pracích, které jsou předmětem živností řemeslných a byly v den, kdy toto nařízení bude vyhlášeno, ve výchovně nebo v polepšovně (ústavu pro mladistvé vězně), o kterou jde, provozovány, děje-li se toto zaměstnání za návodu osoby, která má průkaz způsobilosti pro příslušnou živnost nebo jinak dostatečné odborné vzdělání, a je-li postaráno o všestrannou a stejně důkladnou výuku jako u učňů a pomocníků na svobodě.

(2) Ministerstvo, jemuž přísluší v nejvyšší stolici na ústav dozírat, rozhodne způsobem pro jiné úřady závazným, které řemeslné výkony byly v tom kterém

ústavě v den vyhlášení tohoto nařízení provozovány a při kterých jsou chovanci (vězňové) zaměstnání způsobem vyhovujícím podmínkám odst. 1.

§ 44. (1) Doba, po kterou byl chovanec (vězeň) v ústavě zaměstnán při řemeslných výkonech, pro které platí ustanovení § 43, odst. 2., budiž započtena do doby, která platí podle živnostenského řádu (zákona) pro učební poměr, případně pro pomocnické zaměstnání v řemeslné živnosti odpovídající tomu kterému řemeslnému výkonu,

a) chovancům výchoven celá nebo z části, nejmeně však třemi čtvrtinami,

b) vězňům polepšoven vždy jen z části, a to nejmeně jednou polovinou, nejvýše dvěma třetinami.

(2) O započtení rozhodne v mezích odst. 1. okresní úřad, v jehož obvodě ústav leží, přihlížející k příčinám, které vedly k umístění chovance (vězně) v ústavě, zejména k sociálním a výchovným poměrům, ve kterých před odevzdáním do ústavu žil, jeho povaze, chování v ústavě a způsobu zaměstnání. Před rozhodnutím vyzve okresní úřad ředitele ústavu, osobu, za jejíhož návodu se zaměstnání dalo, a příslušné živnostenské společenstvo, aby se nejdéle do čtrnácti dnů vyjádřili, a vyslechne podle potřeby i jiné zaměstnance ústavu.

(3) Okresní úřad jest povinen rozhodnouti s největším urychlením.

O době, která platí pro učební poměr, případně pro pomocnické zaměstnání v řemeslné živnosti, viz § 14 živn. řádu a § 15 slov. živn. zákona.

§ 45. Byl-li chovanec (vězeň) propuštěn z ústavu před uplynutím doby stanovené pro učební poměr, případně pro pomocnické zaměstnání v řemeslné živnosti odpovídající tomu kterému výkonu uvedenému v § 43, odst. 2., vydá mu osoba, za jejíhož návodu se zaměstnání dalo, učební, případně pracovní vysvědčení o době, která mu byla podle § 44 započtena do

doby rozhodné pro učební poměr, případně pro pomocnické zaměstnání. Toto vysvědčení budiž potvrzeno okresním úřadem, v jehož obvodě ústav leží.

§ 46. Ukončí-li chovanec (vězeň) za doby svého zadržení v ústavu hledíc k době, která mu byla podle § 44 započtena do doby rozhodné pro trvání učebního poměru, a hledíc k době, strávené v případném dřívějším řádném učňovském poměru v téže řemeslné živnosti, dobu potřebnou pro řádné ukončení učebního poměru, vydá mu osoba, za jejíhož návodu se zaměstnání dalo, výuční list, o jehož potvrzení platí ustanovení § 45. Chovanec (vězeň) může býti na svou žádost připuštěn k tovaryšské zkoušce. O této zkoušce platí, co ustanovuje živnostenský řád (zákon) o tovaryšské zkoušce učňů, kteří se vyučili řemeslu u zaměstnavatele nenáležejícího k žádnému společenstvu.

Ustanovení o tovaryšské zkoušce učňů, kteří se vyučili řemeslu u zaměstnavatele nenáležejícího k žádnému živnostenskému společenstvu, viz § 104 b) posl. odst. a § 104 d) odst. 5 živn. řádu a § 148 odst. 6 a § 150 odst. 5 slov. živn. zákona.

§ 47. Z učebních a pracovních vysvědčení, z výučního listu, jakož i z vysvědčení o tovaryšské zkoušce nesmí býti patrné, že osoba, již se vydávají, byla držána ve výchovně nebo v polepšovně.

(²) Učební a pracovní vysvědčení vydaná podle tohoto nařízení nahrazují spolu s vysvědčením o vykonané tovaryšské zkoušce průkaz způsobilosti potřebný podle živnostenského řádu (zákona).

O průkazu způsobilosti viz § 14 živn. řádu a § 15 slov. živn. zákona.

X. Evidence a statistika provinilců a ochranných opatření.

§ 48. Ustanovení vládního nařízení ze dne 14. července 1922, č. 198 Sb. z. a n., o evidenci soudních provinilců a sbírání dat pro účely kriminální stati-

stiky, platí ve věcech mladistvých provinilců s těmito odchylkami:

1. Údaje o nařízených ochranných opatřeních (ochranném dozoru a ochranné výchově) nebudtež do trestního listu, sčítacího trestního listu a zpráv o podmíněném propuštění z trestu pojímány.

K č. 1. O statistice ochranných opatření při odsouzení viz § 49 prov. nař.

2. Zprávy o podmíněném propuštění z trestu a o jeho odvolání podá úředník soudní kancláře, vedoucí záznamy dozorcí rady.

V č. 2. je obsažena odchylka od § 11 vl. nař. 198/1922 Sb. zák. a nař.

3. Upustí-li soud od potrestání (§ 6 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), vyhotoví se toliko sčítací trestní list a zašle úřadu rejstříku trestů. Trestní list a jeho opisy se v tomto případě nevyhotovují a nikomu nezasílají.

4. Vysloví-li soud dodatečně podmíněné odsouzení (§ 7, č. 2 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), podá o tom zprávu opisem svého rozhodnutí úřadu rejstříku trestů a všem místům, kterým byl zaslán opis trestního listu. Úřad rejstříku trestů poznamená změnu na trestním listě a přeřadí jej do oddělení B) rejstříku trestů; ostatní místa, kterým byl opis trestního listu zaslán, zahladí odsouzení ve svých záznamech.

5. Byla-li při podmíněném odsouzení nebo při podmíněném propuštění z trestu zkušební doba prodloužena (§ 7, č. 5 a § 19, č. 6 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), podá o tom soud (dozorčí rada) zprávu opisem svého rozhodnutí úřadu rejstříku trestů i místům uvedeným v § 4 vl. nař. č. 198/1922 Sb. z. a n. Změna budiž v záznamech vyznačena.

6. Opisy rozhodnutí uvedených pod č. 4. a 5. zašle soud (dozorčí rada) hromadně 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října státnímu úřadu statistickému. Na každém rozhodnutí odkáže se na sčítací trestní list

(zprávu o podmíněném propuštění z trestu), jichž se rozhodnutí týká.

7. Ustanovení § 19, odst. 1., § 25 vl. nař. č. 198/1922 Sb. z. a n., nelze užítí.

K č. 7. § 19 odst. 1. *týká se povinných oznámení úřadu rejstříku trestů, když se zjistí, že předcházelo odsouzení vylučující podmíněný odklad trestu. § 25 týká se zkrácených výpisů z rejstříku trestů. Takové zkrácené výpisy jsou tu vyloučeny. Srv. též § 56 prov. nař.*

§ 49. ⁽¹⁾ Nařídí-li trestní soud, poručenský soud nebo dozorčí rada polepšovny (samostatného oddělení mladistvých ve věznici) ochranné opatření (ochranný dozor neb ochrannou výchovu), vyhotoví se o tom zvláštní sčítací list na vzorci VII. nebo VIII.

⁽²⁾ O zatímních ochranných opatřeních (§ 4, odst. 2., § 12, odst. 3., § 55, odst. 2., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) se sčítací list nevyhotovuje.

§ 50. ⁽¹⁾ Zruší-li trestní soud, poručenský soud nebo dozorčí rada polepšovny (samostatného oddělení mladistvých ve věznici) nebo výchovny nařízené ochranné opatření nebo změní-li ochrannou výchovu v ochranný dozor nebo naopak neb odloží-li podmíněně výkon ochranné výchovy, vyhotoví se o tom zvláštní sčítací list na vzorci IX.

⁽²⁾ Sčítací list se nevyhotovuje:

a) mění-li se toliko způsob ochranné výchovy (rodinná výchova ve výchovu ústavní nebo naopak),

b) zachová-li soud nebo dozorčí rada při dodatném rozhodování o ochranných opatřeních (§ 23, 24, 63, č. 5 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) dříve nařízené ochranné opatření nezměněně v platnosti.

§ 51. ⁽¹⁾ Sčítací listy uvedené v § 49 a 50 se vyhotoví, jakmile usnesení, kterým se ochranné opatření nařizuje, mění, zrušuje nebo výkon ochranné výchovy podmíněně odkládá, nabude právní moci, a to o každé osobě zvlášť. Vyhotoví je úředník soudní kanceláře pod dohledem předsedy nebo referenta senátu

(soudce) nebo předsedy dozorčí rady, jenž je též podepíše. Sčítací list o rozhodnutí dozorčí rady výchovny vyhotoví představený ústavu.

⁽²⁾ Sčítací listy buďtež ukládány v pořadí čísel a zasílány státnímu úřadu statistickému hromadně vždy 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října.

XI. Různá ustanovení.

§ 52. Zústaví-li soud potrestání nedospělého nebo mladistvého rodině (§ 1, odst. 2., § 4, odst. 1., § 6, odst. 2., § 9, odst. 4., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), upozorní otce, matku nebo zákonného zástupce, jsou-li u soudu přítomni, ústně, a jinak písemně na jejich povinnosti i na rozsah, v jakém smějí svoje kárné právo vykonati.

§ 53. ⁽¹⁾ Usnese-li se soud dáti mladistvému důtku (§ 6, odst. 2., § 9, odst. 4., zák. č. 48/1931, Sb. z. a n.), vytkne mu přísně jeho provinění a dá mu zároveň vážnou výstrahu a napomenutí pro budoucnost způsobem přiměřeným jeho rozumové a mravní vyspělosti tak, aby mladistvý si uvědomil význam důtky a aby mu utkvěla trvale v paměti.

⁽²⁾ V řízení před soudy krajskými udělí důtku předseda senátu mládeže před shromážděným senátem mládeže.

⁽³⁾ O udělení důtky jest sepsati zápis.

§ 54. ⁽¹⁾ Střežení (§ 9, odst. 4., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.) může býti vykonáno v příhodné místnosti u soudu, nikoliv však ve věznici, v příhodné místnosti pomocného zařízení pro soudní péči o mládež, ve výchovně, útulku a pod.

⁽²⁾ Vykonává-li se střežení jinde než u soudu, budiž o jeho výkonu podána soudu zpráva.

§ 55. ⁽¹⁾ Usnese-li se soud udělit napomenutí osobám, kterým náleží pečovat o nedospělého nebo mladistvého (§ 1, odst. 4., § 5, odst. 4., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.), a jsou-li tyto osoby u soudu přítomny, vyhlásí jim soud svoje usnesení ústně v nepřítomnosti nedospělého nebo mladistvého. O tom, že bylo uděleno napomenutí, budiž sepsán zápis, a bylo-li uděleno při hlavním přelíčení, budiž zapsáno do protokolu o hlavním přelíčení. Nejsou-li osoby, jimž se napomenutí udílí, u soudu přítomny, budiž jim doručeno usnesení písemně.

⁽²⁾ Osoba, již se napomenutí udílí, budiž poučena o právu podat opravný prostředek.

§ 56. V trestním řízení proti mladistvým provinilcům budiž vyžádán vždy výpis z rejstříku trestů a buďtež zjištěna správná data narození.

§ 57. Vykonává-li se vazba uvalená na mladistvého v soudní věznici, v níž je zřízeno samostatné oddělení mladistvých, budiž vykonávána v tomto oddělení.

O tom, kde jsou zřízena samostatná oddělení mladistvých vězňů, viz výnos min. spr. z 1. září 1931, č. 37.775 (část druhá, č. IV.).

§ 58. V trestním řízení proti mladistvým provinilcům nesmí býti užito záznamu o rozsudku podle § 458 býv. rak. tr. ř. a § 541 býv. uh. tr. ř. ve znění zákona ze dne 18. prosince 1919, č. 1 Sb. z. a n. z roku 1920, jímž se mění některá ustanovení trestního řádu ze dne 23. května 1873, č. 119 ř. z., a zák. čl. XXXIII/1896.

XII. Ustanovení závěrečná.

§ 59. Zrušují se vládní nařízení ze dne 31. ledna 1924, č. 30 Sb. z. a n., o započtení zaměstnání v ústavních dílnách zemské vychovatelny v Opatovicích do doby učební, vládní nařízení ze dne 26. června 1930,

č. 88 Sb. z. a n., o učňovském a pomocnickém zaměstnání chovanců »Komenského ústavu v Košicích« a o vydávání příslušných vysvědčení, § 45, odst. 2. vl. nař. č. 198/1922 Sb. z. a n., jakož i veškerá bývalá uherská nařízení, vydaná k provedení zrušeného zák. čl. VII/1913 o soudech mládeže a zrušených ustanovení trestní novely zák. čl. XXXVI/1908, pokud jsou ještě v platnosti.

§ 60. ⁽¹⁾ Toto nařízení nabude účinnosti dnem vyhlášení. Ustanovení §§ 49 až 51 nabudou účinnosti dne 1. ledna 1932.

⁽²⁾ Toto nařízení provedou ministři spravedlnosti, sociální péče a vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Vzorec VII.

a) okresní v č. /
Soud trestní
b) krajský v č. /

Sčítací list

o nařízení ochranného dozoru neb ochranné výchovy.

1. Jméno a příjmení:
2. Nařizeny a) ochranný dozor usnesením ze dne
b) ochranná výchova usnesením ze dne
3. Řadové číslo sčítacího trestního listu /
okresního soudu v
krajského soudu v

Vzorec VIII.

Soud poručenský v č. /
a) polepšovny v č. /
Dozorčí rada
b) věznice v č. /

Sčítací list

o nařízení ochranného dozoru neb ochranné výchovy.

1. Jméno a příjmení:
2. Doba a místo (soudní okres) narození:
3. Domovská příslušnost (místo a soudní okres):
4. Poslední bydliště (místo a soudní okres):
5. Povolání a postavení v něm:
6. Školní vzdělání: neumí číst a psát , umí číst a
neumí psát , umí číst i psát
vyšší vzdělání
7. Vyznání:
8. Národnost:
9. Osirel po otci od roku svého věku
po matce od roku svého věku
10. Původu manželského, nemanželského:
11. Rodiče žijí a) ve společné domácnosti
b) odděleně
12. Žije u rodičů u matky u otce
..... u jiné osoby
13. Počet nezletilých sourozenců
14. Výchova a) u rodičů neb aspoň jednoho z nich od
do roku
b) mimo domov od do roku
15. Navštěvoval školu od do roku
16. Povolání a postavení a) otce
b) matky
17. Byl ve výchovně od do roku
18. Duševní a tělesné vady:
19. Náruživosti:
20. Nařízeny a) ochranný dozor usnesením ze dne
b) ochranná výchova usnesením ze dne
podle § 1, odst. 2 zák. o soudn. nad. ml.
podle § 1, odst. 5 zák. o soudn. nad. ml.
podle § 4 zák. o soudn. nad. ml.
podle § 23 zák. o soudn. nad. ml.
- č. ř. sčítacího trestního listu /
okresního soudu v
krajského soudu v

Vzorec IX.

- a) okresní v č. /
Soud trestní
b) krajský v č. /
Soud poručenský v č. /
Dozorčí rada
a) polepšovny v č. /
b) věznice v č. /
c) výchovny v č. /

Sčítací list

o změně, podmíněném odkladu nebo zrušení ochranného dozoru
neb ochranné výchovy.

1. Jméno a příjmení:
2. Ochranný dozor nařízen:
soudem trestním (okresním, krajským), poručenským, do-
zorčí radou polepšovny, věznice v
usnesením ze dne
č. ř. sčítacího listu (vzor VII nebo VIII)
3. Ochranná výchova nařízena:
Soudem trestním (okresním, krajským), poručenským, do-
zorčí radou polepšovny, věznice v
usnesením ze dne č. ř. sčítacího listu
(vzor VII nebo VIII)
4. Ochranný dozor
a) zrušen
b) změněn v ochrannou výchovu
kým
usnesením ze dne
5. Ochranná výchova
a) zrušena
b) změněna v ochranný dozor
c) podmíněně odložena
kým
usnesením ze dne

II.

Výnos ministerstva spravedlnosti z 1. července 1931 č. 23.377/31, o umístění soudů mládeže.

(Zaslán presidiím všech vrchních soudů.)

1. U krajských soudů, které jsou s okresním soudem svého sídla umístěny v téže budově, jak tomu u většiny krajských soudů skutečně také je, bude již tímto umístěním splněn striktní požadavek zákona, že zvláštní oddělení krajského i okresního soudu pro věci mladistvých provinilců, samozřejmě i s příslušným oddělením kancelářským, mají býti umístěna v ž d y v t é ž e b u d o v ě. Vedle tohoto striktního zákonného požadavku nutno však dbáti i jiných požadavků účelnosti.

Jeden z nich uvádí zákon sám. Obě uvedená oddělení krajského i okresního soudu mají býti podle možnosti místně oddělena od ostatních oddělení svých soudů tak, aby mladiství nepřicházeli do styku s provinilci staršími. Toho třeba dbáti podle § 47, odst. 1., cit. zák. všeobecně, u všech soudů mládeže, jak při hlavním přelíčení, tak i při jiných úředních jednáních s mladistvými, zejména tedy při vyhledávání a poskytování právní pomoci.

Další požadavky plynou z organizace soudnictví nad mládeží, rozvrhu práce mezi soudce mládeže a ze součinnosti s pomocnými zařízeními pro soudní péči o mládež.

Až na výjimky, o nichž bude řeč ještě pod č. 3, jsou okresní soudy v sídlech krajských soudů povolány vykonávati pravomoc také ve věcech poručenských. Podle § 32, odst. 3., zákona o trestním soudnictví nad mládeží, má úkol soudce mládeže a soudce poručenského býti zpravidla spojen v jedné osobě. Trestních věcí náležejících do příslušnosti okresního soudu bude

převážná většina a ve velmi značné části případů bude podle § 29 cit. zák. poručenský soud i místně příslušným soudem mládeže. Bude-li soudci mládeže u okresního soudu svěřeno i vyhledávání ve věcech náležejících do příslušnosti krajského soudu, aneb i poskytování právní pomoci v trestních věcech mladistvých provinilců, je zřejmé, že je to poručenský soudce, který bude nejčastěji přicházeti do styku s mladistvými provinilci ať při hlavním přelíčení, či při vyhledávání nebo poskytování právní pomoci. Proto třeba především při jeho umístění dbáti toho, aby byl znemožněn styk mladistvých provinilců s osobami dorostlými.

V rukou poručenského soudce bude takto zpravidla soustředěna převážná část agendy soudu mládeže. Kromě toho je zamýšleno soustřediti veškerou kancelářskou agendu soudu mládeže v jednom kancelářském oddělení, společném pro obě soudní oddělení soudu mládeže, a svěřiti vedení tohoto kancelářského oddělení téže osobě, která vede kancelářské oddělení soudu poručenského. I toto zařízení může přispěti k prohloubení a urychlení součinnosti soudce trestního se soudcem poručenským a k zamezení styků mladistvých provinilců s osobami dorostlými.

Konečně třeba dbáti i toho, aby součinnost soudu mládeže s pomocným zařízením pro soudní péči o mládež byla co nejužší a styky soudu s pomocným zařízením byly rychlé, pokud možné přímé a ústní. V neménší míře nežli se soudcem trestním je však pomocné zařízení povoláno k součinnosti se soudcem poručenským. Leckde má pomocné zařízení kancelářské místnosti v budově soudní a je zamýšleno výslovně ustanoviti, že pomocnému zařízení má býti jeho součinnost se soudem co nejvíce usnadněna, a že mu mají býti, požádá-li o to, poskytnuty podle možnosti v soudní budově bezplatně potřebné kancelářské místnosti.

Všecky tyto okolnosti vyžadují, aby úřadovny soudce poručenského jako soudce mládeže, kancelář-

ského oddělení soudu mládeže a kanceláře pomocného zařízení pro soudní péči o mládež byly umístěny v těsné souvislosti, a aby, především pokud jde o ně, bylo dbáno zákonného příkazu znemožnění styků mladistvých provinilců s osobami staršími.

Soudcové mládeže krajského oddělení soudu mládeže budou podle povahy věci přicházeti do styku s mladistvými méně často, totiž toliko při vyhledávání a poskytování právní pomoci, pokud tyto úkony nebudou svěřeny soudci mládeže okresního soudu, a při hlavním přelíčení. Nebylo-li by tudíž možno jejich úřední místnosti úplně oddělit od ostatních úředních místností krajského soudu a připojit ke shora uvedeným místnostem soudu mládeže u okresního soudu, bylo by dbáti aspoň toho, aby soudce mládeže konající vyhledávání nebo poskytující právní pomoc, nebyl umístěn v takové části budovy, kde by došlo ke stykům mladistvých provinilců s osobami staršími, zejména tedy v blízkosti úřadoven soudců vyšetřujících, trestních jednací síní nebo vůbec takových úředních místností, kde obvykle čekávají nebo častěji procházejí dorostlí provinilci.

Hlavní přelíčení ve všech věcech náležejících do působnosti soudu mládeže, tedy jak ve věcech náležejících před senát mládeže, tak i ve věcech náležejících před soudce mládeže u okresního soudu, buďtež konána v ž d y v t é ž e j e d n a c í s í n i. Výhodou bude, když tomuto účelu bude možno určití jednací síň, která je opatřena oddělenou čekárnou a neleží v příliš rušné části budovy. Doporučuje se též, aby jednací síň byla zařízena co nejjednodušeji. Konati hlavní přelíčení v porotní síni nepovažuje ministerstvo spravedlnosti za vhodné z týchž důvodů, ze kterých v trestních věcech mladistvých provinilců byla vůbec vyloučena příslušnost porotního soudu. Nelze-li pro hlavní přelíčení ve věcech mladistvých provinilců určití samostatnou jednací síň, může býti užito vhod-

ně položené jednací síně sloužící též k jiným účelům. Styk mladistvých s osobami dorostlými třeba v tomto případě zameziti aspoň tím, že by se hlavní přelíčení ve věcech mladistvých provinilců nekonala v onu dobu, kdy se konají u soudu hlavní přelíčení s provinilci dorostlými. Nelze-li však styky mladistvých provinilců s dorostlými zameziti jinak než tím, že hlavní přelíčení ve věcech mladistvých budou konána v jiné dny a hodiny, nežli ve věcech dorostlých provinilců, třeba dbáti toho, aby takovým uspořádáním nedošlo k nežádoucím průtahům v trestním řízení proti mladistvým.

Úkony vyhledávání a právní pomoci lze výhodněji nežli ve zvláštní jednací síni konati jako dosud ve vlastní úřadovně soudce mládeže. Není také námitek, aby se v úřadovně soudce mládeže konala i hlavní přelíčení ve věcech náležejících do působnosti okresního soudu, ač-li účast značnějšího počtu osob nebude vyžadovati, aby se hlavní přelíčení konalo v jednací síni.

Ze všeho, co bylo dosud uvedeno, vysvítá, že nejúčelnějším by bylo umístiti soustředěně aspoň úřadovny soudce poručenského jako soudce mládeže, kancelářského oddělení soudu mládeže, úřadovnu pro soudní péči o mládež a jednací síň soudu mládeže. Pokud by nebylo možné určití pro tyto místnosti společnou oddělenou čekárnu, bylo by účelné aspoň chodbu přepažití a umístiti veškerý zmíněné úřadovny v části budovy nepřilíživě rušné a pokud možno v blízkosti zvláštního vchodu do budovy tak, aby styky mladistvých provinilců s osobami staršími byly co nejvíce vyloučeny.

2. V sídlech krajských soudů, kde krajský soud a okresní soud jsou umístěny v různých budovách, musí býti soud mládeže umístěn vždy celý toliko v jedné budově.

Z toho, co bylo řečeno pod č. 1, plyne, že zá-

sačně jeví se výhodnějším umístění soudu mládeže v budově soudu okresního. Než místní poměry, zejména vhodnost budovy atd., nevylučují umístění opačné.

3. Pokud jde o krajské a okresní soudy trestní v Praze a v Brně, nemají shora uvedené úvahy o vlivu soustředění soudnictví trestního a poručenského v osobě téhož soudce významu pro umístění soudu mládeže.

Zásada, že při hlavním přelíčení a všech úředních jednáních s mladistvými provinilci má být pečováno o to, aby byl znemožněn styk s osobami staršími, platí nejen pro soudy mládeže v sídlech krajských soudů, nýbrž i pro okresní soudy jako soudy mládeže mimo tato sídla. I tu třeba dbáti toho, aby místnosti soudce mládeže a doba jednání ve věcech mladistvých provinilců byly určeny tak, aby nedocházelo ke stykům s provinilci staršími. Kromě toho bylo by u všech soudů dbáti toho, aby mladiství byli povoláváni skutečně na hodinu, kdy se v jejich věci začne jednat, aby se na chodbách nehromadili, zbytečně dlouho nečekali a zdržovali se vůbec v soudní budově jen po dobu naprosté nutnosti.

III.

Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 10. září 1931, č. 39.812. č. 19 Věst., o rejstřících, záznamech a výkazech v trestních věcech mládeže.

A. Rejstříky, záznamy a výkazy soudů.

I. Rejstřík Ml.

(¹) Okresní soudy mládeže [§ 35, odst. 2., zák. č. 48/1931 Sb. z. a n.] vedou rejstřík Ml. [vzorec č. 35 a) j. ř., 40 a) jed. por.], společný pro všechny trestní věci mladistvých provinilců, bez rozdílu, zda náleží ku příslušnosti krajského či okresního soudu.

(²) Předmět zápisu. Do rejstříku Ml. se zapisují trestní věci osob, které se dopustily trestného činu před dokonáním 18. rokem svého věku, jestliže obviněný v době zápisu věci do rejstříku nedosáhl ještě 19. roku svého věku. Na tomto ustanovení nemění ničeho, že s takovým trestným činem se sbíhá trestný čin spáchaný po dokonání 18. roce, pokud tento později spáchaný trestný čin je toliko přestupkem nebo přečinem náležejícím ku příslušnosti okresního soudu. Jde-li o jiný sbíhající se trestný čin, zapíše se věc do rejstříku Tv, Tk, Tl podle předpisů o tom platných.

Do rejstříku Ml. zapíše se věc též, je-li v ní obviněno několik osob, u nichž u všech jsou splněny podmínky pro zápis do rejstříku Ml. Nejsou-li podmínky ty splněny u všech osob, zapíše se věc do rejstříku T, Tk, Tv nebo Tl podle povahy případu. Do rejstříku Ml. zapíše se věc teprve, když trestní řízení proti mladistvým obviněným bylo vyloučeno.

Koná-li se u soudu obecně příslušného nebo u soudu mládeže (okresního či krajského) společné trestní řízení proti osobám mladistvým i osobám starším, sluší postupovati takto:

a) Rozhodnutí vyššího soudu, jímž se nařizuje konání společného trestního řízení, budiž sděleno jak soudu obecně příslušnému tak i příslušnému soudu mládeže.

b) Bylo-li nařízeno konání společného řízení před soudem obecně příslušným, zapíše soud mládeže věc do rejstříku Ml, pokud jde o obviněné mladistvé, pro něž by byl příslušný, a vyznačí ve sloupci 5. soud, u něhož se společné řízení koná. Tento soud sdělí opatření týkající se mladistvého, jež je zapsati do rejstříku Ml, stručně soudu mládeže za účelem zápisu do tohoto rejstříku.

c) Bylo-li nařízeno konání společného řízení před soudem mládeže, zapíše soud do rejstříku Ml i obvi-

něné starší 18 let, avšak jejich jména červeně podtrhne.

(³) Rejstřík Ml dělí se ve dva oddíly: do oddílu I. zapisují se jak u okresního tak u krajského soudu věci náležející ku příslušnosti krajského soudu [viz podrobněji pod b. (⁶)]; do oddílu II. věci náležející ku příslušnosti okresního soudu. Věc, v níž se koná společné řízení u soudu obecně příslušného, zapisí se do oddílu I. nebo II. podle toho, u kterého soudu se koná společné řízení.

Byla-li věc přenesena během řízení z jednoho oddílu do druhého, zapisí se do nového oddílu pod novým běžným číslem, souvislost se vyznačí v sloupci poznámkovém, a dosavadní zápisy ze sl. 6—11 se přepíší do nového oddílu.

(⁴) Pokud v dalších ustanoveních nejsou uvedeny odchylky, platí pro rejstřík Ml ustanovení o rejstříku T a o jeho vedení (výnos 9/1929 Věst.). Při tom platí předpisy o uzavření rejstříku a o vyznačení starších nevyřízených věcí pro každý oddíl rejstříku Ml; čísla věcí nevyřízených na konci roku se tedy zapíší do nového rejstříku před dotyčným oddílem I. nebo II. Pro odškrtání případů jako vyřízených je rozhodný rozsudek, nikoliv usnesení o ochranných opatřeních. Případ se tedy na př. odškrtne dnem nastoupení trestu, nikoliv teprve dnem výkonu ochranného opatření.

(⁵) Rejstřík Ml má tyto sloupce a o jejich vedení platí tato ustanovení (v závorce je podotknuto, pokud platí subsidiárně předpisy o rejstříku T, a jsou uvedeny další předpisy pro jednotlivé sloupce rejstříku Ml).

1. Běžné číslo (subsidiárně T sl. 1.).
2. Došlo dne (subs. T sl. 2.).
3. Jméno obviněného (subs. T sl. 5., slov. sl. 6., jméno obviněného staršího než 18 let, který je zapsán

do rejstříku Ml pouze z důvodu spojitosti, se podtrhne červeně).

4. Trestný čin, u soukromožalobných deliktů též jméno soukromého žalobce (subs. T sl. 3. a 4., slov. sl. 3. až 5.).

5. Obecný soud, u něhož se koná společné řízení (zapiše se jméno soudu a spisová značka).

6. Vyhledávání zavedeno (zapiše se den, kdy bylo zavedeno vyhledávání; pokračovalo-li se ve vyhledávání konaném u okresního soudu později u jiného soudu, zapisí se u tohoto soudu jako den zavedení vyhledávání den nápadu; nebylo-li vyhledávání zavedeno, zůstane sloupec nevyplněn).

7. a 8. Vazba od — do (subs. T sl. 6. a 7., slov. sl. 7. a 8., vazba u okresního soudu konajícího vyhledávání se zapisí do rejstříku Ml u krajského soudu dodatečně).

9. Zatímná opatření podle § 4, odst. 2. (zapiše se zatímné opatření učiněné během řízení nebo po jeho skončení zastavením nebo zprošťujícím rozsudkem, a to den nařízení a způsob opatření).

10. Lékařská ohledání (zapiší se případy, kdy ohledání mladistvého znalci lékaři bylo nařízeno buď z důvodů pochybnosti o jeho přičetnosti nebo v případech § 39 zák.).

11. Zřízení obhájce za vyhledávání (zapiše se datum zřízení obhájce).

12. Spis předložen státnímu zastupitelství, soukromý žalobce zpraven o skončeném vyhledávání (zapiše se datum; byl-li spis státním zastupitelstvím vrácen k pokračování ve vyhledávání nebo pokračuje-li se ve vyhledávání na doplňující návrh soukromého žalobce, přeškrtne se v tomto sloupci den předložení spisů).

13. až 15. Konečné vyřízení bez hlavního přelíčení:

13. Zastavení podle § 42,

14. zastavení z jiného důvodu,
15. jiné ukončení (postoupení, sloučení).
[Subsidiárně platí předpis o rejstříku T sl. 9. a 10., slov. 10 a 11., ovšem s výjimkou odd. I. u okresních soudů, viz b. ⁽⁶⁾].
16. Spis odevzdán předsedovi senátu mládeže (vyplňuje se datem, a to toliko u soudu mládeže v oddílu I. rejstříku).
17. Den hlavního přelíčení (subs. T sl. 17., slov. sl. 15.).
18. až 22. Rozsudek:
18. Zprošťující (zapiše se jen úplné zproštění a to dnem rozsudku a příslušným paragrafem trestního řádu).
19. Odsuzující (datum rozsudku, paragraf trestního zákona nebo jiného zákona, pokud se odchyluje od zápisu ve sl. 4.).
20. Upuštěno od potrestání (učiní se kolná čára, bylo-li učiněno kárné opatření podle § 6, odst. 2. zák. o tr. soud. n. ml., vyznačí se zkratkou »r. p.« = potrestání v rodině, »š. p.« = školní potrestání, »d.« = důtka).
21. Trest podmíněný (subs. T sl. 18., slov. sl. 16., zapiše se uložený trest).
22. Trest nepodmíněný (platí totéž jako o sl. 21.).
23. až 25. Rozhodnutí o ochranných opatřeních:
23. Ochranný dozor.
24. Ochranná výchova rodinná.
25. Ochranná výchova ústavní.
- (Zapiší se, a to datem rozhodnutí, toliko rozhodnutí podle §§ 24 a 49 zák.; také ochranný dozor při podmíněném odsouzení se zapiše do sl. 23.).
26. až 29. Opravné prostředky:
26. Proti rozsudku.
27. Rozhodnutí opravné stolice.
28. Proti usnesení o ochranném opatření.
29. Rozhodnutí opravné stolice.

(Do sloupce 26. a 27. se zapiše v zemi Slovenské a Podkarpatoruské také podání a výsledek zmatečných stížností k III. stoličce).

30. až 32. Výkon rozsudku a rozhodnutí o ochranných opatřeních:

30. Trest na svobodě nastoupen.

31. Trest na penězích zaplacen nebo náhradní opatření vykonáno.

32. S výkonem ochranného opatření započato.

(U sl. 30. až 31. platí subsidiárně ustanovení o rejstříku T sl. 22 až 24., slov. sl. 23. až 25., u sl. 32. zapiše se den, kdy s výkonem ochranného opatření podle §§ 24 nebo 49 zák. bylo započato.)

33. Poznámky (subs. T sl. 26, slov. sl. 27.; poznává se též přepis z odd. I. do II. nebo naopak, a to číslem příslušného zápisu).

Do sloupce 18. až 25. se zapiše i rozhodnutí vydané po zrušení původního rozhodnutí I. stolice. Původní zápis se přeškrtně. V případě dodatečného povolení podmíněného odsouzení podle § 7, č. 2, zák. o tr. soudn. n. ml., přeškrtně se zápis ve sloupci 22. a zapiše se trest do sloupce 21. Zápis do sloupce 30. o nastoupení trestu na svobodě se tu přeškrtně.

Při zápisu do rejstříku Ml u příslušného soudu, jestliže byla věc během řízení postoupena, třeba vyplnit sloupec 7. až 11. znova, tedy také ona opatření, která učinil dřívější soud; zapiše se ovšem den nařízení příslušného opatření dřívějším soudem. To platí také, bylo-li vyhledávání konáno u okresního soudu mimo sídlo krajského soudu, a spis pak postoupen soudu mládeže k pokračování ve vyhledávání nebo s návrhem na potrestání (obžalovacím spisem). V případech vazebních uvede se tedy ve sloupci 7. a 8. začátek, resp. i konec vazby u okresního soudu, bylo-li však ve vazbě pokračováno u soudu mládeže, vyznačí se ve sloupci 8. konec vazby u tohoto soudu.

⁽⁶⁾ Oddíl I. rejstříku Ml u okresních soudů mimo

sídlo krajského soudu je určen pro vyhledávání v trestních věcech mladistvých, náležejících k příslušnosti sborového soudu. Navrhuje-li státní zástupce, aby vyhledávání bylo vedeno dále u soudu mládeže nebo jiného soudu nebo podá-li návrh na potrestání nebo obžalovací spis, uvědomí o tom okresní soud stručným sdělením. Okresní soud zapíše obsah sdělení do sloupce 15. a odškrtně případ v rejstříku Ml. Upouští-li státní zástupce od stíhání podle předpisů trestního řádu nebo podle § 42 zák., vrátí spis se sdělením o tom okresnímu soudu, který zapíše obsah sdělení do sl. 13. nebo 14. (s udáním příslušného paragrafu) a odškrtně případ v rejstříku Ml. Spis zůstává uložen u okresního soudu a to i v zemi Slovenské a Podkarpatské.

(7) Jiné stížnosti než stížnosti proti ochranným opatřením (viz sl. 28.) se poznamenají ve sloupci poznámkovém.

II. Rejstřík Mlo.

Pro věci, ve kterých soud mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) rozhoduje jako soud II. stolice o odvoláních nebo o stížnostech, vede se rejstřík Mlo. [vzorec 46 a) j. ř., 49 a) jed. por.).

Tento rejstřík má tyto sloupce a o jich vyplňování platí tato ustanovení (uvedená v závorce).

1. Běžné číslo (věci se zapisí podle časového pořadí bez rozdílu, zdali jde o odvolání neb o stížnost).

2. Došlo dne:

3. a 4. Došlo od:

3. soudu (jméno soudu a spisová značka),

4. dozorcí rady (jméno dozorcí rady a spisová značka).

5. Jméno mladistvého obviněného.

6. Opravný prostředek směřuje proti (sem se zapíše rozsudek nebo usnesení, proti kterému oprav-

ný prostředek směřuje, na př. usnesení o uvalení vazby, o nezapočtení kárné samovazby do trestu, podmíněné propuštění a pod.).

7. Odvolatel (na př. »obv.«, »veř. žal.«; je-li několik obviněných, uvede se i jméno).

8. Stěžovatel (viz příklad u sl. 7.).

9. Den neveřejného sedění.

10. Den ústního líčení (vyplňuje se toliko u odvolání).

11. až 13. Způsob vyřízení: odst. 11. Vyhověno (zapíše se den rozhodnutí, jímž bylo opravnému prostředku vyhověno, a to i při částečném vyhovění).

12. Zamítnuto (zapíše se den rozhodnutí, jímž opravný prostředek byl zamítnut nebo odmítnut).

13. Jinak vyřízeno (na př. opravný prostředek byl vzat zpět a pod.).

14. Poznámka.

III. Rejstřík Mld.

Pro věci právní pomoci v trestních věcech proti mladistvým, a to bez rozdílu, zdali jde o věci náležející k příslušnosti krajského nebo okresního soudu, vede soud mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) rejstřík Mld na vzorci a podle ustanovení platných pro rejstřík Td.

U okresních soudů se nevede zvláštní rejstřík Mld, nýbrž společný rejstřík Td; právní pomoc ve věci proti mladistvým se vyznačí v poznámkovém sloupci rejstříku Td poznámkou Ml.

IV. Rejstřík Mln.

U soudu mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) se vede rejstřík Mln pro věci, které nenáležejí do rejstříku Ml, Mlo nebo Mld. Vede se společně pro věci krajského a okresního soudu na vzorci a podle ustanovení platných pro rejstřík Nt. Do rejstříku Mln

se zapíše na př. vyhledávání okresních soudů mimo sídlo mládeže, v nichž senát mládeže je činný jako radní komora (žalobní senát) avšak mimo stížnosti, jež náležejí do rejstříku Mlo, dále věci předložené k vyjádření nebo rozhodnutí o společném řízení podle § 41 zák., jakož i k rozhodnutí o postoupení podle § 29 zák., pokud nejsou již zapsány do rejstříku MI téhož soudu.

Byla-li věc, v níž přísluší rozhodování senátu mládeže (§§ 29 a 30 zák.), pro neodkladnost přikázána radní komoře (žalobnímu senátu), zapíše se podle uvedených zásad rovněž do rejstříku Mln.

U větších soudů mládeže možno pro některé tyto častěji se vyskytující druhy zápisů zříditi zvláštní oddělení v rejstříku Mln.

U okresních soudů se nevede zvláštní rejstřík Mln, nýbrž společný rejstřík Nt. Že šlo o mladistvého, vyznačí se v poznámkovém sloupci rejstříku Nt poznámkou MI.

V. Jiné záznamy a pomůcky.

Pokud jde o jiné záznamy a pomůcky, platí tato ustanovení:

(¹) Záznamy a pomůcky vedené společně pro celý krajský soud vede krajský soud společně i pro soud mládeže a to i pro věci mladistvým náležející jinak k okresnímu soudu. Totéž platí také o účtech o záloze na trestní soudnictví. O vedení indexů podle instrukce k vládnímu nařízení 198/1922 Sb. z. a n. o evidenci soudních provinilců platí ustanovení bodu (³).

(²) Záznamy a pomůcky vedené v jednotlivých trestních odděleních — pokud není dále nic jiného ustanoveno — vede soud mládeže zvláště, a to společně pro věci náležející k příslušnosti krajského soudu a okresního soudu. Okresní soudy vedou tyto

pomůcky a záznamy odděleně pro věci mladistvých.

(³) Indexy podle instrukce k vládnímu nařízení 198/1922 Sb. z. a n. vede krajský a okresní soud také pro mladistvé, a to krajský neb okresní soud podle toho, jde-li o věc oddělení I. nebo II. rejstříku MI. Aby bylo umožněno počítati mladistvé a starší odsouzené pro výkaz (sl. 7. až 9. výkazu okresního soudu vzor. č. 85 j. ř. a 89 jed. por., sl. 15. až 17 výkazu krajského soudu vzor. č. 86 j. ř. a 90 jed. por., sl. 15.—18. výkazu soudu mládeže), vyznačí úředník vedoucí indexy již během roku osoby mladistvé tím, že jejich jména červeně podškrtně. Zda jde o mladistvého, lze poznati zpravidla podle spisové značky MI, pokud ovšem nejde buď o osoby starší, o nichž soud mládeže vedl řízení z důvodů spojitosti, nebo naopak o osoby mladistvé, o nichž vedl řízení z důvodu spojitosti soud obecně příslušný. Mimo to vyznačí se v indexu pro výkaz případy upuštění od potrestání a to tím, že se běžné číslo zápisu v indexu podškrtně modře.

(⁴) K rejstříkům MI, Mlo a Mld se vede u soudů mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) společný seznam jmen podle jména obviněného. Okresní soudy nevedou k rejstříku MI zvláštní seznam jmen, nýbrž zapíší jména mladistvých do seznamu jmen k rejstříku Tv (pro oddělení I. rejstříku MI) nebo T (pro oddělení II. rejstříku MI).

Jde-li u krajského soudu neb okresního soudu v jeho sídle o nezletilou osobu, která již překročila věk mladistvý, nutno při zápisu věci do rejstříku Tk, Tl nebo T zkoumati také seznam jmen k rejstříku MI, zdali se nevede proti téže osobě u soudu mládeže řízení pro čin spáchaný před dokonáním 18. rokem. Totéž platí obdobně také pro soud mládeže stran rejstříků Tk, Tl a T.

(⁵) Seznam P. O. se vede u soudu mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) podle platných předpisů (výnos 11/

1924 Věst.), vyplňují se však jen sl. 1. (řadové číslo), 2. (číslo trestní věci), 3. (jen jméno mladistvého), 7. a 8. (počátek a konec zkušební doby), 10. (nařízení výkonu trestu), 11. (začátek výkonu trestu na svobodě), 13. (zaplacení peněžitého trestu), 14. (usnesení o osvědčení) a 16. (poznámky).

Do seznamu P. O. se zapíše věci v časovém pořadí a to bez rozdílu, do kterého oddílu rejstříku MI byla věc zapsána. Také případy dodatečného povolení podmíněného odkladu trestu podle § 7, odst. 2., zák. se zapíše podle doby povolení podmíněného odkladu.

Do seznamu P. O. soudu mládeže a nikoliv do seznamu P. O. soudu obecně příslušného se zapíše také mladistvý, který byl podmíněně odsouzen z důvodu spojitosti soudem obecně příslušným. Odsoudil-li naopak soud mládeže podmíněně starší osobu, zapíše se tato osoba do seznamu P. O. soudu mládeže, avšak její jméno se podškrtně pro počítání ve výkaze červeně.

Zvláštní seznam P. O. k rejstříku MI se vede podle právě uvedených ustanovení také u okresních soudů.

K seznamu P. O. pro mladistvé se vede také zvláštní lhůtník P. O.

(6) Samozřejmě nevedou se u soudů mládeže a u okresních soudů jako soudů mládeže rejstříky a záznamy nahrazené rejstříky MI, Mlo, Mld a Mln, tedy zejména rejstříky T, Tk, Tl, Tv, To, Ts, Tm, Tml, záznamy o obžalobách, záznam předsedy hlavního přelíčení u soudu mládeže a, pokud se v tomto výnose neustanovuje jinak, též rejstříky Td a Nt. Pro rejstřík MI neplatí také předpisy o přepisu do záznamu pro starší přestupkové věci, v nichž nelze vykonati trest. Tento záznam se tudíž u soudu mládeže nevede.

VI. Výkazy.

O výkazech soudů v trestních věcech proti mladistvým platí, pokud není dále jinak ustanoveno, předpisy výnosu 31/1925 Věst.

(1) Soudy mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) a okresní soudy jako soudy mládeže předkládají roční výkaz o činnosti soudu mládeže [vzorec 85 a) j. ř. a 93 jed. por.]. Výkaz jest společný pro věci náležející ku příslušnosti krajského soudu (oddělení I. rejstříku MI) a pro věci náležející k příslušnosti okresního soudu (oddělení II. rejstříku MI). Výkaz dělí se ve 2 skupiny: skupinu I. (pro věci oddělení I. rejstříku MI) a skupinu II. (pro věci oddělení II. rejstříku MI). U okresních soudů (kde v oddělení I. rejstříku MI jsou zapsána vyhledávání) vyplní se ve skupině I. výkazu toliko sloupce 1., 2., 4., 5. až 13., 24. a 25. Byla-li věc přepsána z oddělení I. rejstříku do oddělení II., vykazuje se v obou skupinách výkazu.

Výkaz má tyto sloupce a o jich vyplňování platí tato ustanovení (uvedená v závorce), pokud se odchylují od ustanovení výnosu 31/1925 Věst.:

1. až 6. Počet trestních věcí:
 1. jež byly převzaty nevyřízeny z předešlého roku,
 2. jež přibýly,
 3. jež byly vyřízeny rozsudkem (nevyplní se u okresních soudů ve skupině I. výkazu),
 4. jež byly vyřízeny jinak,
 5. jež zůstaly nevyřízeny koncem roku.

(Ke sloupcům 1. až 5. Počet věcí mladistvých obviněných, proti nimž vedl nebo vede řízení z důvodů spojitosti podle § 41 zák. soud obecně příslušný, uvede se v těchto sloupcích výkazů ve formě zlomku červeným číslem. Počet těchto věcí se zjistí ze sloupce 5. rejstříku MI).

6. Počet věcí, ve kterých se konalo trestní řízení společně proti osobám mladistvým a starším u soudu

mládeže (zjistí se ze sloupce 3. rejstříku MI, kde jména těchto starších obviněných jsou červeně podtržena).

7. Počet vyhledávání zahájených ve výkazním roce (rovná se součtu ve sloupci 6. rejstříku MI).

8. Počet mladistvých, na které byla uvalena vazba (zjistí se ze sloupců 7. a 8. rejstříku MI).

9. Počet mladistvých, u nichž bylo nařízeno zatímné opatření podle § 4, odst. 2., zák. (zjistí se ze sloupce 9. rejstříku MI a nerozlišuje se podle druhu zatímných opatření; bylo-li u téhož mladistvého několik zatímných opatření, počítá se jen jednou).

10. Počet mladistvých lékařsky ohledaných (zjistí se ze sloupce 10. rejstříku MI).

11. Počet mladistvých, jimž zřízen za vyhledávání obhájce (zjistí se ze sloupce 11. rejstříku MI).

[Ke sloupcům 8.—11. platí, že se počítají jen ty případy, kde opatření bylo učiněno vykazujícím (resp. vyšším) soudem, nikoli však soudem dřívějším, tedy jen ony případy, kde datum, kdy vazba byla uvalena, zatímné opatření nebo lékařské ohledání nařízeno atd. je pozdějším než datum, kdy věc soudu napadla; u vazeb se počítá ovšem také pokračování ve vazbě, zavedené jiným soudem, u vykazujícího soudu].

12. Počet mladistvých, proti nimž bylo trestní řízení zastaveno z důvodů upuštění od stíhání § 42 zák. (zjistí se ze sloupce 13. rejstříku MI).

13. Počet mladistvých, proti nimž bylo trestní řízení zastaveno z jiného důvodu (ze sloupce 14. rejstříku MI).

14. Počet mladistvých, kteří byli ve výkazním roce pravoplatně úplně zproštěni (zjistí se ze sloupce 18. rejstříku MI, při čemž nutno přihlížeti k podaným opravným prostředkům = sloupec 26. rejstříku MI a jejich výsledkům = sloupec 27. rejstříku MI).

15. Počet mladistvých, kteří byli ve výkazním ro-

ce pravoplatně odsouzení vůbec (zjistí se z indexu řadových čísel sčítacích trestních listů, kde odsouzené osoby mladistvé jsou červeně a modře podškrtnuty).

16. Z toho počet, u nichž bylo od potrestání upuštěno (zjistí se z indexu řadových čísel sčítacích trestních listů, kde případy upuštění od potrestání jsou modře podškrtnuty).

17. Počet mladistvých, kteří byli odsouzeni podmíněně (rovná se součtu zápisů v seznamu P. O. bez starších osob, které soudem mládeže byly podmíněně odsouzeny z důvodů spojitosti a jichž jména v seznamu P. O. jsou podškrtnuta červeně).

18. Počet mladistvých, jichž podmíněně odsouzení bylo pravoplatně odvoláno (zjistí se z indexu řadových čísel zpráv o odvolání podmíněně odsouzených, kde osoby mladistvé jsou červeně zaškrtnuty).

19. až 21. Počet mladistvých, u nichž bylo nařízeno pravoplatně ochranné opatření:

19. Ochranný dozor.

20. Ochranná výchova rodinná.

21. Ochranná výchova ústavní.

(K sloupcům 19. až 21.: zjistí se z indexu řadových čísel sčítacích listů o ochranných opatřeních.)

22. Počet trestních věcí, v nichž bylo podáno odvolání (zjistí se ze sloupce 26. rejstříku MI; bylo-li v téže věci podáno několik odvolání, počítá se jen jednou; nerozhoduje, zdali došlo k předložení spisů nadřízenému soudu).

23. Počet věcí, v nichž byla podána stížnost na ochranné opatření (ze sloupce 28. rejstříku MI, srv. poučení u sloupce 22. výkazu).

24. Počet případů právní pomoci.

25. Počet případů sběrného rejstříku (zapíše se toliko do skupiny I. výkazu. U soudu mládeže se zjistí z rejstříku Mld a Mln, u okresních soudů z rejstříků Td a Nt, v nichž případy mladistvých jsou vyznačeny v poznámce).

Do výkazu se zapisují případy podle stavu koncem roku, tedy počet mladistvých pravoplatně zproštěných, odsouzených, lékařsky ohledaných atd. ve výkazním roce.

(²) Soud mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) podává o své činnosti jako soud II. stolice výkaz o činnosti soudu mládeže jako soudu odvolacího [vzorec 87 a) j. ř., 91 a) jed. por.]. Výkaz ten má tyto sloupce:

1. Počet případů, jež byly převzaty z předešlého roku,
2. počet případů, jež přibyly,
3. počet případů, jež byly vyřízeny,
4. počet případů, jež zůstaly nevyřízeny,
5. až 9. Z došlých opravných prostředků bylo podáno:
 5. obviněným, obhájcem, zákonným zástupcem, rodiči, manželem obviněného,
 6. veřejným žalobcem,
 7. pomocným zařízením pro soudní péči o mládež,
 8. soukromým žalobcem nebo soukromým účastníkem,
 9. jinou osobou,
10. až 12. Výsledek odvolání:
 10. vyhověno,
 11. zamítnuto,
 12. jinak vyřízeno.
13. až 16. Výsledek stížnosti na rozhodnutí neb opatření:
 13. a 14. soudu,
 13. vyhověno,
 14. zamítnuto,
 15. a 16. dozorcí rady,
 15. vyhověno,
 16. zamítnuto.

Výkaz se dělí na dva oddíly: oddíl I. pro odvo-

lání (nevypĺňuje se sloupec 13. až 16.) a odd. II. pro stížnosti (nevypĺňuje se sloupec 10. až 12.).

Výkaz se vyplní na základě rejstříku Mlo. Sloupce 1. až 4. se počítají podle trestních případů a nikoliv podle podaných opravných prostředků: věc, ve které podaly různé strany opravný prostředek, se počítá tudíž zde toliko jednou. Bylo-li předloženo zároveň v téže věci odvolání i stížnost, počítá se ve sloupcích 1. až 4. jen v oddělení I. výkazu. Další sloupce 5. až 16. se počítají podle počtu opravných prostředků, tedy každý opravný prostředek zvláště, i když bylo jich podáno několik v téže trestní věci. Podal-li však opravný prostředek obviněný a mimo to v jeho prospěch někdo jiný (zákonný zástupce, obhájce atd.), počítá se jen jednou. Ve sloupci 5. až 9. se počítají opravné prostředky došlé ve výkazním roce (tedy i když ještě nebyly vyřízeny), ve sl. 10. až 16. opravné prostředky vyřízené ve výkazním roce (tedy i když došly minulého roku).

(³) Soud mládeže a okresní soudy předloží výkaz o činnosti ve věcech mladistvých v I. stolici v jednom vyhotovení do 15. ledna nadřazenému presidiu krajského soudu, který z nich zhotoví přehled, z něhož jsou patrné číslice pro každý jednotlivý soud, a to zvláště co do skupiny I. a II. výkazů. Presidium krajského soudu učiní tyto přehledy přístupnými předsedovi senátu mládeže a předloží pak přehledy a výkaz o činnosti soudu mládeže v II. stolici spolu s výroční zprávou předsedy senátu mládeže nejpozději do 1. března trojmo presidiu vrchního soudu. Presidium vrchního soudu zhotoví o činnosti soudů v trestních věcech mladistvých v I. stolici přehled, obsahující číslice každého soudu mládeže (§ 35, odst. 2., zák.) a úhrnné číslice okresních soudů jednotlivých obvodů krajských soudů, a to zvláště ohledně skupiny I. a II. výkazu. Obdobně zhotoví přehled o výkazech soudů mládeže o činnosti v II. stolici. Tyto přehledy ve 2

vyhotoveních spolu s dvěma vyhotoveními výročních zpráv předsedů senátů mládeže předloží presidium vrchního soudu do 31. března ministerstvu spravedlnosti; zároveň připojí po 2 vyhotoveních přehledů zhotovených presidiemi krajských soudů.

(⁴) Pro ostatní výkazy soudů o činnosti ve věcech trestních platí tyto změny:

a) Výkaz o činnosti okresního soudu ve věcech trestních (vz. 85 j. ř. a 89 jed. por.). Do tohoto výkazu se nepojmou případy mladistvých. Ani tehdy, když se z důvodů spojitosti konalo řízení proti mladistvému podle § 41 zák. u soudu příslušného k řízení proti osobám starším než 18 let, nepočítají se ve sloupci výkazů vyplňovaných podle jednotlivých osob (č. 6 až 9) osoby mladistvé. Osoby mladistvé se vykazují ve výkazu o činnosti soudů mládeže. Podobně nevykazují se ve výkazu o činnosti okresního soudu ve věcech trestních vz. 85 j. ř., 89 j. por. ve sloupci 6. až 9. osoby starší než 18 let, proti nimž bylo řízení z důvodu spojitosti vedeno soudem mládeže. Výkaz o činnosti soudů mládeže bude tedy obsahovati číslice o všech souzených mladistvých, výkaz 85 j. ř., 89 jed. por. číslice o souzených starších osobách.

Počet osob pravoplatně odsouzených a osob, jichž podmíněné odsouzení bylo odvoláno, se zjistí jako dosud z indexu řadových čísel trestních a sčítacích trestních lístků a z indexu řadových čísel zpráv o odvolání podmíněného odsouzení, avšak od úhrnné číslice indexů nutno odečísti osoby mladistvé. Zda-li jde o mladistvého, jest poznačeno v indexu způsobem uvedeným v poučení o vedení indexů. Pokud jde o sloupec 8. výkazu, týkající se počtu podmíněně odsouzených osob, zjistí se tento počet jako dosud ze seznamu P. O. Mladiství odsouzení (z důvodu spojitosti) soudem obecně příslušným se zapíše do seznamu P. O. pro věci mladistvých a také starší osoby

odsouzené z důvodu spojitosti soudem mládeže se zapíše do seznamu P. O. pro věci mladistvých. Nutno tedy pro sloupec 8. výkazu vz. 85 j. ř., 89 j. por. připočísti tyto starší osoby k součtu případů v seznamu P. O.

Ve sl. 13. a 14. se vykazují toliko věci proti starším obviněným, nikoli též proti mladistvým (zdali jde o věc proti mladistvému, zjistí se podle poznámkového sloupce rejstříku Td a Nt; u okresních soudů v sídle krajských soudů nejsou případy mladistvých vůbec zapsány do rejstříku Td a Nt).

Sl. 15. (počet trestních věcí mladistvých) odpadá.

Ve sl. 16. a 17. (odškodnění za vazbu), které se vyplňují jen u soudů v zemích České a Moravskoslezské, se přihlíží také k případům obou oddílů rejstříku Ml. Jejich počet se uvede červeným číslem ve formě zlomku v sl. 16. a 17.

b) Výkaz o činnosti sborového soudu I. stolice ve věcech trestních (vz. č. 86 j. ř. a 90 jed. por.): Do tohoto výkazu se nepojmou věci soudu mládeže. O věcech, kde z důvodu spojitosti se koná trestní řízení proti mladistvým společně s trestním řízením proti starším osobám, platí pro vyplňování sloupců 14. až 17. výkazu obdobně, co bylo právě řečeno o sl. 6. až 9. výkazu okresního soudu.

Sl. 20. (počet trestních věcí mladistvých) odpadá.

Pro sloupce 21. a 22. (odškodnění za vazbu) platí obdobně totéž, co bylo řečeno o sloupcích 16. a 17. okresního soudu.

Dosavadní výkaz soudu mladistvých na Slovensku a Podkarpatské Rusi (vz. 93 jed. por.) odpadá.

c) Ve výkaze vrchního soudu ve věcech trestních (vz. 213 tr. ř. a 97 jed. por.) se vyznačí ve formě zlomku, kolik z věcí resp. opravných prostředků v jednotlivých sloupcích uvedených se

týká mladistvých. To se vyznačí vhodným způsobem již během roku v poznámce k rejstříkům vrchního soudu (značkou MI).

B. Rejstříky a výkazy státních zastupitelství.

I. Rejstřík St, Tl z a Záznam o obžalobách.

Že jde o věc proti mladistvým, vyznačí se v poznámkovém sloupci. V poznámkovém sloupci rejstříku St a Tl z se rovněž vyznačí, že místo obžalovacího spisu byl podán návrh podle § 43, odst. 2., zák. (návrh sám se zapíše do sloupce 21. určeného pro obžaloby), a že bylo upuštěno od stíhání podle § 42 zák. (vyřízení se zapíše tu do sl. 16., určeného pro odložení trestního oznámení).

II. Výkaz státního zastupitelství o činnosti. Tento výkaz se týká osob mladistvých i starších. Poznámkou k výkazu se uvede však:

1. počet věcí mladistvých vyřízených bez soudního řízení,
2. počet mladistvých, proti nimž bylo upuštěno od stíhání podle § 42 zák. bez soudního řízení,
3. počet návrhů podaných podle § 43, odst. 2. zák. místo obžalovacího spisu,
4. počet obžalovacích spisů podaných proti mladistvým,
5. počet mladistvých obviněných obsažených ve sl. 13. až 18. výkazu týkajících se délky přípravného řízení a délky vazby.

C. Záznamy a výkazy dozorcích rad polepšoven a samostatných oddělení mladistvých ve věznicích.

I. Záznam a spisy.

Záznam dozorcí rady se vede u soudu, jehož členem jest předseda dozorcí rady. U krajského soudu se

vede záznam dozorcí rady v kanceláři soudu mládeže, u okresních soudů v kanceláři přednosty soudu.

Záznam má tyto oddíly:

I. pro podmíněné propuštění a ochranná opatření po propuštění;

II. pro kárné tresty;

III. oddíl všeobecný pro věci nenáležející do oddílu I. nebo II.

Oddíl I. je určen pro zápisy týkající se rozhodování o ochranných opatřeních podle §§ 23 a 24 zák., u dozorcí rady polepšovny také zápisy týkající se rozhodování o podmíněném propuštění z trestu (§ 19 zák.).

Oddíl I. má tyto sloupce, o jichž vyplňování platí ustanovení uvedená u příslušných sloupců v závorce:

1. Běžné číslo.
2. Došlo dne.
3. Jméno vězně.
4. Předmět (zde se vyznačí u podmíněného propuštění také, zdali jde o žádost mladistvého či jiné osoby, neb o návrh ředitele polepšovny).
5. Den zasedání dozorcí rady.
6. Rozhodnutí dozorcí rady o podmíněném propuštění (povoleno nebo zamítnuto).
7. Rozhodnutí dozorcí rady o ochranném opatření (zapíše se stručně obsah usnesení, zejména též, zdali dozorcí rada nařídila ochranné opatření sama, nebo vyslovila pouze, že ochranné opatření nařízené soudem má být vykonáno).
8. Konec doby zkušební při podmíněném propuštění (vyplní se toliko u dozorcí rady polepšovny; prodlouží-li dozorcí rada podle § 19, č. 6, zák. zkušební dobu, škrtně se první zápis o konci zkušební doby a zapíše se nový konec zkušební doby).
9. Nařízení výkonu zbytku trestu (vyplní se jen v případech odvolání podmíněného propuštění).

10. Konec doby zkušebné při podmíněném odložení ochranné výchovy (vyplní se toliko u dozorčí rady polepšovny).

11. Nařízení výkonu podmíněně odložené ochranné výchovy (srv. sl. 10.).

12. Stížnost (den podání, stěžovatel, proti čemu směřuje).

13. Výsledek stížnosti.

(Rozhodnutí soudu mládeže o stížnosti — vyhověno a stručný obsah změněného rozhodnutí, zamítnuto; změnila-li dozorčí rada sama své usnesení o ochranných opatřeních, zapíše se to rovněž sem.)

14. Poznámky.

Případ se odškrtně, jakmile je rozhodnutí dozorčí rady pravoplatné, v případě podmíněného propuštění nebo podmíněného odkladu ochranné výchovy až po uplynutí zkušebné doby.

Oddíl II. záznamu je určen pro kárné tresty a má tyto sloupce:

1. Běžné číslo.

2. Došlo dne.

3. Jméno vězně.

4. Kárný poklesek (stručné označení činu).

5. Kárný trest uložený představeným ústavu.

6. Kárný trest uložený dozorčí radou (zapíše se druh a výměra trestu, na př. »odnětí výhod na 3 týdny«, »samovazba 14 dnů, zostřená týdně jedním postem a jedním tvrdým lůžkem, nezapočtená do trestu«. Budiž užito srozumitelných zkratk. Vyznačeno budiž také vždy, zdali samovazba byla nebo nebyla započtena do trestu).

7. Stížnost (zapíše se den podání stížnosti do rozhodnutí dozorčí rady, že doba samovazby se nezapočítává do trestu).

8. Rozhodnutí soudu mládeže (stručný obsah rozhodnutí a stížnosti).

9. Poznámky.

Do oddílu II. zapíše se případ, jakmile představený ústavu věc předloží dozorčí radě.

Do III. (všeobecného) oddílu záznamu se zapíše všechna ostatní podání svědčící dozorčí radě a výnosy jí zaslané, pokud nenáleží do oddílu I. nebo II. nebo se nevztahují na věc již zapsanou do oddílu I. nebo II. Rovněž se zapíše do oddílu III. všechna písemná vyřízení dozorčí rady, pokud se nevztahují na věc již zapsanou do některého oddílu záznamu, na př. písemné vyřízení, k němuž nedalo podnět podání došlé dozorčí rady, nýbrž ústní námět jejího člena při zasedání, pak předkládání protokolů a výkazů ministerstvu spravedlnosti, zprávy a návrhy podané z vlastního podnětu ministerstvu spravedlnosti, věci týkající se započítání doby do řemeslné výuky, rozhodování o výkonu trestu po 21. roku v polepšovně nebo naopak pod 21. rok jinde než v polepšovně, korespondence stran umístění mladistvých na svobodu a pod.

Tento oddíl záznamu má tyto sloupce:

1. Běžné číslo.

2. Předmět (týká-li se věc jednotlivého mladistvého, zapíše se také jeho jméno).

3. Den a způsob vyřízení.

4. Poznámky.

Spisová značka spisů dozorčí rady se skládá z čísla oddílu záznamu a z běžného čísla zápisu do toho kterého oddílu lomeného letopočtem, na př. »I 47/31«, »III 4/32«. Vztahuje-li se několik písemností na tutéž věc, obdrží tutéž spisovou značku a rozliší se od sebe jednacím číslem, t. j. spisovou značkou lomenou řadovým číslem, na př. »I 25/31—2«.

O uschování spisů dozorčí rady u soudu platí

předpis jednacího řádu o úschově soudních spisů. Protokoly o zasedání dozorcí rady budtež číslovány postupně od začátku roku (1/32, 2/32 atd.) a uschovány zvláště.

II. Výkazy.

Předseda dozorcí rady podává ročně ministerstvu spravedlnosti výkaz o činnosti dozorcí rady na vzorci obsahujícím tyto sloupce:

1. Počet zasedání dozorcí rady (zjistí se z postupně číslovaných protokolů o zasedání).

2. Počet věcí oddílu I. záznamu.

3. Počet věcí oddílu II. záznamu.

4. Počet věcí oddílu III. záznamu.

5. až 7. Podmíněné propuštění (vyplní se jen u dozorcí rady polepšovny, zápisy se zjistí ze sl. 6. a 13. oddílu I. záznamu).

5. Počet mladistvých podmíněně propuštěných.

6. Počet mladistvých, jichž podmíněné propuštění bylo zamítnuto.

7. Počet mladistvých, jichž podmíněné propuštění bylo odvoláno.

8. až 13. Ochranná opatření zjistí se ze sl. 7. a 13. odd. I. záznamu. Do sl. 8.—10. se nezapíší případy, kdy dozorcí rada toliko vyslovila, že ochranné opatření soudem nařízené má být vykonáno, nýbrž jen takové případy, kde soud nenařídil původně ochranné opatření, nebo nařídil ochranný dozor, který dozorcí rada změnila v ochrannou výchovu. Sloupce 11. až 13. se vyplní toliko u dozorcí rady polepšovny.

8. až 10. Počet mladistvých, u nichž dozorcí rada nařídila:

8. Ochranný dozor.

9. Ochrannou výchovu rodinnou.

10. Ochrannou výchovu ústavní.

11. Počet mladistvých, u nichž byla ochranná výchova podmíněně odložena (srv. § 24, odst. 2., zák.).

12. Počet mladistvých, u nichž podmíněný odklad ochranné výchovy byl odvolán.

14. až 17. Kárné tresty:

14. až 16. Počet mladistvých, jimž uložila dozorcí rada kárný trest:

14. Odnětí výhod.

15. Samovazby bez zostření.

16. Samovazby se zostřením.

17. Počet mladistvých, jimž kárná samovazba nebyla započtena do trestu vůbec nebo jen částečně.

(K č. 14—17: Byl-li témuž mladistvému uložen několikrát kárný trest, počítá se vícekrát.)

18. Počet mladistvých, jimž byla započtena doba ztrávená v ústavě při řemeslných pracích do doby potřebné k řemeslné výuce (zjistí se z oddílu III. záznamu).

19. Počet vězňů, u nichž dozorcí rada svolila, aby odpykali trest zavření v polepšovně také ještě po dokonaném 21. roce věku (vyplní se jen u dozorcí rady polepšovny a zjistí se z oddílu III. záznamu).

20. Počet vězňů, u nichž dozorcí rada rozhodla, že trest zavření nemá být nadále vykonán v ústavě, ačkoliv vězeň nedosáhl ještě 21. rok věku (zjistí se z oddělení III. záznamu).

21. Počet stížností (zjistí se ze sl. 12. oddílu I. a ze sl. 7. oddílu II. záznamu; nerozlišuje se, proti čemu stížnost směřuje a zdali byla předložena soudu mládeže nebo zdali dozorcí rada sama změnila své usnesení).

Předseda dozorcí rady předloží výkaz ministerstvu spravedlnosti nejdéle do 12. února spolu s výroční zprávou představeného ústavu a s poznámkami dozorcí rady k ní.

[Vzorce rejstříků a výkazů jsou otištěny ve Věstníku min. sprav. Poněvadž jejich obsah je patrný z výnosu, zde se neotiskují.]

IV.

Výnos ministerstva spravedlosti ze dne 1. září 1931, č. 37.775, č. 18. Věst., jímž se ustanovuje, ve kterých ústavech a věznících se vykonávají tresty zavření.

Podle § 13 zákona o trestním soudnictví nad mládeží ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb. z. a n., ustanovují:

I. Tresty zavření, které po odečtení vazby započtené do trestu převyšují dobu šesti měsíců, vykonávají se, a to z celého státního obvodu:

a) na osobách mužského pohlaví prozatím v dosavadním trestním a polepšovacím ústavě v Mikulově, který příště ponese název »Polepšovna v Mikulově«;

b) na osobách ženského pohlaví prozatím v polepšovně v Litoměřicích. Tato polepšovna umísťuje se ve věznici krajského soudu v Litoměřicích a podřizuje se správě této věznice.

II. Tresty zavření, které po odečtení vazby započtené do trestu převyšují dobu šesti týdnů, nikoliv však šesti měsíců, vykonávají se v samostatných odděleních (§ 13, odst. 2., cit. zák.) těchto věznic:

a) Na osobách mužského pohlaví:

1. ve věznici okresního soudu trestního v Praze tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu trestního v Praze a krajského soudu v Mostě;

2. ve věznici krajského soudu v Klatovech tresty uložené soudy v obvodu krajských soudů v Chebu, Plzni, Klatovech, Písku, Českých Budějovicích a Táboře;

3. ve věznici krajského soudu v Chrudimi tresty uložené soudy v obvodu krajských soudů v Chrudimi, Kutné Hoře a Hradci Králové;

4. ve věznici krajského soudu v Mladé Boleslavi tresty uložené v obvodu krajských soudů v Litoměřicích, České Lípě, Liberci, Ml. Boleslavi a Jičíně;

5. ve věznici krajského soudu ve Znojmě tresty uložené soudy v obvodu krajských soudů ve Znojmě, Jihlavě, Brně a Uherském Hradišti;

6. ve věznici krajského soudu v Moravské Ostravě tresty uložené soudy v obvodu krajských soudů v Moravské Ostravě, Olomouci, Novém Jičíně a Opavě;

7. ve věznici krajského soudu v Trenčíně tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Bratislavě;

8. ve věznici krajského soudu v Košicích tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Košicích s výjimkou soudů v obvodu krajského soudu v Rimavské Sobotě; toto oddělení se zároveň umísťuje v Komenského ústavu v Košicích a podřizuje správě ředitelství tohoto ústavu;

9. ve věznici krajského soudu v Rimavské Sobotě tresty uložené soudy v obvodu tohoto krajského soudu.

b) Na osobách ženského pohlaví:

1. ve věznici krajského soudu v Litoměřicích tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Praze;

2. ve věznici krajského soudu v Olomouci tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Brně;

3. ve věznici krajského soudu v Nitře tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Bratislavě;

4. ve věznici krajského soudu v Levoči tresty uložené soudy v obvodu vrchního soudu v Košicích s výjimkou soudů v obvodu krajského soudu v Rimavské Sobotě;

5. ve věznici krajského soudu v Rimavské

S o b o t ě tresty uložené soudy v obvodu tohoto krajského soudu.

III. Pokud není dále jinak ustanoveno, vykonávají se tresty zavření, které po odečtení vazby započtené do trestu nepřevyšují dobu šesti týdnů, ve věznici soudu, který uložil trest. Ve věznicích dále uvedených soudů budtež vykonávány tresty zavření uložené těmito soudy:

1. ve věznici okresního soudu trestního v P r a z e tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu trestního v Praze;

2. ve věznici krajského soudu v M l a d ě B o l e s l a v i tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v Mladé Boleslavi;

3. ve věznici krajského soudu v Č e s k ý c h B u d ě j o v i c í c h tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v Českých Budějovicích;

4. ve věznici krajského soudu v K u t n ě H o ř e tresty uložené krajským a okresním soudem v Kutné Hoře a okresními soudy v Čáslavi, Habrech, Ledčín./S. a Dolních Kralovicích;

5. ve věznici okresního soudu v N ě m e c k ě m B r o d ě tresty uložené okresními soudy v Německém Brodě, Polné, Příbyslavi, Humpolci, Chotěboři a Štokách;

6. ve věznici okresního soudu v K o l í n ě tresty uložené okresními soudy v Kolíně, Uhlířských Janovicích, Kouřimi a Poděbradech;

7. ve věznici okresního soudu v e D v o ř e K r á l o v ě n./L. tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v Hradci Králové;

8. ve věznici krajského soudu v C h e b u tresty uložené krajským a okresním soudem v Chebu a okresními soudy v Aši, Bezručicích, Falknově n./O., Kraslicích, Lázních Kynžvartě, Mariánských Lázních, Plané, Přimdě, Tachově, Teplé Město a Vildštejně;

9. ve věznici okresního soudu v K a r l o v ý c h V a r e c h tresty uložené okresními soudy v Karlových Varech, Nejdku, Jáchymově, Bečově n./P., Horní Blatné, Bochově, Lokti a Žluticích;

10. ve věznici krajského soudu v C h r u d i m i tresty uložené krajským a okresním soudem v Chrudimi a okresními soudy v Hlinsku, Holicích, Násavrkách, Pardubicích, Přelouči a Skutči;

11. ve věznici okresního soudu v L i t o m y š l i tresty uložené okresními soudy v Litomyšli a Poličce;

12. ve věznici okresního soudu v e V y s o k ě m M ý t ě tresty uložené okresními soudy ve Vysokém Mýtě, Ústí n./Orlicí a Lanškrouně;

13. ve věznici krajského soudu v J i č í n ě tresty uložené krajským a okresním soudem v Jičíně a okresními soudy v Lomnici n./Popelkou, Nové Pace, Hořicích, Libáni, Jilemnici, Rokytnici n./Jizerou, Vysokém nad Jizerou a Semilech;

14. ve věznici okresního soudu v N o v ě m B y d ž o v ě tresty uložené okresními soudy v Novém Bydžově, Chlumci n./Cidlinou a Městci Králové;

15. ve věznici okresního soudu v T r u t n o v ě tresty uložené okresními soudy v Trutnově, Hostinném, Vrchlabí, Maršově a Žacléři;

16. ve věznici krajského soudu v K l a t o v e c h tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v Klatovech;

17. ve věznici krajského soudu v L i b e r c i tresty uložené krajským a okresním soudem v Liberci a okresními soudy v Chrástavě, Německém Jablonném, Jablonci n./Nisou a Tanvaldě;

18. ve věznici okresního soudu v e F r ý d l a n t ě tresty uložené okresními soudy ve Frýdlantě a v Novém Městě pod Smrkem;

19. ve věznici krajského soudu v Č e s k ě L í p ě tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v České Lípě;

20. ve věznici krajského soudu v Litoměřicích tresty uložené soudy v obvodu krajského soudu v Litoměřicích s výjimkou okresního soudu v Teplících-Šanově;

21. ve věznici krajského soudu v Mostě tresty uložené krajským soudem v Mostě a okresními soudy v Duchcově, Bílině, Horním Litvínově, Hoře sv. Kateřiny a Lounech;

22. ve věznici okresního soudu v Kadani tresty uložené okresními soudy v Kadani, Doupově, Vejprtech, Přísečnici, Chomutově, Hoře Sv. Šebastiána a Jirkově;

23. ve věznici okresního soudu v Žatci tresty uložené okresními soudy v Žatci, Podbořanech, Jesenici a Postoloprtech;

24. ve věznici krajského soudu v Písku tresty uložené krajským a okresním soudem v Písku a okresními soudy v Blatné, Březnici, Horažďovicích, Mirovicích, Netolicích, Strakonících, Vodňanech a Volyni;

25. ve věznici okresního soudu v Prachaticích tresty uložené okresními soudy v Prachaticích, Vimperku a Volarech;

26. ve věznici krajského soudu v Plzni tresty uložené krajským a okresním soudem v Plzni a okresními soudy v Blovicích, Dobřanech, Kralovicích, Manětíně, Nepomuku, Přesticích, Rokycanech, Stodě, Stříbru a Touškově;

27. ve věznici okresního soudu v Domažlicích tresty uložené okresními soudy v Domažlicích, Hostouni, Ronšperku a Horšovském Týně;

28. ve věznici okresního soudu v Benešově tresty uložené okresními soudy v Benešově, Neveklově, Voticích a Vlašimi;

29. ve věznici okresního soudu v Pelhřimově tresty uložené krajským a okresním soudem v Táboře a okresními soudy v Pelhřimově, Pacově, Bechyni,

Soběslavi, Kamenici nad Lipou, Počátkách, Veselín./Lužnicí, Sedlčanech, Milevsku, Sedlci a Ml. Vožici;

30. ve věznici okresního soudu v Bučovicích tresty uložené okresními soudy v Bučovicích, Slavkově a Ždánicích;

31. ve věznici okresního soudu v Boskovicích tresty uložené okresními soudy v Boskovicích a Jevíčku;

32. ve věznici okresního soudu v Židlochovicích tresty uložené okresními soudy v Židlochovicích a v Hustopeči;

33. ve věznici krajského soudu v Uherském Hradišti tresty uložené krajským a okresním soudem v Uherském Hradišti a okresními soudy ve Val. Kloboukách, Kyjově, Napajedlicích, Uherském Ostrohu, Strážnici, Vizovicích a Zlíně;

34. ve věznici krajského soudu v Jihlavě tresty uložené krajským soudem v Jihlavě a okresním soudem v Třebíči;

35. ve věznici okresního soudu v Dačicích tresty uložené okresními soudy v Dačicích, Slavonicích a Telči;

36. ve věznici okresního soudu v Novém Městě na Moravě tresty uložené okresními soudy v Novém Městě na Moravě, Bystřici pod Pernštejnem a Městě Žďáru;

37. ve věznici okresního soudu ve Velkém Meziříčí tresty uložené okresními soudy ve Velkém Meziříčí a ve Velké Bíteši;

38. ve věznici krajského soudu v Olomouci tresty uložené krajským a okresním soudem v Olomouci a okresními soudy v Litovli a Mohelnici;

39. ve věznici okresního soudu v Prostějově tresty uložené okresními soudy v Prostějově a Plumlově;

40. ve věznici okresního soudu v Přerově tresty uložené okresními soudy v Přerově a Kojetíně;

41. ve věznici okresního soudu ve Šternberku tresty uložené okresními soudy ve Šternberku a Uničově;

42. ve věznici okresního soudu v Šumperku tresty uložené okresními soudy v Šumperku, Starém Městě, Šilperku, Vízemberku a Zábřehu;

43. ve věznici krajského soudu v Opavě tresty uložené krajským a okresním soudem v Opavě a okresními soudy v Bílovci, Hlučíně a Klimkovicích;

44. ve věznici okresního soudu v Odrách tresty uložené okresními soudy v Odrách a Vítkově;

45. ve věznici okresního soudu ve Frývaldově tresty uložené okresními soudy ve Frývaldově, Javorníku a Vidnavě;

46. ve věznici okresního soudu v Bruntále tresty uložené okresními soudy v Bruntále, Horním Benešově a Vrchní;

47. ve věznici okresního soudu v Městě Albrechticích tresty uložené okresními soudy v Městě Albrechticích, Jindřichově a Osoblaze;

48. ve věznici krajského soudu v Moravské Ostravě tresty uložené krajským a okresním soudem v Moravské Ostravě a okresním soudem ve Slezské Ostravě;

49. ve věznici krajského soudu v Bratislavě tresty uložené krajským a okresním soudem v Bratislavě a okresními soudy v Dunajské Středě, Šamorínu a Pezinku;

50. ve věznici okresního soudu ve Skalici tresty uložené okresními soudy ve Skalici, Malackách a Myjavě;

51. ve věznici okresního soudu v Trnavě tresty uložené okresními soudy v Trnavě, Galantě a Senici;

52. ve věznici krajského soudu v Baňské By-

střici tresty uložené krajským a okresním soudem v Baňské Bystrici a okresním soudem v Breznu nad Hronem;

53. ve věznici okresního soudu ve Zvoleni tresty uložené okresními soudy ve Zvoleni, Kremnici a Krupině;

54. ve věznici okresního soudu v Lučenci tresty uložené okresními soudy v Lučenci a Modrém Kameni;

55. ve věznici krajského soudu v Komárně tresty uložené krajským a okresním soudem v Komárně a okresním soudem ve Staré Ďale;

56. ve věznici krajského soudu v Nitře tresty uložené krajským a okresním soudem v Nitře a okresním soudem v Šale;

57. ve věznici okresního soudu ve Zlatých Moravcích tresty uložené okresními soudy ve Zlatých Moravcích a Vráblich;

58. ve věznici okresního soudu v Lipt. Sv. Mikuláši tresty uložené okresními soudy v Lipt. Sv. Mikuláši a Lipt. Hrádku;

59. ve věznici krajského soudu v Trenčíně tresty uložené krajským a okresním soudem v Trenčíně a okresními soudy v Novém Městě nad Váhom, Ilavě, Púchově a Povážské Bystrici;

60. ve věznici okresního soudu v Žilině tresty uložené okresními soudy v Žilině, Velké Bytči a Čadci;

61. ve věznici krajského soudu v Košicích tresty uložené krajským a okresním soudem v Košicích a okresními soudy v Král. Chlumci a v Moldavě n./B.;

62. ve věznici okresního soudu v Humenném tresty uložené okresními soudy v Humenném, Medzilaborcích a Vranově n./T.;

63. ve věznici okresního soudu v Michalov-

cích tresty uložené okresními soudy v Michalovcích, Sečovcích, Sobránkách a Velkých Kapušanech;

64. a ve věznicích krajských soudů v Levoči, Prešově, Rimavské Sobotě, Berehově, Užhorodě a Chustu tresty uložené soudy jejich obvodu.

IV. Vykonávají-li se tresty zavření uvedené pod III. tohoto výnosu ve věznicích, ve které jest zřízeno samostatné oddělení mladistvých vězňů uvedené pod II. tohoto výnosu, bud' te'ž v tomto oddělení vykonávány i tresty uvedené sub. III.

V. Ustanovení tohoto výnosu platí i o trestech na svobodě uložených podle ustanovení dosud platných pro trestné činy, spáchané před dokonáním 18. rokem věku vinníkova, s jichž výkonem nebylo dne 1. října 1931 započato nebo jejichž zbytek v uvedený den převyšuje dobu šesti týdnů.

V.

Výnos min. sprav. ze dne 11. září 1931 č. 41209/31, o výkonu trestu zavření.

(Uveřejněn ve Vězeňských předpisech, část. III.)

I. Ústavy.

Polepšovny.

§ 1. 1. Tresty zavření, převyšující po odečtení vazby započtené do trestu šest měsíců, vykonávají se v polepšovných.

2. Trest zavření vykonává se v polepšovně toliko do dokonání dvacátého prvního roku věku vězňova. Po dokonání dvacátého prvního roku lze jej v polepšovně vykonávat jen se svolením dozorců rady ústavu.

Věznice.

§ 2. 1. Tresty zavření, které po odečtení vazby započtené do trestu převyšují šest neděl, vykonávají se v samostatných odděleních věznic, pokud nemají býti vykonávány v polepšovně nebo ve výchovně.

2. Tresty zavření, které po odečtení vazby započtené do trestu nepřevyšují šest neděl, vykonávají se ve věznicích určených ministrem spravedlnosti. Je-li v této věznici zřízeno samostatné oddělení mladistvých vězňů (odst. 1.), bud' te'ž v tomto oddělení vykonávány i tresty zavření nepřevyšující šest neděl.

Výchovny.

§ 3. 1. Tresty zavření do šesti měsíců (§ 2, odst. 1.), po nichž má následovati ochranná výchova ve výchovně nebo které se mají vykonati na chovancích výchovny, mají býti zpravidla vykonávány ve výchovně, ve které se vykonává nebo má býti vykonávána ochranná výchova.

2. Ve všech jiných případech je k výkonu trestu zavření ve výchovně potřebí souhlasu ministerstva spravedlnosti.

§ 4. Které ústavy budou určeny za polepšovny (§ 1), ve kterých věznicích budou zřízena samostatná oddělení mladistvých vězňů (§ 2, odst. 1.) a ve kterých jiných věznicích mají se vykonávat tresty zavření, vyhlásí ministerstvo spravedlnosti ve svém Věstníku.

Viz §§ 13, 20 zák. a Výnos. m. spr. č. 18/1931 Věst. (č. IV zde).

II. Orgány.

Polepšovny.

§ 5. Pokud se z tohoto výnosu nepodává jinak, platí pro polepšovny služební řády pro trestnice (vý-

nosy ministerstva spravedlnosti z 11. května 1927, č. 20359 a 20360, a ze 16. srpna 1927, č. 33100).

Otištěny ve Vězeňských předpisech, části II. a ve Zvláštních ustanoveních o službě dozorců vězňů v muž. trestnicích. Vydalo min. spravedlnosti 1927.

§ 6. 1. Na výkon trestu v polepšovně dohlíží komisař a dozorčí rada.

2. Pokud se z tohoto výnosu nebo z vládního nařízení, vydaného k provedení zákona o trestním soudnictví nad mládeží, nepodává jinak, platí pro komisaře polepšovny instrukce pro domácí komisaře trestnic (výnos ministerstva spravedlnosti z 31. prosince 1922, č. 9884 věz.).

3. O působnosti dozorčí rady platí ustanovení vládního nařízení, vydaného k provedení zákona o trestním soudnictví nad mládeží.

4. Nejvyšší dozor na polepšovny přísluší ministerstvu spravedlnosti.

Viz § 16 zák., §§ 12 až 21 prov. nař. a Vězeňské předpisy, část II.

§ 7. 1. Na místě zasedání domácí komise koná se v polepšovně čtvrtého všedního dne každého měsíce měsíční úřednická konference.

2. Ředitel podá na ní zprávu o stavu ústavu a o výkonu služby v minulém měsíci, předloží předepsané měsíční výkazy a přednese návrhy, jež vyžadují usnesení úřednické konference. Ostatní členové podají zprávu každý z oboru své působnosti a jsou oprávněni přednésti návrhy na zdokonalení ústavu a služby.

3. Měsíční úřednická konference usnází se na posudcích a návrzích, jež si vyžádá ministerstvo spravedlnosti.

4. Měsíční úřednická konference podává dozorčí radě návrhy a posudky ve věcech podmíněného pro-

puštění z trestu, ochranných opatření po propuštění z trestu, ponechání vězně v ústavu po dosažení dvacátým prvním roce jeho věku, a rozhoduje o měsíční klasifikaci vězňů.

5. Protokol o zasedání měsíční úřednické konference spolu s předepsanými měsíčními výkazy předloží ředitel dvojmo dozorčí radě.

Viz § 17 prov. nař., §§ 22, 70 tohoto výnosu.

§ 8. 1. V prvních šesti týdnech každého roku koná se výroční úřednická konference. Jejím úkolem je usnášeti se na zevrubné výroční zprávě za uplynulý rok a schváliti předepsané roční statistické výkazy.

2. Výroční zprávu a statistické výkazy předloží ředitel trojmo dozorčí radě.

Viz § 17 prov. nař.

§ 9. 1. Kde je podle tohoto výnosu třeba rozhodnutí, návrhu nebo posudku úřednické konference, děje se usnesení o něm v úřednické konferenci, při čemž hlasovací právo přísluší všem jejím členům; při rovnosti hlasů rozhoduje mínění, k němuž se připojí ředitel. Rozhoduje-li se ve věci týkající se jednotlivého vězně, přísluší úředníku služby duchovní hlasovací právo toliko, jde-li o vězně, který se zúčastní náboženských cvičení jím konaných.

2. Je-li služba zdravotní, výchovná, duchovní nebo vyšší pomocná technická obstarávána osobami v poměru smluvním, jsou tyto osoby členy úřednické konference a platí o nich obdobně ustanovení odstavce 1.

§ 10. 1. O každém vězni, na němž se vykonává trest delší než 6 neděl, budiž založen osobní spis.

2. Do osobního spisu bud' teč založeny písemnosti uvedené v § 18, odst. 2., a bud' teč do něho zapisovány veškeré významnější události v životě vězňově, zejména výsledek měsíční klasifikace, skutečnosti, které Soudnictví nad mládeží.

byly rozhodné pro zařazení vězně a jeho postup v kázeňských třídách, pro jeho prohlášení vězněm úchylným, pro způsob jeho ubytování a zaměstnání, výsledek lékařského a psychotechnického vyšetření, pozorování, která učinili úředníci ústavu, jakož i uložené kárné tresty. Do osobního spisu budiž založeno též vyličení života a činu, které sepíše vězeň sám.

Viz §§ 20 až 27 tohoto výnosu.

Věznice.

§ 11. 1. Pokud se z toho výnosu nepodává jinak, platí pro samostatná oddělení věznic, určená pro výkon trestu zavření, služební řády pro úředníky a dozorce (dozorkyně) věznic sborových soudů.

2. Ke službě v oddělení mladistvých vězňů bud' též ustanovování jen zaměstnanci, kteří se pro tento úřad zvláště hodí svými vlastnostmi, svou povahou a odborným vzděláním.

Viz § 15 zák. a výnosy min. sprav. ze 7. září 1928 č. 35.045, 29. září 1928 č. 38.430, a z 11. října 1928, č. 40.460 (služební řády pro úředníky věznic sborových soudů) a výnos min. sprav. ze 27. října 1927 č. 43363 (zvláštní ustanovení o službě dozorců a dozorkyň vězňů ve věznicích sborových soudů).

§ 12. 1. Na výkon trestu v samostatném oddělení mladistvých vězňů dohlíží komisař a dozorcí rada.

2. Komisaři přísluší, pokud jde o dohled na výkon trestu v oddělení mladistvých vězňů, též práva a povinnosti jako orgánu, který je podle služebního řádu povolán vykonávati dozor na výkon vězeňské služby ve věznici. Spory mezi tímto orgánem a komisařem oddělení mladistvých vězňů rozhodne prezident vrchního soudu.

3. Komisaři náleží též činiti veškerá opatření a rozhodnutí, která jsou v tomto výnose vyhrazena řediteli ústavu.

4. O působnosti dozorcí rady platí ustanovení

vládního nařízení, vydaného k provedení zákona o trestním soudnictví nad mládeží.

Viz § 13, odst. 6., § 16 zák., §§ 12 až 21 prov. nař.

§ 13. Ustanovení § 7 až 10 platí pro samostatná oddělení mladistvých vězňů s těmito odchylkami:

1. Úřednickým konferencím předsedá komisař. Zúčastní se jich úředníci vězeňské správy a strážní služby, lékař, učitel a duchovní.

2. Kromě měsíčních a výročních úřednických konferencí koná se konference, kdykoliv to komisař uzná za potřebné.

§ 14. Pro ostatní soudní věznice, v nichž se vykonává trest zavření a ve kterých není zřízeno samostatné oddělení mladistvých vězňů, platí, pokud se z tohoto výnosu nepodává jinak, služební řády pro věznice okresních a sborových soudů. Na výkon trestu zavření dohlíží v těchto věznicích soudce mládeže. Jemu náleží též činiti veškerá rozhodnutí a opatření, která jsou v tomto výnose vyhrazena komisaři nebo řediteli ústavu nebo úřednické konferenci.

Viz výnosy uvedené u § 11 a Služební řád pro věznice okr. soudů (výnos min. sprav. z 18. listopadu 1929 č. 42.599).

Výchovny.

§ 15. Na výkon trestu zavření ve výchovně dohlíží komisař. Jeho povinností je, aby se aspoň jednou za čtrnáct dnů přesvědčil, jakým způsobem se tresty vykonávají, a aby podal ministerstvu spravedlnosti zprávu o závadách, které při tom shledal.

Viz § 16 zák.

III. Nastoupení trestu.

§ 16. 1. Naříditi výkon trestu zavření náleží, pokud se v § 41, 56 a 72 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. neustanovuje jinak, úřadu, kterému přísluší podle

§ 397 býv. rak. tr. ř. a § 494, 559 býv. uh. tr. ř. pečovati o jeho výkon.

2. Nalézá-li se odsouzený na svobodě, budiž vyzván, aby trest nastoupil. Při tom budiž označen ústav (věznice), v němž se má k výkonu trestu přihlásiti. Osobám, které nemají potřebných prostředků na cestu, může býti poskytnuto potřebné jízdné a stravné na cestu ze zálohy na náklady trestního řízení, přihlásí-li se o to a není-li obav, že toho zneužijí.

3. Odsouzený, který se nalézá ve vazbě nebo který se k výkonu trestu v ústavu (věznici) na vyzvání sám nepřihlásí, budiž do ústavu (věznice) dopraven.

4. Nevyžaduje-li zřetel na bezpečnost obvyklého způsobu předvedení nebo dopravy, budiž k předvádění a dopravě mladistvých vězňů užito dozorce vězňů v civilním šatě neb úředníka nebo zřízence soudní kanceláře. K předvádění a dopravě může býti užito též orgánu pomocného zařízení pro soudní péči o mládež, ačli se tím náklad na předvedení nebo dopravu nezvýší. Předvádění a doprava vězňů děj se způsobem nenápadným, šetrně všemožně studu a cti mladistvého.

§ 17. Nenastoupí-li odsouzený trest zavření, který se má vykonati v polepšovně nebo v samostatném oddělení mladistvých vězňů, před dokonáním devatenáctým rokem svého věku, podá o tom úřad (§ 16, odst. 1.) zprávu ministerstvu spravedlnosti, předlože zároveň trestní spisy. Ministerstvo spravedlnosti rozhodne, ve kterém ústavě (věznici) se má trest vykonati.

Viz § 20 zák.

§ 18. 1. Správě ústavu (věznice), v němž má býti vykonáván trest zavření, budiž dána včas před nastoupením trestu zpráva o tom, že výkon trestu byl nařízen.

2. Zároveň buďtež zaslány správě ústavu (vězni-

ce), má-li se v něm vykonávati trest delší než šest neděl, včas před nastoupením trestu tyto spisy: opis rozsudku a usnesení o ochranných opatřeních po trestu, v porotních případech též opis obžalovacího spisu, výpis z rejstříku trestů a popisný list o osobě odsouzeného. V popisném listě budiž stručně, avšak výstižně uvedeno vše, co bylo zjištěno během trestního řízení o osobních, rodinných, majetkových poměrech odsouzeného a co může posloužiti, aby správa ústavu (věznice) si utvořila správný a úplný obraz o osobnosti vězně. Popisný list netřeba zasílati, má-li se trest vykonávati ve výchovně, jejíž je odsouzený chovancem. Popisný list sepíše soudce mládeže.

3. Požádá-li o to správa ústavu (věznice), buďtež jí zaslány trestní a podle okolností i poručenské spisy k nahlédnutí.

§ 19. Správa ústavu (věznice) má o nastoupení trestu podati ihned zprávu jak soudu poručenskému, tak i úřadu, který nařídil výkon trestu. Zpráva budiž založena do spisů poručenských a trestních. Kromě toho budiž o nastoupení trestu dána zpráva otcí nebo matce nebo zákonnému zástupci vězně.

Viz § 37 zák.

IV. Výkon trestu.

a) V polepšovně.

Přijetí vězně.

§ 20. Každý nový vězeň budiž umístěn zpravidla v samovazbě. Není-li dosti samovazebních cel nebo nesouhlasí-li lékař s umístěním v samovazbě, budiž vězeň zatím ubytován s vězni zařazenými do II. kázeňské třídy.

2. Až do konečného rozhodnutí o umístění nemá se nově přijatý vězeň zúčastniti vyučování, bohoslu-

žeb, práce, pobytu na volném vzduchu atd. ve společnosti s jinými vězni, nýbrž ředitel, učitel, duchovní, lékař a správce mají jej střídavě denně aspoň dvakrát navštěvovati. Nabyvše studiem osobních spisů představy o jeho osobnosti a dosavadním životě, mají se snažiti pozorováním vězně a hovorem s ním svůj obraz doplniti a uceliti, aby bylo možno rozhodnouti o jeho konečném umístění a o volbě jeho nejvhodnějšího zaměstnání a nejúčinnějších prostředků výchovy. Vězeň budiž v tomto údobí také lékařsky a psychotechnicky vyšetřen. Zároveň bud' teěž vězni přečteny předpisy o výkonu trestu, pokud se ho týkají, a všechny jeho povinnosti a práva bud' teěž mu náležitě vysvětleny. Po dobu prázdně bud' zaměstnán vhodnou prací a četbou a budiž mu uloženo, aby vyličil písemně svůj dosavadní život a čin.

3. Nejblížešší úřednická konference po uplynutí osmi dnů od přijetí vězně rozhodne o konečném zařazení vězně do kázeňských tříd a o způsobu jeho ubytování a zaměstnání. Důvody tohoto rozhodnutí a výsledek dosavadního pozorování bud' teěž zapsány v osobním spise věžňově.

Zařazení do kázeňské třídy.

§ 21. 1. Věžňové jsou bez rozdílu ubytování (ve společné vazbě nebo v samovazbě) zařazení do tří kázeňských tříd.

2. Každý nový vězeň bud' zařazen zpravidla do II. kázeňské třídy. Toliko kdyby se podle jeho mravního stavu a dosavadního způsobu života bylo důvodně obávati, že by působil ve II. kázeňské třídě zlobně na mravní vývoj spoluvěžňů, může být zařazen do III. kázeňské třídy.

Viz § 13 zák.

Měsíční klasifikace věžňů.

§ 22. 1. Postup do vyšších kázeňských tříd děje se podle výsledku měsíční klasifikace.

2. Měsíční úřednická konference posoudí, vyslechnouc podle potřeby i jiné zaměstnance ústavu, 1. smýšlení, 2. chování, 3. čistotu, 4. pořádek, 5. pilnost při vyučování a 6. pilnost při práci každého věžně a podle výsledku tohoto posouzení, jež je zapsati v osobním spise, dá mu známky za minulý měsíc. Věžňové, kteří nastoupili trest po patnáctém dnu minulého měsíce, budou klasifikováni až při následující měsíční klasifikaci. Výsledek klasifikace oznámí se věžni ve shromáždění věžňů téže kázeňské třídy, a dále jeho rodičům a zákonnému zástupci.

3. Při měsíční klasifikaci může býti přiznána známka: dobrá, uspokojivá, méně uspokojivá nebo neuspokojivá.

Postup v kázeňských třídách, vyloučení z ústavu.

§ 23. 1. Z II. do I. kázeňské třídy budiž vězeň přeložen, když mu bylo při třech po sobě jdoucích měsíčních klasifikacích přiznáno všech šest známek aspoň uspokojivých; z I. do II. kázeňské třídy budiž přeložen, když mu při třech po sobě jdoucích měsíčních klasifikacích nebylo přiznáno všech šest známek aspoň uspokojivých.

2. Z II. do III. kázeňské třídy budiž vězeň přeložen, když mu při třech po sobě jdoucích měsíčních klasifikacích byly přiznány po každé více než dvě známky méně než uspokojivé; z III. do II. kázeňské třídy budiž přeložen, když mu při třech po sobě jdoucích měsíčních klasifikacích byly přiznány po každé nejvýše dvě známky méně než uspokojivé.

3. Kterákoliv úřednická konference může se se souhlasem komisaře usnésti, aby vězeň byl přeložen

do kterékoliv nižší kázeňské třídy, působí-li na spoluvězně tak zhoubně, že by tím byl ohrožen jejich mravní vývoj, a aby byl přeložen do kterékoliv vyšší kázeňské třídy, jeví-li mimořádné známky polepšení.

4. Nelze-li zhoubný vliv vězně zameziti ani jeho přeložením do nejnižší kázeňské třídy, může úřednická konference navrhnouti dozorcí radě, aby rozhodla, že trest nemá býti v polepšovně vykonáván.

Viz § 20 zák.

Věznové společné vazby.

§ 24. 1. Trest se vykonává zpravidla ve společné vazbě.

2. Věznové společné vazby stravují se ve společných jídelnách a tráví tam i svoje volné chvíle před jídlem a po jídle, jakož i před ulehnutím.

3. Na noc bud'ť věznové společné vazby ubytování podle možnosti jednotlivě. Není-li to pro nedostatek cel možné, bud'ť na noc jednotlivě ubytování aspoň věznové III. kázeňské třídy a věznové, kteří by mohli působiti zhoubně na spoluvězně. Ve společných ložnicích bud'ť, pokud to poměry dovolí, věznové ubytování po skupinách, při čemž je dbáti toho, aby v téže ložnici byli ubytováni věznové stejného stupně tělesné a duševní vyspělosti a stejného mravního stavu.

4. Věznové I. a II. kázeňské třídy nesmějí nikdy sdíleti společnou ložnici a jídelnu s vězni III. kázeňské třídy. I jinak budiž dbáno toho, aby věznové obou nejvyšších tříd se nestýkali s vězni III. kázeňské třídy. Pokud nelze při práci, vyučování, bohoslužbě atd. takový styk úplně zameziti, je vězňům I. a II. kázeňské třídy zakázáno hovořiti s vězni III. kázeňské třídy.

Viz § 14 zák.

Věznové samovazby.

§ 25. 1. V samovazbě lze vykonávati trest zcela nebo z části toliko výjimečně, když toho vyžaduje pro-

spěch vězně samého nebo prospěch spoluvězňů. V samovazbě může býti vězeň umístěn toliko se souhlasem ústavního lékaře.

2. Věznové samovazby mohou se zúčastniti tělesných cvičení a pobytu na čerstvém vzduchu, vyučování a bohoslužeb ve společnosti s ostatními vězni. Společné práce zúčastní se toliko, nemohou-li býti přiměřeně zaměstnáni ve svých celách.

Viz § 14 zák.

Věznové úchylní.

§ 26. 1. Věznové, kteří pro duševní nebo tělesné vady nemohou býti podrobeni kázni zavedené v ústavě (věznové úchylní), bud'ť podle potřeby a možnosti ubytováni odděleně od ostatních vězňů.

2. Věznové úchylní nebud'ť klasifikováni a zařaděni do kázeňských tříd.

3. Výkon trestu budiž přizpůsoben jejich úchylnému stavu. Ústavní lékař ustanoví v dohodě s učitelem a ředitelem, jaké úchylnky od obecných předpisů mají u jednotlivých vězňů podle stavu jejich tělesné nebo duševní úchylnosti platiti. Pokud nebudou takové odchylky ustanoveny, nakládá se s úchylnými vězni stejně jako s vězni II. kázeňské třídy.

Viz § 21 zák.

Rozhodování úřednické konference.

§ 27. 1. O zařadění vězně do kázeňské třídy, o jeho přeložení do vyšší nebo nižší kázeňské třídy a o jeho prohlášení vězněm úchylným rozhodne úřednická konference.

2. Úřednická konference rozhodne též o způsobu ubytování vězňů zařazených do kázeňských tříd. O způsobu ubytování vězňů úchylných rozhodne ústavní lékař.

3. O rozhodnutích uvedených v odstavci 1. a 2. buďtež zpraveni rodiče a zákonný zástupce vězňův. Zároveň budiž jim dodán předpis o kázeňských třídách (příloha), a byl-li vězeň prohlášen úchylným, budiž jim také oznámeno, jaké odchylky mají pro výkon jeho trestu platiti.

Vězňové kárné samovazby.

§ 28. S vězni umístěnými v kárné samovazbě nakládá se po dobu výkonu tohoto trestu jako s vězni III. kázeňské třídy. Pobýti na volném vzduchu směji nejdéle jednu hodinu denně odděleně od ostatních vězňů. Společné práce, vyučování, bohoslužeb atd. se nezúčastní.

Obecný předpis o účelu trestu.

§ 29. 1. Při výkonu trestu dbáti je toho, aby vězňové byli zaměstnáni užitečně, hledíc na jejich budoucí povolání, a aby bylo pečováno o jejich výchovu tělesnou a duševní.

2. Snahou všech orgánů trest vykonávajících a na výkon trestu dohlížejících budiž, aby úroveň vězně byla povznesena, aby nabyl správného názoru o svém poměru a povinnostech k rodině a společnosti, vyvíjel se rozumově, mravně i tělesně, a opustil ústav jako zdravý, plodné práce schopný a řádný občan.

3. Aby tohoto účelu bylo dosaženo, třeba působení všech orgánů a všech složek výchovy náležitě usměrniti a prohloubiti.

Viz § 14 zák.

Strava.

§ 30. 1. Všichni vězňové požívají vězeňskou stravu. Vězeňská strava budiž čistě připravena a vy-

datná, jak toho vyžaduje mladistvý věk vězně. Chléb nebudiž vězňům odměřován. Předpis o kázeňských třídách stanoví, jakých výhod požívají při stravování vězňové I. a II. kázeňské třídy.

2. Stravu nemocných vězňů určuje ústavní lékař.

3. Ve stanoveném čase, a to vícekrát denně budiž vězňům podána čerstvá pitná voda. Podávání a požívání alkoholických nápojů je přísně zakázáno.

4. Vězňové, jimž byl kárný trest samovazby zotřesen postem, obdrží v den postu toliko 800 gr. chleba a pitnou vodu.

Viz tabulku v příloze.

Přilepšení na stravě.

§ 31. Předpis o kázeňských třídách stanoví, v jakém rozsahu a jak často směji si vězňové I. a II. kázeňské třídy opatrovati přilepšení na stravě a přijímati zásilky potravin zvenčí. Jaká přilepšení na stravě si směji vězňové sami opatrovati a den, kdy se tak smí díti, ustanoví ředitel v souhlase s ústavním lékařem.

Viz tabulku v příloze.

Kouření.

§ 32. Kouření je vězňům bez výjimky přísně zakázáno.

Oděv a prádlo.

§ 33. 1. Vězňové nosí vězeňský oděv a prádlo. Oděv vězňů liší se od oděvu dospělých trestanců látkou, barvou a stříhem. K pokrytí hlavy užívají čepice se štítkem.

2. Každý vězeň má jeden pracovní oblek z modrého plátna a jeden soukenný oblek.

3. Prádlo budiž vydáváno vězňům vždy čistě vyprané. Osobní prádlo a ručník vymění se jednou týdně, kapesník podle potřeby častěji, ložní prádlo jednou za měsíc.

4. Předpis o kázeňských třídách stanoví, kdy smějí vězňové užívatí vlastního oděvu a prádla, a jakým odznakem jsou zevně rozlišeni vězňové různých kázeňských tříd.

5. Vězňové jsou povinni udržovati prádlo a oděv v pořádku a čistotě.

Viz tabulku v příloze.

Čistota těla.

§ 34. 1. Vězňové dbejtež čistoty těla a chrupu.

2. Jsou povinni ráno před snídání a večer před večerí až po pas se umýti studenou vodou a vyčistiti si chrup. V době od 1. května do 30. září mají se umývatí celí pod studenou sprchou. Výjimky nařizuje lékař.

3. Před obědem mají si vězňové umýti ruce a přistupovati ke stolu čistě a řádně ustrojeni.

4. Jednou týdně budiž vězňům poskytnuta teplá lázeň.

Úprava vlasů a vousů.

§ 35. 1. Vězňové III. kázeňské třídy mají býti dohola ostříhání a oholeni.

2. Jinak ponechává se vězňům volnost vlasů a vousů si jednoduše upravovati.

3. Holení vězňů děje se jednou týdně, stříhání vlasů jednou za měsíc.

Potřeby.

§ 36. 1. Každému vězni buďtež vydány všechny potřeby, kterých je třeba, aby udržel tělo, chrup a oděv v čistotě a pořádku, jako: mýdlo, kartáček na

zuby a prostředek k čištění zubů, hřeben, kartáč a pod.

2. Předpis o kázeňských třídách stanoví, kteří vězňové smějí užívatí vlastních potřeb.

Viz tabulku v příloze.

Místnosti.

§ 37. 1. Místnosti, v nichž se vězňové zdržují, mají býti prostorné a suché, a třeba je řádně větrati a udržovati v čistotě.

2. Předpis o kázeňských třídách stanoví, jak jsou zařízení jídelny a ložnice vězňů. To platí o společných jídelnách a ložnicích i o celách samovazebních.

Viz tabulku v příloze.

Tělocvik a pobyt na volném vzduchu.

§ 38. 1. Všichni vězňové, kteří nebudou lékařem této povinnosti zproštěni, jsou povinni zúčastniti se ranních společných prostocviků. Tyto prostocviky konají se čtvrt hodiny před snídání za dozoru učitele nebo způsobilého dozorce na čerstvém vzduchu, za zvláště nepříznivého počasí ve vhodné, vyvětrané ústavní místnosti.

2. Vězňům III. kázeňské třídy budiž poskytnuta, není-li počasí trvale zvláště nepříznivé, možnost pohybu na volném vzduchu po dobu dvou hodin denně. Při tom buďtež omezení na procházku, při níž nesmějí spolu hovořiti.

3. Ostatní vězňové smějí pobýti na volném vzduchu aspoň dvě hodiny denně a ve dny, kdy se nepracuje, celé odpoledne. Pobytu na volném vzduchu budiž užito hlavně k tělesným cvičením a ušlechtilým hrám pod dozorem učitele nebo způsobilého dozorce.

4. Dobu pobytu na volném vzduchu určí ředitel podle počasí a roční doby, dbaje toho, aby pro vězně

III. kázeňské třídy byly určeny jiné hodiny než pro ostatní vězně.

Nemoc, úmrtí.

§ 39. 1. Onemocní-li vězeň, je povinen to hlásiti. Nemocnému budiž poskytnuto potřebné ošetření a opatření.

2. Rozhodnouti o tom, zda má býti vězeň umístěn v ústavní nemocniční místnosti nebo dopraven do veřejné nemocnice, zda má býti izolován a zda je k práci způsobilý, přísluší lékaři.

3. Onemocní-li vězeň nebezpečně nebo zemře-li, budiž o tom ihned dána zpráva rodičům a zákonnému zástupci. V případě úmrtí buďtež rodiče a zákonný zástupce zároveň vyzváni, aby bez odkladu oznámili, chtějí-li opatřiti sami pohřeb.

Zdravotní prohlídky a přednášky.

§ 40. 1. Jednou za čtvrt roku buďtež všichni vězňové podrobeni důkladné lékařské prohlídce a podle jejího výsledku opatřeno, čeho třeba k péči o jejich zdraví. Při čtvrtletní prohlídce budiž prohlédnut též chrup a poskytnuto jeho ošetření.

2. Vhodnými přednáškami a individuálními radami buďtež vedeni vězňové lékařem k čistotě a k péči o svoje zdraví.

Školní vyučování.

§ 41. 1. Všichni vězňové jsou povinni zúčastniti se školního vyučování po dobu dvou hodin denně.

2. Účelem školního vyučování je poskytnouti, podle okolností prohloubiti a doplniti vědomosti a znalosti potřebné pro praktický život a tříbiti samostatný úsudek vězňů. Proto zúčastní se vězňové vyučování pokud možno rozděleně ve skupinách podle svého předběžného vzdělání, a je-li dostatečný počet vězňů

též jazykové příslušnosti, též podle jazykové příslušnosti.

3. Vyučováním budiž působeno i na rozvoj schopností a znalostí po stránce rozumové, i na rozvoj mravní. K výkladům nechť se připojuje též rozhovor.

Domácí školní práce.

§ 42. Vězňům buďtež ukládány pravidelně domácí práce k opakování a k utvrzení probrané látky a k vyplnění volného času. Při tom budiž však dbáno toho, aby domácí práce nenabýly takového rozsahu, že by ubíraly čas k sebevzdělání, a aby nesměřovaly k mechanickému opakování, nýbrž k vytříbení úsudku a schopnosti pozorování.

Přednášky.

§ 43. 1. O doplnění školního vyučování budiž postaráno vhodnými přednáškami ve dny, kdy se nepracuje, nebo kdy pro trvale nepříznivé počasí pobyt na volném vzduchu odpadá.

2. Při přednáškách buďtež vězňům podány též zprávy o současných významných událostech vnějšího světa a o význačných zjevech kulturních.

Bohoslužby. Náboženská cvičení.

§ 44. 1. Nezletilí vězňové jsou povinni zúčastniti se bohoslužeb a společných náboženských cvičení toho vyznání, jehož jsou příslušníky, pokud je v ústavu o bohoslužby a náboženská cvičení tohoto vyznání postaráno. Doba určená pro náboženská cvičení nemá přesahovati dvě hodiny týdně.

2. Vězeň budiž účasti na bohoslužbách a na náboženských cvičeních ředitelem zproštěn, požádají-li o to písemně neb protokolárně jeho rodiče nebo zákonný zástupce. To staň se i tehdy, požádá-li o to

vězeň starší než šestnáct let sám, leč by rodiče nebo zákonný zástupce písemně nebo protokolárně prohlásili, že trvají na tom, aby se bohoslužby a náboženských cvičení zúčastnil.

Zpěv, hudba.

§ 45. Snahou ústavního učitele budiž, aby v ústavu byl zřízen hudební a pěvecký sbor a vězňům byla poskytnuta příležitost učit se hře na nějaký hudební nástroj.

Sebevzdělání.

§ 46. 1. Snaha po sebevzdělání vězňů budiž všemožně podporována. Vězňové budtež vedeni k četbě dobrých knih a vhodných časopisů z vězeňské knihovny. O volbě četby platí předpis o kázeňských třídách.

2. Vězňům, kteří se chtějí učit jazykům, zejména jazyku státnímu nebo jazyku národních menšin, budiž k tomu poskytnuta příležitost zapůjčením učebnic a podle počtu vězňů a učitelovy způsobilosti i jazykovými kursy.

3. Vězňové první a druhé kázeňské třídy mohou utvořit samosprávný vzdělávací a zábavný kroužek, jehož činnost řídí zpravidla ústavní učitel. Pravidla kroužku a jejich změny schvaluje ministerstvo spravedlnosti.

4. V době prázdně, před jídlem a po jídle, mohou se vězňové podle předpisů o kázeňských třídách věnovati též nezávadným hrám, na př. šachu, dámě, mlýnku a pod.

Viz tabulku v příloze.

Individuelní výchovné působení.

§ 47. 1. Zvláštní péči třeba věnovati úsilovnému a soustavnému individuelnímu působení na vězně všemi orgány vykonávajícími trest.

2. Všichni úředníci ústavu mají proto vězně co nejčastěji v jejich místnostech vyhledávati a hovorem s nimi snažiti se soustavně působiti na jejich mravní výchovu. Vězňové samovazby budtež navštěvování aspoň dvakráte denně.

3. Na chování a styky vězňů ve společných místnostech, při společné práci, pobytu na volném vzduchu atd., třeba stále dozírat.

Pracovní povinnost. Volba práce.

§ 48. 1. Všichni vězňové jsou povinni kromě nedělí, svátků a památných dnů republiky Československé (zák. č. 65/1925 Sb. z. a n.) osm hodin denně pracovati. Do pracovní doby může se včítati doba školního vyučování.

2. Dbáti je toho, aby vězňové byli zaměstnání užitečně, hledíc na jejich budoucí povolání. Vězeň nemá práva voliti si sám svoje zaměstnání, nýbrž je povinen konati práci, která mu bude přikázána. O způsobu zaměstnání rozhodne úřednická konference přihlížejíc k dosavadnímu zaměstnání vězně, k přání jeho rodičů nebo zákonného zástupce, k zálibě vězně pro určité povolání, hlavně však k výsledku psychotechnického vyšetření.

3. Vězňům III. kázeňské třídy budtež ukládány práce hrubší a těžší, zejména čištění vězeňských místností, praní prádla a pod.

Odměny a úspory.

§ 49. 1. Vězeň je povinen vykonati práci, která mu byla uložena. Budiž mu však ukládáno jen tolik práce, kolik podle svých schopností a tělesných sil při náležité péči může vykonati.

2. Nároku na mzdu vězeň nemá. Předpis o kázeňských třídách stanoví, jaké odměny za práci a pilnost se vězňům přiznávají.

3. Odměny za práci a pilnost uloží se na úrok, který připadá podpůrnému fondu ústavu.

4. Odměny za práci a pilnost účtují se pro každého vězně zvlášť. Účet se každý měsíc uzavře a vězni se oznámí stav jeho úspor na začátku minulého měsíce, přírůstek a úbytek za minulý měsíc, a stav koncem měsíce. Vězeň potvrdí svým podpisem správnost účtování.

5. Pokud je věžňům podle předpisu o kázeňských třídách povoleno opatrovati si přilepšení na stravě nebo jiné vlastní potřeby, smějí k tomu užítí jen poloviny pracovních odměn a odměny za pilnost za minulý měsíc. Toliko věžňové práce neschopní nebo nezaviněně nezaměstnaní smějí k tomu užítí i úspor dříve vydělaných nebo peněz, které si přinesli nebo které jim byly zaslány, nejvýše však 5 Kč každých čtrnáct dnů.

6. Zřekne-li se vězeň po celý měsíc užítí odměn za minulý měsíc, poskytne se mu odměna za sporiťovost ve výši 2 Kč, která se připsá k dobru na účtu úspor.

7. Úspory ručí především za veškeré škody, které vězeň úmyslně nebo z hrubé nedbalosti způsobil na státním nebo jiném cizím majetku. Zbytek se vězni při propuštění vydá.

Viz tabulku v příloze.

Práce řemeslné.

§ 50. 1. Budiž postaráno o to, aby věžňům zaměstnaným při takových pracích, které jsou předmětem živností řemeslných, dostalo se všestranné a stejně důkladné výuky jako na svobodě, a aby mohli dosíci všech výhod, které jim § 59 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. poskytuje.

2. K prohloubení řemeslné výuky zúčastní se věžňové zaměstnaní při pracích řemeslných odborného vyučování na vězeňské škole pokračovací podle zvlášť-

ních ustanovení o tom platných. Také jim buď poskytnuta možnost, aby svoje odborné vědomosti a znalosti prohloubili studiem vhodných příruček a odborných časopisů.

3. O započtení doby ztrávené při řemeslných pracích v ústavě do doby potřebné k řemeslné výuce podle obecných ustanovení, o vysvědčeních a průkazech a zkouškách tovaryšských platí zvláštní předpisy, na něž třeba vězně zvlášť důkladně upozorniti.

Viz § 59 zák., §§ 43 až 47 prov. nař.

Práce zemědělské.

§ 51. 1. Věžňům zaměstnaným při pracích zemědělských buďtež poskytnuty základy odborného vzdělání hospodářského a jejich vědomosti a znalosti buďtež prohloubeny studiem vhodných odborných příruček.

2. Věžňům I. a II. kázeňské třídy, kteří se o to přihlásí, propůjčí se podle možnosti menší záhony, aby je mohli sami, vlastní prací a podle vlastní volby, vzdělávati. Polovice strženého výtěžku připadne vězni a připsá se mu k dobru na účtu úspor.

Dopisy a návštěvy.

§ 52. 1. O tom, jak často smějí věžňové odesílati dopisy, jak často smějí přijímati dopisy a nezavadné návštěvy, platí předpis o kázeňských třídách. V naléhavých nebo zvláštního zřetele hodných případech může ředitel povolit odchylky.

2. Odesílání dopisů a přijímání dopisů a zásilek děje se výlučně prostřednictvím úředníka vězeňské správní služby. Veškeré dopisy a zásilky buďtež před odesláním nebo doručením vězni prohlédnuty.

3. Návštěvy lze přijímati toliko v hovorně za přítomnosti úředníka nebo dozorce. Vězeň smí přijeti

soukromé návštěvy odmítnouti. Zneužije-li se návštěvy, budiž návštěvník ihned vzdálen. Také lze z tohoto důvodu přijímání návštěv vůbec odepríti.

Viz tabulku v příloze.

Předpis o kázeňských třídách.

§ 53. 1. Předpis o kázeňských třídách (příloha) ustanovuje, jaká zvláštní ustanovení platí pro vězně jednotlivých kázeňských tříd, pokud jde o stravu, přilepšení na stravu, zásilky potravin, odznak, úpravu vlasů a vousů, opatrování potřeb, ložnice, jídelny a příbory, práci, odměny pracovní a za pilnost, pobyt na vzduchu, zábavy a hry, četbu, dopisy a návštěvy.

2. Věznům I. kázeňské třídy, kteří při třech po sobě jdoucích měsíčních klasifikacích obdrželi po každé aspoň tři známky dobré, může úřednická konference se souhlasem komisaře přiznati jako další výhody: užívání vlastního oděvu a prádla bez předepsaného odznaku, zvýšenou, až nejvýše dvojnásobnou odměnu za pilnost, právo častějšího dopisování a přijímání častějších a delších návštěv a právo opatrovati si knihy a časopisy. O tomto povolení budtež zpraveni rodiče a zákonný zástupce vězně.

3. Vězeň pobude výhod, které mu byly povoleny podle odstavce 2., jakmile byl kárně potrestán, nebo jakmile obdrží při měsíční klasifikaci méně než tři známky dobré.

Viz přílohu str. 288 a 289.

Denní pořádek.

§ 54. Denní pořádek v ústavu pro dny pracovní a pro dny, kdy se nepracuje, bude upraven podle poměrů ústavu a podle roční doby. Návrh denního pořádku předloží ředitel ústavu ministerstvu spravedlnosti, kterému náleží jej prozkoumati a schváliti.

Chování vězňů.

§ 55. 1. Vězňové mají se chovati vždy a všude slušně, pokojně a skromně. Povinnosti, které jim vězeňský řád ukládá, mají plniti horlivě, svědomitě a přesně, aby si navykli pořádnému životu a ukázněnému občanskému soužití.

2. Zdržují-li se vězňové jinde než v ložnici, nebo nejsou-li právě tělesně zaměstnáni při práci, tělesných cvičeních, hrách atd., mají býti vždy úplně a řádně přistrojeni.

3. Křičeti, povykovati a pod. je zakázáno.

§ 56. 1. Ke svým představeným chovejte se vězňové uctivě, avšak upřímně jako k rodičům. Jejich rozkazu mají bez váhání a odmluvy uposlechnouti.

2. Ke spoluvěznům, pokud je styk dovolen, mají se vězňové chovati šetrně. Vystříhejte se všech neslušných řečí, hádek, nadávek, hrubostí a rvaček. Vězeň, jemuž bylo spoluvězni ublíženo, nesmí si nikdy zjednávatí svémocně ani slovem ani skutkem zadostučnění.

3. S osobami mimo ústav nesmějí se vězňové kromě dovolených návštěv a dopisů stýkati ani přímo ani nepřímo. S osobami, které ústav navštíví a nejsou povolány k výkonu trestu a k dozoru na výkon trestu, nesmí se vězeň pouštěti do hovoru bez svolení úředníka nebo dozorce.

§ 57. Místa, která byla věznům v ložnicích, jídelnách, při vyučování, bohoslužbě, práci atd. vykázána, nesmějí vězňové svémocně měniti. Opustiti místnost a vzdáliti se z místa vykázaného zaměstnání nesmějí vězňové bez dovolení představeného, který vykonává dozor. Samovolné a bezúčelné chození po ústavě je zakázáno.

§ 58. 1. Svoje věci a věci, které mu byly ústavem svěřeny, má udržovati vězeň v pořádku a čistotě. Je povinen zacházeti s nimi šetrně a vystříhati se ja-

kéhokoliv jejich poškození nebo znečištění. Totéž platí i o věcech spoluvězňů a o ústavním zařízení vůbec.

2. Jiné věci než ty, které mu byly ústavem svěřeny, smí vězeň mít jen, pokud je to přípustné podle předpisů o kázeňských třídách, nebo pokud mu k tomu dá ředitel zvláštní svolení. Držení peněz, nože, provazů, železného náčiní, zbraní, zápalek nebo zapalovacích zařízení, karet a podobných věcí je přísně zakázáno.

3. Zapověděno je, aby si vězňové navzájem cokoliv prodávali, bez dovolení půjčovali, směňovali nebo darovali, z ústavních místností odnášeli nebo z ústavu nebo do ústavu podloudně dopravovali.

4. Darů nesmí vězeň bez dovolení ředitele přijímat, nalezené věci má ihned odevzdati.

5. Vězeň je povinen podrobiti se kdykoliv osobní prohlídce.

6. Věci nalezené v nedovoleném osobním držení budou vězni odňaty. Mají-li nějakou cenu, budou vydány, pokud na ně nemají nároku osoby třetí, rodičům nebo zákonnému zástupci vězně, a dosáhl-li vězeň před propuštěním z ústavu zletilosti, jemu samému při propuštění z ústavu.

Stížnosti a žádosti.

§ 59. 1. Vězeň je oprávněn stěžovati si na chování a rozkazy každého ústavního zaměstnance i na spoluvězně u ředitele ústavu. Jemu je oprávněn přednésti též svoje žádosti.

2. Vězeň, který chce tohoto práva užití, má se přihlásiti u dozorce, který u něho právě koná dozor. Vězňové smíjí přednésti své žádosti a stížnosti řediteli nebo jinému úředníku také přímo, při návštěvě jejich místností.

3. Svoje stížnosti a žádosti, a to i proti rozhodnutím a opatřením ředitele, smíjí vězňové přednésti též

komisaři nebo jinému členu dozorčí rady nebo vyšším orgánům dozorčím, kdykoliv tyto osoby ústav navštíví, a žádati, aby za tím účelem byli před ně předvedeni.

4. Stěžuje-li si vězeň zřejmě svévolně neb nařkne-li vědomě křivě ústavního zaměstnance nebo spoluvězně, budiž potrestán.

Chování zaměstnanců ústavu.

§ 60. 1. Povinností všech zaměstnanců ústavu, zejména však jeho ředitele, je dbáti zachování kázně a pořádku v ústavu.

2. Při tom mějtež však na mysli, že účelnějším prostředkem k dosažení toho je spravedlivé a vlídné zacházení, zejména pak vlastní dobrý příklad, nežli vynucování slepé poslušnosti tvrdými rozkazy a přísnými tresty, které jsou s to vězně otupiti, zatvrditi a budit v něm sklon k neupřímnosti, pokrytectví a lži.

3. Snahou všech ústavních zaměstnanců proto budiž, aby svůj poměr k vězňům utvářili tak, aby bylo dosaženo ovzduší vzájemné důvěry a upřímnosti, které činí vězně přístupným úspěšnému pozitivnímu výchovnému působení a je nezbytnou podmínkou jeho trvalé mravní obrody.

4. Cti a sebeúcty vězňovy budiž co nejvíce šetřeno. Vězňové buďtež oslovováni vždy »Vyk«. Zakázáno je vězně nebo jeho rodiče snižovati, jim se posmívati nebo je v posměch uváděti.

5. Je-li se obávati, že by při úředních jednáních před úřednickou konferencí nebo dozorčí radou mohla některá část jednání působiti nepříznivě na přítomného vězně, budiž taková část jednání provedena vždy v nepřítomnosti vězňové.

Kárná pravomoc a tresty.

§ 61. 1. Kárná pravomoc nad vězni přísluší výlučně řediteli a dozorčí radě.

2. Neplní-li vězeň svých povinností, dopustí-li se trestného činu nebo poruší-li jinak předepsanou kázeň, může býti potrestán:

- a) napomenutím,
 - b) výstrahou před spoluvězni,
 - c) odnětím všech nebo některých výhod, které mu přísluší podle kázeňské třídy, v níž je zařazen, nebo které mu byly zvláště povoleny,
 - d) samovazbou,
 - e) zostřením samovazby postem a tvrdým ložem.
3. Tělesné tresty jsou zakázány.

4. Odkázati vězně do samovazby a zostřiti ji postem lze toliko se souhlasem ústavního lékaře.

5. Byl-li vězeň odkázán do samovazby, nemůže býti před vykonáním tohoto kárného trestu propuštěn.

K §§ 61 až 66 viz §§ 18 a 51, odst. 1. č. 4 zák.

§ 62. 1. Ředitel může potrestati vězně, nestačí-li ani napomenutí, ani výstraha před spoluvězni, odnětím všech nebo některých výhod nejdéle na dobu čtrnácti dnů, samovazbou nejdéle na tři dny a zostřením samovazby po dobu jednoho dne postem a tvrdým ložem.

2. Má-li ředitel za to, že k nápravě vězně nebo k zabezpečení kázně je potřebí přísnějšího trestu, nebo dopustí-li se vězeň trestného činu, předloží ředitel věc dozorčí radě.

3. Dopustil-li se vězeň zločinu nebo přečinu, který se stíhá na žalobu veřejnou a náleží ku příslušnosti sborového soudu, učiní ředitel zároveň trestní oznámení u státního zastupitelství. Dopustil-li se vězeň přestupku nebo přečinu, který se stíhá na žalobu veřejnou a náleží ku příslušnosti okresního soudu, učiní ředitel trestní oznámení u okresního soudu, avšak toliko tehdy, byl-li vězeň propuštěn dříve, než došlo k uložení kárného trestu za spáchaný trestný čin.

§ 63. 1. Dozorčí rada může potrestati vězně, nestačí-li napomenutí ani výstraha před spoluvězni, od-

nětím všech nebo některých výhod na dobu nejdéle jednoho měsíce, samovazbou nejdéle na čtrnáct dnů a zostřením samovazby dvakráte postem a dvakráte tvrdým lůžkem týdně ve dny oddělené.

2. Dozorčí rada může též trest uložený ředitelem zvýšiti a doplniti v mezích ustanovení odstavce 1. a vysloviti, že doba ztrávená v samovazbě se do trestu zcela nebo z části nezapočítá. Vyslovila-li dozorčí rada, že doba ztrávená v samovazbě se do trestu nezapočítá, zpravi ředitel o jejím rozhodnutí státnímu zastupitelství, jestli učinil trestní oznámení podle § 62.

§ 64. 1. Před uložením kárného trestu budiž vina vězněva nestranně zjištěna a poskytnuta mu příležitost, aby se obhájl.

2. Na uložení kárného trestu nelze si stěžovati s výjimkou rozhodnutí, jímž dozorčí rada vyslovila, že se doba ztrávená v samovazbě nezapočítá do trestu.

§ 65. 1. Posuzující provinění vězňů proti domácímu řádu, mějtež ředitel i dozorčí rada na paměti, že zákon sám posuzuje poklesky osob mladistvých mírněji, protože jde o osoby, které často pracně dospívají k nalezení správného poměru ke společnosti, nejsou k tomu vždy stejnou měrou schopny a proto ani ne stejnou měrou odpovědny, že jde často spíše o projevy mladické nerozváženosti nežli zlomyslnosti, a že účelem ustanovení o kázní a pořádku v ústavě je navykati vězně pořádnému životu a sebekázní a zjednati nutné podmínky mravní obrody, nikoliv však vychovávat lidi zakřiknuté, nesamostatné, ztrativší víru v sebe a radost ze života, životní zoufalce nebo naopak pokrytce nebo zatvrzelé nepřátele lidské společnosti.

2. Naproti tomu budiž svévolné, zlomyslné nebo trvalé porušování kázně a zanedbávání povinností přísně, avšak spravedlivě trestáno. Zejména násilnosti, zprotivení, srocování, nabádání spoluvězňů k neposlušnosti a snižování představených buď též trestány

s přiměřenou přísností a potlačeny podle okolností všemi zákonnými prostředky.

Útěk, násilí.

§ 66. 1. Útěk i pokus o něj budiž potrestán. Trestný je nejen vězeň, který utekl neb o útěk se pokusil, nýbrž i ten, kdo mu při tom pomáhal, nebo, věda o přípravách k útěku, neučinil o tom ihned oznámení.

2. K překonání násilí může býti užito v případech krajní nutnosti svěrací kazajky. Toto opatření nemá však trvat déle, než je toho nezbytně třeba.

3. Spoutati vězně není dovoleno.

Zvláštní ustanovení pro ženskou polepšovnu.

§ 67. Úřednické konferenci náleží naříditi, jaké odchylky od předpisů daných v § 20 až 66 mají platiti hledíc k pohlaví vězňů.

b) Ve věznicích.

§ 68. 1. Ustanovení § 20 až 66 platí i pro výkon trestu zavření v samostatných odděleních mladistvých ve věznicích s těmito odchylkami:

a) Vězňové nejsou rozděleni v kázeňské třídy a měsíčních klasifikací vězňů tu není. S vězni budiž nakládáno podle předpisů o věznicích II. kázeňské třídy. Výhody uvedené v § 53, odst. 2., je oprávněn poskytovat vězňům, kteří si jich trvale dobrým chováním zaslouží, komisař.

b) O způsobu zaměstnání a o ubytování rozhoduje místo úřednické konference komisař, dohodna se s úředníkem vězeňské správní služby.

c) Jakýkoliv styk vězňů umístěných v tomto oddělení s ostatními vězni a vyšetřovanci, a to i při práci, vyučování, bohoslužbě a pobytu na volném vzduchu budiž znemožněn.

2. V ostatních věznicích budiž výkon trestu zavření přizpůsoben, pokud to poměry dovolí, co nejvíce předpisům o výkonu trestu v samostatných odděleních mladistvých. Snahou soudce mládeže, dohlízejícího na výkon trestu zavření, budiž, aby výkon trestu byl stále v tomto směru zdokonalován.

e) Ve výchovně.

§ 69. O výkonu trestu zavření ve výchovných platí domácí řád vychoven.

V. Propuštění z trestu.

§ 70. 1. Při každé měsíční úřednické konferenci bude pojednáno o

a) věznicích, kteří v nejbližších šesti nedělích si odbudou celý trest,

b) věznicích, kteří jsouce zařazeni do I. kázeňské třídy, odbudou si v nejbližší době polovinu trestu (nejméně však šest měsíců) a ztrávili nebo ztráví v první kázeňské třídě aspoň čtvrtinu trestu,

c) úchylných věznicích, kteří si odbudou aspoň šest měsíců trestu,

d) věznicích, kteří v nejbližší době dosáhnou dvacátý první rok svého věku.

2. Úřednická konference učiní odůvodněné usnesení:

a) zda navrhuje podmíněné propuštění z trestu vězňů uvedených v odstavci 1., b) a c),

b) zda a jaká opatření ochranná (ochranný dozor neb ochrannou výchovu) považuje podle výsledku výkonu trestu za účelná po propuštění z trestu, ať podmíněném či nepodmíněném,

c) zda navrhuje, aby dozorcí rada svolila k výkonu zbytku trestu v ústavě i po dokonání dvacátého prvního roku věku vězně.

3. Spolu s protokolem o měsíční úřednické kon-

ferenci předloží ředitel dozorčí radě osobní spisy všech vězňů uvedených v odstavci 1.

Viz §§ 19, 20, 21 a 23 zák., §§ 32 až 42 prov. nař.

§ 71. 1. Žádosti vězně, jeho rodičů nebo zákonného zástupce za podmíněné propuštění z trestu, které byly podány u ředitele ústavu, předloží ředitel nejbližší úřednické konferenci k posouzení a návrhu a zašle potom s osobním spisem věznovým komisaři.

2. Ustanovení odstavce 1. platí o žádosti za podmíněné propuštění, která byla podána u soudu, jehož je komisař členem a byla jím postoupena řediteli polepšovny, aby se o ní vyjádřil.

Viz § 32 prov. nař.

§ 72. Vězeň budiž propuštěn:

1. když si odbyl celý trest,
2. když byl z trestu podmíněně propuštěn, nebo když stížnosti proti rozhodnutí, kterým se z trestu podmíněně propouští, byl dozorčí radou odepřen odkladný účinek,
3. když byl vězni zbytek trestu prominut,
4. když soud nařídil dodatečně podmíněný odklad výkonu trestu.

§ 73. 1. Usnese-li se dozorčí rada, že trest zavření nemá být nadále vykonáván v polepšovně, předloží svoje rozhodnutí s osobními spisy vězně ministerstvu spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti určí, ve kterém ústavě se má zbytek trestu vykonati.

2. Ustanovení odstavce 1. platí též, nesvolí-li dozorčí rada, aby byl v polepšovně vykonán též zbytek trestu po dosažení dvacátém prvním roce věku věžňova.

3. O přeložení vězně do jiného ústavu budiž podána zpráva soudu poručenskému, úřadu, který nařídil výkon trestu, otcí nebo matce nebo zákonnému zástupci věžňovu.

Viz §§ 20, 37 zák.

§ 74. Má-li se trest zavření delší než šest neděl vykonávat podle § 20, odst. 5. zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. jinde než v polepšovně nebo v samostatném oddělení mladistvých, platí o jeho výkonu předpisy platné pro ústav, v němž trest má být vykonáván, a vykonává-li se v něm trest vězení, předpisy platné pro výkon trestu tuhého vězení. O podmíněném propuštění trestu rozhoduje v těchto případech komise pro podmíněné propuštění z trestu, řídící se ustanoveními zákona č. 562/1919 Sb. z. a n.

Viz § 20 zák.

§ 75. 1. Ředitel ústavu má již za výkonu trestu, nejpozději však dva měsíce před propuštěním, učiniti včas vhodné kroky, aby vězeň byl po propuštění řádně umístěn, zejména, aby se mu dostalo vhodného zaměstnání. Navrhne-li úřednická konference, aby vězeň byl podmíněně propuštěn, má ředitel učiniti tyto kroky zároveň s podáním návrhu na podmíněné propuštění. K tomu konci má požádati zvláště poručenský soud, aby vyslechl zákonného zástupce vězně o tom, jak by bylo možno vězně po propuštění řádně umístiti, vyžádati si o tom také zprávu poručenského soudu a některého sdružení nebo zařízení pro ochranou péči o mládež (zejména okresní péče o mládež), činného v obvodu, kam se má vězeň po propuštění odebrati.

2. Veškeré kroky, které ředitel v tomto směru podnikne, projedná s členy dozorčí rady při jejich návštěvách v ústavu a bude dbáti rad a pokynů, kterých se mu od dozorčí rady nebo jejich členů v této věci dostane.

Viz § 22 zák., § 34 prov. nař.

§ 76. 1. Ředitel ústavu vyzve včas před propuštěním vězně, jeho rodiče, zákonného zástupce nebo jiné osoby, které nad vězněm dříve bděly nebo jsou ochotny nad ním bděti, nebo pomocné zařízení pro

soudní péči o mládež (zejména okresní péči o mládež), v jehož obvodě ústav leží, nebo do jehož obvodu se má vězeň odebrati, aby si vězně z ústavu odvedly. Ze všech těchto osob nebo zařízení zvolí ty, které pokládá podle okolností případu za nejzpůsobilější zabrániti tomu, aby se vězeň po propuštění ocitnul opět na scestí.

2. Pomocné zařízení pro soudní péči o mládež, do jehož obvodu se má propuštěný odebrati, má býti před propuštěním o něm zpraveno včas i tehdy, když má býti propuštěný odevzdán někomu jinému než jemu.

Viz § 37 zák.

§ 77. 1. Nebylo-li naprosto možno učiniti včas vhodné opatření stran řádného umístění propuštěného vězně na svobodě, a hrozí-li vážné nebezpečí, že by se bez něho vězeň znovu ocitnul na scestí, může jej ředitel v dohodě s dozorčí radou nebo s jejím členem k tomu určeným ponechati v ústavě po zcela krátkou dobu, nejdéle po čtrnáct dnů, je-li pravděpodobné, že se do této doby zlepší naděje na jeho opatření.

2. Ustanovení odstavce 1. platí zejména také tehdy, má-li býti vězeň po propuštění dán do ochranné výchovy nebo když osoby, které byly vyzvány, aby si vězně po propuštění odvedly, nebylo možno včas před propuštěním zpravit, nebo když tyto osoby požádají, aby byl vězeň zadržen až do jejich příchodu.

3. Propuštění z trestu budiž oznámeno vždy poručenskému soudu i úřadu, který nařídil výkon trestu. Také budiž oznámeno otcí, matce nebo zákonnému zástupci vězně, pokud si ho sami neodvedli.

Viz §§ 22, 37 zák.

§ 78. 1. Před každým propuštěním budiž vězeň vážně a důtklivě napomenut, a propouští-li se podmíněně, budiž upozorněn také na důvody, ze kterých může býti podmíněné propuštění odvoláno.

2. Nemajetným vězňům, kteří si to zaslouží, může býti poskytnuta také peněžitá podpora z podpůrného fondu ústavu.

§ 79. 1. Postarati se o dopravu vězně do ústavu nebo rodiny, v níž má býti vykonávána ochranná výchova po propuštění z trestu, nebo do jiného trestního ústavu, v němž má býti vykonán zbytek trestu, je povinností ředitele ústavu.

2. O způsobu dopravy platí ustanovení § 16, odst. 4.

§ 80. 1. Ustanovení tohoto oddílu platí také pro samostatná oddělení mladistvých, vyjímajíc ona ustanovení, která se týkají podmíněného propuštění z trestu a výkonu trestu zavření po dokonáném dvacátém prvním roce věku vězněva.

2. Pro ostatní věznice, v nichž se vykonává trest zavření, platí toliko § 72, 76, 77, odst. 3., 78 a 79.

VI. Ustanovení přechodná.

§ 81. Ustanovení tohoto výnosu platí také o výkonu trestů na svobodě uložených podle ustanovení dosud platných pro trestné činy, spáchané před dokonáním 18. rokem věku vinníkova, s jichž výkonem nebylo dne 1. října 1931 započato nebo jejichž zbytek v uvedený den převyšuje dobu šesti týdnů.

Viz § 66 zák.

Příloha k § 53.

Předpis o kázeň-

Předmět	Věznové III. třídy
Strava (§ 30).	Vězeňská.
Přilepšení na stravě (§ 31).	Žádné.
Zásilky potravin (§ 31).	Žádné.
Odznak (§ 33).	Žádný.
Uprava vlasů a vousů (§ 35).	Vlasy i vousy oholeny.
Potřeby (§ 36).	Ústavní.
Ložnice (§ 37).	Bez ozdob, ale obrázky nebo fotografie rodičů.
Jídelny a příbory (§ 37).	Bez ozdob, nepokryté stoly, plechové misky a poháry, lžice.
Pobyt na vzduchu (§ 38).	Procházka 2 hodiny denně.
Zábavy a hry (§ 38, 46).	Žádné; přítomnost při produkcích a rozhovorech pořádaných vzdělávacím kroužkem.
Četba (§ 46).	Určuje ústavní učitel.
Práce (§ 48, 51).	Hrubší a těžší.
Odměny (§ 49).	Žádné.
Dopisy (§ 52).	Jednou za šest neděl.
Návštěvy (§ 52).	Žádné.

ských třídách.

Věznové II. třídy	Věznové I. třídy
Vězeňská, v neděli místo obvyklé snídaně $\frac{1}{4}$ l mléka nebo bílé kávy.	Vězeňská, denně místo obvyklé snídaně $\frac{1}{4}$ l mléka nebo bílé kávy, v neděli $\frac{1}{4}$ kg ovoce.
Žádné.	Jednou za 14 dnů, vždy ve výši $\frac{1}{4}$ pracovní odměny a odměny za pilnost za minulý měsíc.
K vánocům do 2 kg.	K vánocům a k svátku nebo narozeninám vždy do 5 kg.
Jeden červený prýmek na pravém rukávě.	Dva červené prýmky na pravém rukávě.
Volná úprava vlasů a vousů.	Jako třída II.
Právo užívati vlastních potřeb.	Právo užívati vlastních potřeb a vlastního holičského přístroje.
Rodinné, po případě i jiné obrázky a fotografie.	Jako třída II. Akvarium, ptáče v kleci, květiny, hudební nástroj, ozdobné předměty vlastní výroby.
Obrazy, stoly pokryty voskovým plátnem, hnědé kameninové talíře a hrnečky na pití, lžice, vidlička a nůž.	Obrazy a květiny, ubrusy, bílé talíře a sklenice, lžice, vidlička a nůž.
Volný pohyb dvě hodiny denně, ve dny, kdy se nepracuje, celé odpoledne.	Jako třída II., v létě podle možnosti koupání.
Účast na pěveckém a hudebním sboru, na hrách, členství ve vzdělávacím kroužku.	Jako třída II., sportovní náradí, vedení vzdělávacího kroužku.
Svobodná volba pod kontrolou učitele a obrázkový ústavní časopis.	Jako třída II. Právo odebíratí nezávadný časopis vlastní.
Předepsaná, propůjčení záhonků.	Jako třída II.
Stanovená pracovní odměna.	Jako třída II., stanovená odměna za pilnost.
Jednou za měsíc.	Jednou za 14 dnů.
Jednou za šest neděl po dobu půl hodiny.	Jednou za měsíc po dobu jedné hodiny.

VI.

Předpisy o dětech potulných cikánů.

1. Zákon ze dne 14. července 1927, č. 117
Sb. z. a n., o potulných cikánech.

§ 1. Za potulné cikány podle tohoto zákona pokládají se cikáni z místa na místo se toulající a jiní tuláci práce se štíící, kteří po cikánsku žijí, a to v obojím případě i tehdy, mají-li po část roku — blavně v zimě — stálé bydliště.

§ 12. ⁽¹⁾ Děti mladší 18ti let mohou být potulným cikánům odňaty, nemohou-li o ně náležitě pečovat a zvláště jim dáti potřebnou výchovu. V každém případě lze jim odníti děti cizí.

⁽²⁾ Děti cikánům odňaté buďtež dodány do péče řádných rodin nebo vychovávacích ústavů, v nichž by bylo postaráno nejen o jejich náležitou výchovu, nýbrž i o vhodnou přípravu pro praktický život. V ústavech takových budou děti podrženy tak dlouho, pokud je toho třeba, nejdéle do dosažení zletilosti.

⁽³⁾ Vychovávacímu ústavu přísluší nad dětmi těmi všechna práva, která náležejí jinak rodičům nebo poručníkům. Byl-li dítěti ustanoven před odevzdáním do ústavu poručník, nebude vykonávat svého úřadu po dobu, po kterou je dítě zadrženo v ústavě.

⁽⁴⁾ O odnětí dětí potulným cikánům a odevzdání jich do péče rodinné nebo do vychovávacího ústavu rozhoduje na oznámení politického úřadu I. stolice okresní soud, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi poručenský (sirotčí) úřad I. stolice, v jejichž obvodě rodina (dětí) byla přistížena. O řízení před těmito soudy (úřady) platí všeobecná ustanovení o řízení před poručenskými (opatrovníckými) soudy a poručenskými (sirotčími) úřady.

⁽⁵⁾ Vládní nařízení určí vychovávací ústavy sloužící k výchově takových dětí.

⁽⁶⁾ Politický úřad I. stolice může prozatímně děti vhodně umístiti. Z opatření takového není odvolání.

⁽⁷⁾ Náklady vzniklé předběžným umístěním nebo odevzdáním do péče rodinné nebo zadržením v ústavě vychovávacím, hradí stát, pokud nejsou k tomu po právu povinny osoby třetí; obce tato povinnost nestíhá.

2. Vládní nařízení
ze dne 26. dubna 1928, č. 68 Sb. z. a n.,
jímž se provádí zákon ze dne 14. července 1927, č. 117 Sb. z. a n., o potulných cikánech.

Odnětí dětí potulným cikánům.

§ 9. ⁽¹⁾ Děti, odňaté potulným cikánům podle §u 12, odst. 1. a 4., zák. č. 117/1927 Sb. z. a n., odevzdá příslušný soud nebo poručenský (sirotčí) úřad buď do péče řádných rodin nebo do vhodných vychovávacích ústavů (§ 10). Před rozhodnutím o jich umístění vyslechne podle možnosti Okresní péči o mládež, působící v jeho obvodu, nebo — není-li tam zřízena — nejbližší místní odbor Československého Červeného kříže nebo jinou podobnou instituci, která v jeho obvodu pečuje o mládež.

⁽²⁾ Stejným způsobem postupuje politický (státní policejní) úřad I. stolice při prozatímním umístění takových dětí podle §u 12, odst. 6., zák. č. 117/1927 Sb. z. a n.

§ 10. ⁽¹⁾ K výchově dětí, odňatých potulným cikánům, v ústavech slouží v prvé řadě vychovávací ústavy státní a za souhlasu vydržovatelů též vychovávací ústavy zemí a Zemských komisí pro péči o mládež (Zemských péči o mládež).

(2) Jiné ústavy vychovávací mohou sloužiti k výchově dětí odňatých potulným cikánům jen tehdy, když kromě vydržovatele ústavu projeví s tím souhlas i místně příslušný politický úřad I. stolice, je- muž náleží zkoumati, vyhovuje-li takový ústav tomuto účelu. Z výchovy těchto dětí vyloučeny jsou ústavy, sledující cíle výdělečné.

(3) Seznam ústavů, kterých se týkají předchozí odstavce tohoto paragrafu, jakož i jeho změny budou uveřejňovány v Úředním listě republiky Československé.

3. Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 11. července 1928, čís. 27491/28, Věst. č. 27 o potulných cikánech.

(Sdělen oběžníkem min. vnitra z 3. srpna 1928, č. 42763-5, Věst. min. vnitra 1928 str. 234 i zemským úřadům.)

(1) Okresní soudy a poručenské (sirotčí) úřady jsou podle § 12 cit. zákona povolány rozhodovati o tom, jsou-li splněny podmínky odst. 1., aby děti mladší osmnácti let byly potulným cikánům odňaty a odevzdány do péče rodinné nebo do vychovávacího ústavu. Protože zpravidla šetření o tom, jsou-li podmínky ty splněny, nebude vyžadovati delšího času, je možno učiniti rozhodnutí co nejdříve, aby prozatímní umístění těchto dětí podle odst. 6. bylo co nejkratší.

(2) Příslušnost stanovená § 12 odst. 4. cit. zákona je výlučná a platí tedy i pro případy, kdy dítě, o něž jde, nalézá se již pod mocí poručenského soudu nebo poručenského (sirotčího) úřadu. Ovšem je povinností soudu, rozhodujícího o odnětí dětí, uvědomiti příslušný poručenský soud nebo poručenský (sirotčí) úřad o učiněném opatření.

(3) Okresní soud nebo poručenský (sirotčí) úřad rozhodne podle § 12 cit. zák. teprve na oznámení po-

litického úřadu I. stolice, nikoliv tedy na oznámení četnictva, které snad bylo učiněno při případném trestním oznámení. Toho je dbáti proto, že politickému úřadu I. stolice samému náleží posouditi, je-li třeba opatření podle tohoto zákonného ustanovení. Právě tak není okresní soud nebo poručenský (sirotčí) úřad povolán k tomu, aby se staral o prozatímní umístění dětí odebraných potulným cikánům (viz § 12, odst. 6 cit. zákona). Oznámení politického úřadu I. stolice jest zapsati do rejstříku Nc (u poručenských úřadů do rejstříku M).

(4) Rozhodnutí o tom, zda dítě, u něhož jsou splněny podmínky § 12, odst. 1, má býti dáno do péče řádné rodiny nebo do vychovávacího ústavu, je přenecháno úvaze soudu nebo poručenského (sirotčího) úřadu. Rozhodným bude, kde je možno hledíc k věku a vývinu dítěte docíliti lepšího prospěchu ve výchově v řádného občana. Podle zkušeností bude platiti asi jako pravidlo — výjimky jsou možné, — že cikánské dítě starší šesti až osmi let nehodí se k výchově v péči rodinné, protože potřebuje přísnější kázně ústavní. Někdy ovšem bude také spolu rozhodovati, zda podle místních poměrů je vůbec možné dítě v řádné rodině umístiti. Slyšení Okresní péče o mládež nebo není-li tam zřízena, místního odboru Československého Červeného kříže nebo jiné podobné instituce (§ 9 vlád. nař. č. 68/1928 Sb. z. a n.) usnadní soudu toto rozhodnutí, protože tyto instituce mají v patrnosti rodiny, u kterých by děti bylo možno s prospěchem umístiti.

(5) Je-li dítě dáno do ústavu vychovávacího, přecházejí podle § 12, odst. 3 cit. zákona práva, která jinak náležejí rodičům a poručníkům, na ústav. Proto nemusí se soud nebo poručenský (sirotčí) úřad jenž o odevzdání do ústavu rozhodl, dále o dítě takové starati. Dohled na vychovávací ústavy a tedy i na takovéto děti vykonává ministerstvo sociální péče svými

orgány. Není proto třeba takové případy zapisovati do rejstříku P (na Slovensku a v Podkarpatské Rusi do sirotčí knihy). Je-li však dítě dáno do péče rodinné, je nutno, aby poručenský soud nebo poručenský (sirotčí) úřad vykonával nad dítětem další dozor, který by se přesvědčil o tom, že o dítě je řádně pečováno a podle potřeby za stejným cílem učinil případná opatření další, jako odevzdání do rodiny jiné nebo do vychovávacího ústavu. V zákoně není výslovně ustanoveno, jak dlouho má býti dítě ponecháno v rodinné péči, avšak podle smyslu ustanovení § 12 cit. zák. možno je tam ponechat tak dlouho, pokud je toho třeba, nejdéle do osmnácti let. Výjimečné ustanovení poslední věty § 12, odst. 2. cit. zák. o podržení dětí v ústavě vychovávacím do dosažení zletilosti, nelze zajisté na případy péče v rodině rozšiřovati. O tom, kdy má býti dítě z péče rodinné propuštěno, rozhoduje ovšem zase soud nebo poručenský (sirotčí) úřad. Protože tedy pro vykonávání dozoru je třeba mítí případ ve stálé patrnosti, je takové případy odevzdání do péče rodinné zapisovati do rejstříku P (na Slovensku a v Podkarpatské Rusi do sirotčí knihy). (Srovnej obdobné zásady ve výnose ze 14. března 1928, č. 11 Věstníku). Výjimka co do příslušnosti k tomuto dalšímu doзору by tu byla tehdy, jestliže by se, třebas později ukázalo, že dítě jest již pod mocí poručenského soudu nebo poručenského (sirotčího) úřadu. V tomto případě by náležel dozor tomuto a tento by také rozhodl o tom, kdy má býti dítě z rodinné péče propuštěno.

(⁶) Seznam vychovávacích ústavů podle § 10 vládního nařízení č. 68/1928 Sb. z. a n. je uveřejněn v čísle 116 Úředního listu republiky Československé, na něž se poukazuje. Před rozhodnutím o odevzdání do ústavu je učiniti u správy ústavu dotaz, zda dítě tam může býti umístěno. Při tom je sděliti pohlaví a věk dítěte a budiž ústav požádán, aby místo, je-li

volné, pro dítě až do provedení odevzdání zajistil. O dodání dítěte do ústavu buď požádán politický úřad I. stolice, jenž zařídil prozatímní umístění, po případě politický úřad I. stolice místa pobytu dítěte.

(⁷) Rozumí se, že usnesení o odnětí dítěte, ježto jde o rozhodnutí o omezení rodičské moci, je nutno doručiti zákonnému zástupci a pokud se tak z jakékoli příčiny nemůže státi, ustanoviti pro zákonného zástupce k obhájení jeho zájmů opatrovníka.

(⁸) Náklady umístění ve vychovávacích ústavech bude hraditi, pokud nejsou k tomu po právu povinny osoby třetí, ministerstvo sociální péče. Rovněž tak náklady na živění a ošetřování dítěte v rodině. Avšak soudy a poručenské (sirotčí) úřady budou náhradu nákladů na výživu a ošetřování dítěte v rodině poukazovati a vyžádají si k tomu cíli potřebný peněz ze zálohy, kterou ministerstvo sociální péče pro celý obvod sborového soudu II. stolice poskytne presidiu sborového soudu II. stolice. Upotřebením zálohy té dlužno pololetně vyúčtovati a zašle presidium sborového soudu II. stolice toto vyúčtování přímo ministerstvu sociální péče. Soudy a poručenské (sirotčí) úřady, ujednávající převzetí dítěte do rodinné péče, přihlédnou arci při stanovení výše náhrady k místním poměrům.

(⁹) Podle § 16 cit. zákona rozumí se tam, kde se v něm mluví o politických úřadech I. stolice, jimi v místech, kde jsou státní policejní úřady, tyto úřady.

4. Vyhláška ministerstva
soc. péče č. j. 4084/I/1-28, uveřejněná
v Úředním listě republiky Československé,
dne 17. května 1928 č. 116.

Seznam výchovných ústavů
podle vládního nařízení k zákonu
č. 117/1927.

Podle § 10., odst. 1. a 3. vládního nařízení ze dne 26. dubna 1928, č. 68 Sb. z. a n., jímž provádí

se zákon ze dne 14. července 1927, č. 117 Sb. z. a n., uveřejňuje se seznam ústavů, ve kterých mohou býti umístovány děti, odňaté potulným cikánům, podle § 12. citovaného zákona.

Ústavy takové jsou:

a) ústavy státní: 1. ústav Komenského v Košicích (pro hochy mladší 18 let), 2. státní dětské domovy v Košicích, v Rimavské Sobotě a v Mukačevu (pro hochy i dívky do 15 let), 3. státní sirotčinec ve Slov. Lupči (pro hochy a dívky od 6 do 15 let);

b) zemské ústavy v Čechách: 1. zemská výchovatelna v Králíkách (pro hochy od 6 do 14 let), 2. zemská výchovatelna v Opatovicích (pro hochy od 14 do 18 let), 3. zemská výchovatelna v Kostomlatech (pro dívky od 6 do 18 let);

c) zemské ústavy na Moravě: 1. zemská výchovatelna pro chlapce v Uherském Hradišti (pro hochy od 6 do 14 let), 2. zemská dívčí výchovatelna v Boskovicích (pro dívky české národnosti od 6 do 15 let), 3. zemská výchovatelna pro dívky v Mohelnici (pro dívky německé národnosti od 6 do 15 let), 4. zemská polepšovna v Novém Jičíně (pro hochy i dívky od 14 do 18 let);

d) ústavy České zemské komise pro péči o mládež v Čechách: 1. chlapecká výchovna v Dobřichovicích (pro hochy od 6 do 12 let), 2. dívčí výchovna v Jilemnici (pro dívky od 6 do 14 let), 3. dívčí výchovna v Ledcích-Šternberku (pro dívky od 14 do 16 let);

e) ústav České zemské péče o mládež na Moravě: výchovatelna pro chlapce v Mor. Krumlově (pro hochy od 6 do 14 let).

(Poznámka: Od 1. října 1929 jsou umístěna ve výchovně v Dobřichovicích děvčata, a ve výchovně v Ledcích-Šternberku chlapci. Změna tato nebyla v Úředním listě vyhlášena.)

Abecední rejstřík.

(Tučná čísla značí paragrafy zákona o trestním soudnictví nad mládeží, čísla připojená v závorce značí odstavce paragrafů, ostatní čísla stránky.)

A

Alimentační zákon 169

B

Bezpečnostní úřady a orgány 43, 115, 200—202

C

Cestovné přisedících senátu mládeže 193, 194.

— dozorcí rady 195.

Cikáni potulní 290, 10, 158.

Cizina

— trestný čin spáchaný v cizině 11, 92.

— cizí poručenský soud 54.

— mezinárodní smlouvy 153 násl.

Cizinci (vypovězení) 10, 67.

Č

Červený kříž (péče o děti potulných cikánů) 291, 293.

Čestná práva občanská (ztráta) 44.

D

Delegace ministrem spravedlnosti 70.

— trestního soudu 91.

— poručenského soudu 152, 153.

Děti v cizí péči (ochrana) 9.

— potulných cikánů 290.

Soudnictví nad mládeží.

Dětské domovy státní 10, 295.

Donucovací pracovna 10, 25 (2), 64, 71.

Doprava mladistvých provinilců 40(5), 201, 260, 287.

Doručení rozhodnutí a opatření 50(2), 148.

— rozhodnutí dozorcí rady 198.

Dozor (viz též ochranný dozor)

— na výkon trestu zavření 16, 17, 195, 256.

— na výchovny 64 č. 5.

— na osobu nezletilého 36.

Dozorcí rada (viz též přisedící) polepšovny (a samostatného oddělení soudní věznice)

— dozor na výkon trestu 16, 17, 194—199, 256, 257, 279, podmíněné propuštění 19, 21, 51(1), 204, 257, 284, péče o propuštěné vězně 22, 285, 286.

— kárné tresty 18, 279—281.

— určení místa trestu 20, 254, 257, 264, 284.

— dodatné rozhodování o ochranných opatřeních 23, 24, 64 č. 3, 31, 206, 257.

— stížnost 52.

— zprávy 63 č. 7, 199, 211—213.

— záznam 240, 211.

— spisy 240.

— výkazy 240, 244.

— samostatného oddělení soudní věznice 78, 258.

— výchovny 63 č. 3, č. 5, 212.

Duševní stav, pozorování v ústavě (zřízení obhájce) 126.

Důtka při upuštění od potrestání 6, 150.

— při nedobytnosti peněžitého trestu 9(4).

— výkon 213.

Důvěrník (ochranný dozorce) 63 č. 1.

— při neveřejném hlavním přelíčení 138.

F

Funkcionář státního zastupitelství 192.

H

Hlasování dozorcí rady 17(2), 197.

— senátu mládeže 30(4).

Hlavní přelíčení 47.

— kdy je soudce mládeže vyloučen 30(6).

— obhájce 44.

— příprava 46.

— vyloučení veřejnosti 48.

— výslech o ochranných opatřeních 49.

— výkon napomenutí v hl. přel. 214.

— jednací síň 220.

I

Instituce pro péči o mládež 48(2).

Italie, mezinár. smlouva 153.

J

Jednací síň 220.

Jednomyslnost doz. rady 21, 51(1 č. 3).

Jednota pro podporu soudů Velké Prahy v péči o mládež 162.

Jugoslavie, mezinárodní smlouva 153.

K

Kancelářské oddělení u soudu mládeže 191, 220.

Kárné tresty 18, 279, 51, 59, 195, 258, 276.

— opravné prostředky 51(1 č. 4)

— ve výchovně 63 č. 4.

Kauce (vyručení z vazby) 114.

Kázeňské třídy 13(3), 19 č. 3, 68, 258, 261—270, 272—276, 278, 280, 282, 283, 288.

Klasifikace vězňů, měsíční 50, 257, 263, 265, 276, 282.

Kmetský soud 29(1).

Komenského ústav v Košicích 164, 247.

Komisař výchovny 16(1), 259.

— polepšovny 16(1), 256, 263, 276, 279, 284.

— samostatného oddělení soudní věznice 62, 258, 259, 282.

Komise pro podmíněné propuštění 20(5).

Konference viz úřednická konference.

Kontumace viz nepřítomnost.

Krajský soud 35, 41, 44, 56(1), 69(1 č. 2), 191, 192, 198, 213.

Křivé svědectví 111.

Kursy pro zaměstnance polepšovny a věznic 15(2).

L

Léčebná opatření viz výchovná opatření.

Léčebný ústav, umístění nedospělého 1.

— mladistvého 4.

Lékař vězeňský 15(3).

— příbrání dozorcí radou 17(3), 198, souhlas s kárnými tresty samovazby nebo postu 18(4), 280, souhlas se samovazbou 14(3), 265, úchylní vězňové 21, 205, 265.

Lékařské ohledání 39.

Lékařský posudek 1, 21, 39, 12, 205.

M

Majetkové delikty (zásada sčítací) 82.

Manžel, opravné prostředky 50.

Manželské spory (opatření ve prospěch mladistvých) 157.

Maření ochranných opatření 62.

Matka (viz též rodiče)

— zprávy 37(3), 55(1), 122, 201, 202, 261, 284, 286.

— opravné prostředky 50.

— příbrání k výslechu 57.

— potrestání mlad. v rodině 213.

Mezinárodní právní ochrana mládeže (společnost) 155.

Mezinárodní smlouvy 54(2), 155 násl.

Milost (žádost o milost) 69(1 č. 2), 159, 284.

Ministr sociální péče (viz též ministerstvo) 64 č. 4.

Ministr spravedlnosti (viz též ministerstvo)

— určení místa výkonu trestu 13, 20, 255, 246,

— svolení k výkonu vazby ve výchovně nebo ústavu 40,

— jmenování a zproštění členů senátu mládeže 31(1), 33(4), 34(3), 191, 193.

— jmenování a zproštění členů dozorcí rady polepšovny a samostatných oddělení soudních věznic 16(3), 195.

— jmenování předsedy dozorcí rady výchovny 63 č. 3,

— jmenování soudcovského člena zemské výchovné rady 64 č. 4,

— přenesení působnosti 70.

Ministerstvo sociální péče 58, 63 č. 2, 64 č. 5, 293, 294.

Ministerstvo spravedlnosti 17(1), 58, 138, 195, 196, 208, 255, 256, 259, 260, 272, 276, 284.

Ministerstvo vnitra 64 č. 5, 208.

Mladistvý (věková hranice) 2.

Mlčelivost přísedících dozorcí rady 16(5), 194.

— senátu mládeže 34, 192.

N

Nahlížení do spisů 134.

Náhrada přísedícím senátu mládeže 34(4), 193.

— přísedícím dozorcí rady 16(6), 195.

Náhradní opatření za nedobytný trest na penězích 9(4), 25(4), 146.

Náhradní trest na svobodě 9(3), 25(4), 30.

Náhradník člena dozorcí rady polepšovny 16(3), 194.

— člena senátu mládeže 31(1), 191, 192.

— člena dozorcí rady výchovny 63 č. 3.

Náklady ochranných opatření 63 č. 9, č. 10,

— léčebných a výchovných opatření u nedospělých 9, 10,

— cesty k nastoupení trestu 260

— dopravy mladistvého 201, 260,

— přísedících senátu mládeže 194,

— péče o děti cikánů 290, 294.

Napomenutí osob, kterým náleží pečovat o nedospělého 1(4, 5), 214.

— osob, kterým náleží pečovat o mladistvého 4, 5(4), 37, 199, 214.

Následky odsouzení 10, 67, 69(2, č. 3).

Navrácení k předešlému stavu 144.

Návrat zakázaný 160.

Návrh žalobce místo obžal. spisu 43(2).

Návrhové delikty 61, 62, 169.

Nedospělý 1, 37(5), 57, 157, 168, 200—202, 213, 214.

Nepatrný čin

upuštění od potrestání 6.

— od ochr. dozoru 7 č. 4.

— od přenesení péče 36.

— od stíhání 42.

— od vyhledávání 43.

Nepodmíněné odsouzení 5.

Nepřítomnost při hlavním přelíčení 46(4), 47 (2, 3, 5), 135.

— řízení proti nepřítomným (obhájce) 126.

Nesporné řízení (zák. č. 100/31) 9.

Neznalost právních předpisů 6, 12.

Nucená pracovní kolonie 10, 25 (2), 181.

O

Obhájce 44, 45(1), 46(4), 47(3, 5) 48, 134.

— slyšení před rozhodováním o ochr. opatřeních 23(2), 24(6), 49(1), 205.

— opravné prostředky 50.

Obnova 69 (1, č. 2), 141, 144, 159, 184.

Obviněný (výslech) 161.

Obžalovací řízení 43(2).

Obžalovací spis 43(2).

— námítky 124.

Odepření svědectví 38(2), 132.

Odmítnutí úřadu přisídícího senátu mládeže 33(4).

— — — dozorčí rady 16(6).

Odnětí vojenské hodnosti 69 (2, č. 3).

Odpovědnost trestní 1, 2.

Odsuzující výrok 5.

Odvolační senát 30(2).

— soud 65 (2, 3).

Odvolání (viz též opravný prostředek) 53, 37, 141, 144.

— proti výroku o ručení za náklady 63 č. 9.

Ochranná výchova (viz též ochranné opatření) 12.

— u nedospělých 1,

— u mladistvých nařízena poručenským soudem 4,

— u mladistvých nařízena trestním soudem 5, 26, 134.

— při podmín. odsouzení 7 č. 4, 5.

— při podmín. propuštění 19 č. 5

— změna ochr. dozoru v ochr. výchovu 11(3).

— po trestu 13(1), 192, 255, 283, 286, 287.

— dodatné rozhodování 23, 24, 205—208.

— u osob starších než 18 let 25 (2).

— rozhodování 49.

— opravné prostředky 51(3), 52 (2).

— maření 62.

— výkon 63, 64 č. 3, č. 5, 68, 129,

— statistika 210—213, 215—217.

— zákon o ochr. výchově 11, 12, 63, 64.

Ochranné opatření (viz též ochr. výchova, ochr. dozor)

— dodatné rozhodování 23, 24, 63 č. 5, 51, 59, 206, 212.

— zprávy 37, 199, 200.

— nahrazuje vazbu 40(1).

— rozhodnutí 49.

— stížnost 51, 52.

— ve věcech státního soudu 56 (1).

— maření 62.

— zatímné předpisy o výkonu 63.

— u občanských osob podrobených vojenskému soudnictví 69 (1, č. 2).

— po trestu 195, 205, 257, 261.

— statistika 210—213, 215—217.

— při podmíněném odsouzení 30, 31.

— příslušnost při společném řízení se staršími provinilci 119.

— slyšení zákonného zástupce a zástupce pomocného zařízení 134.

Ochranný dozor (viz též ochr. opatření) 11.

— u nedospělých 1.

— u mladistvých nařízen poruč. soudem 4.

— u mladistvých nařízen trest. soudem 5, 26, 134.

— při podmín. odsouzení 7, č. 4, č. 5.

— zatímný 12(3).

— při podmín. propuštění 19 č. 5, 77.

— dodatné rozhodování 23, 24, 205—208.

— rozhodování 49.

— maření 62.

— výkon 63.

— po trestu 192, 283.

— statistika 210—213, 215—217.

Ochranný dozorce 48(2), 63 č. 1.

Okresní péče o mládež (viz též pomocné zařízení, organizace pro péči o mládež) 45, 108, 285, 286, 291, 293.

Okresní soud 25(5), 32, 35, 36, 41(3), 56(2), 192, 202.

Okresní úřad 64 č. 4, 209.

Okresní výchovná rada 64 č. 4.

Omezení co do způsobu života při ochr. dozoru 11 (1).

Opatrovnický soud 54, 64 č. 3.

Opatrovník 54(2).

Opatření viz výchovná a léčebná op., ochranné op.

Opravný prostředek (viz též odvolání, stížnost) 50—53, 37 (3), 49(3), 63 č. 1.

— ústní líčení o opr. prostředcích 44, 48(3).

— podle zákona o podmín. odsouzení 32.

— proti trestu 37.

— proti rozhodnutí dozorčí rady 68, 198.

— ve prospěch odsouzeného 70.

— příslušnost při společném řízení se staršími provinilci 119.

— zástupce pomocného zařízení 129.

— proti kontumačnímu rozsudku 133.

— přechodná ustanovení 184.

— proti napomenutí 214.

Organisace pro péči o mládež (viz též instituce, pomocné zařízení, okr. péče o ml.) 158.

— pro péči o mládež ústřední 58.

— slyšení před jmenováním přisídících dozorčích rad 16(3).

— slyšení před jmenováním členů senátu mládeže 31(1).

— slyšení před jmenováním dozorčích rad výchoven 63 č. 3.

Otec (viz též rodiče)

— zprávy 37(3), 55(1), 122, 201, 202, 261, 284, 286.

— opravné prostředky 50.

— přibrání k výsledku 57.

— potrestání mladistvého v rodině 213.

P

Péče o propuštěné viz propuštění.

Pedagog v polepšovně a samostatném oddělení soudní věznice 15(3).

Pedagogické vzdělání soudců mládeže 33(1).

— přisídících 33(2).

Pedagogický posudek o nedospělých 1.

- o úchylných věznicích 21, 205.
- o zaostalosti 12.
- Pedologický ústav v Praze** 113.
- Peněžitý trest** viz trest na penězích.
- Pěstoun** 48(2).
- Podmíněné odsouzení** 5, 7, 27(4, č. 1), 26, 65, 176, 211, 284.
- Podmíněné propuštění** viz propuštění.
- z ochr. dozoru neb ochr. výchovy 63 č. 6.
- Podmíněný odklad ochranné výchovy** 24 (2, 4), 51(3), 52 (2), 208, 212.
- Podobizna mlad. provinilce (zákaz uveřejnění)** 60.
- Podpurná žaloba** 122.
- Podpurný fond vězeňský** 274 287.
- Podvěd (nesprávnou výpověď převzvedné osoby)** 111.
- Pokárání nedospělého 1.**
- mladistvého 4.
- Pokračování v trestném činu** 82.
- Pokus** 36.
- Polepšovaci výchova ústavní** 68.
- Polepšovna** 13—24, 59, 194—199, 206—210, 254 násl.
- dosavadní 64 č. 2.
- v Mikulově 246.
- v Litoměřicích 246.
- Policejní dohled** 10, 67.
- Polsko, mezinárodní smlouva** 154.
- Pomocné zařízení pro soudní péči o mládež (viz též Okresní péče o mládež.)**
- součinnost 45, 58, 63 č. 1, 108, 111, 144, 202—204.
- zejména při propuštění mlad. 22, 37(5), 201, 285, 287.
- při dopravě mlad. 201, 260.
- při umístění mlad. nebo nedospělého 201, 204.
- obhájce 44(3), 205.
- hlav. přelíčení 46(3), 47(4), 48(2).
- ochr. opatření 24(6), 49(1).
- opravné prostředky 50, 63 č. 1.
- výkon střežení 213.
- jeho umístění 219.
- ochrana orgánů 58, 129.
- Porotní soud** 29(1), 30(3), 41(2), 12, 82, 167.
- Poručenský soud** pojem 54.
- výchovná a léčebná opatření u nedospělých 1, u mladistvých 4, 49(3).
- dodatné rozhodování o ochr. opatřeních 24.
- určení příslušnosti trestního soudu poručenského 29(3).
- přenesení působnosti 36, 192.
- zprávy 37, 38, 55(2), 26, 122, 141, 199, 200, 201, 202, 205, 206, 212, 261, 284, 286.
- součinnost 199.
- opatření (povinná oznámení) 55.
- návrh na stíhání 61, 62, 169.
- výkon ochr. opatření 63 č. 1, č. 5, 64 č. 3.
- umístění mladistvého 285.
- rozhodnutí o dětech cikánů 292.
- Poručník (viz též zákonný zastupce)** 48(2), 54(2), dětí cikánů v ústavě 290.
- Porádková pokuta, uložená přisedicím senátu mládeže** 34 (2), přisedicím dozorcí rady 16(6).
- Posudek** viz lékařský posudek, pedagogický posudek.
- Poškozený** 42(2).
- Potrestání rodinou nebo školou** 1, 4, 6, 9(4), 150, 202, 213.
- předchozí 7 č. 3.
- Povinné oznámení poručenskému soudu** 55.

- Pracovna** viz donucovací pracovna, nucená pracovní kolonie.
- Právní pomoc** 30(6), 219, mezinárodní 153—155.
- Presenční platy přisedicích senátu mládeže** 193, 194.
- přisedicích dozorcí rady 195.
- Prezident krajského soudu** 16 (5), 34, 192—194.
- vrchního soudu 70, 50, 69, 96, 115, 191, 258, 295.
- zemského úřadu 64 č. 4.
- Prodlovení zkušební doby při podmín. odsouz. 7 č. 5, 211, při podmín. propuštění 19 č. 6, 206, 211.**
- Promlčení trestního stíhání** 26.
- výkonu trestu 27, 185.
- zpěčnosti (při podm. ods.) 26.
- Propadnutí věcí** 6(3), 66.
- Propuštění až po výkonu kárné samovazby** 18, 280.
- z polepšovny 22, 23, 129, 195, 200, 204—208, 274, 278, 283—287.
- zpráva 37, 199.
- podmíněné 19, 20(5), 21, 27 (5), 51(1 č. 3), 59, 75, 77, 176, 186, 195, 204—206, 211, 256, 283—287.
- péče o propuštěné (viz též umístění) 22, 63 č. 4, 51, 59, 204, 285, 286.
- z ochranného dozoru neb ochr. výchovy 63 č. 5, 6, 8.
- z vazby bezpečnostního úřadu 201.
- Provinění** 3, 36.
- Průvodní řízení** 47(5).
- Přečin** 3, 13(3), 28(2), 60.
- Předseda dozorcí rady polepšovny a samost. odděl. soudní věznice (viz též komisař)** 16(2), 17(2), 195—198, 204, 205, 213.
- senátu mládeže 30(3), 41(3), 56(1), 69 (1 č. 2), 191, 192, 212, 213.
- dozorcí rady výchovny 63 č. 3.
- Představený polepšovny** 15, 17 (3), 18(2), 22, 148, 195—198.
- samostatného oddělení soudní věznice 50.
- výchovny 213.
- Předvádění mladistvých (viz též doprava)** 40(5), 201, 260.
- Přechodná ustanovení** 65—68, 287.
- Přeměna trestu** 35, 41.
- Přerušeni promlčení výkonu trestu** 27(5).
- výkonu trestu nebo vazby 27 (5).
- Přestupek** 3, 27 (1 č. 2), 28(2), 56(2), 61—62, 169.
- Převzvedné osoby** 38(2), 46(4), 47(5).
- Příčetnost** 2, 39, 82.
- Přípravné řízení** 30(6), 43, 44 (1), 143.
- Přisedicím dozorcí rady polepšovny a samostatného oddělení soudní věznice** 16, 17(2), 194, 279.
- senátu mládeže 16(6), 30, 31, 33, 34, 124, 192—194.
- dozorcí rady výchovny 63 č. 3.
- zemské výchovné rady 64 č. 4.
- Příslušnost věcná a místní** 3(2), 29, 32(2), 41, 56, 167.
- funkční 30(2).
- poručenského soudu 54.
- k rozhodnutí o dětech cikánů 290, 292.
- Psychiatr v polepšovně a samostatném oddělení soudní věznice** 15(3).
- v trestním řízení 39.
- Půst** 18, 280.

R

Radní komora (žalobní senát) 16(6), 29(3), 30(2), 34(2), 143, 192, 194.

Rakousko 155.

Rejstřík trestů 6, 111, 211, 214.

Rejstříky v trestních věcech mládeže 222.

— zápis odnětí dětí cikánům 292—294.

Rodiče (viz též otec, matka.)

— přístup k hlavnímu líčení 43(2).

— opravné prostředky 50.

Rodina (viz též otec, matka, rodiče, potrestání rodinou.)

— umístění nedospělého nebo mladistvého v rodině 1, 4, 114, 201.

— rodinná ochranná výchova 12(4), 63 č. 1, 5, 287.

— rodinná péče o děti cikánů 290—295.

— rodinné poměry 10(2), 38, 199, 200.

— příslušník rodiny jako obhájce 44(3).

Rodná data 111, 214.

Rozvrh práce 97.

Ručení za náklady ochranné výchovy 63 č. 9, 10.

Rumunsko, mezinárodní smlouva 154.

Ř

Remeslná výuka mladistvých 59, 51, 208, 274.

S

Samosoudce 95.

Samostatné oddělení pro mladistvé v soudní věznici 13 (2, 6), 56, 58, 59, 62, 68, 69, 73, 75, 194—198, 206, 214, 255,

258, 259, 282, 285, 287.

— samost. odděl. trestnice, určené jako polepšovna 13(3), 14(2).

— zřízení 246.

Samovazba 14(3), 69, 261, 264, 269, 273.

— kárná 18, 51 (1 č. 4), 266, 280.

Sdružení pro ochrannou péči o mládež (viz též organizace) 22, 285.

Senát mládeže 29 (1, 3), 30, 31, 35(2), 41, 44(1), 47(3), 52(3), 56(1), 65(2), 69 (1 č. 2), 150, 194.

Sjednacení trestů 82, 95, 126.

Slib přísedících dozorců rady 16 (5), 194.

— senátu mládeže 34(1), 192.

Snížení trestu 8 (3, 4), 9(1).

Souběh trestných činů 25(5), 28(2), 37(2), 41, 8, 26, 32, 91, 133, 166, 200.

Soud mládeže 32(4), 35(2), 41, 58, 191—194, 200.

— jeho umístění 218.

Soudce konající vyhledávání 4 (2), 30(6), 35(2), 43.

— mládeže 30—33, 35(2), 41(3), 44, 92, 192, 259, 261.

— poručenský 32(3), 192, 218, 219, 221.

— jako komisař polepšovny a samostatného oddělení soudní věznice 16(4).

— jako člen zemské (okresní) výchovné rady 64 č. 4.

— přístup k neveřejnému hlavnímu přelíčení 138.

Soukromoprávní nároky (viz též poškozený) 66.

Sourozenci mlad: provinilců 36, 192.

Soustředění u okresního soudu 32(1).

— trestních a poručenských vě-

cí 32(3), 36, 192.

— soudnictví nad mládeží 35.

Společná vazba 264.

Spoluobvinění starší 41.

Správní úřad 55, 44, 159, 201.

Státní soud 91.

Statistika (viz také výkazy) 210.

Státní policejní úřad 291.

Státní soud 56(1), 82, 91.

Státní vězení 35, 70.

Státní zástupce (viz též veřejný žalobce.)

— členem dozorců rady 16(2), 17(2), 197.

— žalobce mládeže 31(2), 192.

— přístup k neveřejnému hlavnímu přelíčení 138.

Státní zastupitelství svolení k uveřejnění 60(2).

— trestní oznámení ředitele polepšovny 280.

— zpráva o nezapočtení kárné samovazby 281.

Stížnost (viz též opravný prostředek) 51, 52, 42, 63, 73, 79, 140, 141, 198, 199, 284.

— přísedícího na pořádkový trest 34(2), 16(6).

— na rozhodnutí dozorců rady výchovny 63 č. 8.

— na ručení za náklady ochr. výchovy 63 č. 9.

— na zatímná ochranná opatření 20.

— na napomenutí 22.

— na postoupení věci 92.

— věznů 278, 281.

— odkladný účinek 52, 141, 198, 284.

Střežení mladistvého 9(4), 51 (1 č. 2), 213.

Styk mladistvých se staršími provinilci (jeho zamezení) 14 (2), 35(3), 40(2), 47(1), 218, 282.

— věznů různých kázeňských tříd 264.

Subsidiární žaloba (vyloučení) 42(2).

Svědci 38(2), 46(4), 47(5), 57, 126.

Š

Škola ponechání potrestání škole 1, 4, 6(2), 9(4), 150, 202.

— součinnost 202.

— zprávy 37(4), 111, 202.

— zanedbávání školní docházky 157.

T

Tělesný trest (zákaz) 1(2), 280.

Trest vedlejší viz vedlejší trest.

— kárný viz kárné tresty.

— úhrnný viz sjednocení trestů.

— doživotní a trest smrti 1(3), 4(1), 8, 26, 69 (2 č. 2), 29, 82, 133.

— na penězích 9, 25(5), 27 (2, 4 č. 2), 35, 82, 146.

— nepatrný 6(1).

Trestní list viz rejstřík trestů.

Trestní příkaz 46(1).

Trestní řád 28, 41(3), 48(1), 51 (1).

— vojenský 69(1).

Trestní sazby u mladistvých provinilců 8, 9, 25.

Trestní zákon vojenský 69(2), 71.

Trestní zákony 1—3, 8—10, 25, 71.

Trestnost (důvod vylučující trestnost) 2, 25(5).

Trvající delikty 8.

Tuláctví 56(2).

— viz cikáni.

Tvrdé lůžko 18, 280.

U

Účastenství osob mladších než 14 let 8.

Uhrnný trest viz sjednocení trestů.

Úchylný vězeň 21, 51, (1 č. 3), 12, 51, 198, 205, 206, 265, 266, 283.

Umístění (viz též rodina)

— propuštěných mladistvých 22, 195, 204, 285, 286.

— zatímne 201.

— soudu mládeže 35(3), 218.

— cikánských dětí 290—296.

Upuštění od stíhání 42, 4(1), 38 (1), 199, 200.

— od potrestání 5, 6, 25(4), 38 (1), 53, 211.

— od výkonu ochranné výchovy 24 (3, 5), 51(3), 52(2), 208.

Úřadovna pro péči o mládež 45, 58, 108, 111.

Úřední šat soudců mládeže a žalobců mládeže 124, 194.

Úřednická konference v polepšovně 196, 204, 256, 257, 262, 263, 265, 273, 276, 279, 283, 284, 285.

— v samostatném oddělení soudní věznice 259, 282.

— v ženské polepšovně 282.

Ústav umístění nedospělého nebo mladistvého v ústavě 1, 4, 201.

— výkon vazby ve veřejném nebo soukromém ústavě 40(3).

— výkon ochr. výchovy ve veřej. nebo soukr. ústavě 63 č. 2.

— výchova cikánských dětí 291, 295.

Ústavní ochranná výchova 12 (4), 27 (4 č. 3), 63 č. 2, 5, 64 č. 3.

Uveřejnění rozsudku 10, 67, 166.

— neoprávněné 60.

V

Vazba (viz též samovazba, společná vazba) 40, 201, 214.

— započtená do trestu 13(5), 19 č. 2, 255.

— zpráva 37, 199.

— obhájce 44.

— zkrácení přípravné lhůty 46 (2).

— příslušnost soudu podle místa vazby 91.

— příslušnost radní komory ve vazebních věcech 95.

Vedlejší trest 10, 27(2).

Věkové hranice:

12 let 1(3),

14 let 1, 2, 66,

16 let 8(4),

18 let 2, 19, č. 6, 25, 28, 41, 31, 206, 294,

19 let 20(4), 25(4), 28(3), 26, 42, 117, 260,

21 let 11(3), 12(2), 20(1), 24 (3), 25 (2, 3), 9, 206,

207, 208, 283, 287.

Veřejnost líčení 48, 119, 166.

Veřejný žalobce (viz též státní zástupce)

— slyšení před rozhodnutím o ochr. opatřeních 24 (6), 49 (1),

— upuštění od stíhání 42,

— opravný prostředek 50.

Vězení (trest vězení a tuhého vězení) 20(5).

Věznice, střežení 9(4), 213,

— výkon trestu zavření do 6 (3) měsíců 13(1, 4), 200, 246, 255,

258, 259, 282, 287.

Vojenská služba 63 č. 7.

Vojenské osoby 69, 166, 168, 176.

Vojenské soudy 69.

Volební právo (jeho ztráta) 61, 44.

Vrchní prokurátor 31(2).

Vrchní soud (viz též president vrchního soudu) 34(2), 118, 151—153.

Vyhledávání 4(2), 30(6), 35(2), 43.

Výhody, odnětí vězňům 18, 276, 282.

Vyhoštění 10, 67.

Výchovna, umístění nedospělých 1(3),

— umístění mladistvých poručenským soudem 4,

— výkon trestu ve výchovně 13 (1), 16(1), 259, 261, 283.

— výkon vazby ve výchovně 40 (3),

— řemeslná výuka 59, 208,

— výkon ochranné výchovy 63, 64.

— výkon střežení 213,

— vychovávací ústavy pro děti cikánů 295.

Výchovná nebo léčebná opatření 1, 4, 200.

Výkazy soudů mládeže 222.

— polepšovny 196, 257.

Výkon rozsudku 41 (3), 56 (1), 69 (1 č. 2), 95, 97,

— trestu zavření 13—21, 254—289,

— trestů uložených před účinností zákona o ml. 66,

— ochranných opatření 24, 49 (3), 63, 199,

— umístění nedospělého 10,

— potrestání školou 202,

— potrestání rodinou 213,

— důtky 213,

— střežení 213,

— napomenutí 214.

Vyloučení (viz též veřejnost líčení) přisedících senátu mládeže 30(5), 192.

— soudce mládeže 30(6), 35(2),

— členů senátu mládeže a zároveň dozorců rady 148.

— obhájce 44 (3, 4).

Vyloučení trestního řízení 41.

Vyloučení mladistvého z polepšovny 20, 264.

Vypovězení 10, 67.

Výroční zpráva polepšovny 196, 257,

Vyručení z vazby 114.

Výsledek trestního řízení (zpráva) 37, 45(2), 199, 200.

Výslech osob nedospělých a mladistvých 57.

Výstraha (kárný trest) 18, 280.

Vysvědčení učební nebo pracovní 59, 209, 210.

Vyšetřování 43.

Z

Zadržení 40(4).

Zahlazení odsouzení 66 (1), 26, 96,

Zákonný zástupce (viz též poručník, otec).

— výslech před propuštěním mladistvého 22, 285,

— výslech před rozhodnutím o ochr. opatřeních 23(2), 24(6), 49(1),

— převzetí propuštěného mladistvého 37(5), 201, 285,

— zprávy 37(3), 46 (3), 55 (1), 122, 201, 202, 261, 263, 266,

270, 276, 284,

— podmíněné propuštění mlad. 204, 205, 284.

— zaměstnání mlad. 273,

— vydání věcí mlad. vězně 278.

— soudní příslušnost podle pobytu zák. zást. 29(3).

— obhájce 44(3),

— hlavní přelíčení 46 (3, 4), 47 (4), 48, 127.

— opravné prostředky 50.

— přijetí do výchovny 64, 68.

— delegace poručenského soudu 153.

— potrestání mlad. nebo nedospělého rodinou 213.

- odnětí dětí cikánů 290, 293, 294.
- Zaměstnanci polepšovny** 15, 17 (3); 198, 279.
- samostatného oddělení soudní věznice 50, 258, 259.
- Zamítání přisedicích senátu mládeže** 30(5).
- Zanedbání péče o mladistvého** 61, 11, 22.
- Zaostalost mladistvého** 2, 126.
- Zápis o vykonání slibu přisedicím** 192, 194.
- o zasedání dozorcí rady 197.
- o výkonu napomenutí 214.
- Započtení kárné samovazby do trestu** 18 (2, 3), 51 (1 č. 4), 281.
- vazby do trestu 115.
- trestu na řemeslnou výuku 59, 208, 275.
- Zařízení pro ochrannou péči o mládež** (viz též pomocné zařízení) 22, 285.
- Zastavení trestního řízení** (viz též výsledek) 4, 49 (3).
- Zatčení** 27 (5), 115.
- Zatímné ochranné opatření** 4 (2), 199, 212.
- Zatímné opatření bezpečnostních úřadů** 43(1), 201.
- Zatímní zajištění** 40(4).
- Zatímný ochranný dozor** 12 (3).
- Zatykač** 166.
- Zavedení (zahájení) trestního řízení** 25(1), 28(3), 37, 45(2), 199.
- Zavření** 8.
- výkon 13—21, 246, 254.
- promlčení výkonu 27.
- u vojenských osob 69 (2 č. 1).
- nastoupení trestu 200, 259.
- Záznamy dozorcí rady** 197, 240.
- v trestních věcech mládeže 222.
- o rozsudku 124, 214.
- Zemská péče o mládež** viz organizace.
- Zemská výchovna** 64 č. 4.
- Zemská výchovná rada** 64 č. 4.
- Zemský úřad** 64 č. 4.
- Zemský výbor** 63 č. 3, 64 č. 4.
- Zjednodušení řízení** 43, 118.
- Zjištění poměrů mladistvého** 38.
- Zletilost** viz věkové hranice (21 let).
- Zločin** 3(2), 18(3).
- Zmateční stížnost** (viz též opravný prostředek) 141, 144.
- Zmatečnost** 44(3), 46(2), 47 (2, 3), 12, 126, 134.
- Změna ochranných opatření** 12 (4), 23, 24, 63 č. 5, 8, 212.
- Zmírňovací právo** 36.
- Znalci** (viz též lékařský, pedagogický posudek) 39, 47 (5), 126.
- Znamkový systém** 13 (3), 263.
- Zostření trestu** 8 (1), 69 (2 č. 3), 186.
- kárné samovazby 18, 280.
- Zpětná působnost zákona** 65-68.
- Zpětnost není překážkou podm. odsouzení** 7 č. 3.
- Zpráva soudu mládeže** 37, 42 (3), 45 (2), 46 (3), 200.
- poručenského soudu 38 (1), 199, 200.
- trestního ústavu 37 (5), 261, 263, 266, 276, 284, 286.
- školy 202.
- o výkonu střežení 213.
- Zpravodaj senátu mládeže** 30 (4).
- Zproštující výrok** 4, 49 (3).
- Zpustnutí (nebezpečí, zamezení)** 1, 4, 10, 36, 61, 63 č. 9, 22.
- Ztráta úřadu** 10.
- vojenských vyznamenání 69 (2 č. 3).
- volebního práva viz tam.

- čestných práv občanských viz tam.
- Ž**
- Žalobce mládeže** viz státní zastupce.
- Žalobní senát** viz radní komora.
- Žebrota** 56 (2).
- Ženská polepšovna** 246, 282.
- Živnost řemeslná** viz řemeslná výuka.

TRESTNÍ ZÁKONY ČESKOSLOVENSKÉ

Komentované zákony Č. S. R.
svazek 8.

Třetí vydání vyjde v r. 1932.

TRESTNÍ ŘÁD ČESKOSLOVENSKÝ

Komentované zákony Č. S. R.
svazek 12.

Druhé vydání 1931.

Vázaný výtisk o 1136 stranách Kč 135.—.

ČESKOSLOVENSKÝ KOMPAS

Praha-Smíchov, Plzeňská 79.

Též u všech knihkupců.